

Godina XXI - Broj 1

ZENICA, petak, 29.01.2016.god.

U S T A V N I   S U D

1.

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući po zahtjevu načelnika općina Novo Sarajevo i Konjic, za zaštitu prava na lokalnu samoupravu u vezi sa Zakonom o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine, na osnovu člana IV.C.3.10.(3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa Amandmanom XCVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, nakon provedene javne rasprave, na sjednici održanoj dana 07.10.2015. godine, donio je

P R E S U D U

1. Utvrđuje se da član 68., te član 73. st. 2. i 3. i član 76. st. 3. i 4. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 66/13) povjerđuju pravo na lokalnu samoupravu Općine Novo Sarajevo, Sarajevo i Općine Konjic.
2. Presudu objaviti u „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“ i Službenim novinama kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnosilac zahtjeva i predmet zahtjeva

Načelnik Općine Novo Sarajevo, Sarajevo (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva Općine Novo Sarajevo), dana 13.05.2014. godine, podnio je Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustavni sud Federacije) zahtjev za zaštitu prava na lokalnu samoupravu, smatrajući da se članom 68. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: osporeni član Zakona), povjerđuje pravo na lokalnu samoupravu i nameće obaveza jedinicama lokalne

samouprave, suprotno čl. 10. i 11. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 49/06 i 51/09), (u daljem tekstu: Zakon o principima lokalne samouprave).

Gotovo identičan zahtjev u vezi s Zakonom o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine podnio je dana 22.05.2014. godine, Općinski načelnik Općine Konjic (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva Općine Konjic), čiji zahtjev je protokoliran pod brojem U-59/14., tvrdeći da se čl. 73., 76. i 78. povjerđuje pravo na lokalnu samoupravu Općine Konjic, da bi podneskom od 27.01.2015. godine proširio zahtjev, tvrdeći da se predmetnim Zakonom, povjerđuje pravo na lokalnu samoupravu Općine Konjic, odnosno općina u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ustavni sud Federacije, obzirom da se radi o zahtjevima za zaštitu prava na lokalnu samoupravu u vezi sa istim propisom – Zakonom o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine, je na osnovu shodne primjene člana 38. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 6/95 i 37/03), donio rješenje o spajanju predmeta, vođenju jedinstvenog postupka pod brojem U-55/14 i donošenju jedne odluke.

2. Stranke u postupku

Stranke u ovom postupku su: načelnici općina Novo Sarajevo, Sarajevo i Konjic, kao podnosioci zahtjeva, te Predstavnički dom i Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, kao donosioci osporenog Zakona.

3. Bitni navodi zahtjeva

Podnosilac zahtjeva Općine Novo Sarajevo u zahtjevu je naveo da se osporenim članom Zakona jedinicama lokalne samouprave nameće obaveza, suprotno čl. 10. i 11. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine. Osporenim članom Zakona propisano je: „Privremeno priključenje

(1) Nije dozvoljeno priključenje na distributivnu mrežu objekata izgrađenih bez građevinske dozvole.

(2) Izuzetno od stava (1) ovoga člana, Operater distributivnog sistema može izvršiti privremeno priključenje bespravno izgrađenih objekata na distributivnu mrežu, uz pismenu saglasnost organa uprave nadležnog za izdavanje građevinske dozvole, u sljedećim slučajevima:

- 1) ako je izgrađeni objekat na području gdje nisu doneseni planski dokumenti;
- 2) ako je izgrađeni stambeni objekat useljen i
- 3) ako je izgrađeni objekat u postupku legalizacije.

(3) Privremeno priključenja iz stava (2) ovoga člana vrši se po identičnoj proceduri koja se provodi za stalni priključak, do ispunjenja uslova za stalni priključak, u roku od 12 mjeseci koji je utvrđen u pisanoj saglasnosti organa uprave, nadležnog za izdavanje građevinske dozvole.

(4) Rok iz stava (3) ovog člana može se produžiti za dodatnih 12 mjeseci.

(5) U slučaju da se rokovi iz stava (3) i (4) ovoga člana ne ispune uslovi za stalni priključak objekta, na zahtjev organa uprave nadležnog za izdavanje građevinske dozvole, izvršiće se isključenje objekta iz stava (2) ovoga člana bez prava na naknadu štete“.

U proceduri donošenja predmetnog Zakona jedinicama lokalne samouprave nije dostavljen nacrt, radi čega nisu ni imale mogućnosti da se izjasne na nacrt zakona i da stavljaju eventualne primjedbe ili prijedloge, a niti je s njima obavljena konsultacija, a navedenim zakonom im se povjeravaju određeni poslovi. Za izvršavanje tih obaveza jedinice lokalne samouprave moraju angažirati dodatne resurse, kako u radnoj snazi, tako i materijalnim i tehničkim sredstvima. Osim toga, zaposlenici organa uprave nadležnog za izdavanje građevinske dozvole u jedinicama lokalne samouprave Kantona Sarajevo, primjenjujući osporeni član Zakona, krše odredbe člana 147. stav 3. Zakona o prostornom uređenju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 7/05), kojim je propisano da: „Za zgrade i druge građevine izgrađene bez odobrenja za građenje ne smije se dati priključak na saobraćajnu komunikaciju i komunalnu infrastrukturu“, čime čine prekršaj iz člana 163. stav 1. tačka 17. istog Zakona. Predlaže, da Ustavni sud Federacije, nakon provedene rasprave donese presudu kojom se utvrđuje da je Federacija Bosne i Hercegovine članom 68. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine povrijedila Zakon o principima lokalne samouprave i da je osporena odredba Zakona neustavna, te da se presuda objavi u „Službenim novinama Federacije BiH“ i „Službenim novinama Kantona Sarajevo“.

Podnosilac zahtjeva Općine Konjic, u prvobitnom zahtjevu je tvrdio, da je odredbama čl. 73., 76., i 78. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine, povrijeđeno pravo na lokalnu samoupravu Općine Konjic. U obrazloženju svoga zahtjeva naveo je da prilikom donošenja predmetnog Zakona nisu izvršene konsultacije sa jedinicama lokalne samouprave, što je u suprotnosti s članom 56. Zakona o principima lokalne samouprave, kojim je propisana obaveza za federalne odnosno kantonalne vlasti da su dužne u najvećoj mogućoj mjeri konsultovati jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja propisa koji ih se direktno tiču, te usklađivanje zakona sa Zakonom o principima lokalne samouprave, zatim da izvrše prijenos poslova i nadležnosti, kao i odgovornosti dodijeljenih jedinicama lokalne samouprave, sve to u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona. Podneskom od 27.01.2015. godine podnosilac zahtjeva Općine Konjic proširio je zahtjev, tvrdeći da se odredbama Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: osporeni Zakon) povrjeđuje pravo na lokalnu samoupravu Općine Konjic, odnosno općina u Federaciji Bosne i Hercegovine, te da osporeni Zakon prestaje da važi danom objavljivanja presude u „Službenim novinama Federacije BiH“, ili da se kao prelazno rješenje daje mogućnost Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine da u roku od tri mjeseca (ili šest mjeseci), od dana objavljivanja presude osporeni Zakon usaglasa sa Zakonom o principima lokalne samouprave, Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi i Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Iz člana 73. predmetnog Zakona je vidljivo, da je isti u suprotnosti sa Zakonom o principima lokalne samouprave, jer oslobađa naknada JP Elektroprivredu d.o.o Sarajevo, osim koncesija, za postavljanje i popravke podzemnih i nadzemnih instalacija na javnim površinama u jedinicama lokalne samouprave. Također, osporenim Zakonom nije definisano o kojoj koncesiji se radi, odnosno ko istu daje i pod kakvim uslovima, a sve sa stanovišta Zakona o principima lokalne samouprave u pogledu građevinskog zemljišta. Stav 3. osporenog Zakona zadire u način korištenja građevinskog zemljišta, jer propisuje oslobađanje od plaćanja naknada za slučaj postavljanja instalacija u javne površine, kao i u putnom pojasu, što je u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, a istovremeno se plaćaju zakupi na javnim putevima, koji su u nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine i kantona, čime se jedinice lokalne samouprave dovode u neravnotežan položaj u odnosu na druge razine vlasti.

Članom 76. predmetnog Zakona zabranjuje se izgradnja objekata koji nisu u funkciji obavljanja elektroenergetskih djelatnosti, kao i izvođenje drugih radova ispod, iznad i pored elektroenergetskih objekata, kojim bi se ometalo ili onemogućavalo obavljanje djelatnosti proizvodnje, prijenosa ili distribucije električne energije, na koji način se vlasnik ili posjednik nekretnine znatno ograničava u vršenju svojih prava na svojim nekretninama.

Članom 78. osporenog Zakona propisano je ko može graditi objekte i postrojenja za proizvodnju električne energije, te šta je nadležnost Federacije Bosne i Hercegovine prilikom izgradnje novih ili rekonstrukcije postojećih objekata za proizvodnju električne energije. Tvrdi, da je nejasno, ukoliko se koriste resursi lokalne zajednice koja je njezina uloga u postupku davanja odobrenja za izgradnju postrojenja i objekata za proizvodnju električne energije. Smatra, da je potpuno jasno da su odredbe osporenog Zakona u suprotnosti sa Zakonom o principima lokalne samouprave, da se njime, jedinice lokalne samouprave stavljaju u neravnopravan položaj u odnosu na druge razine vlasti i da su isključene iz postupka odlučivanja i upravljanja građevinskim zemljištem. Povreda lokalne samouprave je posebno izražena u općinama sa velikom teritorijalnom površinom i sa bogatim prirodnim resursima.

4. Bitni navodi odgovora na zahtjeve

Ustavni sud Federacije je podnescima od 22.09.2014., 04.02.2015. i 02.06.2015. godine zatražio od Predstavničkog doma i Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine da se, u ostavljenim rokovima izjasne na navode podnosioca zahtjeva, što nije učinjeno.

5. Javna rasprava

Ustavni sud Federacije zakazao je i održao javnu raspravu dana 07.10.2015. godine, na koju su pozvane stranke u predmetu.

Iako su sve stranke u postupku bile uredno obaviještene o danu i satu održavanja javne rasprave, na istu su se odazvali samo podnosioci zahtjeva, Načelnik Općine Novo Sarajevo, pomoćnica Načelnika za prostorno uređenje i Općinski pravobranilac, a Načelnika Općine Konjic, po punomoći su zastupali općinski sekretar i pomoćnik Načelnika za zajedničke i stručne poslove.

Podnosilac zahtjeva ispred Općine Novo Sarajevo u cijelosti je ostao kod navoda zahtjeva, a posebno je istakao, da u praksi najveći problem predstavlja, novouvedeni, a nigdje formulisani pojam „useljani objekat“ iz člana 68. stav 2. tačka 3. osporenog Zakona, jer dovodi u pitanje praktičnu primjenu Zakona o prostornom uređenju.

Punomoćnici podnosioca zahtjeva Općine Konjic su također istakli da ostaju kod navoda proširenog zahtjeva i da osporavaju kompletan Zakon. Ističu povredu člana 8. Zakona o principima lokalne samouprave i Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, a kao praktičnu posljedicu primjene osporenog Zakona navode znatnije smanjenje prihoda Općine Konjic, uz istodobno pribavljanje imo-

vinske koristi Federaciji i elektrodistribucijskim preduzećima. Osim što smatraju da je osporeni Zakon u suprotnosti sa Zakonom o principima lokalne samouprave, ističu i da je u suprotnosti sa Zakonom o eksproprijaciji, Zakonom o građevinskom zemljištu i Zakonom o koncesijama, ne navodeći konkretne razloge.

6. Pravo relevantno za odlučenje

6.1. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Amandman XCVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

„U članu IV.C.10 iza stava (2) dodaje se novi stav (3) koji glasi:

Zaštitu prava na lokalnu samoupravu osigurava Ustavni sud. Takav postupak pred Ustavnim sudom mogu pokrenuti općine i gradovi, kao i udruženja općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine. Ustavni sud odlučuje o sporovima između jedinica lokalne samouprave i kantona ili Federacije na zahtjev općinskog ili gradskog vijeća, načelnika općine ili gradonačelnika grada, ili udruženja općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine.“

6.2. Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 49/06 i 51/09)

Član 10.

„Poslovi federalnih i kantonalnih vlasti mogu biti povjereni jedinici lokalne samouprave zakonom, nakon konsultovanja tijela lokalnih vlasti kojim se navedeni poslovi povjeravaju, poštujući princip supsidijarnosti i sposobnosti lokalnih vlasti i njihove administracije da te poslove djelotvorno obavljaju.“

Član 11.

„Prijenos i povjeravanje novih poslova jedinicama lokalne samouprave bit će praćeni dodjelom sredstava potrebnih za njihovo djelotvorno obavljanje.“

Član 56.

Federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su u najvećoj mogućoj mjeri konsultovati jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja propisa koji ih se izravno tiču.

Konsultovanje u smislu prethodnoga stava ovoga člana federalne, odnosno kantonalne vlasti vrše putem saveza općina i gradova.

Član 58.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o osnovama lokalne samouprave („Službene novine Federacije BiH“, broj: 6/95).

Federacija Bosne i Hercegovine i kantoni su dužni uskladiti svoje zakone sa ovim Zakonom, te izvršiti prijenos poslova i nadležnosti kao i odgovornosti dodijeljenih jedinicama lokalne samouprave ovim Zakonom, u roku od 6 mjeseci od dana njegovoga stupanja na snagu.

Jedinice lokalne samouprave dužne su uskladiti svoje statute sa ovim Zakonom u roku od 12 mjeseci od dana njegovoga stupanja na snagu.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaju važiti odredbe kantonalnih zakona o lokalnoj samoupravi i odredbe statuta jedinica lokalne samouprave koje su u suprotnosti sa odredbama ovoga Zakona.

Član 59.

Prijenos poslova i nadležnosti dodijeljenih ovim zakonom, kao i odgovornost jedinica lokalne samouprave za njihovo vršenje, počet će istodobno sa prijenosom sredstava potrebnih za njihovo obavljanje.

Član 61.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“.

6.4. Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, broj:66/13)

Član 68.

Privremeno priključenje

„(1) Nije dozvoljeno priključenje na distribucijsku mrežu objekata izgrađenih bez građevinske dozvole.

(2) Iznimno od stava (1) ovoga člana, Operator distribucijskog sistema može izvršiti privremeno priključenje bespravno izgrađenih objekata ne distribucijsku mrežu, uz pismenu saglasnost organa uprave mjerodavnog za izdavanje građevinske dozvole, u sljedećim slučajevima:

- 1) ako je izgrađeni objekat na području gdje nisu doneseni planski dokumenti;
- 2) ako je izgrađeni stambeni objekat useljen; i
- 3) ako je izgrađeni objekat u postupku legalizacije.

(3) Privremeno priključenje iz stava (2) ovoga člana se vrši po identičnoj proceduri koja se provodi za stalni priključak, do ispunjenja uslova za stalni priključak, u roku od 12 mjeseci koji je utvrđen u pisanoj saglasnosti organa uprave, mjerodavnog za izdavanje građevinske dozvole.

(4) rok iz stava (3) ovoga člana može se produljiti za dodatnih 12 mjeseci.

(5) U slučaju da se u roku iz st. (3) i (4) ovog člana ne ispune uslovi za stalni priključak objekta, na zahtjev organa uprave mjerodavnog za izdavanje građevinske dozvole, izvršiti će se isključenje objekta iz stava (2) ovoga člana, bez prava na nadoknadu štete“.

Član 73.

1. Prije početka izgradnje elektroenergetskih objekata investitor je dužan riješiti imovinsko pravne odnose.

2. Na objekte čiji su imovinsko pravni odnosi uređeni u skladu sa st. 1 ovog člana elektroenergetski subjekt nije dužan plaćati posebne naknade osim naknade za koncesiju i naknade utvrđene drugim Zakonom, a u slučaju nastanka štetnog događaja dužan je učinjenu štetu nadoknaditi.

3. Elektroenergetski subjekt koji obavlja svoju djelatnost kao javnu uslugu ima pravo svoje instalacije postavljati u javnim površinama kao i putnom pojasu putne infrastrukture bez naknade, u skladu sa važećim tehničkim i drugim propisima, uz obavezu pribavljanja saglasnosti od institucija nadležnih za upravljanje javnom površinom.

Član 76.

1. Zabranjena je izgradnja objekata koji nisu u funkciji obavljanja elektroprivrednih djelatnosti, kao i izvođenje drugih radova ispod, iznad i pored elektroenergetskih objekata kojim se ometa i onemogućava obavljanje djelatnosti iz stava 1. ovog člana (proizvodnja ili prijenos ili distribucija električne energije), ili se ugrožava rad i finansiranje elektroenergetskih objekata.

2. Vlasnici, korisnici i posjednici nekretnina koje se nalaze iznad ispod i pored elektroenergetskih objekata ne smiju vršiti radove ili druge radnje kojima se ometa i onemogućava obavljanje djelatnosti iz stava 1. ovog člana, (proizvodnja ili prijenos ili distribucija električne enrgije), ili se ugrožava rad i funkcionisanje elektroenergetskih objekata bez predhodnog odobrenja elektroenergetskog subjekta, koji je vlasnik odnosno korisnik elektroenergetskog objekta.

3. Ako je na nepropisanom rastojanju izgrađen objekt bez saglasnosti elektroenergetskog subjekta, isti je dužan, od nadležnih organa lokalne uprave, zahtijevati uklanjanje objekata.

4. U slučaju da nadležni organ lokalne uprave ne izvrši uklanjanje objekta iz stava 3. ovog člana, elektroenergetski subjekt može pokrenuti tužbu kod nadležnog suda.

Član 78.

Izgradnja proizvodnih objekata

(1) Objekte i postrojenja za proizvodnju električne energije mogu graditi domaća i strana pravna i fizička lica pod uslovima propisanim ovim i drugim zakonima.

(2) Elektroenergetski objekti se grade u skladu sa Zakonom o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br.: 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10, 45/10) tehničkim i drugim propisima i propisima utvrđenim ovim zakonom.

(3) Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih objekata za proizvodnju električne energije iz nadležnosti Federacije BiH obuhvata:

- 1) hidroenergetski objekti instalisane snage iznad 5 MW i za nekoliko hidroenergetskih objekata instalisane snage veće od po 2 MW, koji slijede jedan iza drugog na rastojanju od 2 km,
- 2) termoelektrane i ostala postrojenja sa sagorijevanjem sa toplotnim izlazom od 50 MWt i više,
- 3) postrojenja za iskorištavanje pogonske snage vjetra instalisane snage od 2 MW i više,
- 4) postrojenja za iskorištavanje energije sunca instalisane snage od 1 MW i više i
- 5) ostale elektrane instalisane snage 5 MW i više.

(4) Izgradnji proizvodnih elektroenergetskih objekata prethodi izdavanje Energetske dozvole utvrđene ovim zakonom.

(5) Za proizvodne elektroenergetske objekte koji su u nadležnosti kantona Energetsku dozvolu izdaje Ministarstvo.

(6) Za proizvodne elektroenergetske objekte iz stava (3) a čija je instalisana snaga jednaka ili viša od 30 MW, Energetsku dozvolu izdaje Ministarstvo uz prethodnu pribavljenu saglasnost Vlade Federacije i Parlamenta Federacije.

(7) Za proizvodne elektroenergetske objekte, iz stava (3) a čija je instalisana snaga manja od 30 MW, Energetsku dozvolu izdaje Ministarstvo uz prethodnu pribavljenu saglasnost Vlade Federacije.

8. Činjenično stanje i stav Suda

Ustavni sud Federacije utvrdio je relevantne činjenice na osnovu zahtjeva podnosioca, te njihovih izlaganja na javnoj raspravi i pismenog očitovanja Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine, akt broj: 727/15 od 14.10.2015. godine, na traženje Ustavnog suda Federacije. Predstavnički dom i Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, ni nakon više zahtjeva Ustavnog suda Federacije, nisu se očitovali na navode zahtjeva.

Iz navoda podnosioca zahtjeva proizilazi tvrdnja, da se osporenim članovima Zakona jedinicama lokalne samouprave prenose i povjeravaju novi poslovi bez dodjele sredstava potrebnih za njihovo djelotvorno obavljanje, odnosno da prilikom donošenja Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine nisu konsultovane jedinice lokalne samouprave, kako je to propisano u članu 56. Zakona o principima lokalne samouprave.

Savez općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine u podnesku kojim se očitovao na postavljeno pitanje, istakao je da je bio konsultovan tokom procedure donošenja predmetnog Zakona. Na taj način se otklanja sumnja u navode i tvrdnje podnosioca zahtjeva, da jedinice lokalne samouprave, u postupku donošenja Zakona, čije odredbe osporavaju, nisu bile konsultovane u smislu člana 56. Zakona o principima lokalne samouprave.

Ustavni sud Federacije, razmatrajući zahtjeve podnosioca, podnesak Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine i navode stranaka na javnoj raspravi, donio je odluku kao u izreci, iz sljedećih razloga:

Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, članom VI.2.(1) propisano je da se u općinama ostvaruje lokalna samouprava, a članom VII.3. da međunarodni ugovori i drugi sporazumi koji su na snazi u Bosni i Hercegovini, kao i opća pravila međunarodnog prava, čine dio zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine. Evropska povelja o lokalnoj samoupravi, kao akt međunarodnog prava, ratifikovana je 1994. godine, kada je i stupila na snagu i od tada su njezine odredbe postale sastavni dio zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine, a Zakon o principima lokalne samouprave, koji je donio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je stupio na snagu 07.09.2006., nakon što je objavljen u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj :49/06.

Međutim, vezano za navode podnosioca zahtjeva Općine Novo Sarajevo, kojim se osporava član 68. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine, stoji njegova tvrdnja, da se Općini Novo Sarajevo, Sarajevo nameće dodatna obaveza, suprotno čl. 10. i 11. Zakona o principima lokalne samouprave, jer je u stavu (2). osporenog člana Zakona propisano: “Izuzetno od stava (1) ovoga člana, Operater distributivnog sistema može izvršiti privremeno priključenje bespravno izgrađenih objekata na distributivnu mrežu, uz pisanu saglasnost organa uprave nadležnog za izdavanje građevinske dozvole, u slijedećim slučajevima....”, a to je organ jedinice lokalne samouprave. Nesporno je, da jedinica lokalne samouprave za izvršavanje nametnute obaveze mora angažovati dodatne resurse u novim zaposlenicima i materijalno- tehničkim sredstvima. To iziskuje i dodatna materijalna sredstva, koja su trebala da prate prijenos i povjeravanja ovih poslova jedinicama lokalne samouprave, kako je to propisano u članu 59. Zakona o principima lokalne samouprave, a što nije u konkretnom slučaju.

Navodi podnosioca zahtjeva Općine Konjic, kojim se ukazuje da čl. 73., 76. i 78. osporenog Zakona povrjeđuju pravo na lokalnu samoupravu Općine Konjic, se također pokazuju djelomično osnovanim. U stavu 2. člana 58. Zakona o principima lokalne samouprave propisano je: “Federacija Bosne i Hercegovine i kantoni su dužni uskladiti svoje zakone sa ovim Zakonom, te izvršiti prijenos poslova i nadležnosti, kao i odgovornosti dodijeljenih jedinicama lokalne samouprave ovim Zakonom, u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu”. Navedeni Zakon je objavljen u „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 49/06 , a u članu 61. ovoga Zakona propisano je:

„Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“. Dakle, Zakon je stupio na snagu, dana 07.09.2006. godine, a Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine donesen je i objavljen u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj: 66/13, što nesporno ukazuje da navedeni Zakon nije usklađen sa članom 58. stav 2. istog Zakona, odnosno da nije postupljeno prema pomenutoj odredbi.

To se potvrđuje i osporenim odredbama člana 73. st. 2. i 3. i člana 76. st. 3. i 4. Zakona, kojim se, za vlasnike elektroenergetskih objekata propisuju posebne pogodnosti na račun jedinica lokalne samouprave.

Ustavni sud Federacije smatra, da se stavom 1. osporenog člana 73. te st. 1. i 2. osporenog člana 76. i članom 78. Zakona ne povrjeđuje pravo lokalne zajednice,

jer se odredbama ovih članova ne propisuju obaveze jedinicama lokalne samouprave koje bi utjecale na ostvarivanje njihovih nadležnosti.

Ovu presudu Ustavni sud Federacije donio je većinom glasova, odlučujući u sastavu: Domin Malbašić, predsjednik Suda, Sead Bahtijarević, Vesna Budimir, Mirjana Čučković, mr. sc. Šahbaz Džihanović, Aleksandra Martinović, prof. dr. Edin Muminović i dr. sc. Kata Senjak, sudije Suda.

Broj: U-55/14

07.10.2015. godine

S a r a j e v o

Predsjednik

Ustavnog suda Federacije

Bosne i Hercegovine

Domin Malbašić, s.r.

1.

Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине, одлучујући по захтјеву начелника општина Ново Сарајево и Коњиц, за заштиту права на локалну самоуправу у вези са Законом о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине, на основу члана IV.Ц.3.10.(3) Устава Федерације Босне и Херцеговине, а у вези са Амандманом ХCVI на Устав Федерације Босне и Херцеговине, након проведене јавне расправе, на сједници одржаној дана 07.10.2015. године, донио је

П Р Е С У Д У

1. Утврђује се да члан 68., те члан 73. ст. 2. и 3. и члан 76. ст. 3. и 4. Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 66/13) поврјеђују право на локалну самоуправу Општине Ново Сарајево, Сарајево и Општине Коњиц.
2. Пресуду објавити у „Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине“ и Службеним новинама кантона у Федерацији Босне и Херцеговине.

О б р а з л о ж е њ е

1. Подносилац захтјева и предмет захтјева

Начелник Општине Ново Сарајево, Сарајево (у даљем тексту: подносилац захтјева Општине Ново Сарајево), дана 13.05.2014. године, поднио је Устав-

ном суду Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд Федерације) захтјев за заштиту права на локалну самоуправу, сматрајући да се чланом 68. Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: оспорени члан Закона), поврјеђује право на локалну самоуправу и намеће обавеза јединицама локалне самоуправе, супротно чл. 10. и 11. Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 49/06 и 51/09), (у даљем тексту: Закон о принципима локалне самоуправе).

Готово идентичан захтјев у вези с Законом о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине поднио је дана 22.05.2014. године, Општински начелник Општине Коњиц (у даљем тексту: подносилац захтјева Општине Коњиц), чији захтјев је протоколиран под бројем У-59/14., тврдећи да се чл. 73., 76. и 78. поврјеђује право на локалну самоуправу Општине Коњиц, да би поднеском од 27.01.2015. године проширио захтјев, тврдећи да се предметним Законом, поврјеђује право на локалну самоуправу Општине Коњиц, односно општина у Федерацији Босне и Херцеговине.

Уставни суд Федерације, обзиром да се ради о захтјевима за заштиту права на локалну самоуправу у вези са истим прописом – Законом о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине, је на основу сходне примјене члана 38. став 1. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 6/95 и 37/03), донио рјешење о спајању предмета, вођењу јединственог поступка под бројем У-55/14 и доношењу једне одлуке.

2. Странке у поступку

Странке у овом поступку су: начелници општина Ново Сарајево, Сарајево и Коњиц, као подносиоци захтјева, те Представнички дом и Дом народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине, као доносиоци оспореног Закона.

3. Битни наводи захтјева

Подносилац захтјева Општине Ново Сарајево у захтјеву је навео да се оспореним чланом Закона јединицама локалне самоуправе намеће обавеза, супротно чл. 10. и 11. Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине. Оспореним чланом Закона прописано је: „Привремено прикључење

(1) Није дозвољено прикључење на дистрибутивну мрежу објеката изграђених без грађевинске дозволе.

(2) Изузетно од става (1) овога члана, Оператер дистрибутивног система може извршити привремено прикључење бесправно изграђених објеката на дистрибутивну мрежу, уз писмену сагласност органа управе надлежног за издавање грађевинске дозволе, у сљедећим случајевима:

1) ако је изграђени објекат на подручју гдје нису донесени плански документи;

2) ако је изграђени стамбени објекат усељен и

3) ако је изграђени објекат у поступку легализације.

(3) Привремено прикључења из става (2) овога члана врши се по идентичној процедури која се проводи за стални прикључак, до испуњења услова за стални прикључак, у року од 12 мјесеци који је утврђен у писаној сагласности органа управе, надлежног за издавање грађевинске дозволе.

(4) Рок из става (3) овог члана може се продужити за додатних 12 мјесеци.

(5) У случају да се рокови из става (3) и (4) овога члана не испуне услови за стални прикључак објекта, на захтјев органа управе надлежног за издавање грађевинске дозволе, извршиће се искључење објекта из става (2) овога члана без права на накнаду штете“.

У процедури доношења предметног Закона јединицама локалне самоуправе није достављен нацрт, ради чега нису ни имале могућности да се изјасне на нацрт закона и да стављају евентуалне примједбе или приједлоге, а нити је с њима обављена консултација, а наведеним законом им се повјеравају одређени послови. За извршавање тих обавеза јединице локалне самоуправе морају ангажирати додатне ресурсе, како у радној снази, тако и материјалним и техничким средствима. Осим тога, запосленици органа управе надлежног за издавање грађевинске дозволе у јединицама локалне самоуправе Кантона Сарајево, примјењујући оспорени члан Закона, крше одредбе члана 147. став 3. Закона о просторном уређењу („Службене новине Кантона Сарајево“, број: 7/05), којим је прописано да: “За зграде и друге грађевине изграђене без одобрења за грађење не смије се дати прикључак на саобраћајну комуникацију и комуналну инфраструктуру“, чиме чине прекршај из члана 163. став 1. тачка 17. истог Закона. Предлаже, да Уставни суд Федерације, након проведене расправе донесе пресуду којом се утврђује да је Федерација Босне и Херцеговине чланом 68.

Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине повриједила Закон о принципима локалне самоуправе и да је оспорена одредба Закона неуставна, те да се пресуда објави у „Службеним новинама Федерације БиХ“ и „Службеним новинама Кантона Сарајево“.

Подносилац захтјева Општине Коњиц, у првобитном захтјеву је тврдио, да је одредбама чл. 73., 76., и 78. Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине, повријеђено право на локалну самоуправу Општине Коњиц. У образложењу свога захтјева навео је да приликом доношења предметног Закона нису извршене консултације са јединицама локалне самоуправе, што је у супротности с чланом 56. Закона о принципима локалне самоуправе, којим је прописана обавеза за федералне односно кантоналне власти да су дужне у највећој могућој мјери консултовати јединице локалне самоуправе у поступку доношења прописа који их се директно тичу, те усклађивање закона са Законом о принципима локалне самоуправе, затим да изврше пријенос послова и надлежности, као и одговорности додијељених јединицама локалне самоуправе, све то у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу Закона. Поднеском од 27.01.2015. године подносилац захтјева Општине Коњиц проширио је захтјев, тврдећи да се одредбама Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: оспорени Закон) повријеђује право на локалну самоуправу Општине Коњиц, односно општина у Федерацији Босне и Херцеговине, те да оспорени Закон престаје да важи даном објављивања пресуде у „Службеним новинама Федерације БиХ“, или да се као прелазно рјешење даје могућност Парламенту Федерације Босне и Херцеговине да у року од три мјесеца (или шест мјесеци), од дана објављивања пресуде оспорени Закон усагласи са Законом о принципима локалне самоуправе, Европском повељом о локалној самоуправи и Уставом Федерације Босне и Херцеговине. Из члана 73. Предметног Закона је видљиво, да је исти у супротности са Законом о принципима локалне самоуправе, јер ослобађа накнада ЈП Електропривреду д.о.о Сарајево, осим концесија, за постављање и поправке подземних и надземних инсталација на јавним површинама у јединицама локалне самоуправе. Такођер, оспореним Законом није дефинисано о којој концесији се ради, односно ко исту даје и под каквим условима, а све са становишта Закона о принципима локалне самоуправе у погледу грађевинског земљишта. Став 3. оспореног Закона задире у начин коришћења грађевинског земљишта, јер прописује ослобађање од плаћања накнада за случај постављања инсталација у јавне површине, као и у путном појасу, што је у надлежности јединица локалне самоуправе, а истовремено

се плаћају закупи на јавним путевима, који су у надлежности Федерације Босне и Херцеговине и кантона, чиме се јединице локалне самоуправе доводе у неравноправан положај у односу на друге разине власти.

Чланом 76. предметног Закона забрањује се изградња објеката који нису у функцији обављања електроенергетских дјелатности, као и извођење других радова испод, изнад и поред електроенергетских објеката, којим би се ометало или онемогућавало обављање дјелатности производње, пријеноса или дистрибуције електричне енергије, на који начин се власник или посједник некретности знатно ограничава у вршењу својих права на својим некретностима.

Чланом 78. оспореног Закона прописано је ко може градити објекте и постројења за производњу електричне енергије, те шта је надлежност Федерације Босне и Херцеговине приликом изградње нових или реконструкције постојећих објеката за производњу електричне енергије. Тврди, да је нејасно, уколико се користе ресурси локалне заједнице која је њезина улога у поступку давања одобрења за изградњу постројења и објеката за производњу електричне енергије. Сматра, да је потпуно јасно да су одредбе оспореног Закона у супротности са Законом о принципима локалне самоуправе, да се њиме, јединице локалне самоуправе стављају у неравноправан положај у односу на друге разине власти и да су искључене из поступка одлучивања и управљања грађевинским земљиштем. Повреда локалне самоуправе је посебно изражена у општинама са великом територијалном површином и са богатим природним ресурсима.

4. Битни наводи одговора на захтјеве

Уставни суд Федерације је поднесцима од 22.09.2014., 04.02.2015. и 02.06.2015. године затражио од Представничког дома и Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине да се, у остављеним роковима изјасне на наводе подносиоца захтјева, што није учињено.

5. Јавна расправа

Уставни суд Федерације заказао је и одржао јавну расправу дана 07.10.2015. године, на коју су позване странке у предмету.

Иако су све странке у поступку биле уредно обавијештене о дану и сату одржавања јавне расправе, на исту су се одазвали само подносиоци захтјева, Начелник Општине Ново Сарајево, помоћница Начелника за просторно уређење и Општински правобранилац, а Начелника Општине Коњиц, по пуномоћи су

заступали општински секретар и помоћник Начелника за заједничке и стручне послове.

Подносилац захтјева испред Општине Ново Сарајево у цијелости је остао код навода захтјева, а посебно је истакао, да у пракси највећи проблем представља, новоуведени, а нигдје формулисани појам „усељени објекат“ из члана 68. став 2. тачка 3. оспореног Закона, јер доводи у питање практичну примјену Закона о просторном уређењу.

Пуномоћници подносиоца захтјева Општине Коњиц су такођер истакли да остају код навода проширеног захтјева и да оспоравају комплетан Закон. Истичу повреду члана 8. Закона о принципима локалне самоуправе и Европске повеље о локалној самоуправи, а као практичну посљедицу примјене оспореног Закона наводе знатније смањење прихода Општине Коњиц, уз истодобно прибављање имовинске користи Федерацији и електродистрибуцијским предузећима. Осим што сматрају да је оспорени Закон у супротности са Законом о принципима локалне самоуправе, истичу и да је у супротности са Законом о експропријацији, Законом о грађевинском земљишту и Законом о концесијама, не наводећи конкретне разлоге.

6. Право релевантно за одлучење

6.1. Устав Федерације Босне и Херцеговине

Амандман ХCVI на Устав Федерације Босне и Херцеговине

„ У члану IV.Ц.10 иза става (2) додаје се нови став (3) који гласи:

Заштиту права на локалну самоуправу осигурава Уставни суд. Такав поступак пред Уставним судом могу покренути општине и градови, као и удружења општина и градова Федерације Босне и Херцеговине. Уставни суд одлучује о споровима између јединица локалне самоуправе и кантона или Федерације на захтјев општинског или градског вијећа, начелника општине или градоначелника града, или удружења општина и градова Федерације Босне и Херцеговине.“

6.2. Закон о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине

(„Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 49/06 и 51/09)

Члан 10.

„Послови федералних и кантоналних власти могу бити повјерени јединици локалне самоуправе законом,

након консултовања тијела локалних власти којим се наведени послови повјеравају, поштујући принцип супсидијарности и способности локалних власти и њихове администрације да те послове дјелотворно обављају.“

Члан 11.

„Пријенос и повјеравање нових послова јединицама локалне самоуправе бит ће праћени додјелом средстава потребних за њихово дјелотворно обављање“.

Члан 56.

Федералне, односно кантоналне власти дужне су у највећој могућој мјери консултовати јединице локалне самоуправе у поступку доношења прописа који их се изравно тичу.

Консултовање у смислу претходнога става овога члана федералне, односно кантоналне власти врше путем савеза општина и градова.

Члан 58.

Даном ступања на снагу овога Закона престаје важити Закон о основама локалне самоуправе („Службене новине Федерације БиХ“, број: 6/95).

Федерација Босне и Херцеговине и кантони су дужни ускладити своје законе са овим Законом, те извршити пријенос послова и надлежности као и одговорности додијељених јединицама локалне самоуправе овим Законом, у року од 6 мјесеци од дана његовога ступања на снагу.

Јединице локалне самоуправе дужне су ускладити своје статуте са овим Законом у року од 12 мјесеци од дана његовога ступања на снагу.

Ступањем на снагу овога Закона престају важити одредбе кантоналних закона о локалној самоуправи и одредбе статута јединица локалне самоуправе које су у супротности са одредбама овога Закона.

Члан 59.

Пријенос послова и надлежности додијељених овим законом, као и одговорност јединица локалне самоуправе за њихово вршење, почет ће истодобно са пријеносом средстава потребних за њихово обављање.

Члан 61.

Овај Закон ступа на снагу осмога дана од дана објаве у „Службеним новинама Федерације БиХ“.

6.4. Закон о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине

(„Службене новине Федерације БиХ“, број:66/13)

Члан 68.

Привремено прикључење

„(1) Није дозвољено прикључење на дистрибуцијску мрежу објеката изграђених без грађевинске дозволе.

(2) Изнимно од става (1) овога члана, Оператор дистрибуцијског система може извршити привремено прикључење бесправно изграђених објеката не дистрибуцијску мрежу, уз писмену сагласност органа управе мјеродавног за издавање грађевинске дозволе, у сљедећим случајевима:

- 1) ако је изграђени објекат на подручју гдје нису донесени плански документи;
- 2) ако је изграђени стамбени објекат усељен; и
- 3) ако је изграђени објекат у поступку легализације.

(3) Привремено прикључење из става (2) овога члана се врши по идентичној процедури која се проводи за стални прикључак, до испуњења услова за стални прикључак, у року од 12 мјесеци који је утврђен у писаној сагласности органа управе, мјеродавног за издавање грађевинске дозволе.

(4) рок из става (3) овога члана може се продужити за додатних 12 мјесеци.

(5) У случају да се у року из ст. (3) и (4) овог члана не испуне услови за стални прикључак објекта, на захтјев органа управе мјеродавног за издавање грађевинске дозволе, извршити ће се искључење објекта из става (2) овога члана, без права на надокнаду штете“.

Члан 73.

1. Прије почетка изградње електроенергетских објеката инвеститор је дужан ријешити имовинско правне односе.

2. На објекте чији су имовинско правни односи уређени у складу са ст. 1 овог члана електроенергетски субјект није дужан плаћати посебне накнаде осим

накнаде за концесију и накнаде утврђене другим Законом, а у случају настанка штетног догађаја дужан је учинићу штету надокнадити.

3. Електроенергетски субјект који обавља своју дјелатност као јавну услугу има право своје инсталације постављати у јавним површинама као и путном појасу путне инфраструктуре без накнаде, у складу са важећим техничким и другим прописима, уз обавезу прибављања сагласности од институција надлежних за управљање јавном површином.

Члан 76.

1. Забрањена је изградња објеката који нису у функцији обављања електропривредних дјелатности, као и извођење других радова испод, изнад и поред електроенергетских објеката којим се омета и онемогућава обављање дјелатности из става 1. овог члана (производња или пријенос или дистрибуција електричне енергије), или се угрожава рад и финансирање електроенергетских објеката.

2. Власници, корисници и посједници некретнина које се налазе изнад испод и поред електроенергетских објеката не смију вршити радове или друге радње којима се омета и онемогућава обављање дјелатности из става 1. овог члана, (производња или пријенос или дистрибуција електричне енергије), или се угрожава рад и функционисање електроенергетских објеката без предходног одобрења електроенергетског субјекта, који је власник односно корисник електроенергетског објекта.

3. Ако је на непрописаном растојању изграђен објект без сагласности електроенергетског субјекта, исти је дужан, од надлежних органа локалне управе, захтијевати уклањање објеката.

4. У случају да надлежни орган локалне управе не изврши уклањање објекта из става 3. овог члана, електроенергетски субјект може покренути тужбу код надлежног суда.

Члан 78.

Изградња производних објеката

(1) Објекте и постројења за производњу електричне енергије могу градити домаћа и страна правна и физичка лица под условима прописаним овим и другим законима.

(2) Електроенергетски објекти се граде у складу са Законом о просторном планирању и коришћењу земљишта на нивоу Федерације БиХ („Службене новине

Федерације БиХ“, бр.: 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10, 45/10) техничким и другим прописима и прописима утврђеним овим законом.

(3) Изградња нових и реконструкција постојећих објеката за производњу електричне енергије из надлежности Федерације БиХ обухвата:

- 1) хидроенергетски објекти инсталисане снаге изнад 5 MW и за неколико хидроенергетских објеката инсталисане снаге веће од по 2 MW, који слиједе један из другог на растојању од 2 км,
- 2) термоелектране и остала постројења са сагоревањем са топлотним излазом од 50 MWt и више,
- 3) постројења за искоришћавање погонске снаге вјетра инсталисане снаге од 2 MW и више,
- 4) постројења за искоришћавање енергије сунца инсталисане снаге од 1 MW и више и
- 5) остале електране инсталисане снаге 5 MW и више.

(4) Изградњи производних електроенергетских објеката претходи издавање Енергетске дозволе утврђене овим законом.

(5) За производне електроенергетске објекте који су у надлежности кантона Енергетску дозволу издаје Министарство.

(6) За производне електроенергетске објекте из става (3) а чија је инсталисана снага једнака или виша од 30 MW, Енергетску дозволу издаје Министарство уз претходну прибављену сагласност Владе Федерације и Парламента Федерације.

(7) За производне електроенергетске објекте, из става (3) а чија је инсталисана снага мања од 30 MW, Енергетску дозволу издаје Министарство уз претходну прибављену сагласност Владе Федерације.

8. Чињенично стање и став Суда

Уставни суд Федерације утврдио је релевантне чињенице на основу захтјева подносиоца, те њихових излагања на јавној расправи и писменог очитовања Савеза општина и градова Федерације Босне и Херцеговине, акт број: 727/15 од 14.10.2015. године, на тражење Уставног суда Федерације. Представнички дом и Дом народа Парламента Федерације Босне и

Херцеговине, ни након више захтјева Уставног суда Федерације, нису се очитовали на наводе захтјева.

Из навода подносиоца захтјева произилази тврдња, да се оспореним члановима Закона јединицама локалне самоуправе преносе и повјеравају нови послови без додјеле средстава потребних за њихово дјелотворно обављање, односно да приликом доношења Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине нису консултоване јединице локалне самоуправе, како је то прописано у члану 56. Закона о принципима локалне самоуправе.

Савез општина и градова Федерације Босне и Херцеговине у поднеску којим се очитовао на постављено питање, истакао је да је био консултован током процедуре доношења предметног Закона. На тај начин се отклања сумња у наводе и тврдње подносиоца захтјева, да јединице локалне самоуправе, у поступку доношења Закона, чије одредбе оспоравају, нису биле консултоване у смислу члана 56. Закона о принципима локалне самоуправе.

Уставни суд Федерације, разматрајући захтјева подносиоца, поднесак Савеза општина и градова Федерације Босне и Херцеговине и наводе странака на јавној расправи, донио је одлуку као у изреци, из сљедећих разлога:

Уставом Федерације Босне и Херцеговине, чланом VI.2.(1) прописано је да се у општинама остварује локална самоуправа, а чланом VII.3. да међународни уговори и други споразуми који су на снази у Босни и Херцеговини, као и општа правила међународног права, чине дио законодавства Федерације Босне и Херцеговине. Европска повеља о локалној самоуправи, као акт међународног права, ратификована је 1994. године, када је и ступила на снагу и од тада су њезине одредбе постале саставни дио законодавства Федерације Босне и Херцеговине, а Закон о принципима локалне самоуправе, који је донио Парламент Федерације Босне и Херцеговине је ступио на снагу 07.09.2006., након што је објављен у „Службеним новинама Федерације БиХ“, број :49/06.

Међутим, везано за наводе подносиоца захтјева Општине Ново Сарајево, којим се оспорава члан 68. Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине, стоји његова тврдња, да се Општини Ново Сарајево, Сарајево намеће додатна обавеза, супротно чл. 10. и 11. Закона о принципима локалне самоуправе, јер је у ставу (2). оспореног члана Закона прописано:“ Изузетно од става (1) овога члана,

Оператер дистрибутивног система може извршити привремено прикључење бесправно изграђених објеката на дистрибутивну мрежу, уз писану сагласност органа управе надлежног за издавање грађевинске дозволе, у слиједећим случајевима...“, а то је орган јединице локалне самоуправе. Неспорно је, да јединица локалне самоуправе за извршавање наметнуте обавезе мора ангажовати додатне ресурсе у новим запосленицима и материјално-техничким средствима. То изискује и додатна материјална средства, која су требала да прате пријенос и повјеравања ових послова јединицама локалне самоуправе, како је то прописано у члану 59. Закона о принципима локалне самоуправе, а што није у конкретном случају.

Наводи подносиоца захтјева Општине Коњиц, којим се указује да чл. 73., 76. и 78. оспореног Закона поврјеђују право на локалну самоуправу Општине Коњиц, се такођер показују дјеломично основаним. У ставу 2. члана 58. Закона о принципима локалне самоуправе прописано је: „Федерација Босне и Херцеговине и кантони су дужни ускладити своје законе са овим Законом, те извршити пријенос послова и надлежности, као и одговорности додијељених јединицама локалне самоуправе овим Законом, у року од шест мјесеци од дана његовог ступања на снагу“. Наведени Закон је објављен у „Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине“, број: 49/06, а у члану 61. овога Закона прописано је:

„Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Федерације БиХ“. Дакле, Закон је ступио на снагу, дана 07.09.2006. године, а Закон о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине донесен је и објављен у „Службеним новинама Федерације БиХ“, број: 66/13, што неспорно указује да наведени Закон није усклађен са чланом 58. став 2. истог Закона, односно да није поступљено према поменутој одредби.

То се потврђује и оспореним одредбама члана 73. ст. 2. и 3. и члана 76. ст. 3. и 4. Закона, којим се, за власнике електроенергетских објеката прописују посебне погодности на рачун јединица локалне самоуправе.

Уставни суд Федерације сматра, да се ставом 1. оспореног члана 73. те ст. 1. и 2. оспореног члана 76. и чланом 78. Закона не поврјеђује право локалне заједнице, јер се одредбама ових чланова не прописују обавезе јединицама локалне самоуправе које би утијецале на остваривање њихових надлежности.

Ову пресуду Уставни суд Федерације донио је већином гласова, одлучујући у саставу: Домин

Малбашић, председник Суда, Сеад Бахтијаревић, Весна Будимир, Мирјана Чучковић, мр сц. Шахбаз Џихановић, Александра Мартиновић, проф. др Един Муминовић и др сц. Ката Сењак, судије Суда.

Број: У-55/14
07.10.2015. године
С а р а ј е в о

Председник
Уставног суда Федерације
Босне и Херцеговине
Домин Малбашић, с.р.

SKUPŠTINA

2.

Na osnovu člana 37. stav 1. tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine FBiH“, broj: 7/96 i „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 1/96 i 10/00, 8/04 i 10/04), Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na 23. sjednici, održanoj dana 26.01.2016. godine, d o n o s i

ODLUKU

o davanju saglasnosti na kreditno zaduženje Javne ustanove Kantonalne bolnice Zenica

I.

Daje se saglasnost na kreditno zaduženje Javne ustanove Kantonalne bolnice Zenica na iznos do 16.000.000,00 KM (slovima: šesnaest miliona konvertibilnih maraka).

II.

Kreditna sredstva iz tačke I. ove odluke koristit će se za otplatu dospjelih dugovanja i u cilju održavanja tekuće likvidnosti, a vraćanje kredita vršit će se iz sredstava Javne ustanove Kantonalne bolnice Zenica.

III.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Број: 01-14-1380/16
Datum, 27.01.2016. године
Zenica

PREDSEDVAJUĆA
Draženka Subašić, s.r.

3.

Na osnovu člana 37 stav 1. tačka g) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, člana 67. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14 i 13/14, 8/15 i 91/15), a u vezi sa članom 38., 40. i 41. Zakona o duhu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 86/07, 24/09 i 44/10), Skupština Zeničko-dobojskog kantona na 23. sjednici, održanoj dana 26.01.2016. godine, d o n o s i:

ODLUKU

o davanju saglasnosti na zaduženje Zeničko-dobojskog kantona po Ugovoru o zajmu zaključenog između Bosne i Hercegovine i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i Bosne i Hercegovine i Evropske banke Vijeća Evrope (CEB) za projekat „Izgradnja regionalnog vodovoda Plava voda“

Član 1.

(Saglasnost na zaduženje)

Daje se saglasnost na zaduženje Zeničko-dobojskog kantona prema Federaciji Bosne i Hercegovine, (u daljem tekstu: Federacija), u ukupnom iznosu od **3.850.000,00 EUR-a** i to po osnovu kredita Evropske banke za obnovu i

razvoj, (u daljem tekstu: EBRD), u iznosu od **1.925.000,00 EUR-a** i po osnovu kredita Razvojne banke Vijeća Evrope, (u daljem tekstu: CEB), također u iznosu od **1.925.000,00 EUR-a** za realizaciju Projekta „Izgradnja regionalnog vodovoda „Plava voda“.

Član 2.

(Namjena kreditnih sredstava)

Kreditna sredstva iz člana 1. ove Odluke namijenjena su za finansiranje Projekta „Izgradnja regionalnog vodovoda Plava voda“, čiji je osnovni cilj i svrha osiguranje pouzdanog, dugoročnog i kvalitetnog snabdijevanja vodom, putem regionalnog sistema vodosnabdijevanja za općine: Travnik, Zenica, Novi Travnik, Vitez i Busovača zahvatanjem vode iz izvorišta „Plava voda“ lociranog u općini Travnik.

Član 3.

(Visina kreditnih sredstava)

Kreditna sredstva iz člana 1. ove Odluke čine **17,50%** od ukupnog kreditnog zaduženja svih subjekata od 22.000.000,00 EUR-a, od čega ukupno kreditno zaduženje kod EBRD-a iznosi **11.000.000,00 EUR-a**, a ukupno kreditno zaduženje kod CEB-a također iznosi **11.000.000,00 EUR-a**.

Član 4.

(Učešće subjekata u povratu ukupnog zaduženja)

Učešće pojedinih subjekata u povratu ukupno zaduženih sredstava od 22.000.000,00 EUR-a je sljedeći:

- Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH	5.500.000,00 EUR-a	ili	25,00 %
- Zeničko-dobojski kanton	3.850.000,00 EUR-a	ili	17,50 %
- Grad Zenica/JKP	7.621.000,00 EUR-a	ili	34,64 %
- SBK	1.650.000,00 EUR-a	ili	7,50 %
- Općina Novi Travnik	1.276.000,00 EUR-a	ili	5,80 %
- Općina Vitez	757.000,00 EUR-a	ili	3,44 %
- Općina Busovača	1.346.000,00 EUR-a		6,12 %
U K U P N O:	22.000.000,00 EUR-a	ili	100%

Član 5.

(Uslovi otplate kredita)

Kreditna sredstva iz člana 1. ove Odluke, prihvataju se pod sljedećim uslovima:

Za kreditna sredstva EBRD-a uslovi su sljedeći:

- Iznos kredita koji se traži: 1.925.000,00 EUR-a,
- Rok otplate: 15 godina,
- Greis period: 3 godine,

- Kamata: šestomjesečni EURIBOR plus marža od 1% godišnje,
- Jednokratna provizija: 1% na iznos glavnice zajma,
- Provizija na raspoloživi iznos zajma: 0,5% godišnje na nepovučeni iznos zajma.

Za kreditna sredstva CEB-a uslovi su slijedeći:

- g) Iznos kredita koji se traži: 1.925.000,00 EUR-a,
- h) Rok otplate: do 20 godina (uključen grace period),
- i) Greis period: do 5 godina,
- j) Valuta povlačenja: EURO ili USD,
- k) Kamatna stopa: bit će fiksirana posebno za svaku tranšu povlačenja, a zavisi od valute povlačenja svake tranše kredita, od iznosa svakotranš, kao i za razdoblja otplate. Za povlačenja izvršena u EUR-ima primjenjivat će se EURIBOR, odnosno USD-LIBOR za povlačenje u USD.

Član 6.

(Prenos kreditnih sredstava i ovlaštenje za potpisivanje posebnih podugovora)

(1) Kreditna sredstva iz člana 1. ove Odluke, Federacija Bosne i Hercegovine će posebnim podugovorom prenijeti na Zeničko-dobojski kanton.

(2) Za potpisivanje posebnih podugovora o prenosu kreditnih sredstava po Projektu iz člana 1. ove Odluke, između Federacije Bosne i Hercegovine i Zeničko-dobojskog kantona ovlašćuje se Premijer Zeničko-dobojskog kantona.

Član 7.

(Način naplate dospjelih obaveza i obaveze Zeničko-dobojskog kantona)

(1) U svrhu redovne otplate kredita, Zeničko-dobojski kanton je saglasan da Federacija Bosne i Hercegovine, u slučaju neredovnih ispunjenja obaveza po Kreditu, bez upozorenja može dospjele obaveze direktno naplatiti sa računa javnih prihoda, i to iz dijela prihoda koji pripadaju Zeničko-dobojskom kantonu.

(2) Zeničko-dobojski kanton se obavezuje da će u svrhu naplate svih potraživanja po ovom Kreditu, Federaciji Bosne i Hercegovine dostaviti bjanko mjenice, kojim Zeničko-dobojski kanton ovlašćuje Federaciju Bosne i Hercegovine da primljene bjanko mjenice može koristiti za naplatu dospjelog potraživanja.

Član 8.

(Međusobna prava i obaveze)

Međusobna prava i obaveze po ovom kreditnom zaduženju između Zeničko-dobojskog kantona, subjekata koji

učestvuju u povratu i krajnjih korisnika kreditnih sredstava, bit će uređene posebnim ugovorima.

Član 9.

(Osiguranje Budžetskih sredstava)

U periodu dospijeća obaveza po kreditu, potrebno je osigurati sredstva iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za izmirenje dospjelih obaveza.

Član 10.

(Korištenje sredstava vodnih naknada)

Za povrat kreditnih sredstava iz člana 1. **(3.850.000,00 EUR-a)** koristit će se sredstava vodnih naknada koja pripadaju Gradu Zenica, shodno Programu utroška sredstava vodnih naknada. Ukoliko sredstva vodnih naknada koja pripadaju Gradu Zenica budu niža po navedenom kreditu od iznosa godišnje obaveze, Grad Zenica je dužan razliku sredstava refundirati Zeničko-dobojskom kantonu.

Član 11.

(Realizacija Odluke i izvještavanje)

(1) Za realizaciju ove Odluke i Izvještavanje zadužuje se Ministarstvo finansija i Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona, svako u okviru svoje nadležnosti.

(2) Ova Odluka će se dostaviti Federalnom ministarstvu finansija na dalje postupanje.

Član 12.

(Stupanje na snagu Odluke i objavljivanje)

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 01-14-1381/16

Datum, 27.01.2016. godine

Zenica

PREDSJEDAVAJUĆA

Draženka Subašić, s.r.

4.

Na osnovu člana 18. stav 1. tačka a) Ustava Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Federacije BiH“, broj: 7/96, „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04), Skupština Zeničko-dobojskog kantona na nastavku 23. sjednice, održanom dana 29.01.2016. godine, d o n o s i

O D L U K U
o usvajanju Strategije razvoja
Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020.
godina

Član 1.
(Predmet odluke)

Usvaja se Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020. godina (u daljnjem tekstu: Strategija razvoja).

Član 2.
(Zaduženja)

Zadužuju se svi nosioci implementacije projekata i aktivnosti da u periodu provođenja pojedinih mjera kod izrade godišnjih programa rada i programa utroška budžetskih sredstava u programima planiraju implementaciju istih, kao i potrebna finansijska sredstva.

Subjekat odgovoran za implementaciju mjera iz Strategije razvoja odgovoran je i za koordiniranje implementacije svih projekata i aktivnosti unutar pojedine mjere.

Član 3.
(Stupanje na snagu i objavljivanje)

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana, od dana objavljivanja u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 01-28-1673/16
Datum, 29.01.2016. godine
Zenica

PREDSJEDAVAJUĆA
Draženka Subašić, s.r.

Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020.

Kantonalni odbor za razvoj Zeničko-dobojskog kantona

---

1. **Đenana Čolaković** - Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte
2. **Valida Imamović** - Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte
3. **Melisa Mitrović** - Ministarstvo finansija
4. **Ružica Jukić-Ezgeta** - Ministarstvo za pravosuđe i upravu
5. **Aida Sumbuljević** - Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline
6. **Sead Čizmić** - Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline
7. **Ljiljana Anđelić** - Ministarstvo za privredu
8. **Abdulah Imamović** - Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu
9. **Pašo Hodžić** - Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu
10. **Rasim Bajrić** - Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport
11. **Dijana Dedić** - Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice
12. **Senad Huseinagić** - Ministarstvo zdravstva
13. **Fahira Spahić** - Ministarstvo za boračka pitanja
14. **Aida Mujić** - Ministarstvo unutrašnjih poslova
15. **Alen Marijanović** - Skupština Zeničko-dobojskog kantona
16. **Diana Babić** - Privredna komora Zeničko-dobojskog kantona
17. **Marela Zdenac** - REZ/Regionalna razvojna agencija za Regiju Centralna BiH
18. **Sanela Mašić** - Ekonomsko-socijalno vijeće Zeničko-dobojskog kantona
19. **Munevera Kasap** - Federalni zavod za statistiku - Služba za područje Zeničko-dobojskog kantona
20. **Salih Hasanspahić** - Općina Breza
21. **Brano Šurkić** - Općina Vareš
22. **Merisa Kaljanac** - Općina Olovo
23. **Ismar Alagić** - Općina Tešanj/TRA Tešanj
24. **Fadil Merdić** - Općina Kakanj
25. **Emir Fejzović** - Općina Visoko
26. **Almir Mustafić** - Općina Zavidovići
27. **Ferhat Bradarić** - Općina Maglaj
28. **Afan Aličić** - Općina Dobojug
29. **Muhsin Ibrahimagić** - Grad Zenica/ZEDA Zenica
30. **Branka Janko** - Općina Žepče/RAŽ Žepče
31. **Anto Bonić** - Općina Usora
32. **Muhamed Islambegović** - Udruženje građana „Eko-forum“ Zenica
33. **Sakib Sinanović** - RAZ/Razvojna agencija Zavidovići

Članovi koji su prisustvovali sastancima KOR-a i dali doprinos reviziji Strategije:

Mario Vrbčić - Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, **Edin Bijedić** - Grad Zenica, **Mugdin Čosović** - Općina Visoko, **Alen Smajić** - Općina Breza, **Almir Osmanbegović** - Općina Visoko, **Nermin Bešliagić** - Općina Maglaj, **Hikmeta Selesković** - Grad Zenica/ZEDA Zenica, **Senija Zukanović** - Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona, **Ana Marić** - Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, **Anela Hasanspahić** - Ministarstvo unutrašnjih poslova, **Željko Bodul** - Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, **Indira Buza** - Privredna komora Zeničko-dobojskog kantona, **Jugoslav Sarajlić** - Općina Žepče/RAŽ Žepče, **Tea Žerajić** - ZEDA Zenica, **Mustafa Jamaković** - Općina Olovo, **Mirko Čičak** - REZ/Regionalna razvojna agencija za Regiju Centralna BiH, **Amra Džafić** - Grad Zenica, **Hedija Jamaković** - Općina Olovo, **Safet Brdarević** - Univerzitet u Zenici, **Hasan Avdušinić** - Univerzitet u Zenici, **Hidajet Keleštura** - Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte, **Leontina Jurić** - Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte, **Darmin Makić** - Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte.

Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona je izrađena uz podršku Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILDP), zajedničke inicijative Vlade Švicarske i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH. Za stručnu podršku Vladi Zeničko-dobojskog kantona u izradi Strategije, ILDP je angažovao Innova Management Consulting d.o.o. Sarajevo.

****Stavovi i mišljenja izneseni u dokumentu ne odražavaju nužno stavove i mišljenja Vlade Švicarske ili UNDP-a****

Sadržaj

Lista Tabela	19
Uvod	20
Metodologija kreiranja strategije	22
1. Strateški okvir	9
1.1.Izvod iz Socio-ekonomske analize	24
1.1.1.Geografski položaj i prirodne karakteristike.....	24
1.1.2.Stanovništvo	26
1.1.3.Ekonomska struktura	27
1.1.4.Pregled stanja i kretanja na tržištu rada	35
1.1.5.Društvene djelatnosti	37
1.1.6.Javna infrastruktura	28
1.1.7.Zaštita okoliša i komunalna infrastruktura	42
1.1.8.Analiza javnih sredstava ZDK	45
1.2.Pregled unutrašnjih i vanjskih faktora	47
1.3.Strateško fokusiranje	51
1.4.Vizija razvoja.....	52
1.5.Strateški ciljevi	53
1.6.Prioriteti razvoja	56
1.7.Veza sa planskim dokumentima	60
2. Programski okvir	64
2.1. Mjere po strateškim ciljevima	64
2.2. Indikativni finansijski i terminski okvir.....	118
2.3.Institucionalni i organizacijski okvir za provedbu strategije	128
2.4.Plan praćenja, izvještavanja, evaluacije i revizije strategije	133

Lista Tabela

Tabela 1 ZDK u brojkama.....	25
Tabela 2 Broj stanovništva po godinama 1991., 2011., 2013.	26
Tabela 3 Razvojni problemi i perspektive u vezi sa stanovništvom	26
Tabela 4 Indeks razvijenosti ZDK i FBiH u 2013. godini	27
Tabela 5 Kretanje BDP-a ZDK, FBiH u periodu 2009. - 2013. godina (u 000 KM) (Proizvodnja, međufazna potrošnja, dodana vrijednost i bruto domaći proizvod, tekuće cijene).....	27
Tabela 6 Pokrivenost uvoza izvozom u ZDK i FBiH u periodu 2012.-2013. godine.....	28
Tabela 7 Poslovni subjekti u ZDK prema iznosu ostvarenih poslovnih prihoda u 2013. godini	29
Tabela 8 Razvojni problemi i perspektive privrede ZDK	34
Tabela 9 Razvojni problemi i perspektive tržišta rada.....	36
Tabela 10 Razvojni problemi i perspektive društvenog sektora ZDK	39
Tabela 11 Razvojni problemi i perspektive u području saobraćaja i elektroenergetske infrastrukture	30
Tabela 12 Projekcija prihoda za Zeničko-dobojski kanton za period 2015.-2017. godinu.....	46
Tabela 13 Projekcija rashoda i izdataka za Zeničko-dobojski kanton za 2015.-2017.g. (u mil. KM).....	47
Tabela 14 Pokazatelji uticaja za prvi strateški cilj ZDK.....	54
Tabela 15 Pokazatelji uticaja za drugi strateški cilj ZDK	54
Tabela 16 Pokazatelji uticaja za treći strateški cilj ZDK.....	55
Tabela 17 Pokazatelji uticaja za četvrti strateški cilj ZDK.....	55
Tabela 18 Prioritetni ciljevi za strateški cilj 1 sa pripadajućim pokazateljima krajnjeg rezultata	57
Tabela 19 Prioritetni ciljevi za strateški cilj 2 sa pripadajućim pokazateljima krajnjeg rezultata	58
Tabela 20 Prioritetni ciljevi za strateški cilj 3 sa pripadajućim pokazateljima krajnjeg rezultata	59
Tabela 21 Prioritetni ciljevi za strateški cilj 4 sa pripadajućim pokazateljima krajnjeg rezultata	60
Tabela 22 Usklađenost Strateškog cilja br. 1 sa strateškim dokumentima višeg nivoa i Reformskom agendom	61
Tabela 23 Usklađenost Strateškog cilja br. 1 sa dokumentima i pravcima razvoja EU.....	61
Tabela 24 Usklađenost Strateškog cilja br. 2 sa strateškim dokumentima višeg nivoa i Reformskom agendom	61
Tabela 25 Usklađenost Strateškog cilja br. 2 sa dokumentima i pravcima razvoja EU.....	62
Tabela 26 Usklađenost Strateškog cilja br. 3 sa strateškim dokumentima višeg nivoa i Reformskom agendom	62
Tabela 27 Usklađenost Strateškog cilja br. 3 sa dokumentima i pravcima razvoja EU.....	62
Tabela 28 Usklađenost Strateškog cilja br. 4 sa strateškim dokumentima višeg nivoa i Reformskom agendom	63
Tabela 29 Usklađenost Strateškog cilja br. 4 sa dokumentima i pravcima razvoja EU.....	63
Tabela 30 Projekcija prihoda od indirektnih poreza za Zeničko-dobojski kanton i općine/grad Zeničko-dobojskog kantona za 2016.-2018. godinu	120
Tabela 31 Kumulativan prikaz prihoda, primitaka i finansiranja za Kanton i općine/grad, izvršenje 2014., procjena 2015., te projekcije 2016.-2018.g.....	Error! Bookmark not defined.
Tabela 32 Sistem za praćenje realizacije Strateškog cilja 1	134
Tabela 33 Sistem za praćenje realizacije Strateškog cilja 2	134
Tabela 34 Sistem za praćenje realizacije Strateškog cilja 3	135
Tabela 35 Sistem za praćenje realizacije Strateškog cilja 4	135

Lista Slika

<i>Slika 1 Mapa ZDK.....</i>	<i>24</i>
<i>Slika 2 Struktura preduzeća prema broju zaposlenih u ZDK u 2013. godini .....</i>	<i>29</i>
<i>Slika 3 Trend indeksa obima industrijske proizvodnje ZDK u periodu 2009.-2013. godine .....</i>	<i>32</i>
<i>Slika 4 Trend zaposlenosti i nezaposlenosti u ZDK u periodu 2009.-2013. godine .....</i>	<i>35</i>
<i>Slika 5 Veza strateških fokusa i strateških ciljeva u ZDK.....</i>	<i>53</i>
<i>Slika 6 Prioritetni ciljevi po strateškim ciljevima ZDK.....</i>	<i>56</i>
<i>Slika 7 Projekcija prihoda za Zeničko-dobojski kanton za period 2016.-2018. godinu .....</i>	<i>119</i>
<i>Slika 8 Projekcija rashoda i izdataka za ZDK za period 2016.-2018. godinu .....</i>	<i>120</i>

Uvod

Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.–2020. godine (u daljnjem tekstu: Strategija razvoja ZDK) je ključni strateško-planski dokument Zeničko-dobojskog kantona (u daljnjem tekstu: ZDK), koji treba da potiče i usmjerava budući rast i razvoj ZDK. Strategija razvoja ZDK u najširem smislu obuhvata ekonomski i društveni razvoj, kroz korištenje i apsorpciju raspoloživih prirodnih resursa, a pri tome vodeći računa o aspektu zaštite i unapređenja okoliša i prostora. Aktuelna Strategija je revidirana kako bi služila kao okvir za definisanje zajedničkih ciljeva, poticanja snaga, rješavanja gorućih problema ali i kao odgovor na izazove budućeg razvoja ZDK i sveukupnog života u njemu. Kao takva, Strategija razvoja ZDK je usklađena sa relevantnim strategijama i politikama na drugim nivoima upravne vlasti u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH).

Odlukom Vlade ZDK („Službene novine ZDK“, broj: 3/14) iniciran je i proveden proces revizije Strategije razvoja za period 2016.–2020. godine. Vlada ZDK je u svrhu vođenja procesa planiranja Rješenjem o formiranju i imenovanju Kantonalnog odbora za razvoj („Službene novine ZDK“, broj: 4/14 i 9/14) imenovala Kantonalni odbor za razvoj (u daljnjem tekstu: KOR), kojeg sačinjavaju predstavnici ministarstava u ZDK, predstavnici općina/grada u sastavu ZDK, predstavnici civilnog društva, te drugih relevantnih organizacija i institucija. Vlada ZDK je organizovala proces revizije Strategije razvoja ZDK uz tehničku koordinaciju Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte ZDK.

Strategija informiše sveukupnu javnost i privatne investitore o razvojnom putu ZDK i predstavlja osnovu za izradu detaljnih planova i programa u pojedinim sektorima, kreira osnovu za praćenje napretka te ohrabruje saradnju i dogovor u planiranju različitih nivoa vlasti i društveno-ekonomskih partnera.

Na osnovu sprovedene socio-ekonomske analize u ZDK, definisanih strateških fokusa, inspiracija i aspiracija svih učesnika u procesu, revidirana je vizija razvoja ZDK do 2020. godine koja predstavlja osnovu za rad i djelovanje svih građana koji žive na ovom geografskom području.

Vizija razvoja ZDK 2020. godine

Zeničko-dobojski kanton – savremena evropska regija, ugodna za život i rad i atraktivna za investiranje, koja svoj održivi razvoj temelji na industrijskim i ljudskim resursima, prirodnim i turističkim potencijalima, te bogatom kulturno-historijskom naslijeđu i čistom okolišu.

Sa ciljem kreiranja mehanizma za ostvarenje vizije razvoja definisana su četiri strateška pravca djelovanja ZDK do 2020. godine, kako bi se osigurala veza između konkretnih budućih akcija i vizije razvoja:

Strateški pravci djelovanja ZDK

1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo
2. Pružiti veću podršku poljoprivredi, ruralnom razvoju i razvoju turizma
3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja
4. Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energetske efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu

Bitno je naglasiti da Strategija razvoja ZDK obuhvata i listu prioriternih mjera u svakom sektoru, a koji omogućavaju ostvarivanje postavljenih ciljeva putem provođenja operativnih aktivnosti, čime se stvara osnova za sveukupnu implementaciju Strategije razvoja. Finansijski okvir za provođenje Strategije razvoja usklađen je sa mogućnostima Budžeta Vlade ZDK i sa dostupnim izvorima finansiranja u periodu do 2020. godine.

Preduslov kvalitetne i pravovremene implementacije Strategije razvoja jeste prepoznavanje njenog značaja od strane sveukupne zajednice i viših nivoa vlasti, ali i jačanje strategijom razvoja predviđenih mehanizama za njeno provođenje, izvještavanje, ažuriranje i sveukupnu operacionalizaciju, a što je zadatak koji stoji pred ZDK u narednom periodu. Provođenje revidirane Strategije razvoja ZDK pratit će se na godišnjem nivou. Također, ostvareni rezultati će se vrednovati kroz opći napredak u budućnosti.

Podršku procesu revizije Strategije razvoja ZDK osigurao je Projekt integriranog lokalnog razvoja (u daljnjem tekstu: ILDP), zajednička inicijativa Vlade Švicarske i Razvojnog program Ujedinjenih nacija (u daljnjem tekstu: UNDP), između ostalog i angažujući kao stručnu podršku konsultantsku kuću Innova d.o.o. iz Sarajeva, BiH.

Metodologija kreiranja strategije

Metodologija za planiranje razvoja kantona (u daljnjem tekstu: Metodologija) u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH), koja je primjenjena u procesu revizije Strategije razvoja ZDK, je pripremljena u sklopu Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILDP). Rezultat je opsežnih konsultacija, preporuka i zaključaka Radne grupe za harmonizaciju planiranja razvoja na nivou kantona u FBiH, sastavljene od predstavnika kantona, jedinica lokalne samouprave i federalnih ministarstava, pod vodstvom Federalnog zavoda za programiranje razvoja.

Metodologija definiše principe planiranja razvoja kantona, obuhvat, minimalne sastavne elemente i vremenski okvir strategija razvoja kantona, procese i ključne faze izrade, provedbe, monitoringa i evaluacije strateških dokumenata. Po svojoj naravi, metodologija se smatra standardnim pristupom planiranju razvoja kantona u FBiH, a svrha joj je da sistematizuje i operacionalizuje strateško planiranje na kantonalnom nivou.

Metodologija vodi računa o usaglašenosti sa standardizovanom Metodologijom za integrirano planiranje lokalnog razvoja (MiPRO) kao i sa pristupima korištenim za izradu razvojnih dokumenata na nivou BiH, kako u suštinskom i logičkom smislu, tako i u smislu korištenja istih termina. Istovremeno, u Metodologiju su ugrađeni primjeri dobre prakse i iskustva stečena u procesima izrade integriranih strategija razvoja Unsko-sanskog i Zapadno-hercegovačkog kantona.

Vodeći principi na kojima se zasniva Strategija razvoja su ekonomska i okolišna održivost i socijalna uključenost. Održivost kao princip integriše ekonomski aspekt i aspekt okoliša, dok princip socijalne uključenosti podrazumijeva jednake šanse za sve i pravičnost u smislu identifikovanja potreba i interesa marginalizovanih i socijalno isključenih grupa stanovništva. Također, Strategiju razvoja karakterišu integracija (što znači da su ekonomski, društveni i aspekt zaštite životne sredine posmatrani kao neodvojivi dijelovi jedne cjeline) i participacija (svi zainteresovani akteri su angažovani i doprinijeli su izradi Strategije).

Proces je vodio KOR, uz podršku Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte ZDK, čime su stvoreni uslovi za učešće građana u reviziji Strategije razvoja, a što se naročito manifestovalo kroz javne konsultacije koje su sprovedene putem web stranice Vlade ZDK. Polazna tačka za reviziju Strategije je bila analiza postojećih strateških dokumenata, a prije svega aktuelna Strategija razvoja 2010.-2020. godine, nivoa njihove realizacije, te stepena razvijenosti ljudskih resursa neophodnih za izradu i implementaciju Strategije. Ova analiza je bila nadograđena na osnovu analize relevantnih kvantitativnih i kvalitativnih podataka iz primarnih i sekundarnih izvora.

Najvažniji dio Strategije predstavlja strateška platforma, a koja obuhvata socio-ekonomsku analizu, strateške fokuse, viziju razvoja i strateške ciljeve razvoja. Strateška platforma je dominantno djelo KOR-a. Sektorske planove razvoja ekonomije, društva, kao i zaštite i unapređenja okoliša, izradile su za tu svrhu formirane sektorske radne grupe, a koje su činili predstavnici javnog, privatnog i nevladinog sektora.

U završnom dijelu procesa, KOR je na bazi principa integracije, objedinio i uskladio sektorske dokumente, te izradio okvirne trogodišnje planove implementacije, uključujući i plan razvoja organizacijskih kapaciteta i ljudskih potencijala neophodnih za proces implementacije Strategije. Kako bi se omogućila efektivna implementacija Strategije, finansijski okvir Strategije razvoja i Kantonalni budžet za 2016. godinu, su u potpunosti usklađeni.

....PRINCIP JEDNAKOPRAVNOSTI SPOLOVA JE INTEGRIRAN U DOKUMENT KAO JEDAN OD TEMELJNIH PRINCIPA. S TIM U VEZI, POJEDINI IZRAZI KOJI SE KORISTE U MUŠKOM RODU (NPR. PREMIJER, NAČELNIK, I SL.) SU NEUTRALNI I ODNOSI SE I NA MUŠKARCE I NA ŽENE....

STRATEGIJA RAZVOJA ZDK ZA PERIOD 2016.-2020.

1.Strateški okvir

1.1. Izvod iz Socio-ekonomske analize¹

1.1.1. Geografski položaj i prirodne karakteristike

ZDK je jedna od 10 federalnih administrativnih jedinica u sastavu FBiH. ZDK se prostire na površini od 3.343 km². Uzimajući u obzir ovaj podatak, ZDK je po površini na četvrtom mjestu u FBiH. U svom sastavu ZDK ima 12 općinskih/gradskih područja i to: Breza, Doboj Jug, Kakanj, Maglaj, Olovo, Tešanj, Usora, Vareš, Visoko, Zavidovići, Grad Zenica (administrativno sjedište ZDK) i Žepče. Nalazi se u središnjem dijelu Bosne i Hercegovine (BiH) tako da graniči sa Sarajevskim, Tuzlanskim i Srednjobosanskim kantonom, te sa entitetom Republika Srpska i skoro u cijelosti leži u slivu rijeke Bosne.

Reljefne karakteristike i nadmorska visina cijelog područja ZDK kreću se u rasponu 140 - 1.472 metara nadmorske visine. Sjeverni dio ZDK je najniži sa nadmorskom visinom od 140 – 500 m i karakteristikama umjereno kontinentalne klime. Južni dio područja ZDK čije se nadmorske visine kreću od 500 - 1.000 m predstavlja brdsko i visokobrdsko područje, a zastupljeno je u gornjem toku rijeke Bosne od Visokog do Zenice i u dolini rijeke Krivaje na području Olova, sa tipičnom kontinentalnom i umjereno kontinentalnom klimom.

Slika 1 Mapa ZDK

¹ Cjelokupan tekst Socio-ekonomske analize se nalazi na službenoj web stranici Zeničko-dobojskog kantona www.zdk.ba

Tabela 1 sumira osnovne karakteristike ZDK kao što su ukupna površina ZDK i površine pripadajućih općina/građa.

Tabela 1 ZDK u brojkama

<i>Ukupna površina cca km²</i>		
BiH		51.209,2
FBiH		26.110,0
ZDK		3.343,0
Površina općina/građa		
	Šifra općine/građa	Površina cc km ²
1. Breza	10.189	72,9
2. Doboj - Jug	11.266	10,2
3. Kakanj	10.448	377,0
4. Maglaj	10.634	252,4
5. Olovo	10.715	407,8
6. Tešanj	11.045	155,9
7. Usora	11.622	49,8
8. Vareš	11.100	390,1
9. Visoko	11.126	230,8
10. Zavidovići	11.177	556,4
11. Zenica	11.185	558,5
12. Žepče	11.207	282,3

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2013

ZDK na svom području ima ležišta mineralnih sirovina koje su dosta rijetka u zemljama okruženja, a za neke se može tvrditi da se radi i o svjetski raritetnim ležištima. Prije svega se radi o ležištima metalnih mineralnih sirovina kao što je ceruzit (PbCO₃), ruda olova, željeza, barita i amfibolita te o ležištima nemetalnih mineralnih sirovina koje su vrlo rijetke u svjetskim razmjerama kao što je ležište gabra sa više varijacija u raznim bojama (bijela, crna, crvena, plava, zelena), te ležišta krečnjaka, gipsa, dolerita, dijabaza, spirita itd.

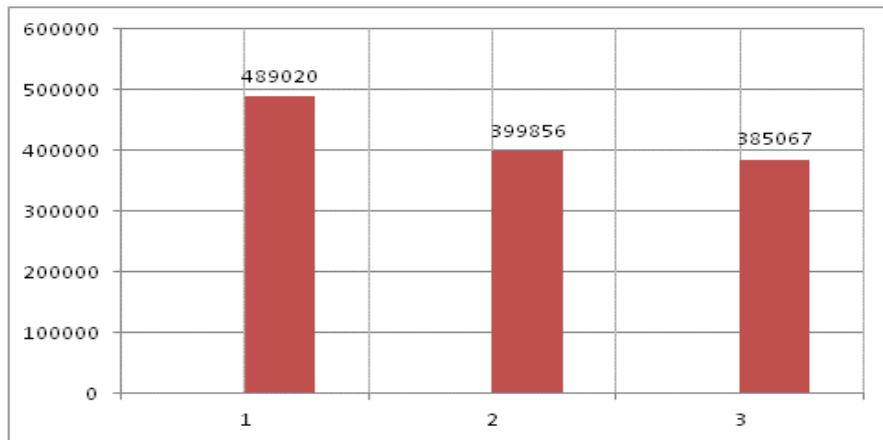
Na teritoriji ZDK nema većih vještačkih akumulacija, ali postoje manje akumulacije koje su izgrađene na vodotocima, i to u vidu manjih jezera, odnosno uspora. Energetski potencijal ZDK se u suštini bazira najviše na rezervama mrkog uglja Zenice, Kakanja i Breze. Karakteristika sva tri eksploataciona polja u ZDK je da se u istim nalaze izdvojena ležišta kao posebne cjeline. Pored mrkog uglja, u općini Maglaj se nalaze rezerve lignita.

Prema podacima Studije upotrebne vrijednosti zemljišta za područje ZDK (2011), najviše je zastupljeno šumsko zemljište (66% ili 222.427,7 ha), potom poljoprivredno zemljište (19.8% ili 65.784,5 ha), poljoprivredno zemljište sa značajnim učešćem šume (7,1% ili 23.518,6 ha), izgrađeno zemljište (3,3% ili 11.045 ha), izgrađeno zemljište sa značajnim učešćem poljoprivrednog zemljišta (2,1% ili 6.943 ha), dok površinski kopovi zauzimaju 0,3% i deponije 76,6 ha zemljišnog pokrivača u ZDK.

1.1.2. Stanovništvo

Dolina rijeke Bosne, u kojoj je smješten ZDK je najnaseljeniji dio BiH, sa prosječnom naseljenošću oko 116 stanovnika/km². Struktura stanovništva se u ratnom i postratnom periodu bitno izmijenila. Prema popisu stanovništva iz 1991. godine u općinama ZDK je ukupno živjelo 489.020 stanovnika, a prosječna gustina naseljenosti je bila 144,81 st/km². Procjenjuje se da je 2011. godine u ZDK živjelo 399.856 stanovnika a gustina naseljenosti je bila 120 st/km², dok je prema preliminarnim rezultatima popisa stanovništva provedenog 2013. godine na području ZDK živjelo 385.067 osoba. Znači, stanovništvo je u odnosu na 1991. godinu umanjeno za 103.953 stanovnika.² (Tabela 2)

Tabela 2 Broj stanovništva po godinama 1991., 2011., 2013.

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2014

Pored velikog pada broja stanovnika, od 2006. do 2011. godine, četiri općine bilježe negativan priraštaj (Breza, Vareš, Olovo, Usora). U postratnom periodu primjetan je posebno značajan pad stanovništva na teritoriji općine Maglaj, gdje je u 2011. godini broj stanovnika za skoro 47% manji u odnosu na 1991. godinu, kao i na teritoriji općine Vareš, gdje je broj stanovnika manji za 56%. Prema podacima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, ukupan broj iseljenika iz općine Maglaj iznosi 3.000, Tešnja 4.811, te Žepča oko 6.500. Najviša gustina naseljenosti je na teritoriji općine Doboj Jug i iznosi 485,9 st/km², zatim slijede općina Tešanj i Grad Zenica sa 310,1 odnosno 227,3 st/km².³

Zvanični podaci o ukupno iseljenom stanovništvu ZDK nisu dostupni, a prema podacima Zavoda za statistiku FBiH u periodu 2007.–2013. godine iseljeno je ukupno 24.200 ljudi, uključujući interne migracije.

Tabela 3 Razvojni problemi i perspektive u vezi sa stanovništvom

Razvojni problemi	Razvojne perspektive
Negativan migracijski saldo (unutar i van ZDK)	- Osmisliti i provoditi mjere za poticanje zadržavanja stanovništva na području ZDK kroz osiguranje novih radnih mjesta, podršku privrednicima, poljoprivrednicima te svima onima koji rade na kreiranju novih radnih mjesta i poboljšanju kvaliteta života na području ZDK - Kroz razvijanje ruralno ekonomske razvojne politike, zaustaviti proces deruralizacije i omogućiti zadržavanje seoskog stanovništva
Pad nataliteta	Razviti mjere prenatalne politike kroz rješavanje radnih mjesta, stambenih pitanja, pitanja obrazovanja i sl.

² Izvor: Federalni zavod za statistiku, *bilten* 195

³ Izvor: Strategija zapošljavanja u ZDK za period 2013–2020.

1.1.3. Ekonomska struktura

Prema indeksu razvijenosti⁴ koji procjenjuje Federalni zavod za programiranje razvoja, u 2013. godini, ZDK zauzima peto mjesto na rang listi kantona u FBiH. Indeks razvijenosti ZDK za 2013. godinu iznosi 92,1. U periodu od 2011. do 2013. godine indeks razvijenosti ZDK se smanjio za 1%, dok se pozicija na rang listi razvijenosti kantona nije promijenila. Detaljniji podaci o pokazateljima razvijenosti ZDK u odnosu na FBiH su prikazani u tabeli ispod (Tabela 4).

Tabela 4 Indeks razvijenosti ZDK i FBiH u 2013. godini

Kanton	Stepen zaposlenosti u %	Stepen nezaposlenosti u %	Broj učenika (osnovno+srednj e) na 1000 stanovnika	BDP/PC u KM	Indeks odsutnosti stanovništva	Federacija BiH = 100					Indeks razvijenosti
						Stepen zaposlenosti	Stepen nezaposlenost	Broj učenika na 1000 stanov.	BDP/Po glavi stanovnika	Odsutnost stanovništva	
ZDK	49,2	50,8	133	5.984	-16,8	92,4	92,8	102,3	83,3	89,7	92,1
FBiH	18,6	47,4	130	7.188	-15,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Makroekonomski pokazatelji po kantonima 2013 i Socioekonomski pokazatelji po općinama u 2013., Federalni zavod za programiranje razvoja, 2013.

Ukoliko posmatramo nivo razvijenosti općina/grada u ZDK, možemo uočiti velike razlike u nivou razvijenosti. Na osnovu indeksa razvijenosti, izvršeno je rangiranje svih 79 općina u FBiH. Od općina u ZDK, najveći indeks razvijenosti ima općina Žepče koja je rangirana na 4. mjestu, a zatim općina Tešanj koja je rangirana na 10. mjestu na rang listi FBiH.

Dinamika i razvijenost privrede

Procjenjuje se da je u ZDK u 2013. godini, ostvaren BDP u iznosu od 2.385.655.000 KM. Analizom kretanja stope bruto domaćeg proizvoda u ZDK u posljednjih pet godina, od 2009. do 2013. godine, uočeno je da ZDK karakteriše niska stopa rasta BDP-a. U posljednjih pet godina BDP u ZDK je povećan za oko 3,5%, dok je u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu povećan za 2,6%. Udio BDP-a ZDK u ukupnom BDP-u FBiH, u posljednjih pet godina se kretao u intervalu od 14,2% do 15,3%. (Tabela 5)

Tabela 5 Kretanje BDP-a ZDK, FBiH u periodu 2009. - 2013. godina (u 000 KM)

(Proizvodnja, međufazna potrošnja, dodana vrijednost i bruto domaći proizvod, tekuće cijene)

	2009.	Udio ZDK (%)	2010.	Udio ZDK (%)	2011.	Udio ZDK (%)	2012.	Udio ZDK (%)	2013.	Udio ZDK (%)
BDP u ZDK	2.305.012	-	2.184.730	-	2.264.615	-	2.324.472	-	2.385.655	-
BDP u FBiH	15.164.553	15,2	15.385.420	14,2	15.947.980	14,2	16.369.510	14,2	16.800.380	14,2

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja: Makroekonomski pokazatelji po kantonima za 2013., 2012., 2011., 2010. i 2009.

⁴ Indeks razvijenosti kantona urađen je na osnovu 5 pokazatelja – stepen zaposlenosti, stepen nezaposlenosti, broj učenika osnovnih i srednjih škola na 1000 stanovnika, BDP po glavi stanovnika i odsutno stanovništvo u odnosu na 1991. godinu.

Analizirano je i kretanje BDP-a⁵ po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika), a analiza je pokazala da je u 2013. godini procjena BDP-a po glavi stanovnika u FBiH iznosila 7.188 KM, dok je u ZDK iznosila 5.984 KM ili 83,3% od prosjeka za FBiH. Analizom BDP-a po općinama/gradu ZDK u 2013. godini, utvrđeno je da je najveći BDP po glavi stanovnika imala općina Vareš (11.704 KM), koji je veći za 95,6% u odnosu na prosjek za ZDK, a najmanji je imala općina Žepče (2.164 KM), koji je manji za 63,8% u odnosu na prosjek za ZDK.

Pri analiziranju BDP-a, neophodno je imati u vidu i činjenicu da u privredi ZDK postoji veliki udio sive ekonomije, iako o tome ne postoje pouzdani podaci. Prema ocjeni ekonomista, siva ekonomija u BiH nominalno premašuje više od 8,6 milijardi KM i čini trećinu bruto domaćeg proizvoda /BDP/, što je najviše u Evropi.

Privredni subjekti sa područja ZDK su u 2013. godini ostvarili ukupan izvoz u iznosu od 1.606 miliona KM, dok je u isto vrijeme uvoz iznosio 1.494 miliona KM. Saldo pokrivenosti uvoza izvozom je pozitivan u ZDK, a u odnosu na 2012. godinu ostvareno je poboljšanje salda trgovinskog bilansa, odnosno povećanje pokrivenosti uvoza izvozom za oko 6%. Ako uzmemo u obzir da je ukupan ostvareni izvoz u FBiH u 2013. godini iznosio 5.548 miliona KM, a u isto vrijeme je ukupan ostvareni uvoz iznosio 9.833 miliona KM, možemo zaključiti da je pokrivenost uvoza izvozom u ZDK znatno iznad pokrivenosti u FBiH u kojoj je još uvijek saldo vanjskotrgovinskog bilansa negativan. Udio ostvarenog izvoza u ZDK u 2013. godini u ukupnom izvozu FBiH iznosi 28,9%, a udio uvoza ZDK u ukupnom uvozu FBiH iznosi 15,2%.

Tabela 6 Pokrivenost uvoza izvozom u ZDK i FBiH u periodu 2012.-2013. godine

	Izvoz (000 KM)		Uvoz (000 KM)		Saldo		Pokrivenost (%)	
	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.
ZDK	1.552.457	1.605.828	1.530.214	1.493.716	22.243	112.112	101,45	107,51
FBiH	5.248.546	5.547.956	9.972.466	9.832.914	-4.723.920	-4.284.958	52,63	56,42

Izvor: Federalni zavod za statistiku, Federacija u brojkama 2014.; ZDK u brojkama 2014.

Posmatrajući uvoz i izvoz ZDK po područjima klasifikacije djelatnosti, oko 98,6% izvoza a 84,0% uvoza se odnosi na prerađivačku industriju. U 2013. godini najviše se iz ZDK izvozilo u Njemačku (478 mil. KM) i Italiju (146 mil. KM), a također se najviše i uvozilo iz ove dvije zemlje i to iz Njemačke (264 mil. KM), a Italije (180 mil. KM).

Rast izvoza i pad uvoza, koji se odrazio i na rast pokrivenosti uvoza izvozom u ZDK ukazuje na rast ekonomske aktivnosti. Analizom pokrivenosti uvoza izvozom susjednih kantona, možemo zaključiti da je ZDK u značajnoj prednosti. Pokrivenost uvoza izvozom u ZDK, u 2013. godini je iznosila 107,51%, dok je u Tuzlanskom kantonu iznosila 81,15%, u Srednjobosanskom kantonu je iznosila 71,29%, a u Kantonu Sarajevo je iznosila 25,85%.

Isplate za investicije u 2012. godini u ZDK iznosile su 266.325.000 KM, što je za 17,5% više nego u 2011. godini (226.613.000 KM), dok su isplate za investicije u FBiH u istom periodu smanjene za 2%. Isplate za investicije u ZDK u 2012. godini čine 9,4% isplata investicija u FBiH. Najviše isplata za investicije u ZDK je izvršeno u sektorima: prerađivačka industrija (37,5%) u kojem je isplaćeno 18,5% investicija u ovaj sektor u FBiH; trgovina na veliko i malo; popravka motornih vozila i motocikala, predmeta za vlastitu upotrebu i domaćinstvo (18,9%), u kojem je isplaćeno 10,2% investicija u ovaj sektor u FBiH; javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje (8,7%), u kojem je isplaćeno 12,0% investicija u ovaj sektor u FBiH; te vađenje ruda i kamena (8,3%) u kojem je isplaćeno 39,3% investicija u ovaj sektor u FBiH.

⁵ Procjenu BDP-a u FBiH, po kantonima i općinama/gradu izvršio je Federalni zavod za programiranje razvoja prema slijedećoj formuli: broj zaposlenih u općini/gradu x prosječna plaća u općini/gradu
 broj zaposlenih u FBiH x prosječna plaća u FBiH x BDP FBiH
 Ovim se dobiva približna procjena BDP-a kantona i općina/gradova, jer nisu uzete u obzir sve komponente koje utiču na izračun stvarnog BDP-a.

Poslovni subjekti

Na području ZDK je do kraja 2013. godine registrovano ukupno 16.571 poslovni subjekt, od čega 40% čine obrti, 36% su pravna lica, a 24% su jedinice u sastavu pravnih lica. U odnosu na broj poslovnih subjekata u 2012. godini (16.536), u 2013. godini je došlo do blagog povećanja za 0,2%. Od ukupnog broja registrovanih poslovnih subjekata u FBiH u 2013. godini, u ZDK je registrovano 12,8% poslovnih subjekata, dok od ukupnog broja registrovanih pravnih lica u FBiH u ZDK je registrovano 11,8%, a od ukupnog broja obrta u FBiH u ZDK je registrovano 13,2%.

Prosječan broj preduzeća na 1000 stanovnika u ZDK je 41,6, što je ispod prosjeka FBiH (55,1). U odnosu na 2012. godinu (41,4), broj preduzeća na 1000 stanovnika u ZDK je u 2013. godini porastao za 0,5%. Pregledom registrovanih poslovnih subjekata po općinama/gradu uočavamo da najveći broj registrovanih pravnih lica ima Zenica (31,5%), zatim Visoko (14,9%) te Tešanj (12,9%). Međutim, ukoliko posmatramo broj registrovanih preduzeća na 1000 stanovnika, najbolju poziciju ima Dobojug (71,2), zatim Visoko (61,6), te Vareš (50,3).

Prema podacima Federalnog ministarstva razvoja, preduzetništva i obrta, na području ZDK je registrovano ukupno 2.486 preduzeća. Prema iznosu ostvarenih poslovnih prihoda, u ZDK najveći udio, od 83,7%, imaju poslovni subjekti sa prihodima do 10 miliona KM, dok 13,7% čine poslovni subjekti sa prihodima od 10 do 50 miliona KM, a 2,6% čine poslovni subjekti sa prihodima iznad 50 miliona KM. (Tabela 7)

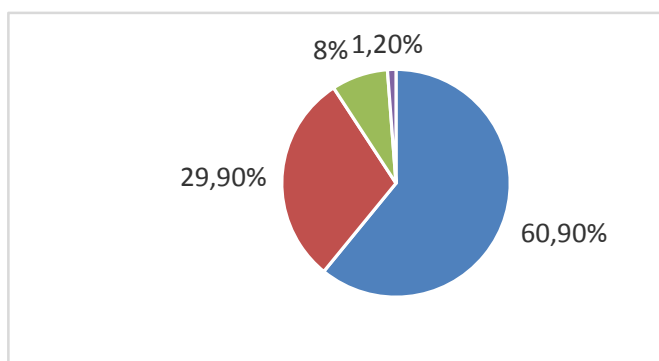
Tabela 7 Poslovni subjekti u ZDK prema iznosu ostvarenih poslovnih prihoda u 2013. godini

POSLOVNI PRIHODI	BROJ POSLOVNIH SUBJEKATA U ZDK-a
do 10 miliona KM	2080
10 – 50 miliona KM	341
50 – 100 miliona KM	65

Izvor: Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

Analiza registrovanih preduzeća u ZDK prema broju zaposlenih u 2013. godini pokazuje da najveći udio imaju mikro preduzeća koja čine 60,9% ukupno registrovanih preduzeća u ZDK, zatim mala koja čine 29,9%, srednja koja čine 8%, dok velika čine samo 1,2%. (Slika 2)

Slika 2 Struktura preduzeća prema broju zaposlenih u ZDK u 2013. godini

Izvor: Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

Podrška preduzetništvu

Na području ZDK postoje organizacije za podršku razvoja preduzetništva, kao što su razvojne agencije, poslovni inkubatori, tehnološki parkovi, centri, udruženja, klasteri i sl. S ciljem izgradnje kvalitetnije poslovne infrastrukture, potrebno je dalje jačanje kapaciteta ovih organizacija.

Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH „REZ“ sa sjedištem u Zenici svojim djelovanjem pokriva pored Grada Zenice i sedam općina ZDK. Lokalne razvojne agencije koje su uspostavljene na području ZDK i koje pružaju usluge za razvoj preduzetništva su: ZEDA Zenica, RAZ Zavidovići, RAZ Žepče, te TRA Tešanj. Pri Univerzitetu u Zenici, uspostavljen je Centar za inovativnost i preduzetništvo (CIP), a isti se može povezati sa potrebom promocije inovativnosti i preduzetništva.

Na području ZDK poslovni inkubatori su uspostavljeni u općinama: Zavidovići i Žepče, te Gradu Zenici. Agencija za ekonomski razvoj ZEDA Zenica je uspostavila TechnoPark u Zenici, sa ciljem podrške saradnji u transferu znanja i tehnologija između naučnih institucija i privrede. Pri Univerzitetu u Zenici djeluje i Metalurški institut „Kemal Kapetanović“, koji pruža usluge istraživanja, eksperimentalnog razvoja, tehničkog ispitivanja, obuke te savjetovanja.

Na području ZDK djeluje Privredna komora ZDK čija organizaciona struktura obuhvata: sektor proizvodnje, sektor prometa i usluga, sektor trgovine i odnosa sa inostranstvom te Odbore. Pored toga, uspostavljena je i Obrtnička komora ZDK. Pored komora, na području ZDK uspostavljen je i niz nevladinih i neprofitnih udruženja preduzetnika koja zastupaju interese svojih članova i pružaju im podršku i pomoć.

Klaster metalnog sektora ZDK osnovan je 12.05.2014. godine u Zenici, pri Privrednoj komori ZDK. Od poslovnih udruženja je važno istaknuti i Udruženje inovatora ZDK, koje okuplja više inovatora sa ovog područja.

Poseban oblik podrške razvoju preduzetništva čini i sajamska infrastruktura. RMK d.d. Zenica je organizator dva sajma: Generalnog bh. sajma ZEPS, te specijalizovanog Međunarodnog sajma metala ZEPS INTERMETAL. Pored toga, u Zenici se organizuje i „OPEN-s“ Sajam organske poljoprivredne proizvodnje, u Tešnju Sajam privrede „Biznis“, a u Visokom Sajam poljoprivredno-prehrambenih proizvoda „Jesen u Visokom“.

Regionalne razvojne agencije REZ Zenica i SERDA Sarajevo, provele su analizu poslovnih zona u općinama/gradovima regija Centralna BiH (2010.) i Makroekonomska regija Sarajevo (2006.), a sa ciljem analize odnosa općina/gradova prema ovom instrumentu razvoja preduzetništva i ocjene preduzetničke klime. U okviru ovih analiza, kandidovana je ukupno 51 poslovna zona sa područja ZDK. U ukupnoj strukturi kandidovanih poslovnih zona 61% čine zelene poslovne zone, 33% su smeđe zone, a 6% ostale⁶.

Poljoprivreda

U razvoju ZDK poljoprivreda ima veoma važnu ulogu, a prije svega zahvaljujući prirodnim uslovima u smislu povoljne klime, kvaliteta vode i zemljišta. Raznovrsnost primarne poljoprivredne proizvodnje u ZDK se ogleda u biljnoj proizvodnji (povrtlarstvo, voćarstvo, proizvodnja krmnog bilja), proizvodnji ljekovitog bilja, pčelarstvu, stočarstvu kroz uzgoj sitne i krupne stoke za potrebe mljekarske i mesne industrije, florikultura proizvodnja, itd.

Ukoliko posmatramo ukupne požnjevene površine u periodu 2012.-2013. godine, možemo uočiti konstantan rast požnjevenih površina koje su u 2013. godini bile za 9% veće u odnosu na 2011. godinu. Konstantan rast požnjevenih površina je zabilježen kod pšenice, raži, mrkve, crnog luka, bijelog luka, graha i paprika, dok je kod ostalih kultura zabilježeno ciklično kretanje požnjevenih površina. U ukupnim prinosima u 2013. godini najzastupljenije kulture su krompir (24.272 t), kukuruz (21.414 t), mrkva (16.135 t), djetelina (14.721 t) itd. U voćarstvu se uočava konstantan rast broja rodni stabala kod svih vrsta voća, osim kod dunja gdje se broj rodni stabala smanjuje. U ukupnim prinosima u 2013. godini u voćarstvu su najzastupljenije šljive (6.049 t), jabuke (5.873 t) i kruške (2.069 t).

---

⁶ Zelene zone su one koje nemaju nikakve infrastrukture ni izgrađenih poslovnih objekata. Smeđe zone su one koje imaju izgrađene poslovne objekte i dio infrastrukture.

Podaci o brojnom stanju stoke u periodu 2011.-2013. godine u ZDK pokazuju da postoji trend pada broja grla kod skoro svih vrsta stoke, osim kod koka nosilica, koza, krmača i suprasnih nazimica te kod pčela gdje je zabilježen trend rasta. U 2013. godini u odnosu na prethodnu godinu, značajno je porastao broj peradi (48%). Najzastupljenije vrste u stočarstvu u 2013. godini su ovce (78.302), ovce za priplod (62.852) i goveda (40.201).

Iako je smanjen broj grla krava i ovaca, u 2013. godini je u odnosu na 2009. godinu povećana proizvodnja kravljeg mlijeka za 6,7% i ovčijeg mlijeka za 1,4%, jer je povećana proizvodnja po muženoj kravi i muženoj ovcu. U 2013. godini je proizvedeno 55.639 hiljada litara kravljeg mlijeka te 1.567 hiljada litara ovčijeg mlijeka. Proizvodnja vune je imala konstantan trend pada usljed smanjenja broja ovaca. Rasla je i proizvodnja jaja, te je u 2013. godini proizvedeno 37,3% više jaja nego u 2009. godini. Usljed konstantnog rasta broja košnica pčela, konstantno je rasla i proizvodnja meda tako da je u 2013. godini proizvedeno 19,3% više meda nego u 2009. godini.

S obzirom na klimatske i tradicionalne karakteristike, ZDK ima povoljne uslove za razvoj proizvodnje i prerade poljoprivrednih proizvoda. Ipak, proizvodi su veoma malo prisutni na međunarodnom tržištu zbog nedostatka standardizacije i dokaza o kvaliteti što je osnovni preduslov za izvoz ovih proizvoda, kao i nekonkurentnosti proizvoda izazvanoj različitim faktorima.

Šumarstvo

Šume predstavljaju jedan od značajnih prirodnih resursa ZDK. Kvalitet drveta na ovom području je visok i postoji dovoljno sirovina za opsluživanje drvne industrije.

Značaj drvne industrije za privredu ZDK potvrđuje i činjenica da je proizvodnja šumskih sortimenata u periodu 2009.-2013. godine imala trend konstantnog rasta i da je u 2013. godini bila veća za 42,6% u odnosu na 2009. godinu. Također, prodaja šumskih sortimenata u 2013. godini je bila veća za 41,0% u odnosu na 2009. godinu. U 2013. godini je u odnosu na 2009. godinu proizvodnja trupaca četinara povećana za 32,5% i njihova prodaja za 31,2%, dok je proizvodnja trupaca lišćara povećana za 10,9% i njihova prodaja za 9,3%.

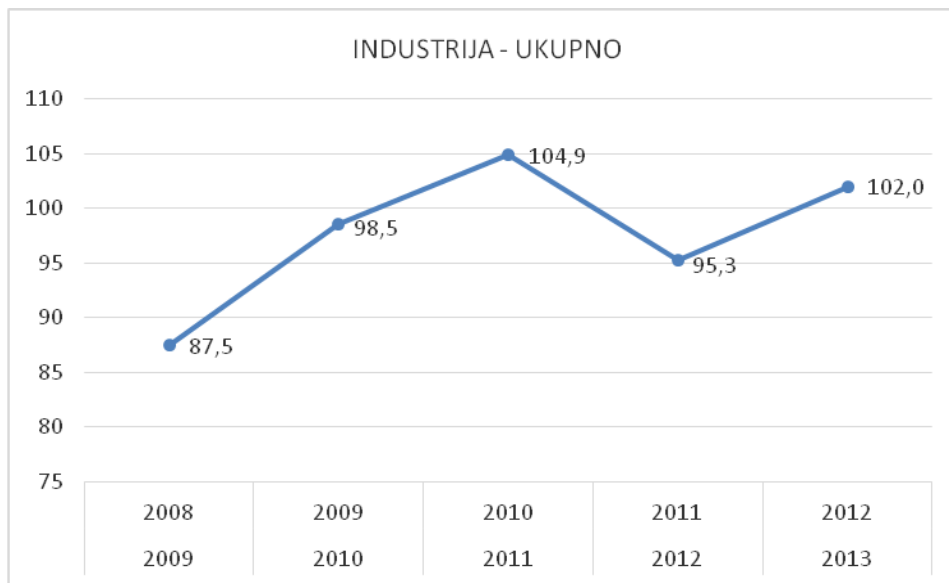
Industrija

ZDK čini regiju sa najznačajnijim industrijskim objektima. Gotovo cjelokupna industrija i rudarske aktivnosti nalaze se u dolini rijeke Bosne ili njenoj neposrednoj blizini. ZDK raspolaže sa značajnim proizvodnim kapacitetima za razvoj šireg okruženja i BiH kao cjeline. Proizvodni potencijali ZDK koncentrisani su u energetici, rudarstvu, prerađivačkoj industriji i saobraćaju.

U strukturi ukupne proizvodnje ZDK prerađivačka industrija učestvuje sa 45,41%, snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom sa 34,77% i rudarstvo sa 19,82%. Iako u ukupnoj proizvodnji FBiH učestvuje sa 20,5% ZDK ostvaruje samo 14,78% ukupnog bruto domaćeg proizvoda (BDP) FBiH.

Temeljem navedenih podataka može se reći da je privreda dobrim dijelom niskoakumulativna i da se bazira na prirodnim resursima. Tako koncipirana privreda, u pravilu, vrši veoma veliki pritisak na okoliš, a posebno na prostor i resurse.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, indeks obima industrijske proizvodnje u ZDK je u periodu 2009.-2011. godine rastao, da bi nakon pada u 2012. godini, ponovo bio povećan u 2013. godini.

Slika 3 Trend indeksa obima industrijske proizvodnje ZDK u periodu 2009.-2013. godine

Izvor: ZDK u brojkama, Federalni zavod za statistiku, 2013. i 2014.

Proizvodnja i opskrba električnom energijom, gasom i vodom te vađenje ruda i kamena su u posljednje tri godine (2011.-2013.) ostvarili trend pada. Rudarstvo u ZDK se bazira na rezervama mrkog uglja Zenice, Kaknja, Breze te Maglaja. Međutim, s obzirom na stanje tržišta električne energije, može se reći da je ugalj, pored hidropotencijala, najznačajniji domaći energetske potencijal, tako da će rudarstvo i dalje imati značajnu ulogu u ukupnom privrednom razvoju ZDK.

Kada su u pitanju gas, nafta i naftni derivati, s obzirom na nepostojanje internih izvora, ZDK je u potpunosti ovisan o uvozu tako da se i praćenje odnosi na uvoz. U ZDK se proizvodnja električne energije skoro u potpunosti obavlja u TE Kakanj, uz manju proizvodnju u TE Natron-Hayat. Činjenica je da ZDK ima uslove za dalji rast proizvodnje u oblasti energije. Potrebno je istaknuti i hidroenergetske potencijale kojima raspolaže ovaj kanton. Planirana je i izgradnja hidroelektrana Vranduk, Janjići i Kovanići.

U ZDK u oblasti prerađivačke industrije, posebno su razvijene slijedeće grane:

- metalna i metaloprerađivačka industrija,
- drvoprerađivačka industrija,
- prehrambena industrija (prerada mesa, mlijeka, brašna itd.),
- proizvodnja papira i kartona, papirne i kartonske ambalaže,
- tekstilna i kožarska industrija i
- proizvodnja građevinskih materijala.

Turizam

U odnosu na prirodne resurse, ZDK ima značajne potencijale za razvoj različitih oblika turizma (sajamski, banjsko-zdravstveni turizam, zimski, speleološki, kulturno-historijski, lovni i ribolovni, avanturistički, tranzitni itd.).

U ZDK se tradicionalno održavaju i kulturne manifestacije, kao što su: “Čimburijada” i “Zeničko proljeće” u Zenici, “Tešanjско proljeće”, “Studentsko ljeto u Maglaju”, itd. Posjetiocima u ZDK na raspolaganju stoji više od 30 hotela, motela i pansiona, te mnogobrojni restorani sa specijalitetima nacionalne i svjetske kuhinje.

U periodu 2009.-2013. godine, broj dolazaka domaćih turista je imao trend pada, dok je broj stranih turista koji je opadao u periodu 2010.-2012., u 2013. godini porastao, a to je uticalo i na povećanje ukupnog broja dolazaka turista u ZDK u toj godini (18.068 dolazaka). Broj noćenja turista u ZDK u 2013. godini je 38.248 noćenja, što čini 3,4% ukupnog broja noćenja turista u FBiH. Ukupan broj ležaja u ZDK je 1.188.

Kad je ugostiteljstvo u pitanju, u ZDK je u periodu 2011.-2013. godine ostvaren konstantan rast. Promet ostvaren u 2013. godini u ovom sektoru u ZDK je veći za 31,24% u odnosu na 2009. godinu i iznosi oko 10,4 miliona KM, što čini 6% ukupno ostvarnog prometa u ugostiteljstvu u FBiH.

Rast prometa je evidentan u ugostiteljskim objektima u privatnom vlasništvu, dok promet u objektima u državnom vlasništvu u periodu 2009.-2013. godine ima trend konstantnog pada. Najveći udio u ukupnom prometu u ugostiteljstvu ima promet ostvaren u hotelima (51,6%, oko 5,37 miliona KM), a zatim u restoranima (29,7% oko 3,09 miliona KM). U periodu 2009.-2013. godine, značajno se povećao promet u kavanama (za 2,9 puta) i promet u barovima (za 2,1 puta).

Unutrašnja trgovina

Ukoliko posmatramo ukupan promet u distributivnoj trgovini, u posljednjih pet godina, možemo uočiti trend konstantnog rasta ukupnog prometa, koji je u 2013. godini veći za 52,7% u odnosu na 2009. godinu. U 2013. godini, posebno je evidentan rast prometa u trgovini na veliko sa posredovanjem za 78,8% i trgovini na malo za 3,7 puta u odnosu na 2009. godinu.

Saobraćaj i veze

Povoljan geografski položaj koji ima ZDK čini ga važnim sjecištem prometnica. Zahvaljujući svojim magistralnim putevima M17 i M5, koji prolaze kroz ovaj centralni kanton, ZDK predstavlja osnovni putni i željeznički koridor iz BiH prema Evropi.

Jedan od značajnih uslova za ekonomski razvoj ZDK predstavlja izgradnja i održavanje putne mreže, jer postoji čvrsta povezanost transporta i privrede na ovom području. Dio autoputa A1 koji je dio koridora Vc prolazi kroz teritoriju ZDK i doprinosi saobraćajnoj povezanosti ZDK što ima poseban značaj za privredu ZDK. U 2014. godini, počela je izgradnja nove dionice na dijelu puta Zenica jug - Zenica sjever. Upravljanje mrežom cesta u Bosni i Hercegovini se vrši prema različitim nivoima nadležnosti. Magistralnim cestama upravljaju entitetska preduzeća za ceste, J.P. Direkcija cesta FBiH d.o.o i J.P. Putevi RS, prema njihovoj teritorijalno-administrativnoj nadležnosti. Način upravljanja regionalnim cestama je drugačiji u odnosu na magistralne ceste. Naime, u Federaciji Bosne i Hercegovine, kantoni su nadležni za upravljanje regionalnim cestama, i isto realizuju putem kantonalnih direkcija za ceste ili direktno putem resornih kantonalnih ministarstava.

Prevezena količina robe u tonama i pređeni kilometri vozila u cestovnom prijevozu su u posljednjih pet godina (2009.-2013. godine) imali ciklično kretanje, odnosno smanjenje i povećanje svake druge godine. U 2013. godini je količina prevezena robe smanjena za oko 7% u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane broj prevezenih putnika u cestovnom prometu je u 2013. godini povećan za 5% u odnosu na prethodnu godinu. U gradskom i prigradskom prijevozu, ukupan broj pređenih kilometara u posljednjih pet godina (2009.-2013. godine) ima trend pada, međutim, broj prevezenih putnika ima ciklično kretanje, odnosno raste svake druge godine. U 2013. godini je broj prevezenih putnika smanjen za 8% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 8 Razvojni problemi i perspektive privrede ZDK

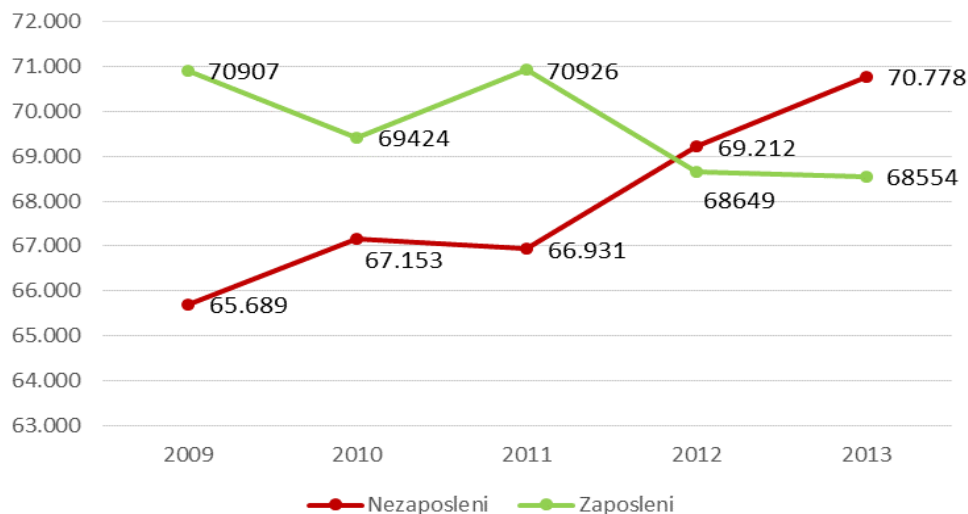
Razvojni problemi	Razvojne perspektive
- Niska stopa rasta BDP-a i ispodprosječni nivo BDP-a po glavi stanovnika u ZDK u odnosu na FBiH	- Planirati, podržavati i provoditi mjere za podršku privrednih aktivnosti i stvaranju finalnog proizvoda unutar ZDK, te podršku investicija u ZDK
- Nizak nivo isplaćenih investicija u sektoru vađenja ruda i kamena	- Analizirati potrebe i razviti projekte za povećanje investicija u sektoru vađenja ruda i kamena, uz izdvajanja sredstava iz budžeta za podršku sa ciljem boljeg iskorištavanja energetskih i mineralnih sirovina
- Ispodprosječan broj preduzeća na 1000 stanovnika u ZDK i smanjenje broja registriranih preduzeća i obrta, usljed loše preduzetničke klime i nedovoljnog nivoa podrške	- Intenzivirati aktivnosti za podršku registraciji novih preduzeća i obrta, te unaprijediti preduzetničku klimu i finansijsku podršku preduzećima (subvencije, garancije i sl.) - Povećati mjere podrške i grant sheme za poslovne zone - Unaprijediti podršku preduzetnicima za inovacije i uvođenje novih tehnologija u industriji
- Nedovoljno razvijena podrška i infrastruktura za podršku poljoprivredi (npr. poljoprivredne službe, stručno-znanstvene i finansijske institucije za poljoprivredu, otkupne stanice hladnjače, pakirnice) - Nedostatak promocije porodičnih gazdinstava i njihovih proizvoda	- Podržati integriranu poljoprivrednu proizvodnju i primjenu savremenih agrotehničkih mjera, u svrhu proizvodnje ekonomski isplativih i ekološki prihvatljivih proizvoda - Razviti infrastrukturu za podršku poljoprivrednim proizvođačima - Unaprijediti programe promocije domaćih poljoprivrednih proizvoda - Podržati standardizaciju i provjeru kvaliteta poljoprivrednih proizvoda za povećanje konkurenosti
- Nedovoljno razvijeni kapaciteti prerađivačke industrije za poljoprivredne proizvode i loša povezanost poljoprivrednih proizvođača sa prerađivačkom industrijom	- Jačati poslovno povezivanje poljoprivrednih proizvođača sa prerađivačkom industrijom - Jačati kapacitete prerađivačke industrije i stvaranje lanaca vrijednosti u poljoprivredi i prehrambenoj industriji
- Bespravna sječa šuma i pretvaranje šumskog u poljoprivredno zemljište bez prethodne pravne procedure	- Razviti i provoditi mjere sprječavanja bespravne sječe šuma - Uvesti programe pošumljavanja
- Ispodprosječni nivo indeksa obima industrijske proizvodnje u ZDK u odnosu na FBiH, te smanjenje obima industrijske proizvodnje u djelatnostima vađenja ruda i kamena, kao i proizvodnje električne energije	- Razviti i provoditi plan povećanja obima industrijske proizvodnje u djelatnostima vađenja ruda i kamena, kao i proizvodnje električne energije što će uticati na povećanje ukupnog indeksa obima industrijske proizvodnje ZDK

- Nedovoljna iskorištenost hidropotencijala ZDK	- Implementirati planove izgradnje hidroelektrana i distributivnog sistema, uz mjere zaštite okoliša
- Nizak nivo indeksa obima industrijske proizvodnje za proizvodnju proizvoda od metala i mašina, te proizvodnju namještaja i nedostatak sirovine za drvoprerađivače	- Razviti plan podrške metaloprerađivačkoj i drvoprerađivačkoj industriji, uz unapređenje politike raspodjele drvene sirovine - Jačati izвозnu konkurentnost firmi koje posluju u sektorima metaloprerađivačke i drvoprerađivačke
- Manjak inspekcijskog nadzora nad poslovanjem ugostiteljskih subjekata	- Jačati inspekcijski nadzor nad poslovanjem ugostiteljskih subjekata
- Nedovoljno iskorišteni prirodni i kulturno-historijski resursi za razvoj turizma	- Intenzivirati promociju turističke ponude zasnovane na strateškim prirodnim resursima i investicijskih potencijala u turizmu - Jačati zapošljavanje stručnih kadrova u turizmu

1.1.4. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada

Broj zaposlenih u ZDK u periodu 2011.-2013. godine ima trend pada, kao i u FBiH, tako da je broj zaposlenih u ZDK u 2013. godini manji za oko 3% u odnosu na 2011. godinu, dok je u FBiH manji za 1,3% u istom posmatranom periodu. Ukupan broj zaposlenih u ZDK u 2013. godini je bio 68.554, što je 15,76% od ukupnog broja zaposlenih u FBiH.

Slika 4 Trend zaposlenosti i nezaposlenosti u ZDK, u periodu 2009.-2013. godine

Izvor: ZDK u brojkama 2013., Federalni zavod za statistiku

Stopa zaposlenosti u ZDK u 2013. godini iznosila je 17,20%, dok je njena vrijednost u 1991. godini bila za 11,07% veća i iznosila je 28,27%. Stopa zaposlenosti u ZDK je manja u odnosu na stopu zaposlenosti u FBiH (18,62%) za 1,42%. Detaljnija analiza stope zaposlenosti u ZDK u 2013. godini, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, je pokazala da je stopa zaposlenosti u odnosu na ukupan broj radno sposobnog stanovništva 24,7%, dok u odnosu na aktivno stanovništvo ona dostiže 49,2%.

Od ukupnog broja zaposlenih u ZDK, na Grad Zenica otpada 36,2%. Poslije Zenice tu su Tešanj (13,8%), Visoko (12,9%) i Kakanj (9,9%). Zaposleni u ove tri općine i gradu čine 71,8% ukupno zaposlenog stanovništva na području ZDK. Najmanji procenat pripada općinama Usora (1%) i Doboj Jug (1,4%).

Svjetska ekonomska kriza i loše stanje privrede u ZDK imaju za posljedicu povećanje broja nezaposlenih osoba u ZDK. U periodu 2009-2013. godine je broj nezaposlenih porastao za 5.089 osoba, tako da je na kraju 2013. godine dostigao 70.778 nezaposlenih, što je više za 1.566 ili 2,3% u odnosu na 2012. godinu, tako da broj nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih u FBiH iznosi 15,8%. Produbljivanje problema posebno je izraženo u posljednje dvije godine (2012. i 2013. godine), kada je broj nezaposlenih premašio broj zaposlenih.

U 2013. godini, u ukupnoj strukturi nezaposlenih osoba je bilo 49,50% žena i 50,50% muškaraca, što ukazuje da je udio nezaposlenih muškaraca neznatno veći u odnosu na udio nezaposlenih žena.

Stopa nezaposlenosti u posljednjih pet godina (2009.-2013. godine) je imala trend povećanja, da bi u 2013. godini dostigla stopu od oko 50,8%, (u odnosu na aktivno stanovništvo) uzimajući u obzir broj registriranih nezaposlenih osoba na evidenciji. Ipak, bitno je napomenuti da se procjenjuje da je stopa nezaposlenosti, generalno u BiH, znatno niža u odnosu na administrativnu registriranu stopu nezaposlenosti, zbog prisutnosti neformalnog zapošljavanja, odnosno rada na crno.

Gledajući apsolutne vrijednosti, najveći broj nezaposlenih kao i najveći broj zaposlenih je zabilježen u Zenici, što je i razumljivo s obzirom na ukupan broj stanovnika kao i činjenicu da je Zenica ekonomski i administrativni centar ZDK. Prosječna plata u ZDK u 2013. godini je iznosila 731 KM, što je u odnosu na 2012. godinu više za 1,5%. U odnosu na prosjek u FBiH, prosječna plata u ZDK je niža za 12,5%, ili u apsolutnom iznosu za 104 KM.

Penzioneri

U ZDK broj penzionera u decembru 2013. godine je iznosio 58.438 što je 15% od ukupnog broja penzionera u FBiH. U odnosu na isti period prošle godine, broj penzionera u ZDK je veći za 1,2%. Ukoliko posmatramo period od posljednjih pet godina (2009.-2013. godine), možemo uočiti trend blagog porasta broja penzionera u ZDK i njihovog udjela u ukupnom broju stanovnika.

Tabela 9 Razvojni problemi i perspektive tržišta rada

Razvojni problemi	Razvojne perspektive
- Smanjenje broja zaposlenih i povećanje broja nezaposlenih u ZDK	- Intenzivirati podršku i povećati izdvajanja za podršku zapošljavanju (poticaji, subvencije, obuke i sl.) i implementaciju Akcionog plana za provedbu Strategije zapošljavanja ZDK za period 2013.-2020. - Promocija i podsticanje samozapošljavanja, naročito u sektoru poljoprivrede, podsticanje preduzetničkog duha kod mladih itd.
- Visok udio niskoobrazovane radne snage (KV i NKV) u ukupnom broju nezaposlenih osoba	- Razviti i implementirati programe za jačanje kvalifikacija i stručno osposobljavanje niskoobrazovane radne snage, u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih ZDK

- Trend rasta broja nezaposlenih žena i mladih	- Intenzivirati projekte za zapošljavanje i samozapošljavanje žena i mladih
- Neusklađenosti programa obrazovnih institucija i potreba tržišta rada i pojava deficitarnih zanimanja	- Unaprijediti usklađenost programa obrazovnih institucija s potrebama tržišta rada, uz uvođenje novih obrazovnih modula/zanimanja u škole i ukidanje (ili privremeno ukidanje) obrazovnih ciklusa za struke u kojima je očita hiperprodukcija kadra koje tržište rada nije u stanju asporbovati
- Prisutnost rada na crno i nedovoljna koordinacija institucija u vođenju evidencije i sprječavanju rada na crno	- Intenzivirati inspekcijski nadzor na tržištu rada i saradnju institucija za evidenciju i provođenje mjera sprječavanja rada na crno - Poticati poslodavce na prijavu radnika kroz subvencije za doprinose i smanjenje doprinosa
- Nedovoljna saradnja službi za zapošljavanje i privrednog sektora	- Jačati saradnju službi za zapošljavanje, obrazovnih institucija i privrednog sektora

1.1.5. Društvene djelatnosti

Obrazovni sistem

U FBiH, nadležnost za obrazovanje imaju kantonalna ministarstva za obrazovanje što je uređeno odgovarajućim kantonalnim zakonima i drugim propisima. Obrazovanje u ZDK je organizovano na četiri nivoa: predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje.

Na području ZDK predškolsko obrazovanje se odvija u 23 ustanove i 10 područnih škola od čega se 8 ustanova i 7 područnih škola nalazi u Zenici. Što se tiče broja učenika koji pohađaju predškolske obrazovne ustanove u ZDK, ukupan broj učenika u 2013. godini iznosio je 1.841. Od ukupnog broja učenika, njih 10% putuju iz mjesta koja su udaljena 4 km ili više od predškolske obrazovne ustanove.

U toku 2013. godine, na području ZDK su se nalazile 64 centralne osnovne škole, sa ukupno 125 područnih škola. Posmatrajući broj učenika u osnovnim školama u 2013. godini od 32.906 učenika, zabrinjavajući podatak je da se u periodu od 2007. do 2013. godine broj učenika smanjio za 11.239 i cijelo vrijeme zadržao trend opadanja. Od ukupnog broja učenika u osnovnim školama, u 2013. godini je njih čak 5.316 putovalo duže od 4 km do škole. U 2013. godini, u ZDK je bilo uposleno 2.509 nastavnika u osnovnim školama, što je u prosjeku oko 13 učenika po nastavniku.

U 2013. godini, na području ZDK se nalazilo 35 ustanova za srednje obrazovanje sa 696 učionica u funkciji. Najviše ustanova za srednje obrazovanje se nalazi u Zenici (12) dok Olovo, Vareš i Usora imaju po jednu ustanovu. Za razliku od opadajućeg trenda u broju učenika osnovnih škola u zadnjih 7 godina (2007.-2013. godine) trend broja učenika u srednjem obrazovanju i pored određenih varijacija u periodu od 2007. do 2013. godine, može se smatrati stabilnim i u 2013. godini je bilo ukupno 16.262 učenika. U 2013. godini, na području ZDK je bilo zaposleno 1.527 nastavnika, što je oko 11 učenika po nastavniku.

Nosilac visokog obrazovanja u ZDK je Univerzitet u Zenici. Univerzitet u Zenici je formiran 18. oktobra 2000. godine. Kada je riječ o broju studenata u ZDK, uočljiv je trend rasta u periodu od 2007. do 2012. godine. U 2013. i 2014. godini, taj se trend mijenja i opada u odnosu na 2012. godinu, a broj studenata u 2013. godini iznosio je 5.364.

U sklopu Univerziteta u Zenici, djeluju sljedeći fakulteti: Fakultet za metalurgiju i materijale, Mašinski fakultet, Filozofski fakultet, Ekonomski fakultet, Pravni fakultet, Zdravstveni fakultet, Politehnički fakultet, Islamski pedagoški fakultet. U sklopu Univerziteta u Zenici se nalazi i Metalurški institut “Kemal Kapetanović”. Na Univerzitetu u Zenici aktivno se radi na formiranju Centra za društvena i interreligijska istraživanja i Centra za globalno razumijevanje prava. Na raspolaganju je Studentski dom kapaciteta 87 soba od kojih su 33 dvokrevetne i 54 trokrevetne. Dom raspolaze sa čitaonicom, TV salom, čajnim kuhinjama, i drugim neophodnim prostorima za realizaciju svakodnevnih aktivnosti studenata.

Kultura i sport

Na području ZDK postoje ukupno tri pozorišta, i to u Zenici, Tešnju i Visokom. Podaci koji se odnose na broj održanih predstava kao i broj posjetilaca ukazuju da je pozorišna aktivnost skoro pa potpuno skoncentrisana u sjedištu ZDK, odnosno u Gradu Zenica. Evidentan je slab rad preostala dva pozorišta prouzrokovan nedostatkom dovoljne finansijske podrške.

Disproporcija je još više izražena kada su u pitanju kina, kojih na području ZDK zvanično ima 4 (Zenica, Visoko, Maglaj i Kakanj). Međutim, u sklopu Javne ustanove „Dom kulture“ Žepče nalazi se i kino dvorana u kojoj se redovito održavaju predstave i kino projekcije. Više od 97% održanih projekcija je bilo u Gradu Zenica. Ustanova kulture sa najvećim brojem registrovanih zaposlenih u ZDK je Bosansko narodno pozorište Zenica (68). Evidentan je podatak da u ustanovama kulture radi veoma mali broj registrovanih zaposlenika.

Do 2007. godine, na području ZDK, odlukama Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, proglašeno je ukupno 26 nacionalnih spomenika i svima je potrebna obnova i konzervatorsko-restauratorski radovi. Slična je situacija i sa institucijama sporta. Iako su u 2013. godini bile registrovane 92 ustanove ili sportska objekta na području ZDK, mnogima od njih potrebna je obnova i restauracija.

Socijalna zaštita

U periodu od 2010. do 2013. godine, na području ZDK djeluje 10 centara za socijalni rad i službe socijalne zaštite Doboju Jug i Usora u kojima je u prosjeku bilo zaposleno oko 143 ljudi. Pored centara za socijalni rad i službi socijalne zaštite na području ZDK djeluju i javne ustanove socijalne zaštite „Dom porodica“, „Dom za stara lica Zenica“ i „Penzionerski dom sa stacionarom“, koje pružaju usluge smještaja djece i odraslih osoba.

Najveći broj korisnika socijalne pomoći u ZDK pripadaju kategorijama koje primaju dječiji dodatak, stalnu novčanu pomoć, jednokratnu novčanu pomoć itd. U periodu od 2010. do 2013. godine, broj djece bez roditeljskog staranja se smanjio sa 296 na 183 djece, dok je broj odgojno zanemarene i zapuštene djece smanjen sa 464 na 357. U navedenom periodu, porastao je broj djece čiji je razvoj ometan porodičnim problemima sa 970 u 2010. godini na 1.231 u 2013. godini.

Broj odraslih osoba sa društveno negativnim ponašanjem se smanjio sa 648 u 2010. godini na 384 u 2013. godini. Ipak najveći je broj osoba i porodica u stanju socijalne potrebe kojima je usljed posebnih okolnosti potrebna pomoć. Broj ovih osoba u 2013. godini na području ZDK je iznosio 8.076.

U periodu od 2009. do 2013. godine, evidentno je smanjenje broja korisnika kao i broja ostvarivanih prava civilnih žrtava rata. Tokom 2009. godine, 947 civilnih žrtava rata ostvarivalo je 1.150 prava, dok je u 2013. godini 910 civilnih žrtava rata ostvarivalo 1.095 prava. Također, nakon posljednjih izmjena Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom iz 2009. godine, evidentan je smanjen broj korisnika i broj ostvarivanih prava osoba sa neratnim invaliditetom. U 2010. godini 8.048 osoba sa invaliditetom ostvarivalo je 17.360 prava, dok je u 2013. godini 7.700 osoba sa invaliditetom ostvarivalo 16.633 prava.

Sigurnost građana

ZDK u periodu od 2008. do 2013. godine bilježi blagi porast stope kriminaliteta. U toku 2013. godine, na području ZDK zabilježeno je 3.543 krivičnih djela. Ono što je pozitivno jeste činjenica da se u istom periodu povećao procenat rasvjetljenosti krivičnih djela sa 53,6% u 2007. godini na 66,9% u 2013. godini.

Zdravstvo

Na području ZDK, u periodu od 2007. do 2013. godine povećao se broj timova porodične medicine i u manjoj mjeri broj područnih ambulanti. Kada je riječ o broju bolnica, privatnih poliklinika i ordinacija, domova zdravlja, hitnih pomoći, javnih kao i privatnih apoteka, isti se nije mijenjao.

Ukupan broj osiguranika u ZDK se gotovo nije mijenjao u periodu od 2007. do 2013. godine, osim u 2011. godini kada se desio značajan pad u odnosu na 2010. godinu. U 2010. godini kao i u 2012. godini, ukupan broj osiguranika je bio

329.994 odnosno 346.148. Međutim, u 2011. godini, taj broj je iznosio 201.817. Ono što je bitno istaći jeste činjenica da je u periodu od 2007. do 2013. godine, ukupni broj osiguranika čiji su nositelji penzioneri ili su na evidenciji Službe za zapošljavanje značajno nadmašio broj osiguranika koji su zaposleni kod poslodavca. Posebno je važno naglasiti visok broj osiguranika koji se vode na evidenciji Službe za zapošljavanje. Krajem 2013. godine na području ZDK je bilo 1,69 doktora na 1000 stanovnika.

U 2013. godini u ustanovama zdravstvene zaštite je bilo zaposleno ukupno 2.581 zdravstvenih radnika, od čega 715 muškaraca i 1.866 žena. Sličan omjer se kretao i u periodu od 2007. do 2013. godine.

Nevladin sektor u ZDK

U Registru udruženja građana i fondacija ZDK sa danom 31.12.2012. godine upisano je 1.696 udruženja. Ministarstvo za pravosuđe i upravu ZDK trenutno ne raspolaže podacima koji se odnose na ukupan broj članova udruženja građana, niti brojem članova pojedinih udruženja, budući da se provodi samo postupak upisa udruženja građana. Pored toga, na području ZDK djeluju i udruženja koja su registrirana na nivou BiH i FBiH, a koja nisu evidentirana u Registru ZDK.

Velik broj nevladinih organizacija na području ZDK djelimično se finasira iz Budžeta Vlade ZDK, a zbog velikog broja udruženja koja obavljaju istu ili sličnu djelatnost na području ZDK dodjeljena sredstva su simbolična u odnosu na stvarne potrebe.

Nevladine organizacije u ZDK obavljaju 15 „osnovnih“ djelatnosti i to: arhitektura, afirmacije struke, boračka zaštita, sportska, privredna, pomoć građanima oštećenog sluha, socijalna skrb, tehnička kultura, muzička kultura, pomoć ženama, kultura, zdravstvo, obrazovanje, poljoprivreda i ekologija, a pored istih su u statutima udruženja navedene i druge djelatnosti.

Tabela 10 Razvojni problemi i perspektive društvenog sektora ZDK

Razvojni problemi	Razvojne perspektive
- Trend opadanja broja učenika u osnovnim školama u periodu 2009.-2013. godine	- Raditi na projektima zapošljavanja i samozapošljavanja sa ciljem postizanja bolje ekonomske situacije što će rezultirati boljom stopom nataliteta i smanjenjem broja mladih bračnih parova koji napuštaju ZDK
- Nedovoljna usklađenost obrazovnog sistema sa potrebama na tržištu rada	- Unaprijediti usklađenost programa obrazovnih institucija s potrebama tržišta rada, uz uvođenje novih obrazovnih modula/zanimanja u škole i ukidanje (ili privremeno ukidanje) obrazovnih ciklusa za struke u kojima je očita hiperprodukcija kadra koje tržište rada nije u stanju asporbovati
- Rast stope kriminaliteta na području ZDK	- Raditi na preventivnim mjerama kako bi se zaustavio trend rasta kriminaliteta
- Broj osiguranika čiji su nositelji penzioneri ili su na evidenciji Službe za zapošljavanje značajno nadmašio broj osiguranika koji su zaposleni kod poslodavca	- Pripremiti programe za podršku zapošljavanja i samozapošljavanja
- Najveći je broj osoba i porodica u stanju socijalne potrebe kojima je usljed posebnih okolnosti potrebna pomoć	- Razviti nove programe socijalne pomoći i unaprijediti kvalitet postojećih usluga
- Zastarjelost i loša opremljenost kulturnih i sportskih infrastrukturnih objekata	- Pripremiti programe za jačanje kapaciteta kulturnih i sportskih institucija

1.1.6. Javna infrastruktura

Saobraćajna infrastruktura

Jedan od osnovnih preduslova za razvoj ZDK je razvoj saobraćajne infrastrukture. Saobraćajni sistem mora svrsishodno razvojno i ekonomski povezati sva područja kantona sa FBiH i BiH, spojiti ZDK sa regionalnim tranzitnim koridorima, te pružati dobre uslove za efikasan i siguran prijevoz ljudi, roba i dobara.

U okviru Strategije razvoja BiH, a ujedno i ZDK, ključno mjesto zauzima cestovna infrastruktura primarno uključujući dva transportna koridora:

- I koridor, pravac sjever – jug, koji se pruža dolinom rijeke Bosne, i u evropskim relacijama ovaj koridor rangiran je kao intermodalni transportni koridor «Vc»,
- II koridor «Xe», pravac sjeverozapad – jugoistok od Bihaća, preko Sarajeva prema Goraždu, koji se u području Lašve veže na koridor «Vc».

Odnos dužina magistralnih, regionalnih i lokalnih puteva iznosi 1:2,7 i 6,3 što se može smatrati optimalnim odnosom (1:3:6). Gustina kategorizirane putne mreže u BiH iznosi 41 km/100 km² dok je u ZDK 49,88 km/100 km² što po ovom kriteriju ZDK stavlja u povoljniji položaj u odnosu na prosjek BiH. Gustina moderniziranih puteva u BiH iznosi 26 km/100 km², a u ZDK 31,13 što je također povoljnije od prosjeka BiH. Zemlje zapadne Evrope imaju gustinu od 80-150 km/100 km², stepen moderniziranosti putne mreže od oko 80%, dok isti u ZDK iznosi 60% što je na nivou prosjeka BiH od 63,6%.

Zbog značajnijeg obima neplanske izgradnje u dolini rijeke Bosne na potezu Maglaj – Doboj, trasom autoceste se od Žepča usmjerio prometni koridor na područja općina Tešanj, Usora i Doboj Jug. Određene korekcije trase uslijedile su nakon sveobuhvatne multikriterijalne analize. Novim teritorijalnim uređenjem usmjerava se fokus na ranije neopravdano zapostavljenu razvojnu osovinu kojom bi se Tuzlanska regija integrisala sa Zeničkom a preko nje i sa Sarajevskom.

Značaj dobija i uspostavljanje prometnog koridora kojim se povezuju Orašje (kao kontaktno područje sa Republikom Hrvatskom), Distrikt Brčko i Tuzla sa Zenicom i Sarajevom. Ovaj koridor je planiran trasom autoceste Žepče – Zavidovići – Lukavac – Tuzla – Brčko – Orašje sa vezom na autocestu Koridora Vc preko interregionalnog čvorišta u Žepču, te paralelno njoj trasom željezničke pruge Zavidovići – Banovići. Planirana je magistralna cesta kojom se, prije svega, ostvaruje priključak na autocestu Žepče – Tuzla za Banoviće, Živinice i aerodrom Tuzla, a s druge strane ostvaruje optimalna povezanost ovog aerodroma sa Sarajevskim.

Kada je u pitanju željeznička infrastruktura, na području ZDK postoje željezničke pruge Bosanski Šamac – Sarajevo (od Maglaja do Visokog) u dužini od 124,50 km, te pruga Podlugovi – Vareš u dužini od 23,56 km. Pruga Bosanski Šamac – Sarajevo je osposobljena za brzinu od 50 km/h za teretni i 70 km/h za putnički saobraćaj. U BiH je generalno od završetka rata pa do danas, željeznički saobraćaj u potpunosti zapostavljen uz nedovoljna ulaganja u održavanje komunikacija i modernizaciju opreme. U ZDK ne postoji infrastruktura zračnog saobraćaja.

Energetska infrastruktura

Elektroenergetsku djelatnost u ZDK obavljaju JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo (JP EP BiH d.d. Sarajevo), JP Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg-Bosne d.d. Mostar (JP EP HZHB d.d. Mostar) i Elektroprenos BiH. JP Elektroprivreda BiH i JP EP HZHB su javna preduzeća za proizvodnju, distribuciju i prodaju električne energije.

Na području ZDK postoji samo jedna termoelektrana - TE „Kakanj“ u Kaknju. Ekonomski značaj TE „Kakanj“ treba posmatrati sa šireg privrednog stanovišta, s obzirom da je TE „Kakanj“ Kakanj trenutno drugi proizvođač električne energije po veličini u BiH (kapaciteta oko 2,3 milijarde kWh za jednu godinu), čime godišnja proizvodnja od 2,3 milijarde kWh podmiruje 1/4 ukupne potrošnje u BiH.

Proizvodnja električne energije u ZDK je veća od potrošnje, odnosno ZDK vlastitom proizvodnjom električne energije u potpunosti zadovoljava svoje energetske potrebe i višak proizvedene energije daje u elektroenergetski sistem BiH.

ZDK ima velike potencijalne mogućnosti za iskorištavanje hidroenergetskog potencijala u smislu izgradnje malih hidroelektrana za proizvodnju električne energije. Glavni tok rijeke Bosne nosi 57% ukupnog bruto hidroenergetskog potencijala ZDK. Od svih pritoka rijeke Bosne najznačajnija je rijeka Krivaja koja nosi 20% ukupnog bruto hidroenergetskog potencijala ZDK. Za kapitalne investicije su kao prioritetni projekti navedeni HE Vranduk, HE Janjići i HE Kovanići a koje će biti locirane u ZDK.

BiH nema svojih izvora prirodnog plina tako da je njeno snabdijevanje ovim energentom u potpunosti utemeljeno na uvozu. Postojeća trasa Zvornik-Sarajevo-Semizovac-Zenica u ZDK opslužuje potrebe malog broja privrednih subjekata u općinama Visoko, Kakanj i Zenica. Planirana je izgradnja pravca gasovoda Visoko-Brnjaci, nastavak izgradnje gasovoda Semizovac-Zenica prema Travniku, te nastavak izgradnje trase gasovoda od Zenice prema hrvatskoj gasovodnoj mreži prolazeći kroz Grad Zenica, općine Žepče, Maglaj, Tešanj, Doboj Jug i Usora.

Korištenje biomase kao izvora energije nudi veliku prednost u poređenju sa tradicionalnim izvorima energije, kao i drugim obnovljivim izvorima. Da bi se podstaklo korištenje energije biomase u ZDK potrebno je sprovesti studije za procjenu fizičke i ekonomske raspoloživosti različitih vrsta biomase, uključujući drvo i drvene otpade, kao i poljoprivredni otpad i usjeve, te uspostaviti program pomoći za nabavku strojeva za skupljanje, prijevoz i obradu biomase te uvođenje evropskih standarda i regulative za goriva iz biomase kako bi se olakšalo njeno energetske korištenje, što rezultira nužnošću donošenja propisa koji bi olakšali razvoj tržišta, te povećali povjerenje potrošača.

Zbog ekonomskih karakteristika fotonaponskih sistema neophodno je da se uvede sistem podrške i tako omogućiti značajnija proizvodnja električne energije iz ovog obnovljivog izvora. Korištenje energije vjetra kao obnovljivog izvora preporučuje se na područjima ZDK gdje prirodne karakteristike to omogućavaju.

Sistemi daljinskog grijanja su postojali i još uvijek postoje u većim gradovima. Većina tih sistema je u dosta lošem stanju, neodržavana i zastarjela, te je potrebna njihova značajna modernizacija. Postojeće toplane i pripadajuća oprema, posebno kotlovnice, stare su između 20 i 25 godina, tj. na rubu svoga radnog vijeka, što rezultira niskom efikasnošću sistema. Urađene analize situacije toplinarstva u većim urbanim centrima ZDK (Zenica, Kakanj, Tešanj, Breza), ukazuju da je naročita koncentracija toplinskih preduzeća sa sistemima daljinskog grijanja na područjima bazena nalazišta uglja, pa je određen broj sistema vezan za lokalne termoelektrane i veće industrijske kapacitete koji koriste lokalno gorivo.

Tabela 11 Razvojni problemi i perspektive u području saobraćaja i elektroenergetske infrastrukture

Razvojni problemi	Razvojne perspektive
Nedovoljno i neredovito održavani putni pravci	Uspostaviti i provoditi sistem redovnog i kvalitetnog održavanja putnih pravaca
Nedovoljna signalizacija uličnih gradskih mreža	Poboljšati signalizaciju uličnih gradskih mreža
Manjak zaobilaznih putnih pravaca i preopterećenost gradskih saobraćajnica	Izraditi planove rasterećenja gradske saobraćajne mreže i izgradnje zaobilaznih putnih pravaca
Nezadovoljavajući nivo sigurnosti u cestovnom saobraćaju	Unaprijediti sigurnost u cestovnom saobraćaju
Nedovoljno razvijen biciklistički saobraćaj	Jačati ulaganja u izgradnju biciklističkih staza i promociju biciklističkog saobraćaja
Zastarjelost željezničke infrastrukture	Modernizirati željezničku infrastrukturu

• Većina sistema daljinskog grijanja je u dosta lošem stanju, neodržavana i zastarjela, te je potrebna njihova značajna modernizacija	• Planirati i jačati ulaganja u rekonstrukciju sistema daljinskog grijanja
• Loše i nesigurne putne komunikacije	• Izraditi planove rasterećenja gradske saobraćajne mreže i izgradnje zaobilaznih putnih pravaca na lokalnim nivoima.
• Neiskorišteni prirodni resursi (termalna voda, hidropotencijal, prirodne ljepote)	• Općina Olovo obiluje prirodnim resursima: šume (crnogorične i bjelogorične), obimne količine i kapaciteti visokokvalitetne vode (slatka i termalno-mineralna), rudna bogastva, prirodno-geografski preduslovi za razvoj turizma, poljoprivrede i stočarstva; • Na području općine Olovo se nalaze brojna vrela, izvori prirodno gazirane vode, kao i termalni izvori (najtopliji izvor je u Olovu, 36 °C); • Veliki potencijal za razvoj agro, rekreativnog, lovnog, planinskog, ribolovnog, i ruralnog turizma (općina Žepče);
• Nepostojanje ili dotrajalog vodovodne i kanalizacione mreže	• Sistematski sprovesti sanaciju i izgradnju (tamo gdje ne postoji) vodovodne i kanalizacione mreže (Strategije razvoja pojedinih općina); • Zaštititi izvorišta termalnih voda (općina Olovo); • Iznaci dodatnih 30 l/s pitke vode (kroz implementaciju Strategije razvoja općine Tešanj 2013.-2018.);
• Dotrajalog i preopterećenost elektroenergetske mreže	• Planirati i jačati ulaganja u rekonstrukciju elektroenergetske mreže; • Izgradnja 110 KWTS Jelah (općina Tešanj);

1.1.7. Zaštita okoliša i komunalna infrastruktura

U strukturi ukupne proizvodnje ZDK prerađivačka industrija učestvuje sa 45,41%, snadbijevanje električnom energijom, gasom i vodom s 34,77% i rudarstvo sa 19,82%. Temeljem navedenih podataka može se reći da je privreda dobrim dijelom niskoakumulativna i da se bazira na prirodnim resursima. Tako koncipirana privreda, u pravilu, vrši vrlo veliki pritisak na okoliš, a posebno na prostor i resurse.

Globalno stanje okoliša u ZDK je sljedeće:

- u većim urbanim sredinama kao što su Zenica, Kakanj, Maglaj, Visoko, (posebno u zimskom periodu), te i ostalim naseljenim mjestima, u toku većeg dijela godine prisutno je prekomjerno zagađenje zraka,
- većina površinskih voda po svom kvalitetu uglavnom je lošija od propisanih normi za kvalitet vode, te mnogi prirodni recipijenti služe kao odvodni kanali i čime su takve vode postale neupotrebne,

- način zbrinjavanja komunalnog, i industrijskog otpada iz specifičnih tokova i opasnog otpada je neadekvatno i neodrživo.
- Za pitanja zaštite okoliša na području ZDK nadležno je Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline. Sektorom šuma, voda i poljoprivredom upravlja se u okviru Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Na području ZDK nije uspostavljen sistem kontinuiranog i sistematskog praćenja okolišnih komponenti. Mjerenja se vrše selektivno i ne provode kontinuirano, a metodologija mjerenja i praćenja nije usklađena sa metodologijom Europskog ureda za statistiku tako da je poređenje i korištenje ovako dobijenih podataka ograničeno i otežano. Mjerne stanice za praćenje kvalitete zraka na području ZDK postoje samo u Zenici, tako da ne postoje ni pouzdani pokazatelji kvalitete ove komponente okoliša za područje ZDK. Na području svake općine definisane su i uspostavljene općinske zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće, dok se mjere zaštite kvalitete površinskih i podzemnih voda uglavnom ne provode, kao ni kontinuirana mjerenja, tako da ne postoje ni pouzdani pokazatelji kvalitete istih. Slično stanje je sa podacima koji se odnose na kvalitet tla. Ocjena kvalitete pojedinih komponenti okoliša uglavnom se donosi na osnovu procjena.

Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu životne sredine, te Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu nadležni su za pitanja zaštite komponenti okoliša.

Upravljanje vodama i otpadnim vodama

Za korištenje voda na prostoru ZDK na raspolaganju su i sve vode koje dotiču iz ukupnog sliva rijeke Bosne zajedno sa vodama nastalim na površini ZDK. Površina sliva rijeke Lašve i Fojnice koji pripada ZDK je 3.448 km² (7% sliva BiH)⁷, što ubraja ZDK u kanton bogat vodom. Raspoloživa količina vode po stanovniku u ZDK je 2,367 l/st/dan (za sliv rijeke Bosne ona iznosi 4,259 l/st/dan). Sve općine/grad u ZDK nisu u mogućnosti koristiti vodu rijeke Bosne, što ima za posljedicu da se u pojedinim općinama pojavljuje nedostatak vode ne samo u kvalitativnom nego i u kvantitativnom pogledu.

Poplave, bujice i erozije su najčešće u riječnim dolinama. Najveće probleme s plavljenjem u ZDK uzrokuju rijeka Bosna koja plavi površinu od oko 2.700 ha kod stogodišnjih velikih voda, zatim Usora 1.600 ha, pa Krivaja 770 ha, Fojnica 80 ha i Stavnja 55 ha. Zbog nedostataka prostora u ZDK i naseljenosti oko većih vodotoka, nema prostora za izgradnju retencionih prostora, kao mjere odbrane od poplava.

Teret ispuštanja otpadnih voda u ZDK podjeljen je na doprinos industrije (222.088 – 36% ukupnog tereta) i stanovništva (401.590 ES - 64% ukupnog tereta). Najveći teret se ispušta u rijeku Bosnu (83%), zatim Usoru (10%) i Stavnju (5%). Procijenjen teret zagađenja porijeklom iz difuznih izvora (različiti izvodi iz kojih ispiranjem i sl. zagađenje dospijeva u vode i tla) na području FBiH i on iznosi za neorganski azot 36.764 t/god., ortofosfati 2.076 t/god. i ukupni fosfor 2.763 t/god. Najveći teret opterećenja nutrijentima, kada su u pitanju vodotoci koji otiču sa područja ZDK, procijenjen na rijeci Usori (1,324 tN/god; 73,4 t P/god ortofosfata i 768 t P/god ukupnog fosfora). Ako se promatra specifični doprinos zagađenja po jedinici površine sliva (t/god/km²), azotom na pritokama rijeke Bosne najveći teret zabilježen je na rijeci Stavnji, zatim Usori, Lašvi, Krivaji, a najmanji na Fojničkoj rijeci⁸.

Dobiveni rezultati ukupnog zagađenja ukazuju i na područja odnosno općine/grada, gdje evidentno postoje problemi vodosnadbijevanja pitkom vodom: Zenica, Maglaj i Žepče, te Tešanj i Usora locirane uz Bosnu i Usoru najviše zagađene vodotoke.

Na teritoriji ZDK trenutno postoji izgrađen samo jedan uređaj za prečišćavanje otpadnih voda iz naselja na području općine Žepče.

⁷ Studija prirodnih resursa ZDK – Vode i vodna područja (IHGF Sarajevo, 2007)

⁸ „Procjena tereta zagađenja nutrijentima iz difuznih izvora korištenjem multiregresionog stohastičkog modela – EU Third countries LIFE Project“.

Prostorni plan ZDK navodi da na teritoriji ZDK samo za tri općine Olovo, Vareš i Kakanj postoji obezbijedena potrebna količina vode, pa čak i višak. Trenutna potrošnja vode u domaćinstvima u Gradu Zenici je 200 l/dan/st (u općinskim centrima je 190, a ostalim naseljima 180 l/dan/st – prosjek u EU je 180 l/st/dan), privredi 50 l/dan/st, dok su gubici 80l/dan/stan. Planirana potrošnja u 2030. godini je 300l/st/dan. Očigledno je da su specifične potrošnje gubici u vodovodnoj mreži (preko 40%).

Zaštita zraka – emisije i stanje kvalitete zraka

Zagađivači zraka u ZDK su najvećim dijelom prvenstveno industrija, pa saobraćaj. Najveći industrijski zagađivači su JP Elektroprivreda BiH, Termoelektrana “Kakanj”, Arcelor Mittal d.o.o. Zenica, Natron Hayat d.o.o. Ukupne emisije iz ovih izvora su SO₂ – 92.418,86 t/god, NO₂ – 12.087,53 t/god, čvrste čestice – 3.294,45 t/god⁹, prema dostupnim podacima oni su svake godine u porastu. Emisije iz saobraćaja su najizraženije ako posmatramo emisije CO₂ – 414.928 t/god, CO – 2.933 t/god, NO_x – 1.799 t/god, NO₂ – 211 t/god (dosta manji od emisija iz industrije).

Posljedično i uzrokovano emisijama, kvalitet zraka u ZDK je značajno narušen. No, na području ZDK niti jedna općina/grad osim općine Kakanj i Grada Zenica ne vrši stalni monitoring kvaliteta zraka. Prema podacima sa mjernih stanica¹⁰ prekoračenja graničnih prosječnih godišnjih vrijednosti posebno prisutna u slučaju SO₂ i taložnog praha, čiji su izvor industrije (Arcelor Mittal najviše, iako su emisije TE značajno veće, kvalitet se mjeri u Zenici, pa doprinos i odnos ova dva izvora stanju nije poznat). Broj dana u kojima je prekoračena granična vrijednost u 2012. godini je čak 194 puta (SO₂ od 125 µg/m³) dozvoljeno je najviše 3 prekoračenja u kalendarskoj godini). Najniži broj prekoračenja (je bio 2006. godine, a čak i tada je iznosio znatno više od dozvoljene vrijednosti tj. granična vrijednost je prekoračena 88 puta. Dodatno, visoka dnevna vrijednost SO₂ od 240 µg/m³ na mjernom mjestu Tetovo je prekoračena 18 puta (dana) u 2010. godini, a prema važećoj zakonskoj regulativi ova granična vrijednost (GV) ne smije biti prekoračena više od 7 puta u toku godine (98-mi percentil).¹¹

Upravljanje otpadom

Otpad iz industrije se proizvodi u oko 517 preduzeća koja djeluju u različitim granama privrede na području ZDK, i koji se uglavnom odlaže u neposrednoj blizini njegovog nastajanja, što je uzrokovalo zauzimanje velikih površina, naročito šljake i pepela, a koje bi se nakon sanacije mogle koristiti u druge svrhe.

Pokrivenost uslugama prikupljanja komunalnog otpada u općinama/gradu ZDK varira između 30% (Usora) i 100% (Olovo). Prema procjenama zasnovanim na podacima dobijenim iz Inventara emisija za 2013. godinu (UNDP), ima produkciju komunalnog otpada od 0,97 kg/st/dan, odnosno godišnja proizvodnja komunalnog otpada po stanovniku ZDK iznosi 353,44 kg/st/god. Praksa odvojenog prikupljanja otpada, uglavnom papira, se najuspješnije primjenjuje u Gradu Zenici, gdje operater godišnje prikupi 5.000 t papira i proslijedi ga na reciklažu.

Prosječne godišnje količine opasnog medicinskog otpada iznose 442 tone¹², dok je neopasnog otpada još toliko. Isti plan navodi da se samo u 4 (od 15 analiziranih) zdravstvenih ustanova (Dom zdravlja u Zavidovićima, Maglaju, Zenici i Varešu) vrši djelimično sortiranje medicinskog otpada. U 5 ustanova postoji djelimičan tretman medicinskog otpada spaljivanjem oštih predmeta i infektivnog otpada u pećima koja nemaju upotrebnu dozvolu, te dezinfekcija infektivnog otpada u aparatima koji su stari preko 30 godina.

Iz svega navedenog proizlazi da trenutno u ZDK ne postoji zdravstvena ustanova koja ima uspostavljen sistem upravljanja medicinskim otpadom. Animalni otpad nije kvalitetno regulisan. Ne postoje kafilerije, niti spalionice.

⁹ Fond za zaštitu okoliša FBiH (2011-2013); Navedeni podaci su iz 2012, s obzirom da su te godine sve navedene kompanije dostavile podatke.

¹⁰ Izvještaj br. 01/13-eko o rezultatima kontinuiranih mjerenja zagađenja za period od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

¹¹ Godišnji izvještaj, mjerenje zraka Zenica, 2010, Univerzitet u Zenici

¹² Plan upravljanja otpadom na području ZDK, 2009, Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Regionalna sanitarna deponija Mošćanica, izgrađena je kao deponija bezopasnog otpada i predviđena je kao konačno rješenje za odlaganje otpada u regiji za narednih 30 godina. Površina deponije iznosi (zajedno sa obodnim kanalima) 140.530 m², i nepravilnog je oblika. Još uvijek na deponiju ne odlažu otpad sve općine/grad ZDK.

Zaštita zemljišta

U odnosu na procese kontaminacije, najviše istraženo područje do sada je bilo područje sa razvijenom industrijom (Zenica i Kakanj). Oštećene površine nastale kao posljedica prisustva deponija jalovine, prisutne su na područjima Grada Zenica, općina Kakanj i Breza. Osim navedenih uzroka oštećenja tla prisutni su i drugi faktori: deponije raznog otpada, erozija, klizišta i deforestacija, kao i izgradnja naselja, industrijskih i infrastrukturnih objekata.

Istraživanja o zagađenosti tla su vršena veoma sporadično. Godine 2010., Federalni zavod za agropedologiju je uradio Elaborat o zagađenosti zemljišta¹³. Elaborat navodi značajna prekoračenja u koncentracijama olova, kadmija, cinka, nikla i hroma na lokacijama Pobrežje, Tetovo, Banlozi, Donja Gračanica i Pehare, i to prisutnih u poljoprivrednom zemljištu koje se i koristi u te svrhe od strane lokalnog stanovništva. Sadržaj PAH-ova je ispod granične vrijednosti (0.39 mg/kg, 0.67 mg/kg, 0.36, 0.25 mg/kg i 0.52 mg/kg). Podataka o kvalitetu zemljišta u drugim općinama/gradu nema, ali je mogućnost za prisustvo kontaminanata velika, posebno u plavnim područjima.

Energija i energetska efikasnost

Veći urbani centri, posebno oni smješteni u blizini značajnih industrijskih kapaciteta i termoelektrana, koriste daljinsko grijanje u značajnijem opsegu (Zenica, Kakanj, Tešanj, Breza). Većina domaćinstava, s obzirom na nisku razinu prihoda po stanovniku koriste kao izvor grijanja ugalj, drvo i električnu energiju. Postojeće toplane i pripadajuća oprema, posebno kotlovnice, stare su između 20 i 25 godina, tj. na rubu svoga radnog vijeka, što rezultira niskom efikasnošću sistema.

Postojeća trasa Zvornik-Sarajevo-Semizovac-Zenica u ZDK opslužuje potrebe malog broja privrednih subjekata u općinama Visoko, Kakanj i Gradu Zenici. ZDK posjeduje značajan potencijal kada je u pitanju sunčeva energija¹⁴.

1.1.8. Analiza javnih sredstava ZDK

Poreski i neporeski prihodi

Ukupni poreski i neporeski prihodi i primici bez kreditnog zaduženja u Budžetu ZDK u 2014. godini planirani su u iznosu od 275,3 miliona KM, što u odnosu na prihode ostvarene za 2013. godinu (230,6 mil. KM) predstavlja uvećanje od 19,38%. U ovoj tabeli navedene su projekcije prihoda za Budžet Zeničko-dobojskog kantona za period 2015. - 2017. godine u ukupnom iznosu (budžetska sredstava, prihodi od sopstvene djelatnosti, namjenska sredstava i sredstva donacija) koje su date od strane Direkcije za ekonomsko planiranje BiH i Federalnog ministarstva finansija i Ministarstva finansija Zeničko-dobojskog kantona u dijelu neporeznih prihoda.

¹³ Elaborat o zagađenosti zemljišta neorganskim i organskim polutantima na području općine Zenica, Zavod za agropedologiju, 2014

¹⁴ Prostorni Plan ZDK 2009.-2029.

Tabela 12 Projekcija prihoda za Zeničko-dobojski kanton za period 2015.-2017. godinu

	Prihodi	Ostvareno	Plan	Projekcija		
		2013	2014	2015	2016	2017
I	POREZI	196,0	227,5	204,1	207,9	212,5
1	Indirektni porezi sa Jedinštenog	164,6	185,3	170,7	174,0	177,1
2	Porez na dohodak	20,6	25,9	21,0	21,0	22,0
3	Porez na dobit	9,4	14,1	11,2	11,7	12,2
4	Porezi građana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Ostali porezi	1,4	2,2	1,2	1,2	1,2
II	NAKNADE I TAKSE	6,0	6,9	6,0	6,2	6,4
1	Naknade i takse	6,0	6,9	6,0	6,2	6,4
III	NOVČANE KAZNE	3,9	4,4	3,6	3,7	3,8
1	Novčane kazne	3,8	4,2	3,5	3,6	3,7
2	Ostali prihodi	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI	21,1	31,9	20,0	20,1	22,0
	Ostali neporeski prihodi	21,1	31,9	20,0	20,1	22,0
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	3,6	4,6	3,0	5,0	4,0
1	Transferi	3,6	2,6	3,0	3,1	4,0
2	Finansiranje i privatizacija, prodaja	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0
VI	KAPITALNI PRIMICI	0,0	16,1	0,0	0,0	0,0
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	230,6	291,4	236,7	242,9	248,7

Ukupni prihodi od poreza na dobit su projicirani na 14,1 miliona KM u 2014. godini, što predstavlja povećanje od 50,0% u odnosu na izvršenje u 2013. godini. Projekcija za 2015. predviđa smanjenje od 32,0%, a za 2016. i 2017. godinu predviđene su sa stopom rasta od oko 2,08%, odnosno 7,14% u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupni prihodi od poreza na dohodak su projicirani na 25,9 miliona KM u 2014. godini, što predstavlja povećanje od 25,72% u odnosu na izvršenje u 2013. godini. Projekcija prihoda od poreza na dohodak u Budžetu ZDK u 2015. godini predviđa povećanje od 7,69% u odnosu na 2014. godinu, dok za 2016. i 2017. godinu predviđa povećanje od 7,69% i 12,82%.

Budžetska potrošnja

Na osnovu ove analize i prognoze prihoda te preuzetih podataka od općina/grada ZDK i vanbudžetskih fondova, dat je presjek 2013. i 2014.g. a urađene su projekcije budžetske potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji za period 2015. - 2017. godinu. Postojeća struktura potrošnje nije optimalna, uslijed alociranja velikog iznosa budžetskih sredstava na plate i naknade, socijalne transfere, te nedovoljne alokacije na materijalne troškove i kapitalne investicije, pa je imperativ na Vladi Zeničko-dobojskog kantona da se odupre povećanju potrošnje van okvira onoga što je fiskalno održivo.

U slijedećoj tabeli daju se okvirni ukupni troškovi po osnovu rashoda iz budžeta i po osnovu prihoda od sopstvene djelatnosti, namjenskih sredstava, donacija i primljenih tekućih transfera.

Tabela 13 Projekcija rashoda i izdataka za Zeničko-dobojski kanton za 2015. – 2017.g. (u mil. KM)

Rashodi	Ostvareno	Plan	Projekcije		
	2013. (KM)	2014.(KM)	2015. (KM)	2016. (KM)	2017. (KM)
UKUPNO PLATE	161,9	161,3	146,7	151,7	153,0
Bruto plate i doprinosi	139,6	139,1	124,5	129,0	130,0
Naknade troškova zaposlenih	22,3	22,2	22,2	22,7	23,0
MATERIJALNI TROŠKOVI	34,9	37,1	31,1	31,9	33,0
TEKUĆI TRANSFERI	54,6	71,8	49,4	53,3	51,9
Subvencije	1,0	13,0	0,9	3,0	2,2
Transferi pojedincima	34,5	41,9	32,6	34,0	33,0
Transferi drugim nivoima vlasti	10,8	10,5	8,5	8,7	8,9
Ostali tekući transferi	8,3	6,4	7,4	7,6	7,8
Kapitalni grantovi	0,5	4,1	0,5	0,6	1,6
Otplata kamate	0,2	0,4	0,5	0,5	0,5
Nabavka stalnih sredstava	4,4	14,7	3,9	4,9	4,1
Otplata duga	0,3	1,5	4,6	0,0	4,6
Pozajmice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0
UKUPNO	257,2	291,3	236,7	242,9	248,7

1.2. Pregled unutrašnjih i vanjskih faktora

SWOT analiza je ključni okvir za analizu situacije koji omogućava integraciju drugih metoda, kao što su PESTLE, analiza resursa i rezultata i druge. SWOT analiza se koristi za utvrđivanje prilika i prijetnji, kao i snaga i slabosti. Na engleskom jeziku „SWOT“ je akronim koji predstavlja ova 4 faktora. Kod izrade SWOT analize potrebno je nastojati da analiza bude što objektivnija, koncentrirajući se što je moguće više na posmatranje stvari iz ugla učesnika u strateškom procesu, kao i građana. Dok se socio-ekonomska analiza uglavnom više bavi kvantitativnim pokazateljima baziranim na historijskim činjenicama, SWOT analiza uključuje kvalitativnu ocjenu stanja iz ugla svih relevantnih učesnika uključenih u proces razvoja. „PESTLE“ analiza je alat za analizu vanjskih trendova i pitanja na koje u ovom slučaju ZDK nema utjecaja. „PESTLE“ je akronim koji zapravo može poslužiti kao kontrolni popis tematskih oblasti koje je potrebno razmotriti u sklopu analize. Označava sljedeće oblasti: političku, ekonomsku, socijalnu, tehnološku, pravnu i okolišnu. Može se iskoristiti kako bi se ustanovili vanjski faktori koji su identifikovani u okviru sekcije ‘prilike i prijetnje’ u „SWOT“ analizi.

Slijedeća tabela koja predstavlja SWOT analizu ZDK, nastala je kao rezultat provedenih radionica sa članovima KOR-a ZDK iz svih relevantnih sektora. U okviru revizije Strategije razvoja ZDK, SWOT instrument je korišten za određivanje strateških fokusa, dominantnih i određujućih faktora, unutar i van ZDK, za koje postoji vjerovatnoća da će imati značajan uticaj na ispunjenje vizije razvoja, kao i da proizvedu relevantne strateške smjernice. Dakle, cilj provedene SWOT analize jeste povećanje nivoa raspoloživih informacija s ciljem određivanja trenutnog stanja i mogućih strateških pravaca.

Lista oblasti	Analiza SNAGA	Analiza SLABOSTI
Resursi Organizacija Prošli rezultati	- Geostrateški položaj ZDK - Bogato kulturno-historijsko naslijeđe - Prirodni resursi (velike rezerve uglja i drugih minerala, zemljište, voda, šuma) - Energetski potencijal i povoljni uslovi za korištenje obnovljivih izvora energije - Izvozna orijentacija jakih privrednih subjekata na području ZDK - Institucionalni kapaciteti javne uprave u ZDK za planiranje i upravljanje razvojem - Industrijska i zanatska tradicija - Zakon o javno-privatnom partnerstvu - Zakon o obrazovanju odraslih - Raspoloživa radna snaga - Iskusna radna snaga u oblastima: proizvodnje metala i nemetala, drvne, tekstilne, obučarske i prehrambene industrije - Dobra infrastruktura osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja - Potencijal za razvoj različitih vidova turizma, postojeća infrastruktura za razvoj turizma, sportske i rekreativne aktivnosti, te renomirani kulturni centri - Aktivne i snažne nevladine organizacije, posebno u sferi zaštite okoliša i ljudskih prava - Usvojeni strateški dokumenti – Plan upravljanja otpadom - Postojanje regionalne deponije za upravljanje neopasnim otpadom - Kreditno-garancijski fond	- Nedovoljna tehnološka efikasnost i iskorištenost resursa - Ograničena sredstva finansiranja za realizaciju razvojnih projekata - Nedostatak kapaciteta za pripremu projekata za međunarodne fondove - Nedovoljan marketing i promocija domaćih proizvoda - Loša saobraćajna infrastruktura regionalnih i lokalnih saobraćajnica - Nekonkurentnost tržišta radne snage i neusklađenost sistema obrazovanja sa potrebama tržišta rada - Nedovoljna informatička uvezanost - Nedovoljan nivo finalne proizvodnje – uglavnom izvoz poluproizvoda - Ovisnost o velikim industrijskim sistemima - Nezadovoljavajuća poslovna klima i niska konkurentnost preduzeća - Usitnjenost poljoprivrednih posjeda - Nedovoljna infrastrukturna podrška razvoju MSP i preduzetništva - Nepovoljna starosna struktura stanovništva - Pojava nepotizma, mita i korupcije u svim segmentima u društvu - Neintegriranost problematike zaštite okoliša u druge sektorske politike - Nedovoljni kapaciteti institucija zaštite okoliša - Djelimična neusklađenost kantonalnog zakonodavstva sa EU legislativom - Ograničena sredstva za ulaganje u zaštitu okoliša - Niska svijest javnosti o problematici zaštite okoliša i energetske efikasnosti - Visok nivo zagađenja zraka i voda - Neizgrađene infrastrukture upravljanja otpadom (posebne vrste otpada i opasni otpad) - Nepostojanje registra emisija i ispusta - Veliki vodni gubici (vodosnabdjevanje)

		- Nedostatak sredstava na nivou ZDK za ulaganja u infrastrukturu - Uništena putna, stambena i javna infrastruktura poplavama i klizištima - Slabe javne finansije, oporezivanje i fiskalna održivost - Nezadovoljavajuća finansijska stabilnost, efikasnost, kvalitet i obim sistema zdravstvene zaštite
Lista oblasti	Analiza PRILIKA	Analiza PRIJETNJI
Političke	- Aktivnosti za dobijanje kandidatskog statusa - Harmoniziranje domaćih propisa sa EU zakonodavstvom - Povećana primjena i usvajanje međunarodnih standarda - Interes za stvaranje pozitivnog i stabilnog ambijenta za nova investiciona ulaganja uz pravnu i političku sigurnost svih investicija - Rast interesa za uspostavljanje pune vladavine zakona i dobrog upravljanja - Strategija borbe protiv korupcije	- Preklapanje nadležnosti u ključnim sektorima između različitih nivoa vlasti - Politički uticaji viših nivoa na izbor strateških razvojnih projekata i partnera - Nedovoljna politička podrška za zaštitu domaće proizvodnje - Unutrašnja politička nestabilnost u BiH koja negativno utiče na jačanje i razvoj tržišta - Kašnjenje u ispunjavanju obaveza iz procesa EU integracija - Loš imidž BiH u svijetu - Pravna nesigurnost i kriza u vladavini zakona
Ekonomске	- Saradnje i aktivnosti u BiH na privlačenju novih investicija - Mogućnost korištenja međunarodnih fondova za BiH - Rast interesa za međuopćinsku i regionalnu suradnju - Aktivnosti vezane za Koridor Vc - Programi podrške poljoprivredi i otvaranje mogućnosti izvoza - Zakon o sistemu državne pomoći u BiH - Reforme poslovnog okruženja u FBiH kroz donošenje novih zakona o preduzećima i direktnim stranim ulaganjima - Reforme inspekcije - Programi podrške malim i srednjim preduzećima i preduzetništvu sa viših nivoa vlasti	- Globalna kriza - Ekonomska nestabilnost BiH - Siva ekonomija - Visoka stopa doprinosa i poreza prema zakonima definiranim na višem nivou - Odliv školovanih kadrova iz BiH - Neadekvatna raspodjela prihoda na svim nivoima vlasti - Nedostatak kapitalnih investicija na svim nivoima sa ciljem podizanja kvaliteta života - Slaba institucionalna podrška naučno-istraživačkim aktivnostima u BiH - Nedostatak poljoprivredne politike i relevantnih institucija na državnom nivou - Slaba implementacija sektorskih strategija svih nivoa vlasti - Vertikalna i horizontalna neusklađenost strategija - Nedovoljna razvijenost transportnih i distribucijskih sistema unutar BiH/entiteta

Socijalne i društvene	- Programi upošljavanja ranjivih i marginaliziranih kategorija - Programi za integraciju isključenih ranjivih i marginaliziranih kategorija (omladina, invalidi, povratnici, manjine...) - Šira podrška upošljavanju žena i političkoj angažovanosti žena - Reforma socijalne zaštite i penzijskog osiguranja - Fokus na bolju ciljanu raspodjelu socijalnih davanja - Bolja ciljana raspodjela socijalnih davanja - Reforma i jačanje sistema zdravstvene zaštite - Jačanje saradnje i povezivanja u rješavanju sigurnosnih izazova	- Siromašenje stanovništva kao posljedica ekonomske krize - Nedostatak programa subvencioniranja socijalno ugroženih kategorija stanovništva i njihovog zapošljavanja u BiH - Neriješen socijalni status velikog broja radno sposobnih osoba nezaposlenih radnika u BiH (posljedica ratnih razaranja, neuspješne privatizacije, ranog penzionisanja i sl.) - Značajan negativan uticaj medija na formiranje javnog mijenja - Povećanje sigurnosnih prijetnji
Tehnološke	- Povezivanje tehnoloških i inovacionih centara i instituta u transferu znanja - Razvoj i primjena novih tehnologija - Rastući trend uvođenja standarda i sistema kvaliteta u proizvodnji	- Transfer zastarjele tehnologije u BiH - Nedovoljna podrška transferu znanja i inovacijama
Pravne	- Primjena postojećeg zakonodavnog okvira na višim nivoima - Obaveza harmonizacije domaćih propisa sa zakonodavstvom EU - Reforma javne uprave za jačanje upravnih kapaciteta i povećanje efikasnosti javnih institucija na svim nivoima vlasti	- Neusklađenost BiH legislative sa EU legislativom - Nedostatak i neusklađenost strateško-planskih dokumenata na svim nivoima vlasti - Neusklađenost zakonskih i podzakonskih akata na svim nivoima vlasti - Neefikasno sudstvo i korupcija u BiH - Kompleksna državna struktura i način funkcionisanja sistema
Prirodna okolina	- Širenje primjene EU normi u oblasti ekologije - Usklađenost novih tehnologija sa okolišnim zahtjevima - Potencijal za rast podrške iskorištavanju obnovljivih prirodnih resursa - Postojanje IPA prepristupnih fondova i drugih EU fondova koji finansiraju aktivnosti iz oblasti zaštite okoliša - Interes stranih ulagača za projekte zaštite okoliša	- Niska ekološka svijest ljudi - Nepostojanje adekvatnih deponija za čvrsti neškodljivi otpad, industrijski i medicinski otpad, te otpad životinjskog porijekla - Poplave i klizišta - Blizina termoelektričnih postrojenja naseljima - Neusklađenost tehnologija i nespremnost industrije za unapređenje sistema za mitigacije uticaja na okoliš - Potreba za dugotrajnim i velikim investicijama (unapređenje kvalitete rijeka – prečistači, zraka – industrija)

Metodom SWOT analize (analiza snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji) utvrđeni su unutrašnji i vanjski faktori, koji pozitivno ili negativno utiču na razvoj ZDK.

Snage ZDK predstavljaju one faktore koji ukazuju na pozitivna stanja unutar ZDK poput geostrateškog položaja, bogatog kulturno-historijskog naslijeđa, prirodnih resursa, energetske potencijala i povoljnih uslova za korištenje obnovljivih izvora energije, izvozne orijentacije jakih privrednih subjekata, institucionalnih kapaciteta javne uprave za planiranje i upravljanje razvojem, industrijske i zanatske tradicije, raspoložive radne snage, dobre infrastrukture obrazovanja, potencijala za razvoj različitih vidova turizma, aktivnih i snažnih nevladinih organizacija. Slabosti su oni faktori ekonomije, okoline i društva koji onemogućavaju razvoj ili slabe razvojne šanse. Njih ZDK treba bitno umanjiti ili ih nastojati ograničiti u potpunosti. Osnovne slabosti koje usporavaju i ograničavaju razvoj ZDK su nedovoljna tehnološka efikasnost i iskorištenost resursa, ograničena sredstva finansiranja za realizaciju razvojnih projekata, loša saobraćajna infrastruktura regionalnih i lokalnih saobraćajnica, nekonkurentnost tržišta radne snage i neusklađenost sistema obrazovanja sa potrebama tržišta rada, nezadovoljavajuća poslovna klima i niska konkurentnost preduzeća, usitnjenost poljoprivrednih posjeda, nepovoljna starosna struktura stanovništva, pojava nepotizma, mita i korupcije u svim segmentima u društvu, neintegriranost problematike zaštite okoliša u druge sektorske politike, visok nivo zagađenja zraka i voda, uništena putna, stambena i javna infrastruktura poplavama i klizištima te nezadovoljavajuća finansijska stabilnost, efikasnost, kvalitet i obim sistema zdravstvene zaštite.

Vanjski faktori koji utiču na razvoj ZDK mogu biti ili pokretač ili prepreka razvoju. Aktivnosti za dobijanje kandidatskog statusa, harmoniziranje domaćih propisa sa EU zakonodavstvom, povećana primjena i usvajanje međunarodnih standarda, interes za stvaranje pozitivnog i stabilnog ambijenta za nova investiciona ulaganja uz pravnu i političku sigurnost svih investicija, rast interesa za uspostavljanje pune vladavine zakona i dobrog upravljanja su prilike političke prirode. Pored njih, postoje i značajne ekonomske, društvene, tehnološke, pravne i okolišne prilike. Prijetnje za razvoj ZDK su unutrašnja politička nestabilnost u BiH koja negativno utiče na jačanje i razvoj tržišta, kašnjenje u ispunjavanju obaveza iz procesa EU integracija, loš imidž BiH u svijetu, pravna nesigurnost i kriza u vladavini zakona, globalna kriza, ekonomska nestabilnost BiH, siva ekonomija, visoka stopa doprinosa i poreza prema zakonima definisanim na višem nivou, odliv školovanih kadrova iz BiH, neadekvatna raspodjela prihoda na svim nivoima vlasti, kompleksna državna struktura i način funkcionisanja sistema, a posebno poplave i klizišta.

ZDK posjeduje velika prirodna bogatstva koje je neophodno staviti u službu razvoja, ali pri tome vodeći računa o zaštiti okoliša. Pomenuto se posebno odnosi na iskorištavanje potencijala za razvoj preduzetništva, industrije i energetike. Osim toga, prirodna bogatstva trebaju biti maksimalno iskorištena za dalji razvoj poljoprivrede i turizma u ZDK. Neefikasnost javnih usluga i loše stanje javne infrastrukture će i dalje biti oblasti u koje će ZDK morati uložiti dodatne napore za unapređenje postojećeg stanja. Konačno, nizak stepen energetske efikasnosti će biti povod za buduće razvojne projekte kako bi se popravilo stanje i prilike koje se pružaju u ovoj oblasti.

1.3. Strateško fokusiranje

Na osnovu socio-ekonomske i SWOT analize postavljen je osnov za definisanje strateških pravaca razvoja ZDK. Strateško fokusiranje je bazirano na jedinstvenim snagama sa kojima raspolaže ZDK kao i ključnim problemima koje u nekoliko narednih godina treba riješiti.

S obzirom da su ključne snage ZDK prirodni resursi (velike rezerve uglja i drugih minerala, zemljište, voda, šuma), energetske potencijal i povoljni uslovi za korištenje obnovljivih izvora energije, izvozna orijentacija jakih privrednih subjekata na području ZDK, industrijska i zanatska tradicija, raspoloživa radna snaga, iskusna radna snaga u oblastima proizvodnje metala i nemetala, drvne, tekstilne, obrazovne i prehrambene industrije, potencijal za razvoj različitih vidova turizma i izgrađena infrastruktura za razvoj turizma, postojanje kreditno-garancijskog fonda, a ključne prilike su saradnja i aktivnosti u BiH na privlačenju novih investicija, mogućnost korištenja međunarodnih fondova za BiH, rast interesa za međuočinsku i regionalnu suradnju, aktivnosti vezane za Koridor Vc, programi podrške poljoprivredi i otvaranje mogućnosti izvoza, Zakon o sistemu državne pomoći u BiH, reforme poslovnog okruženja u FBiH kroz donošenje novih zakona o preduzećima i direktnim stranim ulaganjima, reforme inspekcije i programi podrške malim i srednjim preduzećima i preduzetništvu sa viših nivoa vlasti, identificiran je prvi fokus kojim se osigurava **iskorištavanje potencijala ZDK u oblasti industrije, energetike i preduzetništva.**

Snage na pitanjima okoliša su evidentne jer postoje aktivne i snažne nevladine organizacije, posebno u sferi zaštite okoliša i ljudskih prava, usvojeni su strateški dokumenti poput Plana upravljanja otpadom, postoji regionalna deponija za upravljanje neopasnim otpadom, a prilike su identificirane u primjeni EU normi u oblasti ekologije, usklađenosti novih tehnologija sa okolišnim zahtjevima, potencijalu za rast podrške iskorištavanju obnovljivih prirodnih resursa, postojanju IPA 2014.-2020. i drugih EU fondova koji tretiraju mjere iz oblasti zaštite okoliša te postoji i interes stranih ulagača za projekte zaštite okoliša. Pri tome su slabosti evidentne u neintegritetu problematike zaštite okoliša u druge sektorske politike, nedovoljnim kapacitetima institucija zaštite okoliša i postojanju ograničenih sredstava za ulaganje u zaštitu okoliša, te je niska svijest javnosti o problematici zaštite okoliša i energetske efikasnosti, a pri tome je visok nivo zagađenja zraka i voda, pa je fokus **loše stanje okoliša i nizak stepen energetske efikasnosti**.

Snage koje su se izdvojile u sektorima poljoprivrede i turizma su: bogato kulturno-historijsko naslijeđe, potencijal za razvoj različitih vidova turizma, izgrađena infrastruktura za razvoj turizma, sportske i rekreativne aktivnosti, te renomirani kulturni centri, a prilike su zabilježene u programima podrške poljoprivredi i otvaranju mogućnosti za izvoz. Kako je slabost u ZDK nedovoljan marketing i promocija domaćih proizvoda i usitnjenost poljoprivrednih posjeda, a prijetnja nedostatak poljoprivredne politike i relevantnih institucija na državnom nivou, identificiran je fokus kojim se želi razriješiti problem **nedovoljno iskorištenih potencijala u oblasti poljoprivrede i turizma**.

Iako je jedna od snaga ZDK institucionalni kapacitet javne uprave za planiranje i upravljanje razvojem, te postojanje Zakona o javno-privatnom partnerstvu i Zakona o obrazovanju odraslih, kao i dobra infrastruktura osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja, a prilike su interes za stvaranje pozitivnog i stabilnog ambijenta za nova investiciona ulaganja uz pravnu i političku sigurnost svih investicija, rast interesa za uspostavljanje pune vladavine zakona i dobrog upravljanja te strategija borbe protiv korupcije, i dalje ostaje ključna slabost nedostatak kapaciteta za pripremu projekata za međunarodne fondove, a posebno pojava nepotizma, mita i korupcije u svim segmentima u društvu. Slabost u ZDK je loša saobraćajna infrastruktura regionalnih i lokalnih saobraćajnica te nedostatak sredstava na nivou ZDK za ulaganja u infrastrukturu, uništena putna, stambena i javna infrastruktura poplavama i klizištima. Prilike koje se pružaju su saradnja i aktivnosti u BiH na privlačenju novih investicija, mogućnost korištenja međunarodnih fondova za BiH, rast interesa za međuopćinsku i regionalnu saradnju, aktivnosti vezane za Koridor Vc uz stalno prisutnu prijetnju nedovoljne razvijenosti transportnih i distribucijskih sistema unutar BiH/entiteta. Na osnovu svega toga, fokus će biti na razrješenju prisutnih problema **neefikasnosti pružanja javnih usluga i lošeg stanja javne infrastrukture**.

Strateško fokusiranje je izvršeno kroz 4 fokusa:

1. **Iskorištavanje potencijala ZDK u oblasti industrije, energetike i preduzetništva**
2. **Loše stanje okoliša i nizak stepen energetske efikasnosti**
3. **Nedovoljno iskorišteni potencijali u oblasti poljoprivrede i turizma**
4. **Neefikasnost pružanja javnih usluga i loše stanje javne infrastrukture**

1.4. **Vizija razvoja**

Definisanje vizije razvoja ZDK odražava stratešku namjeru, dubinu i širinu strateške promjene koju građani žele u periodu od 2016. do 2020. godine. Vizija je karakteristična za tu sredinu – objedinjava geostrateški centralni položaj ZDK na raskrsnici najvažnijih transportnih pravaca i uvezanost sa svim dijelovima BiH, te stremljenje ZDK da postane savremena evropska regija, orijentisana na održive aspekte razvoja gdje se razvoj posmatra kao višedimenzionalan proces ekonomske, društvene, okolišne, prostorne i institucionalne transformacije sa ciljem poboljšanja kvaliteta i standarda života građana, gdje su u razvojne procese uključeni svi akteri razvoja: vladin sektor, privatni sektor, civilno društvo i lokalna zajednica. Svoj razvoj ZDK temelji na industrijskim i ljudskim resursima, prirodnim i turističkim potencijalima, te bogatom kulturno-historijskom naslijeđu i čistom okolišu. Ovakav razvoj karakterišu princip održivosti i integracije, gdje svaki sektor zadržava svoje osnovne razvojne ciljeve, a zajedno ih ostvaruju u obliku uravnoteženog razvoja.

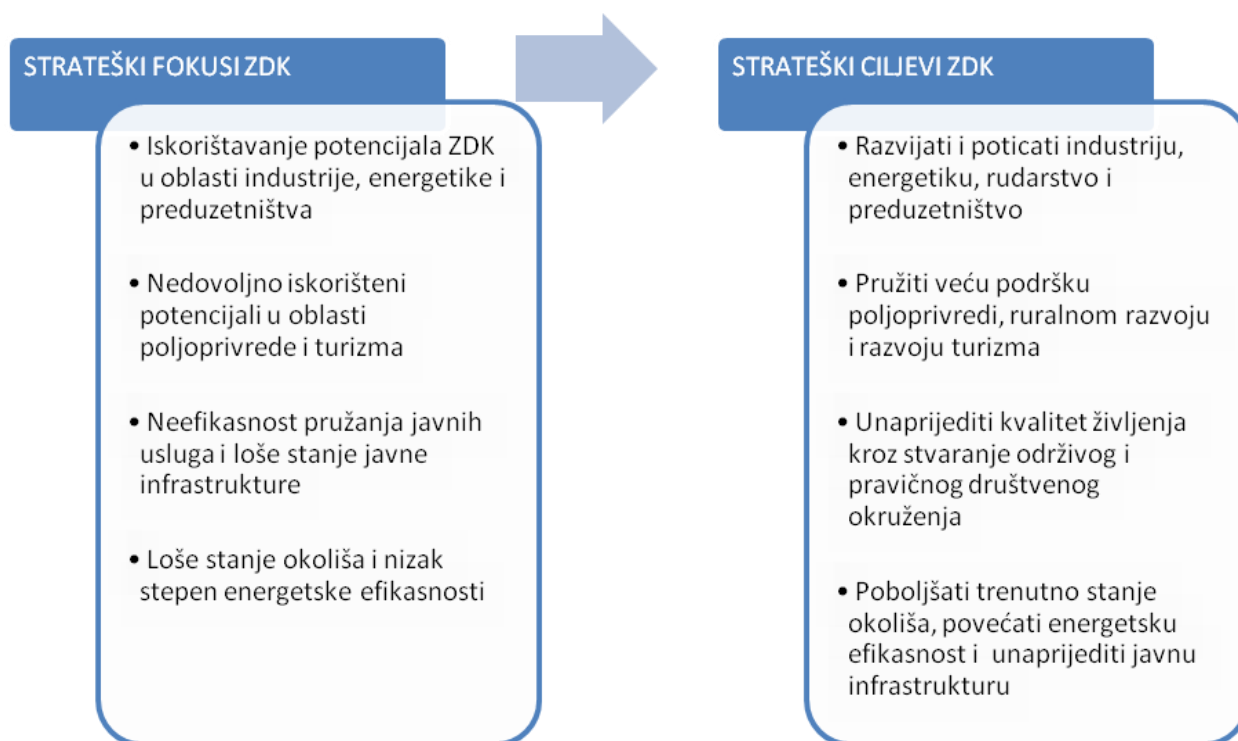
VIZIJA razvoja ZDK

Zeničko-dobojski kanton – savremena evropska regija, ugodna za život i rad i atraktivna za investiranje, koja svoj održivi razvoj temelji na industrijskim i ljudskim resursima, prirodnim i turističkim potencijalima, te bogatom kulturno-historijskom naslijeđu i čistom okolišu.

1.5. Strateški ciljevi

Na temelju strateških fokusa i vizije ZDK definisana su četiri strateška cilja, koji osiguravaju sinergijske efekte između ekonomije, okoliša i društva, uz puno uvažavanje interesa lokalne uprave. Oni imaju prepoznatljiva sektorska težišta, ali su istovremeno integralni i povezujući.

Slika 5 Veza strateških fokusa i strateških ciljeva u ZDK

Strateški cilj 1: Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo

Za razvoj ZDK bitno je sistemski razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo u cjelini, svim raspoloživim lokalnim sredstvima i korištenjem mogućnosti koje pružaju donatori prisutni u regiji i EU programi. Imajući u vidu da razvijanje i poticanje industrije, energetike, rudarstva i preduzetništva treba za cilj da ima povećanje konkurentnosti sektora sa najvećim potencijalom za industrijski rast, razvoj postojećih i kreiranje novih energetske kapaciteta i povećanje konkurentnosti MSP te unapređenje preduzetničkog ambijenta, ova područja obuhvaćena su u **3 prioriteta** kojima se ostvaruje prvi strateški cilj razvoja ZDK.

Stepen realizacije postavljenog strateškog cilja će se pratiti kroz nekoliko ključnih pokazatelja uticaja (BDP, broj zaposlenih, broj nezaposlenih, prosječna neto plata, indeks razvijenosti i dr.) na osnovu kojih će se moći ocijeniti stepen promjena u okruženju. Za svaki pokazatelj su definisane i početne vrijednosti u 2014. godini kao i ciljane vrijednosti u 2020. godini. Tabela 14 sumira pokazatelje uticaja sa početnim i ciljanim vrijednostima za prvi strateški cilj ZDK.

Tabela 14 Pokazatelji uticaja za prvi strateški cilj ZDK

Strateški cilj	Pokazatelji uticaja (ZDK)	Početna vrijednost (2014)	Ciljana vrijednost (2020)
1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	BDP u milionima KM	2.437	2.559
	Broj zaposlenih	69.668	73.151
	Prosječna neto plata u KM	725	833
	Broj nezaposlenih	70.462	69.000
	Indeks razvijenosti	91,9	92,4

Strateški cilj 2: Pružiti veću podršku poljoprivredi, ruralnom razvoju i razvoju turizma

Podrška poljoprivredi, ruralnom razvoju i razvoju turizma će se postići kroz razvoj poljoprivrede sa težištem na oblastima koje imaju tendenciju rasta, unapređenje razvoja infrastrukture u kontekstu ruralnog razvoja, razvoj održivog modela upravljanja šumama i unapređenje i promocija kulturno-historijskih i prirodnih potencijala za razvoj turizma, tako da ovaj strateški cilj ima **4 prioriteta**.

Stepen realizacije drugog strateškog cilja će se pratiti kroz grupu pokazatelja uticaja koji mogu da pokažu da li i u kojoj mjeri su se desile promjene u oblastima poljoprivrede, šumarstva i turizma, ali i kakav je efekat ta promjena ostavila na ukupni privredni razvoj ZDK. Za svaki od pokazatelja date su i početne vrijednosti u 2014. godini te željene vrijednosti u 2020. godini. (Tabela 15)

Tabela 15 Pokazatelji uticaja za drugi strateški cilj ZDK

Strateški cilj	Pokazatelj uticaja (impact)	Početna vrijednost (2014)	Ciljana vrijednost (2020)
2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	Ukupan promet u poljoprivredi i šumarstvu	47.486.000	52.234.600
	Prosječan broj zaposlenih u poljoprivredi i šumarstvu	1.509	1.660
	Prosječne neto plate u poljoprivredi i šumarstvu	799	820
	Ukupan promet u hotelijerstvu i ugostiteljstvu	11.533.924	12.687.316
	Broj zaposlenih u hotelijerstvu i ugostiteljstvu	2.888	3.000
	Prosječne neto plate u hotelijerstvu i ugostiteljstvu	437	470

Strateški cilj 3: Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja

Unapređenje kvaliteta življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja je strateški cilj razvoja ZDK koji će se postići kroz unapređenje kvaliteta usluga javne uprave i jačanje segmenta pravde i sigurnosti, jačanje i podršku obrazovanju, sportu i kulturi i unapređenje tržišta radne snage, unapređenje kvaliteta življenja stanovnika ZDK kroz dimenziju zdravlja i povećanje kvaliteta i efikasnosti usluga i pružanje podrške reformskim aktivnostima u oblasti socijalne zaštite, tako da su ova pitanja obuhvaćena sa **4 prioriteta**.

Neki od ključnih pokazatelja uticaja kojima će se pratiti stepen promjena u okruženju prouzrokovan ovim strateškim ciljem su broj stanovnika u ZDK, broj učenika osnovnih i srednjih škola na hiljadu stanovnika, broj doktora na hiljadu stanovnika, socijalni transferi po glavi stanovnika i dr. Tabela 16 sumira početne vrijednosti u 2014. godini i ciljane vrijednosti u 2020. godini za svaki od pokazatelja.

Tabela 16 Pokazatelji uticaja za treći strateški cilj ZDK

Strateški cilj	Pokazatelj uticaja (ZDK)	Početna vrijednost (2014)	Ciljana vrijednost (2020)
3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	Broj učenika osnovnih i srednjih škola na hiljadu stanovnika	128	128
	Broj ljekara/hiljadu stanovnika	1,69	1,75
	Socijalni transferi po glavi stanovnika	57,37 KM	61,58 KM

Strateški cilj 4: Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energetske efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu

S obzirom na vid industrije prisutan u ZDK, te stanje kvalitete zraka uzrokovano primarno industrijom i saobraćajem, povećanje energetske efikasnosti (EE) i optimizacija korištenja javne infrastrukture doprinijela bi smanjenju korištenja energenata, te očuvanju prirodnih resursa, te posebno smanjenju emisija u medije okoliša. Izmjene tehnologija, povećanje EE, (povećanje obuhvata i poboljšanje kvalitete komunalnih usluga), te pojačana kontrola zagađenja i zagađivača, unaprijedila bi kvalitet života stanovnika ZDK, te dovela i do unapređenja stanja okoliša i doprinijela održivom razvoju ZDK. Ovaj strateški cilj će se ostvariti kroz **četiri prioriteta**.

Pokazatelji uticaja za ovaj strateški cilj su prikazani u Tabeli 17. Najveće promjene u okruženju koje se očekuju na osnovu ovog cilja su promjene u cijeni električne energije, iznos investicija na teritoriji ZDK i dr.

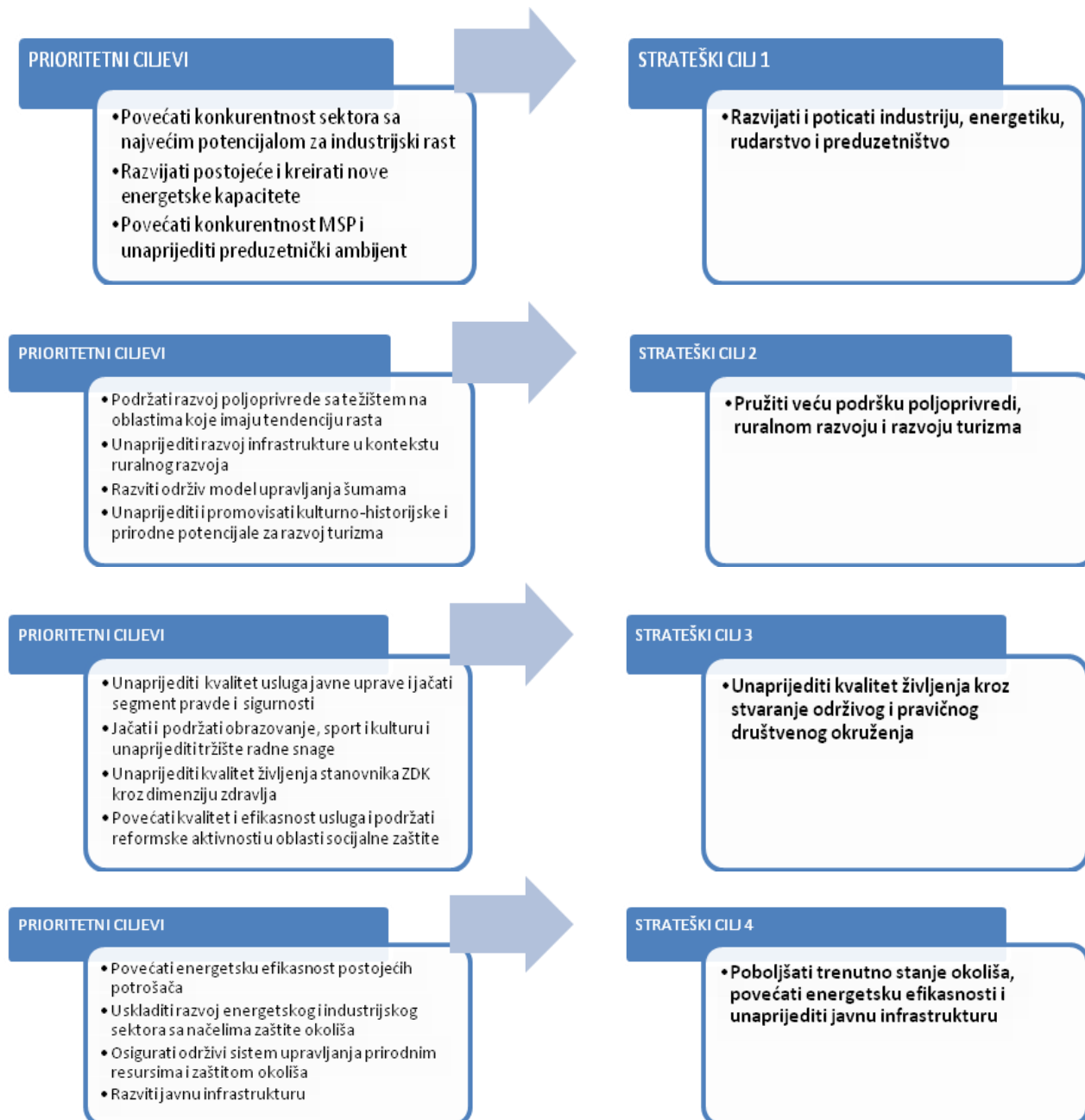
Tabela 17 Pokazatelji uticaja za četvrti strateški cilj ZDK

Strateški cilj	Pokazatelj uticaja (ZDK)	Početna vrijednost (2014)	Ciljana vrijednost (2020)
4. Poboljšati trenutno stanje okoliša i povećati energetske efikasnost	Investicije na teritoriji kantona u ove sektore (KM)	5.350.000	6.000.000
	Udio realizovanih kapitalnih investicija u budžetu (%)	1,99	2

1.6. Prioriteti razvoja

Sa ciljem realizacije zacrtanih strateških ciljeva, za svaki od njih definisan je set prioriteta koji treba da doprinesu ostvarenju istih. Prioritetni ciljevi obuhvataju ključne sektorske prioritete koji imaju najveći međusektorski uticaj na razvoj, a samim time i pokazatelje uticaja. Očekivani rezultati prioriteta su u direktnoj vezi sa pokazateljima uticaja na nivou strateških ciljeva i doprinose realizaciji ciljanih vrijednosti 2020. godine.

Slika 6 Prioritetni ciljevi po strateškim ciljevima ZDK

Strateški cilj 1: Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo

Sa ciljem ostvarenja ciljanih vrijednosti pokazatelja uticaja za prvi strateški cilj ZDK, definisana su tri prioritetna cilja koja imaju za cilj da doprinesu realizaciji istog. Krajni ishodi definisanih prioritetnih ciljeva treba da doprinesu promjenama u indeksu fizičkog obima industrijske proizvodnje, ostvarenim investicijama u prerađivačkoj industriji, ukupnom izvozu u prerađivačkoj industriji, pokrivenosti uvoza izvozom u prerađivačkoj idustriji, ukupnim isplaćenim investicijama u proizvodnju i snabdijevanje električne energije, indeksu obima proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, broju registrovanih poslovnih subjekata itd., a sve sa ciljem doprinosa ostvarenju pokazatelja uticaja kao što su broj zaposlenih u ZDK, BDP, indeks razvijenosti ZDK i dr.

Tabela 18 Prioritetni ciljevi za strateški cilj 1 sa pripadajućim pokazateljima krajnjeg rezultata

Prioritetni cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata	Početna vrijednost (2014)	Ciljna vrijednost (2020)
Povećati konkurentnost sektora sa najvećim potencijalom za industrijski rast	Indeks fizičkog obima industrijske proizvodnje	95,9	105,5
	Ostvarene investicije u prerađivačkoj industriji u 000 KM	98.421	110.000
	Ukupan izvoz u prerađivačkoj industriji u 000 KM	1.643.093	2.079.040
	Pokrivenost uvoza izvozom u prerađivačkoj industriji	116,65	105
	Broj privrednih subjekata u prerađivačkom sektoru	1.942	2100
	Broj zaposlenih u prerađivačkom sektoru	21.345	23.000
	Indeks obima industrijske proiz. vađenja ruda i kamena	97,7	117,2
Razvijati postojeće i kreirati nove energetske kapacitete	Ukupne isplaćene investicije u proizvodnju i snab. el. energije u 000 KM	34.222	107.534,5
	Broj pravnih lica u proizvodnji i snabdijevanju el. energijom	39	44
	Indeks obima proizvodnje i snabd. el. Energijom	85,5	87
Povećati konkurentnost MSP i unaprijediti preduzetnički ambijent	Broj registrovanih poslovnih subjekata	16.319	17.000
	Ukupne isplaćene investicije u 000 KM (2013)	375.464	450.557

Strateški cilj 2: Pružiti veću podršku poljoprivredi, ruralnom razvoju i razvoju turizma

Sa ciljem pružanja veće podrške poljoprivredi, ruralnom razvoju i razvoju turizma, definisana su četiri prioriteta cilja koji u periodu 2016.-2020. godine treba da ostvare najveći stepen doprinosa ostvarenju istog. Kako bi se u konačnici ostvarile promjene u ukupnom prometu u poljoprivredi i šumarstvu te hotelijerstvu i ugostiteljstvu, prosječnom broju zaposlenih u poljoprivredi i šumarstvu, prosječnim neto platama u poljoprivredi i šumarstvu i dr., neophodno je realizovati nekoliko međusektorski povezanih prioriteta ciljeva koji treba da doprinesu neposrednim promjenama u ostvarenim investicijama u poljoprivredu, hotelijerstvo i ugostiteljstvo, ukupnim požnjevenim površinama svih kultura, pokrivenosti domaćinstava sa pristupom kontrolisanoj vodi za piće itd.

Tabela 19 Prioritetni ciljevi za strateški cilj 2 sa pripadajućim pokazateljima krajnjeg rezultata

Prioritetni cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata	Početna vrijednost (2014)	Ciljna vrijednost (2020)
Podržavati razvoj poljoprivrede sa težištem na oblastima koje imaju tendenciju rasta	Pokrivenost uvoza izvozom za hranu i žive životinje	23,5%	28%
	Ostvarene investicije u poljoprivredi u nova stalna sredstva uključujući investicije poljoprivrednih gazdinstava u 000 KM	12.092	25.000
	Ukupna obrađena površina u ha	28.838	31.722
	Broj registrovanih poslovnih subjekata u polj. i šum.	618	680
	Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava koja su svoju djelatnost registrovali po Zakonu o obrtu (osnovna djelatnost)	133	165
Unaprijediti i promovisati kulturno-historijske i prirodne potencijale za razvoj turizma	Investicije u hotelijerstvu i ugostiteljstvu u 000 KM	1.456	1.602
	Broj dolazaka turista	19.242	22.000
	Broj noćenja turista	38.758	44.572
	Broj ležaja	993	1.100
Unaprijediti razvoj infrastrukture u kontekstu ruralnog razvoja	Investicije na teritoriji kantona u ove sektore (KM)	6.883.734	10.500.000
	Udio realizovanih kapitalnih investicija u budžetu (%)	2,57	3,5
Razviti održiv model upravljanja šumama	Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata u hilj. m ³	407	447
	Drvena masa ha/m ³	161	162

Strateški cilj 3: Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja

Unapređenje kvaliteta usluga javne uprave, jačanje segmenta pravde i sigurnosti, jačanje i podržavanje obrazovanja, sporta i kulture, unapređenje tržišta radne snage, unapređenje kvaliteta življenja stanovnika kroz dimenziju zdravlja, te povećanje kvaliteta usluga socijalne zaštite u periodu 2016.-2020. godine trebaju da doprinesu stepenu realizacije trećeg strateškog cilja. Neki od pokazatelja krajnjeg rezultata ovih ciljeva treba da prikažu promjene u broju kriminalnih djela na području ZDK, broju djece koja završavaju osnovno i srednje obrazovanje, broj aktivnih članova u sportskim institucijama, broj zdravstveno osiguranih lica u odnosu na ukupno stanovništvo u ZDK, broj korisnika socijalne pomoći na 1000 stanovnika itd. Tabela 20 sumira pokazatelje krajnjeg rezultata za svaki od prioriteta ciljeva sa početnim vrijednostima u 2014. godini i ciljanim vrijednostima u 2020. godini.

Tabela 20 Prioritetni ciljevi za strateški cilj 3 sa pripadajućim pokazateljima krajnjeg rezultata

Prioritetni cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata (outcome)	Početna vrijednost (2014)	Ciljna vrijednost (2020)
Unaprijediti kvalitet usluga javne uprave i jačati segment pravde i sigurnosti	Broj kriminalnih djela	3.181	2.915
	Broj prestupnika	2.614	2.360
Jačati i podržati obrazovanje, sport i kulturu i unaprijediti tržište radne snage	Omjer broja nastavnika prema broju djece u osnovnom i srednjem obrazovanju	82 nastavnika/1.000 učenika	100 nastavnika/1.000 učenika
	Broj aktivnih članova u sportskim institucijama	9.000	10.000
	Broj aktivnih članova u institucijama kulture	164	200
Unaprijediti kvalitet življenja stanovnika ZDK kroz dimenziju zdravlja	Zdravstveno osiguranih lica u odnosu na ukupno stanovništvo	88%	95%
Povećati kvalitet i efikasnost usluga i podržati reformske aktivnosti u oblasti socijalne zaštite	Broj korisnika socijalne pomoći/1.000 stanovnika	82,08	82,00
	Broj siromašnih	32.629	32.000
	Iznos socijalnih izdvajanja	22.824.386	22.000.000

Strateški cilj 4: Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energetske efikasnosti i unaprijediti javnu infrastrukturu

Poboljšanje ukupnog stanja okoliša, povećanje energetske efikasnosti i unapređenje javne infrastrukture se planira ostvariti kroz povećanje energetske efikasnosti postojećih potrošača, usklađivanje razvoja energetskog i industrijskog sektora sa načelima zaštite okoliša, osiguranje održivog sistema upravljanja prirodnim resursima i zaštitom okoliša i razvojem regionalne infrastrukture. Nabrojani prioritetni ciljevi treba da rezultiraju promjenama koje će biti moguće pratiti kroz set pokazatelja krajnjeg rezultata kao što su potrošnja energenata, emisije GHG gasova, toplotne gubitke, industrijsku produktivnost po toni energenta, kvalitetu rijeka i zemljišta, potrošnju uglja za proizvodnju energije, potrošnju goriva iz obnovljivih izvora za proizvodnju električne i toplotne energije i dr. Tabela 21 sumira pokazatelje očekivanog rezultata sa pripadajućim početnim (2014) i ciljanim vrijednostima (2020) za prioritetne ciljeve četvrtog strateškog cilja ZDK.

Tabela 21 Prioritetni ciljevi za strateški cilj 4 sa pripadajućim pokazateljima krajnjeg rezultata

Prioritetni cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata (outcome)	Početna vrijednost (2014)	Ciljana vrijednost (2020)
4.1 Povećati energetska efikasnost postojećih potrošača	Potrošnja energenata –za isti proizvodno korisnički nivo	Prirodni gas: 60.998 x 1000 Sm ³ Ugalj: 2.056.000,0 t/god	Prirodni gas: 55.000x 1000 Sm ³ Ugalj: 2.500.000 t/god
	Emisije GHG gasova i zagađujućih materija	Prašina: 1000 t/god SO ₂ : 120.000 t CO ₂ : 2.500.00 t	Prašina: 500 t/god SO ₂ : 60.000 t CO ₂ : 2.200.000 t
4.2 Uskladiti razvoj energetskog i industrijskog sektora sa načelima zaštite okoliša	Kvalitet rijeka i zemljišta	Rijeka Bosna: III kvalitet Tlo: prekoračene granične vrijednosti teških metala	Rijeka Bosna: II kvalitet Tlo: neprekoračene granične vrijednosti teških metala
4.3 Osigurati održivi sistem upravljanja prirodnim resursima i zaštite okoliša	Broj pogona i preduzeća koji izvještavaju	Trenutno: 0	Sva registrovana
	Oformljen certificiran centar za monitoring emisija i okoliša	0	1
4.4 Razvoj regionalne infrastrukture	Potrošnja uglja za proizvodnju energije (tona)	Ugalj: 700 t/dan	Ugalj: 400 t/dan
	Povezanost sa regionalnim centrima (izgrađeni putevi)	Magistralne ceste 171 km Regionalne ceste 442 km	Magistralne ceste 186 km Regionalne ceste 500 km

1.7. Veza sa planskim dokumentima

Sa ciljem osiguranja vertikalne i horizontalne integracije i usklađenosti sa strateškim okvirom ZDK, posmatrana je usklađenost svakog strateškog cilja sa strateškim dokumentima viših nivoa, i to usklađenost sa Strategijom razvoja BiH, 2010.-2020.¹⁵, Strategijom socijalne uključenosti BiH, 2010.-2020., te Reformskom agendom koju je prihvatilo Vijeće ministara BiH, Vlada FBiH i Vlada ZDK.¹⁶

Također je analizirana usklađenost svakog strateškog cilja sa Višedržavnim strateškim dokumentom za IPA II (2014.-2020.) koji je usvojila Evropska komisija dana 30.6.2014., sa Indikativnim strateškim dokumentom za IPA II za BiH, 2014.-2017. koji je usvojila Evropska komisija dana 15.12.2014., te sa Sektorskim planskim dokumentima 2015.-2017. koje je usvojilo Vijeće ministara dana 25.6.2015. Vijeće Evrope je u Briselu, dana 17.06.2010. usvojilo dokument „Evropa 2020“ kao svoju novu strategiju za zapošljavanje, pametan, održiv i inkluzivan rast.

Kada je riječ o prvom strateškom cilju razvoja ZDK, njegova veza sa ciljevima iz strateškog okvira viših nivoa upravne vlasti u BiH je prikazana u narednoj tabeli.

¹⁵ Vlada FBiH je na 157. sjednici Vlade FBiH (21.09.2010.) podržala Strategiju razvoja BiH i Strategiju socijalne uključenosti BiH za period 2010.-2020. godine

¹⁶ Zaključkom Vlade ZDK broj: 02-01-15069/15 od 30.7.2015. prihvaćena je Reformska agenda za Bosnu i Hercegovinu za period 2015.-2018.

Tabela 22 Uskladenost Strateškog cilja br. 1 sa strateškim dokumentima višeg nivoa i Reformskom agendum

USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠEG NIVOA I REFORMSKOM AGENDOM			
Strategija razvoja ZDK, 2016.-2020.	Strategija razvoja BiH, 2010.-2020.	Strategija socijalne uključenosti BiH, 2010.-2020.	Reformska agenda 2015.-2018.
Strateški cilj br.1	Strateški ciljevi	Podcilj	Značajne oblasti
Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	Konkurentnost Zapošljavanje Održivi razvoj	Socijalna politika u funkciji zapošljavanja	Poslovna klima i konkurentnost Tržište rada

Tabela 23 Uskladenost Strateškog cilja br. 1 sa dokumentima i pravcima razvoja EU

USKLAĐENOST SA DOKUMENTIMA I PRAVCIMA RAZVOJA EU					
Strategija razvoja ZDK, 2016.-2020.	Višedržavni strateški dokument (MCSP) za IPA II, 2014.-2020.	Indikativni strateški dokument za IPA II za BiH, 2014.-2017.	Sektorski planski dokument, 2015.-2017.	Evropa 2020	SEE Evropa 2020
Strateški cilj br.1	Zajednički prioriteti za pretpristupnu pomoć	Ključni sektori		Prioritetne oblasti	Strateški ciljevi
Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	Konkurentnost i inovacije Energija	Konkurentnost i inovacije: strategije lokalnog razvoja		Pametna rast	Integrirani rast Pametni rast

Tabela 24 prikazuje vertikalnu integraciju strateškog cilja 2 ZDK sa ciljevima iz strateškog okvira.

Tabela 24 Uskladenost Strateškog cilja br. 2 sa strateškim dokumentima višeg nivoa i Reformskom agendum

USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠEG NIVOA I REFORMSKOM AGENDOM			
Strategija razvoja ZDK, 2016.-2020.	Strategija razvoja BiH, 2010.-2020.	Strategija socijalne uključenosti BiH, 2010.-2020.	Reformska agenda 2015.-2018.
Strateški cilj br.2	Strateški ciljevi	Podcilj	Značajne oblasti
Pružiti veću podršku poljoprivredi, ruralnom razvoju i razvoju turizma	Održivi razvoj Konkurentnost Zapošljavanje	Socijalna politika u funkciji zapošljavanja	Poslovna klima i konkurentnost Tržište rada

Tabela 25 Uskladenost Strateškog cilja br. 2 sa dokumentima i pravcima razvoja EU

USKLAĐENOST SA DOKUMENTIMA I PRAVCIMA RAZVOJA EU					
Strategija razvoja ZDK, 2016.-2020.	Višedržavni strateški dokument (MCSP) za IPA II, 2014.-2020.	Indikativni strateški dokument za IPA II za BiH, 2014.-2017.	Sektorski planski dokument, 2015.-2017.	Evropa 2020	SEE Evropa 2020
Strateški cilj br.2	Zajednički prioriteti za pretpristupnu pomoć	Ključni sektori		Prioritetne oblasti	Strateški ciljevi
Pružiti veću podršku poljoprivredi, ruralnom razvoju i razvoju turizma	Konkurentnost i inovacije	Konkurentnost i inovacije: strategije lokalnog razvoja		Održiv rast	Integrirani rast Održiv rast

Treći strateški cilj razvoja ZDK koji će doprinijeti ostvarenju postavljene vizije je **unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja**. Tabela 26 prikazuje vertikalnu integraciju strateškog cilja 3 ZDK sa ciljevima iz strateškog okvira.

Tabela 26 Uskladenost Strateškog cilja br. 3 sa strateškim dokumentima višeg nivoa i Reformskom agendum

USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠEG NIVOA I REFORMSKOM AGENDOM			
Strategija razvoja ZDK, 2016.-2020.	Strategija razvoja BiH, 2010.-2020.	Strategija socijalne uključenosti BiH, 2010.-2020.	Reformska agenda 2015.-2018.
Strateški cilj br.3	Strateški ciljevi	Podcilj	Značajne oblasti
Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	Održivi razvoj Socijalna uključenost EU integracije	Socijalna politika u funkciji zapošljavanja Poboljšati položaj porodica sa djecom Poboljšati obrazovanje Poboljšati zdravstvenu zaštitu Poboljšati položaj osoba sa invaliditetom	Tržište rada Reforma socijalne zaštite i penzija Vladavina prava i dobro upravljanje Reforma javne uprave

Tabela 27 Uskladenost Strateškog cilja br. 3 sa dokumentima i pravcima razvoja EU

USKLAĐENOST SA DOKUMENTIMA I PRAVCIMA RAZVOJA EU					
Strategija razvoja ZDK, 2016.-2020.	Višedržavni strateški dokument (MCSP) za IPA II, 2014.-2020.	Indikativni strateški dokument za IPA II za BiH, 2014.-2017.	Sektorski planski dokument, 2015.-2017.	Evropa 2020	SEE Evropa 2020
Strateški cilj br.3	Zajednički prioriteti za pretpristupnu pomoć	Ključni sektori		Prioritetne oblasti	Strateški ciljevi
Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	Demokratija i upravljanje Životna sredina i klimatske aktivnosti zajedno sa civilnom zaštitom Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike	Demokratija i upravljanje Vladavina prava i osnovna prava Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike	Javna uprava Pravda i osnovna prava Unutrašnji poslovi	Inkluzivan rast	Inkluzivan rast Uprava za rast

Konačno, usklađenost četvrtog strateškog cilja ZDK sa planskim dokumentima viših nivoa upravne vlasti u BiH je prikazana u Tabeli 28.

Tabela 28 Usklađenost Strateškog cilja br. 4 sa strateškim dokumentima višeg nivoa i Reformskom agendum

USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠEG NIVOA I REFORMSKOM AGENDOM			
Strategija razvoja ZDK, 2016.-2020.	Strategija razvoja BiH, 2010.-2020.	Strategija socijalne uključenosti BiH, 2010.-2020.	Reformska agenda 2015.-2018.
Strateški cilj br.4	Strateški ciljevi	Podcilj	Značajne oblasti
Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energetske efikasnosti i unaprijediti javnu infrastrukturu	Održivi razvoj Konkurentnost	Poboljšati obrazovanje Poboljšati zdravstvenu zaštitu	

Tabela 29 Usklađenost Strateškog cilja br. 4 sa dokumentima i pravcima razvoja EU

USKLAĐENOST SA DOKUMENTIMA I PRAVCIMA RAZVOJA EU					
Strategija razvoja ZDK, 2016.-2020.	Višedržavni strateški dokument (MCSP) za IPA II, 2014.-2020.	Indikativni strateški dokument za IPA II za BiH, 2014.-2017.	Sektorski planski dokument, 2015.-2017.	Evropa 2020	SEE Evropa 2020
Strateški cilj br.4	Zajednički prioriteti za pretprijetnu pomoć	Ključni sektori		Prioritetne oblasti	Strateški ciljevi
Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energetske efikasnosti i unaprijediti javnu infrastrukturu	Životna sredina i klimatske aktivnosti zajedno sa civilnom zaštitom Transport Energija	Konkurentnost i inovacije: strategije lokalnog razvoja		Održiv rast	Održiv rast

STRATEGIJA RAZVOJA ZDK ZA PERIOD 2016.-2020.

2. Programski okvir

2.1. Mjere po strateškim ciljevima

STRATEŠKI CILJ 1

**Razvijati i poticati industriju, energetiku,
rudarstvo i preduzetništvo**

STRATEŠKI CILJ	1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	
PRIORITETNI CILJ	1.1. Povećati konkurentnost sektora sa najvećim potencijalom za industrijski rast	
MJERA	1.1.1. Uvođenje novih tehnologija i međunarodnih standarda za unapređenje konkurentnosti metaloprerađivačkog, drvoprerađivačkog, kožarsko-tekstilnog i IT sektora	
CILJ MJERE	- Unaprijediti konkurentnost ciljnih sektora kroz uvođenje novih i informacionih tehnologija i standarda kvaliteta - Kreirati nova radna mjesta u ciljnim sektorima	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	1.1.1.1. Podrška za uvođenje novih tehnologija i novih proizvoda u metaloprerađivačkom sektoru 1.1.1.2. Podrška za uvođenje novih tehnologija, novih proizvoda i povećanje stepena finalizacije proizvoda u drvoprerađivačkom sektoru 1.1.1.3. Podrška sistemu kontrole kvaliteta za namještaj i građevinsku stolariju 1.1.1.4. Podrška za uvođenje novih tehnologija i novih proizvoda u kožarsko-tekstilnom sektoru 1.1.1.5. Podrška programima zapošljavanja u metaloprerađivačkom drvoprerađivačkom i kožarsko-tekstilnom sektoru 1.1.1.6. Podrška za jačanje IT sektora kao perspektivne privredne grane	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj privrednih subjekata koji su uveli nove tehnologije/nove proizvode po sektorima kroz programe podrške - Broj privrednih subjekata koji su uveli međunarodne standarde i izvršili certificiranje - Ukupna neto dobit privrednih subjekata u ciljnim sektorima - Broj novoupisanih radnika u metalnoj, drvnoj, kožarsko-tekstilnoj i IT industriji - Broj privrednih subjekata u IT djelatnostima	- Povećan broj privrednih subjekata koji su uveli nove tehnologije/nove proizvode kroz program podrške - Povećan broj preduzeća sa certifikatima i usvojenim međunarodnim standardima - Povećana neto dobit po ciljnim sektorima - Povećan broj uposlenih radnika u ciljnim sektorima - Povećan kapacitet za IT podršku ostalim sektorima privrede
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje BDP-a u ZDK i izvoza	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	5.000.000 KM Izvori: Vlastita sredstva preduzeća, Budžet ZDK, budžeti općina, Budžet Grada Zenice, komercijalne banke, Razvojna banka FBiH, EU fondovi, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, instituti, razvojne agencije	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA¹⁷	Ministarstvo za privredu ZDK , privredni subjekti, Privredna komora ZDK, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, grad/općine	
KORISNICI	- Privredni subjekti i obrti u proizvodnim djelatnostima iz sektora metalne, drvne i kožarsko-tekstilne industrije - Nezaposlene osobe	

¹⁷ Prvi subjekt (boldiran) naveden u ovoj i u svim tabelama koje slijede je odgovoran za koordiniranje implementacije svih projekata unutar mjere.

STRATEŠKI CILJ	1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	
PRIORITETNI CILJ	1.1. Povećati konkurentnost sektora sa najvećim potencijalom za industrijski rast	
MJERA	1.1.2. Modernizacija opreme i naučno-istraživačke infrastrukture u ZDK	
CILJ MJERE	Modernizirati kapacitete NIR instituta i organizacija ZDK i povećati saradnju sa privrednim subjektima	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	1.1.2.1. Unapređenje NIR infrastrukture u Zenici i povezivanje sa privredom 1.1.2.2. Podrška daljem razvoju Tehnološkog parka u Zenici 1.1.2.3. Podrška razvoju Laboratorije za sigurnost proizvoda 1.1.2.4. Podrška uspostavi Inovacionog centra za metaloprerađivačku industriju 1.1.2.5. Jačanje kapaciteta za korištenje EU fondova koji podržavaju naučno-istraživački rad i razvoj inovacija 1.1.2.6. Podrška za inovatorstvo na području ZDK	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj privrednih korisnika NIR usluga Univerziteta u Zenici i Tehno-parka u Zenici - Vrijednost nabavljene nove opreme koja se koristi za NIR organizacije u ZDK - Procenat upotrebe istraživačke opreme u NIR organizacijama - Uspostavljen Inovacioni centar za metaloprerađivačku industriju - Broj seminara i broj učesnika na seminarima za korištenje EU fondova - Broj odobrenih projekata iz EU fondova za inovacije - Broj i vrijednost podržanih inovacija u ZDK	- Povećan broj korisnika usluga NIR organizacija u ZDK iz privrede - Povećana vrijednost nove opreme koja se koristi u NIR organizacijama - Povećan procenat upotrebe istraživačke opreme u NIR organizacijama - Obezbjedenje usluge za podršku inovacijama kroz novouspostavljeni Inovacioni centar za metaloprerađivačku industriju - Povećana educiranost privrednika o korištenju EU fondova za inovacije i odobreni novi projekti za finansiranje - Povećana izdvajanja iz budžeta za podršku inovacijama i istraživanju i razvoju i povećan broj inovacija
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje kvaliteta usluga NIR infrastrukture i primjene novih tehnologija u privredi, što će rezultirati povećanjem ukupnog indeksa obima industrijske proizvodnje i izvoza.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	2.010.000 KM Izvori: UNZE, Budžet ZDK, komercijalne banke, Razvojna banka FBiH, Budžet Grada Zenice i budžeti općina, ZEDA, EU i bilateralni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORNOST ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za privredu ZDK, UNZE, Tehnološki-park, instituti, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK	
KORISNICI	c) Privredni subjekti i obrti iz proizvodnih djelatnosti ci) Univerzitet u Zenici, Tehno-park, inovatori	

STRATEŠKI CILJ	1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	
PRIORITETNI CILJ	1.1. Povećati konkurentnost sektora sa najvećim potencijalom za industrijski rast	
MJERA	1.1.3. Promocija privrednih potencijala Zeničko-dobojskog kantona i unapređenje poslovnog ambijenta	
CILJ MJERE	Unaprijediti imidž privrede ZDK i stvoriti prepoznatljive brendove proizvoda uz jačanje ekonomskog patriotizma prema domaćim proizvodima te privlačenje investitora	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	1.1.3.1. Podrška učešću privrednih subjekata na domaćim i međunarodnim sajmovima 1.1.3.2. Podrška brendiranju i promociji proizvoda sa područja ZDK 1.1.3.3. Povezivanje sa privrednim komorama i drugim nadležnim institucijama zemalja u okruženju 1.1.3.4. Promocija investicionih potencijala ZDK 1.1.3.5. Unapređenje poslovnog ambijenta kroz otklanjanje administrativnih barijera	
IZLAZNI/DIREKTNİ POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj podržanih sajmova - Broj novih brendova iz ZDK - Broj sklopljenih novih sporazuma o privrednoj saradnji - Vrijednost novih investicija - Broj administrativnih barijera koje su uklonjene	- Obezbjedena podrška učešću na sajmovima - Kreirani novi brendovi u ZDK - Sklopljeni novi ugovori o privrednoj saradnji - Povećana vrijednost investicija u ZDK - Povećanje broja uklonjenih administrativnih barijera
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje vanjskotrgovinske razmjene ZDK i investicija	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	300.000 KM Izvori: Budžet ZDK, budžeti općina, Budžet Grada Zenice, EU i bilateralni fondovi, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Privredna komora ZDK, privredni subjekti, FIPA	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORNOST ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za privredu ZDK , grad/općine, razvojne agencije, Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK , Privredna komora ZDK, privredni subjekti, FIPA	
KORISNICI	Privredni subjekti i obrti ZDK Organizatori sajmova i promotivnih aktivnosti	

STRATEŠKI CILJ	1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	
PRIORITETNI CILJ	1.1. Povećati konkurentnost sektora sa najvećim potencijalom za industrijski rast	
MJERA	1.1.4. Modernizacija i proširenje rudnika uglja i kamenoloma na području ZDK za dodatnu proizvodnju	
CILJ MJERE	Povećati proizvodnju odnosno eksploatacane količine uglja i kamena kroz modernizaciju proizvodnih procesa	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	1.1.4.1. Modernizacija opreme u rudnicima na području ZDK 1.1.4.2. Povećanje sigurnosti zaposlenih na površinskim i podzemnim kopovima rudnika 1.1.4.3. Povećanje sigurnosti proizvodnje u kamenolomima 1.1.4.4. Povećanje inspeksijske kontrole uslova za rad zaposlenih na površinskim i podzemnim kopovima rudnika i kamenoloma	
IZLAZNI/DIREKTNI POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Iznos ostvarenih investicija u sektoru vađenja ruda i kamena - Vrijednost proizvodnje u sektoru vađenja ruda i kamena - Broj inspeksijskih kontrola u rudnicima i kamenolomima	- Povećana vrijednost investicija u sektoru vađenja ruda i kamena - Povećana proizvodnja u sektoru vađenja ruda i kamena - Uspostavljena efikasna i redovna mjesečna inspeksijska kontrola u rudnicima i kamenolomima
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje ukupnog obima industrijske proizvodnje u sektoru vađenja ruda i kamena - Povećanje prihoda od koncesionih naknada koje će biti moguće usmjeriti na razvoj infrastrukture	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	10.000.000 KM Izvori: Budžet ZDK, budžeti općina, Budžet Grada Zenice, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Razvojna banka FBiH, Federalno ministarstvo, energije, rudarstva i industrije, rudnici i kamenolomi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za privredu ZDK , Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, JP Elektroprivreda BiH, rudnici uglja (Zenica, Breza, Kakanj), kamenolomi na području ZDK	
KORISNICI	- Rudnici uglja i kamenolomi na području ZDK - Zaposleni u rudnicima uglja i na kamenolomima na području ZDK - Koncedenti (davaoci koncesije) u ZDK	

STRATEŠKI CILJ	1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	
PRIORITETNI CILJ	1.2. Razvijati postojeće i kreirati nove energetske kapacitete	
MJERA	1.2.1. Procjena potencijala obnovljivih izvora energije u ZDK i njihova promocija	
CILJ MJERE	Procijeniti potencijale obnovljivih izvora energije i opravdanost za njihovo korištenje	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	1.2.1.1. Izrada studije potencijala i opravdanosti za korištenje obnovljivih izvora energije u ZDK 1.2.1.2. Izrada studije opravdanosti iskorištavanja geotermalnih potencijala na području ZDK 1.2.1.3. Promocija korištenja obnovljivih izvora energije u javnim objektima	
IZLAZNI/DIREKTNİ POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Studija potencijala i opravdanosti za korištenje obnovljivih izvora energije u ZDK - Studija opravdanosti podzemnog uplinjavanja ugljena - Broj javnih objekata koji koriste solarnu energiju	- Izrađena studija potencijala i opravdanosti korištenja obnovljivih izvora energije - Izrađena studija opravdanosti podzemnog uplinjavanja uglja - Povećan broj javnih objekata u kojima su instalirani sistemi za solarnu energiju i koji koriste solarnu energiju
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje investicija u sektoru proizvodnje i snabdijevanja el. energijom iz obnovljivih izvora	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	300.000 KM Izvori: Budžet ZDK, strani donatori, EU i bilateralni fondovi, potencijalni investitori	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2018.-2019.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Vlada ZDK/nadležna ministarstva	
KORISNICI	Stanovništvo ZDK, javni sektor, potencijalni investitori	

STRATEŠKI CILJ	1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	
PRIORITETNI CILJ	1.2. Razvijati postojeće i kreirati nove energetske kapacitete	
MJERA	1.2.2. Razvoj novih energetskih postojenja na području ZDK (u okviru nadležnosti ZDK i u koordinaciji sa Vladom FBiH)	
CILJ MJERE	Podržati razvoj energetskog sektora i povećati zaposlenost u djelatnosti proizvodnje i snabdijevanja energijom u ZDK, kroz povećanje udjela proizvodnje energije iz obnovljivih izvora	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	1.2.2.1. Izgradnja MHE na području ZDK 1.2.2.2. Izgradnja vjetroelektrane na području ZDK 1.2.2.3. Izgradnja solarnih elektrana na području ZDK 1.2.2.4. Modernizacija toplana na području ZDK 1.2.2.5. Izgradnja bloka 8 TE Kakanj	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj novih energetskih objekata (MHE, vjetroelektrana, solarne elektrane) - Vrijednost izdvajanja za modernizaciju toplana - Kapacitet novoizgrađenog bloka 8 TE Kakanj	- Ojačani kapaciteti kroz povećan broj energetskih objekata obnovljivih izvora - Povećana ulaganja u modernizaciju toplana na području ZDK - Izgrađen blok 8 TE Kakanj ukupnog kapaciteta 300 MW + 300 MW
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje proizvodnje u sektoru proizvodnje i snabdijevanja el. energijom, te poboljšanjem ekološke situacije kroz povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	20.000.000 KM Izvori: Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, JP Elektroprivreda BiH, Budžet ZDK, komercijalne banke, EBRD, strani donatori, privredni subjekti/investitori + Blok 8 TE Kakanj: 1.035,2 mil. KM + HE Vranduk: 127 miliona KM	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2019.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za privredu ZDK , Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, JP Elektroprivreda BiH, grad/općine, privredni subjekti/investitori	
KORISNICI	Stanovništvo ZDK, javni sektor, MPS u ZDK, potencijalni investitori, rudnici, toplane	

STRATEŠKI CILJ	1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	
PRIORITETNI CILJ	1.3. Povećati konkurentnost MSP i unaprijediti preduzetnički ambijent	
MJERA	1.3.1. Unapređenje poslovno-preduzetničke infrastrukture	
CILJ MJERE	Poticati investiranje u započinjanje i/ili razvoj poslovanja i smanjiti početne troškove investicije, kroz uspostavljanje novih i unapređenje postojećih objekata poslovno-preduzetničke infrastrukture	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	1.3.1.1. Promocija klsterskog pristupa i podrška inicijativama za razvoj novih klastera (kožarsko-industrijski, drvni, građevinski) i jačanje kapaciteta postojećih klastera (metaloprerađivački) 1.3.1.2. Uspostava novih i razvoj postojećih poslovnih zona na području ZDK 1.3.1.3. Uspostava i razvoj poslovnih inkubatora u ZDK 1.3.1.4. Uspostavljanje i jačanje mreže pružalaca usluga MSP	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj klastera i broj članova po klasterima - Broj novih poslovnih zona - Broj postojećih zona sa unaprijeđenom infrastrukturom i vrijednost ulaganja - Broj novih poslovnih inkubatora - Broj pružalaca usluga za MSP uključenih u mrežu	- Pokrenuta inicijativa i/ili uspostavljena 3 nova klastera na području ZDK (drvoprerađivački, kožarsko-tekstilni i građevinski) - Uspostavljenje nove poslovne zone na području ZDK - Rekonstruisana infrastruktura u postojećim industrijskim zonama u ZDK - Uspostavljeni novi poslovni inkubatori na području ZDK - Uspostavljena mreža pružalaca usluga za MSP
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje broja MSP-a te povećanje zaposlenosti u ZDK	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	20.000.000 KM Izvori: Budžet ZDK, Budžet Grada Zenice, budžeti općina, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Razvojna banka FBiH, komercijalne banke, EU i bilateralni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2018.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za privredu ZDK , općine i grad, Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta, Privredna komora ZDK, razvojne agencije	
KORISNICI	Potencijalni investitori, preduzetnici, novoformirani privredni subjekti, poslovne zone	

STRATEŠKI CILJ	1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	
PRIORITETNI CILJ	1.3. Povećati konkurentnost MSP i unaprijediti preduzetnički ambijent	
MJERA	1.3.2. Podrška razvoju MSP i izvozu	
CILJ MJERE	Olakšanje pristupa finansijskim sredstvima i poslovnim uslugama za razvoj MSP posebno, izvozno orijentisanih, kroz kreditne garancije i subvencioniranje kamata za investicije	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	1.3.2.1. Podrška za MSP za uvođenje međunarodnih standarda 1.3.2.2. Podrška izvozno orijentisanim MSP i investicionim projektima MSP uz subvencioniranje kamata 1.3.2.3. Uspostava kreditno-garantnog fonda ZDK za obrtnike 1.3.2.4. Poslovno povezivanje velikih poslovnih sistema i MSP (eksternalizacija) 1.3.2.5. Jačanje kapaciteta MSP za korištenje EU fondova namijenjenih MSP	
IZLAZNI/DIREKTNİ POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj kompanija koje su uvele standarde - Broj MSP korisnika podrške za subvencije - Broj privrednih subjekata - korisnika KGF-a - Broj povezanih MSP sa velikim sistemima - Broj MSP koji su učestvovali u obukama za korištenje EU fondova	- Obezbijedena podrška uvođenje međunarodnih i evropskih standarda - Obezbijedena podrška za subvencije MSP - Uspostavljen Kreditno-garantni fond za MSP - Obezbijedena podrška MSP za povezivanje sa velikim sistemima - Obezbijedena obuka za MSP za pisanje projekata za korištenje EU fondova
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje izvoza i povećanje investicija u ZDK	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.500.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, budžeti općina, Budžet Grada Zenice, Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta, Razvojna banka FBiH, komercijalne banke, EU i bilateralni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Vlada ZDK/nadležno ministarstvo , grad/općine, razvojne agencije, obrazovne institucije, Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK, Privredna komora ZDK	
KORISNICI	Privredni subjekti i obrti sa područja ZDK	

STRATEŠKI CILJ	1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	
PRIORITETNI CILJ	1.3. Povećati konkurentnost MSP i unaprijediti preduzetnički ambijent	
MJERA	1.3.3. Podrška preduzetništvu i jačanje preduzetničkih sposobnosti ciljanih skupina	
CILJ MJERE	- Obezbjediti sistem podrške za start-up preduzetnike i tradicionalne zanate - Podržati preduzetništvo ciljanih skupina: žena, mladih, invalidnih osoba i sl. - Podržati razvoj neformalnog preduzetničkog učenja kako bi mala i srednja preduzeća stekla vještine koje im nedostaju za brži rast i razvoj	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	1.3.3.1. Podrška za start-up preduzetnike 1.3.3.2. Podrška tradicionalnim zanatima 1.3.3.3. Podrška preduzetništvu posebnih ciljanih grupa: mladih, žena i invalidnih osoba koje se bave preduzetništvom 1.3.3.4. Promocija preduzetništva i preduzetničke kulture 1.3.3.5. Podržati razvoj neformalnog preduzetničkog učenja	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj korisnika podrške za start-up preduzetnike - Broj obrta/tradicionalnih zanata korisnika podrške - Broj korisnika podrške za preduzetništvo iz posebnih ciljanih grupa: mladih, žena, invalidnih osoba - Broj događaja za promociju preduzetništva i broj promotivnog materijala - Broj preduzetničkih edukacija i broj osoba koje su završile preduzetničku obuku	- Uspostavljen sistem i obezbjeđena podrška za start-up preduzetnike - Pripremljen program i obezbjeđena podrška za tradicionalne zanate - Realizovani programi edukacije ciljanih grupa o temi preduzetništvo - Organizovano 5 događaja za promociju preduzetništva i izrađeno 5 vrsta promotivnog materijala - Organizovane edukacije o preduzetništvu
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje broja registrovanih obrta i mikro preduzeća, što će smanjiti sivu ekonomiju, te unaprijediti socijalnu inkluziju marginaliziranih skupina kroz njihovo uključivanje u preduzetničke aktivnosti.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	500.000 KM Izvori: Budžet ZDK, budžeti općina i Budžet Grada Zenice, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Razvojna banka FBiH, komercijalne banke, EU fondovi i drugi strani donatori	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za privredu ZDK , grad/općine, razvojne agencije, Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK, obrazovne ustanove, Privredna komora ZDK, Obrtnička komora ZDK	
KORISNICI	Start-up preduzetnici, tradicionalni zanati /obrtnici, mladi, žene i invalidne osobe sa interesom za preduzetništvo.	

STRATEŠKI CILJ 2

**Pružiti veću podršku poljoprivredi, ruralnom
razvoju i razvoju turizma**

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.1. Podržavati razvoj poljoprivrede sa težištem na oblastima koje imaju tendenciju rasta	
MJERA	2.1.1. Podrška unapređenju poljoprivredne infrastrukture	
CILJ MJERE	Izgraditi funkcionalnu poljoprivrednu infrastrukturu za unapređenje uslova za razvoj poljoprivredne proizvodnje	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.1.1.1. Podrška izgradnji prodajno otkupnih centara sa hladnjačama (klasičnim i sa sortirnicama) za jagodičasto voće 2.1.1.2. Podrška izgradnji prihvatnih jedinica za otkup i čuvanje mlijeka (nabavka opreme - muzilica i laktofriza) 2.1.1.3. Promocija i podrška izgradnji sistema navodnjavanja (sufinansiranje) 2.1.1.4. Podrška izgradnji mreže protugradne zaštite 2.1.1.5. Podrška razvoju plasteničke proizvodnje –sufinansiranje (iznad 500 m2) 2.1.1.6. Uspostavljanje matične službe za evidenciju u stočarstvu 2.1.1.7. Podrška izgradnji infrastrukture u stočarskoj proizvodnji 2.1.1.8. Podrška za upravljanje zemljištem koje ima status javnog	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj i kapacitet izgrađenih otkupnih centara /hladnjača - Broj izgrađenih prihvatnih jedinica za mlijeko - Veličina površina obuhvaćenih sistemom za navodnjavanje - Broj automatskih protugradnih stanica - Broj dodijeljenih plastenika - Matična služba za evidenciju u stočarstvu - Broj farmerskih jedinica i broj novih farmi - Površina zemljišta kojim se upravlja	- Povećani kapaciteti otkupnih centara /hladnjača - Omogućen kontinuiran otkup mlijeka kroz izgrađene i modernizirane kapacitete prihvatnih jedinica - Uspostavljen sistem za navodnjavanje na novim površinama - Obezbjedena protugradna zaštita na prioritetnim područjima - Pružena podrška plasteničkoj proizvodnji kroz dodjelu plastenika - Uspostavljena matična služba - Povećan broj farmerskih jedinica i broj novih farmi - Veća površina zemljišta kojim se upravlja
RAZVOJNI EFEKAT	- Poboljšanje infrastrukturnih uslova za povećanje poljoprivredne proizvodnje	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	25.000.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, Budžet Grada Zenice, općinski budžeti, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, EU i bilateralni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK, nadležne općinske službe za privredu, zadruge, udruženja poljoprivrednika	
KORISNICI	Poslovni subjekti u poljoprivredi i poljoprivredna gazdinstva, poljoprivredne zadruge, udruženja poljoprivrednika, ruralno stanovništvo	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.1. Podržavati razvoj poljoprivrede sa težištem na oblastima koje imaju tendenciju rasta	
MJERA	2.1.2. Unapređenje pristupa uslugama za poljoprivrednike	
CILJ MJERE	Povećati konkurentnost poljoprivredne proizvodnje kroz obezbjeđenje usluga za poljoprivrednike	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.1.2.1. Udruživanje poljoprivrednika i formiranje novih zadruga i udruženja i jačanje kapaciteta postojećih 2.1.2.2. Uspostavljanje Regionalnog centra za poljoprivredu i veterinarstvo 2.1.2.3. Uspostavljanje Centra za uzgoj i proizvodnju sjemenskog i sadnog materijala i edukacija poljoprivrednika o uzgoju pojedinih biljnih vrsta i podršku za otvaranje istih 2.1.2.4. Uspostavljanje, uvezivanje i promocija Agro-inkubatora u općinama ZDK 2.1.2.5. Studija za uspostavljanje laboratorije za ispitivanje kvaliteta i certificiranje poljoprivrednih proizvoda na području ZDK	
IZLAZNI/DIREKTNI POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj novih zadruga i udruženja - Uspostavljen i operativan Regionalni Centar za poljoprivredu i veterinarstvo - Uspostavljen i operativan Centar za uzgoj i proizvodnju sjemenskog i sadnog materijala za povrtlarske kulture i rasadnike - Broj uspostavljenih Agro-inkubatora - Rezultati studije opravdanosti uspostavljanja laboratorije	- Ojačani kapaciteti poljoprivrednih proizvođača kroz osnivanje novih zadruga ili udruženja - Obezbjeđene usluge za poljoprivrednike kroz uspostavljen Regionalni centar za poljoprivredu i veterinarstvo (sa odjelom za certificiranje organske proizvodnje i odjelom za GMO) - Obezbjeđena dostupnost biljnih sorti domaćim proizvođačima kroz uspostavljen Centar za uzgoj i proizvodnju sjemenskog i sadnog materijala za povrtlarske kulture i rasadnika - Uspostavljanje i uvezivanje min 2 Agro-inkubatora u općinama ZDK - Izrađena Studija opravdanosti uspostavljanja laboratorije za ispitivanje kvaliteta i certificiranje poljoprivrednih proizvoda
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje educiranosti poljoprivrednih proizvođača i konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje, uz povećanje poljoprivredne proizvodnje	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.000.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, budžeti općina i Grada Zenice, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, EU i bilateralni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK, nadležne općinske službe za privredu, zadrugu	
KORISNICI	Poslovni subjekti u poljoprivredi i poljoprivredna gazdinstva, zadrugu, udruženja poljoprivrednika, ruralno stanovništvo	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.1. Podržavati razvoj poljoprivrede sa težištem na oblastima koje imaju tendenciju rasta	
MJERA	2.1.3. Unapređenje politike i pravnog okvira za razvoj poljoprivrede	
CILJ MJERE	Unaprijediti sistemsku podršku za poljoprivrednu proizvodnju	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.1.3.1. Izmjena programa poticaja za poljoprivrednu proizvodnju uz unapređenje kriterija za podršku konkurentnim i autohtonim poljoprivrednim proizvodnjama, usmjerenim ka organskoj proizvodnji uz povećanje izdvajanja iz budžeta 2.1.3.2. Izrada registra poljoprivrednih proizvođača i poticaja 2.1.3.3. Izmjena pravilnika za kontinuirano sufinansiranje zaštite i prevencije zaraznih bolesti, uz povećanje podrške 2.1.3.4. Uvođenje olakšica za legalizaciju poljoprivrednih objekata	
IZLAZNI/DIREKTNİ POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Izmijenjen program poticaja - Iznos budžetskih izdvajanja za podršku poljoprivrednoj proizvodnji - Registar poljoprivrednih proizvođača - Vrijednost podrške za zaštitu i prevenciju zaraznih bolesti biljaka i životinja - Broj i vrijednost dodijeljenih olakšica za legalizaciju poljoprivrednih objekata	- Unaprijeđen program poticaja za poljoprivredne proizvođače - Povećana budžetska izdvajanja ZDK za poljoprivredu - Obezbjeđena evidencija/registar poljoprivrednika i površine obradivog zemljišta, kao osnov za planiranje i programiranje razvoja sektora poljoprivrede i mjera podrške i izvor statističkih podataka - Obezbijedena podrška za zaštitu i prevenciju zaraznih bolesti biljaka i životinja - Povećan broj legalizovanih poljoprivrednih objekata
RAZVOJNI EFEKAT	- Stvaranje poticajnog okvira za razvoj poljoprivrede koji će doprinijeti povećanju broja registrovanih poljoprivrednih proizvođača i broja zaposlenih u ovom sektoru	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.500.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, općinski budžeti, Budžet Grada Zenice, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, krediti, vlastita sredstva poljoprivrednih proizvođača	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK, nadležne općinske službe za privredu, poljoprivredni instituti, zadruge, udruženja poljoprivrednika	
KORISNICI	Poslovni subjekti u poljoprivredi i poljoprivredna gazdinstva, ruralno stanovništvo	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.1. Podržavati razvoj poljoprivrede sa težištem na oblastima koje imaju tendenciju rasta	
MJERA	2.1.4. Podrška perspektivnim proizvodnjama i samozapošljavanju u poljoprivredi	
CILJ MJERE	Povećati samozapošljavanje i proizvodnju u poljoprivredi	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.1.4.1. Studija kvaliteta tla, vode i zraka za identifikaciju područja u ZDK pogodnih za organsku proizvodnju 2.1.4.2. Podrška za proizvođače organskih proizvoda za postojeće i nove zasade 2.1.4.3. Podrška za samozapošljavanje u poljoprivredi /registrovanje poljoprivredne proizvodnje/ 2.1.4.4. Podrška lokacijama za stočnu proizvodnju 2.1.4.5. Studija za ispitivanje kapaciteta vodotokova i uslova za uzgoj ribe (identifikacija lokacija i koncesije za ribnjake)	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Identifikovana područja za organsku proizvodnju (površina i lokacije) i Odlukom zaštićena područja za organsku proizvodnju - Broj proizvođača organskih proizvoda - Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava - Broj grla i košnica, broj novoosnovanih farmi - Broj identifikovanih lokacija za ribnjake	- Izvršena identifikacija (površina i lokacije) zemljišnih parcela za organsku proizvodnju kroz studiju i Odlukom zaštićena područja - Povećan broj proizvođača organskih proizvoda - Povećan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava za sticanje mogućnosti apliciranja za dobijanje subvencija - Povećan broj farmi na određenim lokacijama za stočarsku proizvodnju - Izvršena identifikacija lokacija za ribnjake kroz studiju i Odlukom zaštićene lokacije za uzgoj ribe
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje broja registrovanih poljoprivrednih proizvođača i poljoprivredne proizvodnje	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.000.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, općinski budžeti, Budžet Grada Zenice, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, krediti, vlastita sredstva poljoprivrednih proizvođača	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK, nadležne općinske službe za privredu, poljoprivredni instituti, zadruge, udruženja poljoprivrednika, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	
KORISNICI	Poslovni subjekti u poljoprivredi i poljoprivredna gazdinstva, ruralno stanovništvo	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.1. Podržavati razvoj poljoprivrede sa težištem na oblastima koje imaju tendenciju rasta	
MJERA	2.1.5. Intenziviranje poljoprivredne proizvodnje u konkurentnim oblastima kroz naučno-stručne projekte i edukaciju	
CILJ MJERE	Povećati osposobljenost poljoprivrednih proizvođača sa ciljem veće iskorištenosti poljoprivrednih potencijala i usklađenosti poljoprivredne proizvodnje sa zahtjevima EU standarda	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.1.5.1. Naučno-stručni projekti i edukacija potencijalnih poljoprivrednih proizvođača za integriranu i organsku proizvodnju 2.1.5.2. Naučno-stručni projekti i edukacija poljoprivrednika o rizicima kod uzgoja pojedinih vrsta poljoprivrednih proizvoda 2.1.5.3. Naučno-stručni projekti i edukacija o zaštiti autohtonih sorti povrtlarskih i voćarskih kultura 2.1.5.4. Naučno-stručni projekti i edukacija za zaštitu i prevenciju zaraznih bolesti biljaka i životinja 2.1.5.5. Naučno-stručni projekti i edukacija poljoprivrednika za primjenu savremenih metoda u proizvodnji, te o EU standardima koji se odnose na poljoprivrednu proizvodnju (npr. Nitratna direktiva) i zadovoljavanje standarda za izvoz	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj educiranih poljoprivrednika za organsku proizvodnju - Broj educiranih poljoprivrednika o rizicima uzgoja pojedinih vrsta poljoprivrednih proizvoda - Broj educiranih poljoprivrednika o zaštiti autohtonih poljoprivrednih kultura - Broj educiranih poljoprivrednika za zaštitu i prevenciju zaraznih bolesti biljaka i životinja - Broj učesnika edukacija o EU standardima za poljoprivrednu proizvodnju	- Povećan broj osposobljenih poljoprivrednih proizvođača za organsku proizvodnju - Upoznati poljoprivrednici o rizicima uzgoja pojedinih vrsta poljoprivrednih proizvoda - Izvršena edukacija o zaštiti autohtonih povrtlarskih i voćarskih kultura - Obezbijeđena edukacija za zaštitu i prevenciju zaraznih bolesti biljaka i životinja - Povećana informisanost poljoprivrednika izвозno orijentisanih o savremenim metodama proizvodnje usklađenim sa EU standardima
RAZVOJNI EFEKAT	- Rastu poljoprivredne proizvodnje i zaštiti tla kroz primjenu dobre poljoprivredne prakse u skladu s EU standardima.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.000.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, općinski budžeti, Budžet Grada Zenice, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, EU i bilateralni fondovi, krediti, vlastita sredstva poljoprivrednih proizvođača	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK, nadležne općinske službe, zadruge, udruženja poljoprivrednika	
KORISNICI	Poslovni subjekti u poljoprivredi i poljoprivredna gazdinstva, ruralno stanovništvo	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.1. Podržavati razvoj poljoprivrede sa težištem na oblastima koje imaju tendenciju rasta	
MJERA	2.1.6. Podrška višem stepenu prerade i izvoza poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	
CILJ MJERE	Povećati konkurentnost poljoprivredne proizvodnje za stvaranje dodane vrijednosti kroz veći stepen prerade i povećanje izvoza	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.1.6.1. Izrada pravilnika i uvođenje mjera podrške prehrambenim proizvođačima za izvoz 2.1.6.2. Podrška certificiranju prehrambenih proizvoda (Halal, HASAP, ISO itd.) 2.1.6.3. Jačanje lanca vrijednosti u proizvodnji hrane i uspostavljanje klastera proizvodnje hrane 2.1.6.4. Projekt brendiranja identifikovanih proizvoda s geografskim porijeklom (suho meso i sudžuk, ovčiji sir, rakija, autohtone sorte voća) 2.1.6.5. Podrška sajmovima poljoprivrede koji se održavaju na području ZDK i učešću na sajmovima poljoprivrede u regionu	
IZLAZNI/DIREKTNİ POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Donesen i u primjeni Pravilnik o poticajima prehrambenim proizvođačima za izvoz - Broj certificiranih proizvođača i proizvoda - Broj članova klastera prehrambene proizvodnje ZDK - Broj brendiranih poljoprivrednih proizvoda u ZDK - Broj podržanih učešća na poljoprivrednim sajmovima u regionu	- Definisani kriteriji i obezbjeđena podrška za izvozno orijentisane prerađivače u prehrambenoj industriji - Povećana konkurentnost prehrambene proizvodnje i povećan broj certificiranih prerađivača u poljoprivredi - Uspostavljen lanac vrijednosti u proizvodnji hrane kroz uspostavljen 1 klaster - Unaprijeđena prepoznatljivost i identitet proizvoda sa geografskim porijeklom ZDK - Obezbijedena promocija poljoprivrednih proizvoda ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje izvoza poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i smanjenje uvoza substitucijom uvoza domaćom poljoprivrednom proizvodnjom.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	750.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK – Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK, općinski budžeti i Budžet Grada Zenice, EU i bilateralni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK, nadležne općinske službe za privredu, privredni subjekti	
KORISNICI	Poslovni subjekti u prerađivačkoj prehrambenoj industriji i poljoprivredna gazdinstva povezana sa prerađivačima	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.1. Podržavati razvoj poljoprivrede sa težištem na oblastima koje imaju tendenciju rasta	
MJERA	2.1.7. Uređenje i zaštita poljoprivrednog zemljišta	
CILJ MJERE	- Povećati ukupnu površinu obrađenog poljoprivrednog zemljišta za intenzivan razvoj poljoprivrede - Povećati prihode od poljoprivrede	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.1.7.1. Poticaji (preko Odluke) za uređenje zemljišta 2.1.7.2. Kontrola uređenog zemljišta za održivost korištenja uređenog zemljišta/sijanja (kontinuirano) 2.1.7.3. Izrada programa i podrška suzbijanju širenja ambrozije na ugroženim područjima ZDK	
IZLAZNI/DIREKTNI POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Ukupna površina uređenog zemljišta kroz podršku - Ukupna površina zasijanog uređenog zemljišta kroz podršku - Ukupna površina očišćena od ambrozije	- Povećana površina uređenog zemljišta za obrađivanje - Povećan broj parcela na kojima se vrši kontrola korištenja zemljišta - Povećana ukupna površina zemljišta očišćenog od korova / ambrozije, radi svih štetnih posljedica po zdravlje stanovništva i efektivniju obradu zemljišta
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje ukupnih obrađenih površina i njihovo privođenje kulturi što će stvoriti uslove za razvoj poljoprivredne proizvodnje i mogućnost da mnogo više ruralnog stanovništva kreira prihode od poljoprivrede.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	4.000.000 KM Izvori: Budžet ZDK, budžeti općina, Budžet Grada Zenice, EU i bilateralni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK	
KORISNICI	Poslovni subjekti u poljoprivredi i poljoprivredna gazdinstva, ruralno stanovništvo	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.2. Unaprijediti i promovisati kulturno-historijske i prirodne potencijale za razvoj turizma	
MJERA	2.2.1. Povećanje kvaliteta, valorizacija i standardizacija turističke ponude	
CILJ MJERE	Unaprijediti kapacitete u oblasti turizma kategorizacijom i klasterizacijom turističkih subjekata u ZDK	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.2.1.1. Mapiranje turističkih kapaciteta 2.2.1.2. Podrška implementaciji kategorizacije turističkih objekata 2.2.1.3. Izgradnja kapaciteta zdravstveno - lječilišnog turizma i usluga 2.2.1.4. Jačanje lanca vrijednosti / uspostavljanje turističkog klastera ZDK 2.2.1.5. Edukacija uposlenika u turističkom sektoru s ciljem unapređenja kvalitete turističke usluge	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Mapirani turistički kapaciteti/destinacije - Broj kategoriziranih turističkih objekata - Broj izgrađenih kapaciteta zdravstvenog turizma (broj lokacija/broj kreveta) - Turistički klaster ZDK - Broj seminara/educiranih turističkih radnika	- Izvršeno mapiranje turističkih kapaciteta ZDK - Povećan broj kategorisanih turističkih objekata u ZDK - Povećan broj objekata i kreveta u zdravstvenom turizmu kroz izgrađene kapacitete zdravstvenog turizma na području općina Kakanj i Olovo - Uspostavljen lanac vrijednosti u sektoru turizma u ZDK kroz uspostavljen turistički klaster ZDK - Unapređena znanja i vještine turističkih radnika
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje prometa i investicija u sektoru turizma	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	200.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, Federalno ministarstvo okoliša i turizma, EU fondovi, budžeti općina, Budžet Grada Zenice, međunarodne organizacije, privredni subjekti, domaći i strani investitori, Turistička zajednica ZDK	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za privredu ZDK , Turistička zajednica ZDK, općine, investitori	
KORISNICI	Privredni subjekti iz sektora turizma, lokalne zajednice	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.2. Unaprijediti i promovirati kulturno-historijske i prirodne potencijale za razvoj turizma	
MJERA	2.2.2. Građenje imidža/promocija turističke ponude i mogućnosti ZDK uz povezivanje u regionalnu turističku ponudu	
CILJ MJERE	Unaprijediti iskorištavanje turističkih potencijala kulturno-historijske i prirodne baštine građenjem imidža i promocijom turističke ponude	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.2.2.1. Izrada Programa razvoja turizma u ZDK (uz analizu potencijala za razvoj sportskog i rekreativnog turizma ZDK) 2.2.2.2. Promocija turističke ponude svih vidova turizma ZDK 2.2.2.3. Podrška razvoju sajamskog turizma na području ZDK 2.2.2.4. Podrška preduzetništvu u turizmu 2.2.2.5. Podrška razvoju ruralnog/seoskog turizma (edukacija i opremanje seoskih domaćinstava) 2.2.2.6. Unapređenje saradnje sa drugim regijama i uključivanje turističkih kapaciteta ZDK u regionalnu turističku ponudu	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Program razvoja turizma ZDK sa planom razvoja ruralnog turizma - Broj promotivnih aktivnosti (nastupa na turističkim sajmovima, izrađenih turističkih materijala, aktivnosti, kampanje i sl.) - Broj podržanih sajмова i izložbi - Broj educiranih potencijalnih turističkih preduzetnika - Broj opremljenih seoskih domaćinstava za turizam - Broj uspostavljenih partnerstava sa drugim regijama	- Definirani pravci razvoja turizma ZDK kroz izrađeni Program razvoja turizma ZDK - Unaprijeđen imidž ZDK kroz aktivnosti za promociju turističke ponude - Povećana podrška razvoju sajamskog turizma na području ZDK - Povećano samozapošljavanje u sektoru turizma kroz edukaciju o preduzetništvu - Povećani kapaciteti za ruralni razvoj kroz opremljenost novih seoskih domaćinstava - Povećan broj uspostavljenih partnerstava sa drugim regijama
RAZVOJNI EFEKAT	Povećanje kvaliteta i obogaćivanje turističke ponude što će dovesti do povećanja dolazaka turista i noćenja turista u ZDK	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	200.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, općinski budžeti, Budžet Grada Zenice, Federalno ministarstvo okoliša i turizma, EU fondovi, Turistička zajednica ZDK	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za privredu ZDK , općine, Turistička zajednica ZDK, razvojne agencije, turističke agencije, privredni subjekti iz sektora turizma	
KORISNICI	Poslovni subjekti u sektoru turizma, organizatori sajмова, seoska domaćinstva, potencijalni preduzetnici u turizmu	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.2. Unaprijediti i promovisati kulturno-historijske i prirodne potencijale za razvoj turizma	
MJERA	2.2.3. Unapređenje turističke infrastrukture i revitalizacija kulturno-historijskih objekata	
CILJ MJERE	Unaprijediti postojeću i razviti novu turističku infrastrukturu	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.2.3.1. Uređenje izletišta i odmorišta 2.2.3.2. Izgradnja trim i biciklističkih staza na pogodnim lokalitetima 2.2.3.3. Uređenje, unapređenje i rekonstrukcija prateće infrastrukture i objekata za razvoj turizma zasnovanog na kulturno-historijskom naslijeđu 2.2.3.4. Izrada turističke signalizacije	
IZLAZNI/DIREKTNI POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj uređenih izletišta (starih i novih) - Dužina trim i biciklističkih staza - Broj rekonstruiranih objekata kulturno-historijskog naslijeđa - Broj lokacija za koje je urađena turistička signalizacija	- Uređena izletišta na području ZDK - Unaprijeđeni uslovi za biciklizam kroz izgradnju trim i biciklističkih staza - Unaprijeđena kulturno-turistička infrastruktura kroz rekonstrukciju objekata kulturno-historijskog naslijeđa - Postavljena turistička signalizacija na 6 lokacija/područja
RAZVOJNI EFEKAT	- Unapređenje uslova za sportsko rekreativni turizam i stavljanje objekata kulturno-historijskog naslijeđa u funkciju turističke ponude, što će rezultirati povećanjem dolazaka turista	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	5.000.000 KM Izvori: Budžet ZDK, općinski budžeti, Budžet Grada Zenice, Federalno ministarstvo okoliša i turizma, EU fondovi, Fondovi viših nivoa vlasti, Turistička zajednica ZDK	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za privredu ZDK , Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK, Turistička zajednica ZDK, općine i grad	
KORISNICI	Turisti - izletnici, sportisti i rekreativci, školska djeca, lokalne zajednice	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.3. Unaprijediti razvoj infrastrukture u kontekstu ruralnog razvoja	
MJERA	2.3.1. Poboljšanje infrastrukture i dostupnosti javnih usluga ruralnoj populaciji	
CILJ MJERE	Unaprijediti uslove života ruralne populacije za ostanak na selu	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.3.1.1. Rekonstrukcija putne infrastrukture u ruralnim područjima 2.3.1.2. Izgradnja sistema vodosnabdijevanja u ruralnim područjima koja nemaju ovo pitanje riješeno 2.3.1.3. Izgradnja kanalizacione mreže u ruralnim područjima 2.3.1.4. Proširenje komunalnih usluga i suzbijanje i uklanjanje divljih deponija u ruralnim područjima	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Ukupna dužina (km) rekonstruisanih cesta u ruralnim područjima - Broj domaćinstava priključenih na sistem vodosnabdijevanja i kanalizacije u ruralnim područjima - Broj novih korisnika/domaćinstava priključenih na kanalizacionu mrežu iz ruralnih područja - Broj saniranih divljih deponija u ruralnim područjima	- Unaprijedena putna infrastruktura u ruralnim područjima - Povećano vodosnabdijevanje u ruralnim područjima - Obezbjedenje kanalizacione u prioritetnim ruralnim područjima - Uklonjene divlje deponije za zaštitu okoliša u ruralnim područjima ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Unaprijedena javna infrastruktura u ruralnim područjima ZDK, što će generalno doprinijeti ostanku ruralnog stanovništva na selu	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	20.000.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, budžeti općina, Budžet Grada Zenice, EU fondovi, krediti	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša ZDK , općine/grad, javna komunalna preduzeća;	
KORISNICI	Ruralno stanovništvo i poslovni subjekti u ruralnim područjima na području ZDK	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.3. Unaprijediti razvoj infrastrukture u kontekstu ruralnog razvoja	
MJERA	2.3.2. Unapređenje sadržaja za život na selu	
CILJ MJERE	Smanjiti odlazak stanovništva sa sela u urbane sredine ZDK, kroz poboljšanje uslova za generisanje prihoda i društvene djelatnosti u ruralnim područjima	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.3.2.1. Podrška stvaranju samoodrživih domaćinstava kroz dodjelu plastenika i drugih vidova opreme i poljoprivrednog materijala ruralnom stanovništvu i obuka za poljoprivrednu proizvodnju 2.3.2.2. Izgradnja sportskih terena i igrališta i organiziranje sportskih događaja u ruralnim područjima 2.3.2.3. Rekonstrukcija mjesnih domova 2.3.2.4. Podrška mladima i ženama u ruralnim područjima za samozapošljavanje	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj dodijeljenih plastenika na području ZDK - Ukupne nove površine pod platicima - Broj izgrađenih/ rekonstruiranih sportskih terena i igrališta - Broj rekonstruiranih mjesnih domova/kulturnih centara - Broj mladih osoba i žena korisnika projekata podrške samozapošljavanju	- Ojačani kapaciteti ruralnih domaćinstava kroz obuku o platicnoj proizvodnji (dodjela plastenika pod PC2.1.) - Unapređeni uslovi za sportske aktivnosti u ruralnim područjima - Unaprijeđeni uslovi za kulturne i društvene aktivnosti (mjesnih domova/kulturnih centara...) u ruralnim područjima ZDK - Obezbijedena podrška za samozapošljavanje mladih i žena u ruralnim područjima
RAZVOJNI EFEKAT	- Unaprijeđeni uslovi života za selu i smanjen odlazak ruralnog stanovništva	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	800.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, budžeti općina, Budžet Grada Zenice, međunarodne organizacije	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za privredu ZDK , Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, razvojne agencije, općine/grad	
KORISNICI	Ruralno stanovništvo u ZDK	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.4. Razviti održiv model upravljanja šumama	
MJERA	2.4.1. Unapređenje zaštite šumskog bogatstva	
CILJ MJERE	Osigurati kontinuitet prihoda i racionalno gazdovanje šumama uz stabilan rast	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.4.1.1. Kontinuirano pošumljavanje ogoljelog i erozivnog zemljišta na području ZDK 2.4.1.2. Uspostavljanje sistema gospodarenja šumama i okrupnjavanje parcela pod šumama 2.4.1.3. Zaštita tradicionalnih i endemskih biljnih i životinjskih vrsta u šumama 2.4.1.4. Deminiranje šumskih površina na području ZDK 2.4.1.5. Demonstriranje i implementacija tehnika upravljanja požarima	
IZLAZNI/DIREKTNİ POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Ukupna pošumljena površina - Ukupna površina okrupnjenih parcela pod šumama - Plan zaštite tradicionalnih i autohtonih biljnih i životinjskih vrsta - Površina deminiranog prostora - Broj obuka i broj educiranih osoba za upravljanje požarima	- Povećana pošumljena površina - Uspostavljen Sistem gospodarenja šumama i izvršeno okrupnjavanje parcela pod šumama - Izrađen i usvojen plan zaštite tradicionalnih i autohtonih biljnih i životinjskih vrsta - Smanjena kontaminacija zemljišta deminiranjem - Povećan stepen zaštite od požara
RAZVOJNI EFEKAT	- Uspostavljanje održivog upravljanja šumama i očuvanje njihove biološke raznolikost, te povećanje proizvodnje šumskih proizvoda	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.000.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, sredstva JP „ŠPD ZDK“ d.o.o., EU i donatorski fondovi za programe deminiranja	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu , Kantonalna uprava za inspekcijske poslove, JP „ŠPD ZDK“ d.o.o., nevladine organizacije	
KORISNICI	Poslovni subjekti iz oblasti šumarstva i drvne industrije, ruralno stanovništvo na području ZDK	

STRATEŠKI CILJ	2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	
PRIORITETNI CILJ	2.4. Razviti održiv model upravljanja šumama	
MJERA	2.4.2. Usklađivanje aktivnosti gospodarenja šumskim resursima sa principima i kriterijima međunarodno priznatog programa certificiranja	
CILJ MJERE	Osigurati primjenu evropskih standarda i kriterija za certificiranje i zaštitu šuma	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	2.4.2.1. Suzbijanje nelegalne sječe šuma kroz pojačan inspekcijski nadzor 2.4.2.2. Promocija značaja šuma i upoznavanje javnosti sa mogućim negativnim posljedicama deforestacije i degradacije šuma 2.4.2.3. Uvođenje certifikacije po FCS standardu u šumama ZDK	
IZLAZNI/DIREKTNI POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj prijava za nelegalnu sječu - Broj organizovanih promocija/obuka - Certificirana površina šume u ha	- Smanjena nelegalna sječa šuma kroz uspostavljen efikasan inspekcijski nadzor koji rezultira smanjenjem broja prijava nelegalne sječe - Implementirana kampanja o značaju šuma - Izvršeno certificiranje po FCS standardu za nove površine šuma ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Očuvanje šumskih resursa i smanjenje negativnih posljedica na okoliš	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	100.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, budžeti grada/općina, fondovi viših nivoa vlasti, EU i donatorski fondovi, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA IMPLEMENTACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKTA	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK, JP „ŠPD ZDK“ d.o.o., udruženja koja se bave okolišem	
KORISNICI	Stanovništvo ruralnih područja na području ZDK Poslovni subjekti iz oblasti šumarstva	

STRATEŠKI CILJ 3

**Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje
održivog i pravičnog društvenog okruženja**

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.1. Unaprijediti kvalitet usluga javne uprave i jačati segment pravde i sigurnosti	
MJERA	3.1.1. Reforma javne uprave	
CILJ MJERE	- Povećati efikasnost, efektivnost i transparentnost javne uprave u ZDK - Smanjiti troškove rada javne uprave u ZDK - Stvoriti uslove za usvajanje i provođenje AQUISA-a kao jednog od najvažnijih preduslova za članstvo u EU	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.1.1.1. Uraditi Informaciju o trenutnom statusu implementacije Strategije reforme javne uprave i pripremiti Plan implementacije aktivnosti za period 2016.-2018. na temelju strateškog okvira za reformu javne uprave u ZDK 3.1.1.2. Implementacija obuka za jačanje kapaciteta državnih službenika u javnoj upravi na temelju Analize potreba za obukama državnih službenika u ZDK 3.1.1.3. Implementacija projekta e-uprave u ZDK koja uključuje edukaciju uposlenika o shvatanju neophodnosti uspostavljanja e-uprave, korištenje alata e-uprave za evaluaciju uspješnosti u provođenju mjera reforme javne uprave i korištenje različitih softverskih paketa 3.1.1.4. Unapređenje aplikativnog sistema za upravljanje javnim finansijama 3.1.1.5. Izrada baze podataka legislative na nivou ZDK i općina ZDK, te usklađivanje jedinstvenih pravila za izradu propisa ZDK sa državnim nivoom 3.1.1.6. Promotivna kampanja kvaliteta javnih usluga	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Plan implementacije reforme javne uprave za period 2016.-2018. u ZDK - Broj podijeljenih brošura kojima se promoviše kvalitet javnih usluga; Broj održanih seminara na temu “Promocija kvaliteta javnih usluga“; Broj učesnika seminara na temu “Promocija kvaliteta javnih usluga“ - Broj organizovanih obuka sa ciljem jačanja kapaciteta državnih službenika u javnoj upravi; Broj polaznika treninga - Jedinstvena pravila za izradu propisa u ZDK; Baza podataka legislative na nivou ZDK i općina ZDK	- Urađen Plan implementacije reforme javne uprave za period 2016.-2018. u ZDK; Realizovani svi ciljevi iz Plana implementacije reforme javne uprave u ZDK - Implementirane sve planirane promotivne aktivnosti iz kampanje promocije kvaliteta javnih usluga - Implementirane sve obuke državnih službenika u ZDK u skladu sa planom obuka - Izrađena pravila za izradu propisa u ZDK; Izrađena baza podataka legislative na nivou ZDK i općina ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećan iznos investicija na području ZDK - Povećan broj zaposlenih u ZDK	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	600.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, EU i bilateralni fondovi, Fond za reformu javne uprave u BiH	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za pravosuđe i upravu ZDK , Stručna služba Vlade, Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK	
KORISNICI	Građani i pravni subjekti u ZDK	

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.1. Unaprijediti kvalitet usluga javne uprave i jačati segment pravde i sigurnosti	
MJERA	3.1.2. Unapređenje borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije	
CILJ MJERE	- Smanjiti broj krivičnih djela organizovanog kriminala i korupcije u ZDK - Ostvariti bolju saradnju sa nadležnim institucijama na istraživanju koruptivnih krivičnih djela (tužilaštva, policijske agencije, inspekcijski i poreski organi) - Edukacija i modernizacija ljudskih potencijala - Jačati povjerenje građana u rad nadležnih organa	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.1.2.1. Usvojiti strateške smjernice vezane za kontrolu specijalnih vrsta komunikacija organizovanih kriminalnih grupa i edukacija policijskih službenika za rad na istraživanju krivičnih djela protiv sistema elektronske zaštite podataka 3.1.2.2. Kontinuiran i redovan nadzor nad autootpadima i autokućama, kao i kontrola njihovog poslovanja (poreska uprava, policijske agencije), kontrola i nadzor rada (pojačati mjere inspekcijских kontrola lokalne samouprave) 3.1.2.3. Izrada planova integriteta u borbi protiv korupcije za sve institucije u nadležnosti ZDK, izrada pravnih smjernica za zaštitu prijavitelja korupcije i jačanje interne kontrole 3.1.2.4. Implementacija Strategije protiv nasilja u porodici i nasilja nad djecom 3.1.2.5. Edukacija policijskih službenika u segmentu svih vrsta opojnih droga, te multisektorska saradnja i aktivnosti na edukaciji mladih o štetnosti sredstava ovisnosti	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Smjernice vezane za kontrolu specijalnih vrsta komunikacija organizovanih kriminalnih grupa; Broj edukovanih policijskih službenika i broj sati obuka; - Broj kontrola nad poslovanjem autootpada i autokuća i broj utvrđenih nepravilnosti po tim kontrolama - Broj izrađenih planova integriteta u borbi protiv korupcije i broj uključenih institucija - Broj prijavljenih slučajeva nasilja u porodici, odnosno nasilja nad djecom; Broj izrečenih zaštitnih mjera i sankcija - Broj evidentiranih lica koja se dovode u vezu sa opojnim drogama; Broj liječenih ovisnika	- Povećan nivo sigurnosti informacionih sistema i razmjene podataka, povećan broj edukovanih policijskih službenika, veći broj otkrivenih krivičnih djela - Smanjena ilegalna trgovina sekundarnim sirovinama - Smanjen broj slučajeva korupcije u institucijama sistema - Svi slučajevi dokumentovani; Bolja koordinacija vladinog i nevladinog sektora; Sve žrtve nasilja prijavile slučaj nasilja - Smanjena potražnja opojnih droga kod mladih; povećan broj izliječenih ovisnika

RAZVOJNI EFEKAT	- Povećan iznos investicija u ZDK - Smanjen broj kriminalnih djela na području ZDK
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	900.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2018.
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo unutrašnjih poslova ZDK , Ministarstvo zdravstva ZDK, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK, NVO
KORISNICI	Građani u ZDK

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.1. Unaprijediti kvalitet usluga javne uprave i jačati segment pravde i sigurnosti	
MJERA	3.1.3. Podizanje nivoa sigurnosti građana ZDK	
CILJ MJERE	- Povećati ličnu i imovinsku sigurnost građana u ZDK - Jačati povjerenje građana u rad sigurnosnih institucija, te poticati građane na saradnju putem prijavljivanja svih nezakonitosti i kriminalnih oblika djelovanja	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.1.3.1. Jačanje institucionalnih kapaciteta, modernizacija opreme i edukacija policijskih službenika 3.1.3.2. Organizovanje stručnog usavršavanja i osposobljavanje na temu primjene ZKP kada su u pitanju djeca i maloljetnici, posebno za predstavnike institucija pravosudnog sistema i ovlaštenih organa 3.1.3.3. Nastavak implementacije projekta „Rad policije u zajednici“ (Forum o sigurnosti građana, Forum građana povratnika, Dan otvorenih vrata, Policajac u školi) 3.1.3.4. Nadzor nad primjenom zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije 3.1.3.5. Akcija pojačane kontrole učesnika u saobraćaju	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj policijskih službenika edukovanih u drugim institucijama; Broj obaveznih fizičkih priprema (treninga) policijskih službenika - Broj održanih predavanja na temu „Primjena ZKP-a“; Broj polaznika predavanja na temu „Primjena ZKP-a“ - Broj škola i ustanova u kojima se provodi projekat „Policajac u školi“ - Broj izdatih oružanih listova; Broj predatog oružja; Broj oduzetog oružja; Registar osoba koje posjeduju naoružanje - Broj saobraćajnih prekršaja i izdatih prekršajnih naloga; Broj kontrola učesnika u saobraćaju	- Povećana fizička spremnost policijskih službenika; Smještajni kapaciteti arhiva u skladu sa važećim propisima - Stvoreni uslovi za implementaciju Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku - Aktivnija uloga građana u davanju informacija od značaja za rad policije na terenu - Smanjeno nelegalno nabavljanje i držanje oružja, manji broj krivičnih djela - Smanjen broj saobraćajnih nezgoda i njihovih posljedica, manji broj prekršaja

RAZVOJNI EFEKAT	- Smanjen broj kriminalnih dijela u ZDK - Povećan iznos investicija na području ZDK
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	5.000.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, EU i drugi međunarodni fondovi
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2019.
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo unutrašnjih poslova ZDK , pravosudne i obrazovne institucije u ZDK, NVO u ZDK
KORISNICI	Građani u ZDK

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja
PRIORITETNI CILJ	3.2. Jačati i podržati obrazovanje, sport i kulturu te unaprijediti tržište radne snage
MJERA	3.2.1. Jače povezivanje obrazovanja i tržišta rada te razvoj sistema osposobljavanja, usavršavanja i sistema cjeloživotnog učenja
CILJ MJERE	- Plasirati na tržište rada studente i učenike obučene za tražene poslove - Usavršavati sistem obrazovanja u skladu sa izmjenama tržišta rada - Pružiti podršku održivom zapošljavanju - Jačati kompetencije i radne vještine nezaposlenih osoba - Cjeloživotno preduzetničko učenje razvijeno u formalnom obrazovanju na svim obrazovnim nivoima, te u neformalnom obrazovanju
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.2.1.1. Analiza stanja u oblasti zapošljavanja sa projekcijom budućih potreba 3.2.1.2. Inoviranje postojećih i uvođenje novih nastavnih planova i programa, kao i uvođenje novih zvanja i zanimanja (srednje i visoko obrazovanje) 3.2.1.3. Kontinuirana obuka nastavnog osoblja sa ciljem aktualiziranja njihovih znanja i razvijanja dodatnih vještina 3.2.1.4. Procentualno povećanje obima praktične nastave/rada i unapređenje kvalitete praktičnog dijela nastave i obavezne studentske prakse 3.2.1.5. Usvojiti Program za integraciju preduzetničke ključne kompetencije u školsko učenje na ISCED nivoima 2 i 3, te integrisati preduzetničku ključnu kompetenciju u školsko učenje u osnovnim i srednjim školama u ZDK 3.2.1.6. Podizanje inovativne sposobnosti studenata kroz kurseve za nastavnike i studente iz oblasti inovativnosti te održavanje takmičenja inovatora 3.2.1.7. Trening i obuka novih zaposlenih prema potrebama poslodavca kroz program poslovnog mentorstva 3.2.1.8. Uspostaviti i razvijati institucionalni okvir za razvoj cjeloživotnog preduzetničkog učenja u ZDK kroz partnerstvo politika za cjeloživotno preduzetničko učenje

IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Analiza deficitarnih zanimanja - Broj inoviranih NPP-a - Broj nastavnika obuhvaćenih obukama koje se odnose na jačanje znanja i vještina iz preduzetništva - Broj učenika/studenata kod kojih se razvijaju preduzetničke kompetencije kroskurikularno - Broj uključenih preduzeća koja su pružala praktičnu nastavu; Broj učenika; Broj časova praktične nastave - Broj ostvarenih kontakata (saradnje) između fakulteta i privrednog okruženja na inovativnim idejama; Broj prijavljenih ideja; Broj realizovanih ideja - Broj centara za cjeloživotno učenje; Broj polaznika kurseva za cjeloživotno učenje; Broj novozaposlenih kao rezultat prekvalifikacije	- Urađena Informacija o deficitarnim zanimanjima i strukturi nezaposlenih na evidenciji kantonalne Službe za zapošljavanje ZDK sa kojom se treba uskladiti obrazovni sistem - Obučeno osoblje koje će usklađivati obrazovanje sa stalno izmjenjivim zahtjevima tržišta rada i potreba učenika/studenata - Povećan broj novih biznisa - Sva preduzeća na području ZDK zainteresovana za prihvatanje učenika i studenata na praksu - Broj centara za cjeloživotno učenje usklađen sa potrebama na tržištu rada; Povećan broj prekvalifikacija koje su rezultirale zapošljavanjem - Usvojen Program za integraciju preduzetničke ključne kompetencije u školsko učenje na ISCED nivoima 2 i 3
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećan broj zaposlenih na području ZDK - Povećan broj novih preduzeća na području ZDK	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	5.000.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, EU i drugi fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2017.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK , obrazovne institucije u ZDK, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK, Služba za zapošljavanje ZDK, Univerzitet u Zenici, Centar za obrazovanje i obuku, Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK, razvojne agencije	
KORISNICI	Obrazovne institucije, studenti, učenici, nezaposleni, građani u ZDK	

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.2. Jačati i podržati obrazovanje, sport i kulturu i unaprijediti tržište radne snage	
MJERA	3.2.2. Podrška vrhunskim dostignućima u sportu, obrazovanju i kulturi te promocija u obrazovnim institucijama	
CILJ MJERE	- Motivirati sportiste, učenike i studente za nova vrhunska dostignuća, kroz podršku istim - Povećati broj učenika i studenata koji se bave sportom, kulturom i postizanjem rezultata u svim sferama života i koji ih promovišu	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.2.2.1. Podizanje atraktivnosti školskog i univerzitetskog sporta, kulture i obrazovnih dostignuća te omasovljenje sekcija u osnovnim i srednjim školama 3.2.2.2. Uvođenje predmeta Sport na fakultete u ZDK 3.2.2.3. Razvoj modela stimulacija vrhunskih postignuća u sportu, obrazovanju i kulturi 3.2.2.4. Projekti podrške sportskim školama koje promovišu sport kao osnovni stub života za djecu 3.2.2.5. Promocija sporta, obrazovanja i kulture	
IZLAZNI/DIREKTNI POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj učenika koji su proglašeni kao vrhunski sportisti; Visina dodjeljenih finansijskih sredstava vrhunskim sportistima; Kriteriji za proglašenje vrhunskih sportista - Broj učenika uključenih u sportske sekcije; Broj fakulteta u kojima je uveden nastavni predmet Sport - Broj organizovanih sportskih aktivnosti - Broj polaznika sportske škole	- Rast broja vrhunskih sportista u ZDK - Povećan broj sportista - Povećan broj učenika uključenih u sportske sekcije - Rast broja sportskih aktivnosti na području ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećan broj aktivnih članova u sportskim sekcijama - Smanjen broj oboljelih na području ZDK	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	600.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, privatni sektor i međunarodne organizacije u BiH	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za obrazovanje, nauku, sport i kulturu ZDK (obrazovne institucije)	
KORISNICI	Građani u ZDK	

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.2. Jačati i podržati obrazovanje, sport i kulturu i unaprijediti tržište radne snage	
MJERA	3.2.3. Podrška razvoju kulturnih aktivnosti i infrastrukture	
CILJ MJERE	- Povećati broj kulturnih dešavanja - Povećati broj posjetilaca kulturnim manifestacijama na području ZDK - Unaprijediti infrastrukturu u oblasti kulture u ZDK	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.2.3.1. Subvencioniranje sanacije i opremanja kulturnih ustanova u općinama ZDK te izgradnja novih kulturnih institucija 3.2.3.2. Izmjene i dopune određenih zakona u oblasti kulture 3.2.3.3. Plan aktivnosti za uključivanje mladih u kulturnu djelatnost i motiviranje njihovog rada 3.2.3.4. Izrada Strategije o zaštiti i očuvanju kulturnih i istorijskih resursa u ZDK 3.2.3.5. Promocija kulturnih i istorijskih resursa	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj saniranih kulturnih ustanova; Broj novih kulturnih institucija - Broj novih zakona u oblasti kulture - Broj mladih uključenih u kulturne djelatnosti - Usvojena Strategija o zaštiti i očuvanju kulturnih i istorijskih resursa u ZDK - Broj podržanih projekata kulture; Broj posjetilaca institucijama kulture; Ostvareni prihodi institucija kulture, Broj posjeta web stranicama kulturnih ustanova	- Veći broj kulturnih dešavanja na raspolaganju građanima ZDK i razvijena infrastruktura koja će stvoriti uslove za razvoj - Kreiran strateški okvir za zaštitu i očuvanje kulturnih i istorijskih resursa u ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećan broj aktivnih članova u institucijama kulture	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	500.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, lokalne zajednice, međunarodne organizacije u BiH, EU i bilateralni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2018.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK , lokalne zajednice u ZDK, nevladin sektor u ZDK, Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK	
KORISNICI	Građani u ZDK	

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.2. Jačati i podržati obrazovanje, sport i kulturu i unaprijediti tržište radne snage	
MJERA	3.2.4. Povećanje zapošljivosti ranjivih skupina na tržištu rada ZDK	
CILJ MJERE	- Unaprijediti radne vještine ranjivih skupina - Smanjiti nezaposlenost ranjivih skupina - Uključiti ranjive skupine u sve sfere života	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.2.4.1. Razvoj programa obuke za osobe iz ranjivih skupina 3.2.4.2. Projekat obezbjeđenja edukacije, konsultacije i karijernog vođenja za pronalaženje zaposlenja za ranjive grupe 3.2.4.3. Podržati učešće NVO sektora i ustanova u kreiranju i isporuci usluga ranjivim skupinama 3.2.4.4. Programi finansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja ranjivih skupina na tržištu rada 3.2.4.5. Sezonski poslovi na uređenju i održavanju javnih površina, čišćenju putem javnih preduzeća 3.2.4.6. Promocija programa i informisanosti socijalno marginaliziranih lica	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj programa samozapošljavanja i zapošljavanja; Broj završenika obuke iz ranjivih skupina na tržištu rada - Broj novozaposlenih; Stopa nezaposlenosti ranjivih skupina - Broj realizovanih programa i projekata od strane NVO - Broj lica korisnika direktne i indirektno pomoći	- Povećan broj programa samozapošljavanja i zapošljavanja; Povećan broj završenika obuke iz ranjivih skupina na tržištu rada - Povećan stepen zaposlenosti osoba iz ranjivih skupina - Vrći broj projekata NVO sektora u isporuci usluga za osobe iz ranjivih skupina - Povećan stepen uključivanja socijalno marginaliziranih kategorija u aktivno tržište rada
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećan broj zaposlenih na području ZDK - Smanjen broj nezaposlenih u evidenciji Službe za zapošljavanje ZDK	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.320.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, EU i drugi međunarodni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2017.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK , Služba za zapošljavanje ZDK, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK, Univerzitet u Zenici, Pedagoški zavod, Privredna komora ZDK, Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK, Centri za socijalni rad u ZDK, mediji, NVO	
KORISNICI	Nezaposlene osobe, korisnici centara za socijalni rad iz ranjivih skupina	

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.2. Jačati i podržati obrazovanje, sport i kulturu i unaprijediti tržište radne snage	
MJERA	3.2.5. Unapređenje efikasnosti institucionalne strukture na tržištu rada	
CILJ MJERE	- Unaprijediti posredovanje na tržištu rada - Olakšati pristup informacijama nezaposlenim osobama - Provjeriti efikasnost postojećih programa podrške - Osnajiti socio-ekonomski dijalog	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.2.5.1. Informatizacija na tržištu rada 3.2.5.2. Monitoring i evaluacija postojećih programa podrške zapošljavanju 3.2.5.3. Analiza efikasnosti rada organizacija/službi/agencija za posredovanje na tržištu rada u ZDK 3.2.5.4. Izraditi plan borbe protiv sive ekonomije 3.2.5.5. Projekat jačanja kapaciteta i rada inspekcija u ZDK	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj novoupisanih - Broj informisanih građana o programima putem anketa; Web portal JU Služba za zapošljavanje ZDK; Broj objavljenih informacija - Udio broja provedenih monitoringa i evaluacija u ukupnom broju projekata - Omjer pilotiranih projekata prema ukupnom broju aktivnih mjera - Broj održanih sjednica i drugih oblika komunikacije - Broj izvršenih inspeksijskih nadzora; Broj novoprijavljenih zaposlenih; Broj poslodavaca kod kojih je utvrđen rad na crno, ili drugi oblik neregularnosti prilikom davanja otkaza	- Poboľšan protok informacija na tržištu rada - Unaprijeđen sistem monitoringa i evaluacije postojećih programa podrške zapošljavanju - Povećanje efektivnosti utroška sredstava kroz bolje ciljanje projekata - Obezbeđen jednostavan, efikasan i brz pristup informacijama, kreirajući time prostor za utvrđivanje stvarnih potreba na tržištu rada, kao i dostupne radne snage, čime će se, dijelom, sprovesti i osnovna svrha službe za zapošljavanje–posredovanje u zapošljavanju - Definisan plan borbe protiv sive ekonomije - Smanjen broj slučajeva rada na crno
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećan broj zaposlenih - Smanjen broj radnika koji rade na crno	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	300.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, EU i drugi međunarodni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2017.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK , Služba za zapošljavanje ZDK, REZ, Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK, Udruženja preduzetnika, UNZE, Privredna komora ZDK, Ministarstvo privrede ZDK, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove ZDK, NVO	
KORISNICI	Poslodavci, zaposlene osobe, nezaposlene osobe	

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.2. Jačati i podržati obrazovanje, sport i kulturu i unaprijediti tržište radne snage	
MJERA	3.2.6. Očuvanje postojećeg nivoa zaposlenosti i naponi za njegovo povećanje	
CILJ MJERE	- Pružiti podršku privrednim subjektima u funkciji zapošljavanja - Jačati saradnju privrede, obrazovanja-istraživanja i inovativnih aktivnosti - Razvijati preduzetničku kulturu i vještine	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.2.6.1. Unapređenje ekonomičnosti poslovanja za poslovne subjekte u ZDK 3.2.6.2. Programi saradnje privrede, inovatorskih udruženja i visokog obrazovanja 3.2.6.3. Aktivnije i transparentnije uključivanje u programe EU za kreiranje zaposlenosti 3.2.6.4. Promocija preduzetništva u srednjem i visokom obrazovanju 3.2.6.5. Podrška samozapošljavanju	
IZLAZNI/DIREKTNI POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj projekata podrške zapošljavanju; Broj korisnika poticaja - Broj studenata koji su prošli edukaciju o osnivanju vlastitog biznisa; Broj novozaposlenih - Broj specijalističkih studijskih programa; Broj studijskih praksi u godišnjim izvještajima UNZE (interna evaluacija stanja) - Broj prezentiranih biznis planova potencijalnim investitorima; Broj finaliziranih i podnesenih aplikacija - Broj novoosnovanih preduzeća i obrta na godišnjem nivou	- Osigurana široka lepeza projekata podrške - Povećan broj zaposlenih - Povećan broj preduzetnika - Povećan broj novih preduzeća - Povećan iznos domaćih i stranih investicija
RAZVOJNI EFEKAT	- Veći broj zaposlenih u ZDK - Veći broj preduzeća u ZDK	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	3.700.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, EU i drugi međunarodni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za privredu ZDK , Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK, općine u ZDK, Privredna komora ZDK, Univerzitet u Zenici, Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK, REZ	
KORISNICI	nezaposlene osobe, poslodavci, studenti, inovatori	

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.3. Unaprijediti kvalitet življenja stanovnika ZDK kroz dimenziju zdravlja	
MJERA	3.3.1. Razvijanje promotivnih i preventivnih aktivnosti zdravstvenog sektora	
CILJ MJERE	- Promijeniti ponašanje građana u vezi očuvanja i unapređenja zdravlja i zdravih stilova života - Unaprijediti sistem ranog otkrivanja hroničnih bolesti kroz 'skrininge' - Proizvesti veći stepen fizičkih aktivnosti kod građana a naročito kod djece	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.3.1.1. Kampanja podizanja svijesti građana o zdravim stilovima života i odgovornosti za sopstevno zdravlje 3.3.1.2. Program otkrivanje faktora rizika za hronične bolesti u porodičnoj medicini 3.3.1.3. Uspostavljanje sistema za rano otkrivanje raka (debelog crijeva, dojke, melanoma) 3.3.1.4. Ciljani pregledi školske djece radi otkrivanje poremećaja vida, sluha i lokomotornog aparata 3.3.1.5. Razvoj programa fizičkih aktivnosti 3.3.1.6. Genotoksikološki monitoring humane populacije izložene povećanom zagađenju	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj stanovnika obuhvaćenih kampanjom; Procenat fizički neaktivnih u općoj populaciji - Procenat registrovanih pacijenata koji su obuhvaćeni skriningom; Prevalenca otkrivenih faktora rizika - Procenat obuhvaćene djece periodičnim ciljanim pregledima vida i sluha - Broj stomatoloških intervencija na 1000 djece i omladine uzrasta do 18 godina - Monitoring humane populacije izložene povećanom zagađenju	- 400.000 stanovnika obuhvaćeno kampanjom podizanja svijesti o zdravim stilovima života - Reduciran procenat fizički neaktivnih u općoj populaciji - Povećan procenat registrovanih pacijenata koji su obuhvaćeni skriningom - Povećan procenat obuhvaćene djece periodičnim ciljanim pregledima vida i sluha - Povećan broj stomatoloških intervencija - Izvještaj o monitoringu humane populacije izložene povećanom zagađenju
RAZVOJNI EFEKAT	- Poboljšano zdravstveno stanje stanovništva, smanjeni negativni efekti bolesti (bolovanja, invalidnost, troškovi liječenja...) - Povećan broj zdravstveno osiguranih lica u odnosu na ukupno stanovništvo - Smanjena stopa smrtnosti stanovništva	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	3.000.000 KM Izvori: Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Budžet Vlade ZDK, Domaći fondovi za nevladine organizacije; Međunarodni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Zavod za javno zdravstvo , Zdravstvene ustanove, nevladine organizacije	
KORISNICI	Građani ZDK	

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.3. Unaprijediti kvalitet življenja stanovnika ZDK kroz dimenziju zdravlja	
MJERA	3.3.2. Unapređenje kvaliteta i načina pružanja zdravstvenih usluga	
CILJ MJERE	- Standardizirati sve poslovne procese u zdravstvenim ustanovama - Pojačati motiviranost timova porodične medicine - Otvoriti prostor za privatnu inicijativu u zdravstvenom sistemu - Uvesti plaćanje prema obimu i rezultatima rada u zdravstvenom sistemu - Osigurati vanbolničku podršku za onkološke bolesnike i time rasteretiti bolničke kapacitete - Unaprijediti upravljanje podacima u zdravstvenom sistemu	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.3.2.1. Ustroj sistema upravljanja kvalitetom u zdravstvenim ustanovama 3.3.2.2. Implementacija pojedinačnog ugovaranja u porodičnoj medicini 3.3.2.3. Dizajn i testiranje sistema nagrađivanja u zdravstvu 3.3.2.4. Razvoj sistema vanbolnička podrška za onkološke bolesnike 3.3.2.5. Razvoj sistema vanbolničke palijativne njege 3.3.2.6. Unapređenje sistema tretmana dijabetesa 3.3.2.7. Unapređenje zbrinjavanja hitnih medicinskih stanja 3.3.2.8. Uspostavljanje integrisanog zdravstvenog informacionog sistema na nivou ZDK	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj ustanova koje su certificirane po ISO 9001; Broj bolnica i odjela na kojima su implementirani AKAZ-ovi standardi; Broj domova zdravlja u kojima su implementirani AKAZ-ovi standardi; Broj timova porodične medicine u kojima su implementirani AKAZ-ovi standardi - Broj timova porodične medicine obuhvaćenih pojedinačnim ugovaranjem; Obuhvat stanovništva pojedinačnim ugovaranjem sa timovima porodične medicine - Broj ustanova koje imaju implementiran unaprijeđen sistem materijalnog i nematerijalnog nagrađivanja; Procenat onkoloških bolesnika obuhvaćenih ovom podrškom - Procenat onkoloških bolesnika obuhvaćenih vanbolničkom palijativnom njegom	- Sve ustanove certificirane po ISO 9001; povećan procenat bolničkih odjela koji imaju implementirane AKAZ-ove standarde; svi domovi zdravlja imaju implementirane AKAZ-ove standarde; povećan procenat timova porodične medicine koji imaju implementirane AKAZ-ove standarde do 2020 - Povećan procenat timova porodične medicine koji su obuhvaćeni pojedinačnim ugovaranjem; povećan procenat stanovništva koji su obuhvaćeni timovima koji imaju pojedinačno ugovaranje - Povećan procenat zdravstvenih ustanova koje imaju implementiran unaprijeđen sistem nagrađivanja; povećan procenat onkoloških bolesnika koji su obuhvaćeni vanbolničkom podrškom za onkološke bolesnike - Povećan procenat onkoloških bolesnika obuhvaćenih vanbolničkom palijativnom njegom

	- Broj angažovanih ljudi u HMP - Vrijeme dolaska na mjesto intrevencije - Ustrojen integrisani informaticki zdravstveni sistem; Broj ustanova ciji je ZIS integrisan u KZIS; Procenat timova porodične medicine koji koriste isključivo kompjutersku aplikaciju za vođenje dokumentacije	- Smanjen broj angažovanih ljudi u HMP - Skraćeno vrijeme dolaska na mjesto intrevencije - Ustrojen integrisani informaticki zdravstveni sistem; Sve ustanove uključene u integrisani informaticki zdravstveni sistem - Povećan procenat timova porodične medicine koji koriste isključivo kompjutersku aplikaciju za vođenje dokumentacije
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećan broj zdravstveno osiguranih lica u odnosu na ukupno stanovništvo - Smanjena stopa smrtnosti stanovništva	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	4.500.000 KM Izvori: Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Budžet Vlade ZDK, domaći fondovi za nevladine organizacije; međunarodni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.–2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo zdravstva ZDK , Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Zavod za javno zdravstvo ZDK, zdravstvene ustanove u ZDK, konsultantske kuće	
KORISNICI	Zdravstvene ustanove, građani u ZDK	

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.3. Unaprijediti kvalitet življenja stanovnika ZDK kroz poboljšanje cjelokupnog sistema pružanja zdravstvene zaštite	
MJERA	3.3.3. Jačanje i bolje korištenje ljudskih potencijala u zdravstvu	
CILJ MJERE	- Poboljšati pružanje sekundarnih i tercijarnih zdravstvenih usluga - Unapređenje ljudskih kapaciteta u zdravstvenom sektoru - Razviti indikatore uspješnosti	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.3.3.1. Unapređenje bolničke zdravstvene zaštite kroz ustroj univerzitetske bolnice 3.3.3.2. Primjena novih interventnih procedura (sa nabavkom opreme, obukom osoblja i transferom tehnologija) 3.3.3.3. Programi usavršavanja iz oblasti porodične medicine 3.3.3.4. Razvoj indikatora uspješnosti zdravstvenih ustanova	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Univerzitetska bolnica - Broj timova porodične medicine obuhvaćenih treningom - Razvijeni indikatori uspješnosti zdravstvenih ustanova	- Ustrojena univerzitetska bolnica - 100 % timova porodične medicine obuhvaćeno treninzima iz porodične medicine
RAZVOJNI EFEKAT	- Poboljšano pružanje usluga i proširen dijapazon usluga - Povećan broj doktora	

OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.800.000 KM Izvori: Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Budžet Vlade ZDK, Domaći fondovi za nevladine organizacije; Međunarodni fondovi
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016. – 2020.
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo zdravstva ZDK, Kantonalna bolnica, zdravstvene ustanove
KORISNICI	zdravstvene ustanove, građani u ZDK

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.3. Unaprijediti kvalitet življenja stanovnika ZDK kroz poboljšanje cjelokupnog sistema pružanja zdravstvene zaštite	
MJERA	3.3.4. Osiguranje primjerenog stepena dostupnosti zdravstvenih usluga	
CILJ MJERE	- Uvesti i osigurati dostupnost zdravstvenih usluga sa ciljem zadovoljenja zdravstvenih potreba	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.3.4.1. Razvoj modela istraživanja o zadovoljstvu i dostupnosti zdravstvenih usluga 3.3.4.2. Procjena zdravstvenih potreba i zahtjeva 3.3.4.3. Izrada programa zdravstvene zaštite u skladu sa procijenjenim zdravstvenim potrebama 3.3.4.4. Evaluacija dostupnosti zdravstvenih usluga i tehnologija 3.3.4.5. Izrada Plana implementacije PM na području ZDK	
IZLAZNI/DIREKTNI POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj anketiranih građana - Prosječna ocjena dostupnosti zdravstvenih usluga - Prosječna ocjena zadovoljstva zdravstvenom zaštitom - Metodologija izrade programa zdravstvene zaštite prema zdravstvenim potrebama - Prosječan broj stanovnika po timu porodice medicine	- Anketirano najmanje 2000 građana - Visoka ocjena o dostupnosti zdravstvenih usluga - Visoka ocjena zadovoljstva zdravstvenom zaštitom - razvijena Metodologija izrade programa zdravstvene zaštite
RAZVOJNI EFEKAT	- Smanjen broj oboljelih i smrtnih slučajeva - Povećan broj ljekara	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	500.000 KM Izvori: Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Budžet Vlade ZDK, Domaći fondovi za nevladine organizacije; Međunarodni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016. – 2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo zdravstva ZDK, Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Zavod za javno zdravstvo ZDK, zdravstvene ustanove, konsultantske kuće	
KORISNICI	Građani u ZDK	

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.3. Unaprijediti kvalitet življenja stanovnika ZDK kroz poboljšanje cjelokupnog sistema pružanja primarne zdravstvene zaštite	
MJERA	3.3.5. Osiguranje distinktivne prepoznatljivosti zdravstvenog sektora ZDK	
CILJ MJERE	- Postići distinktivnu prepoznatljivost zdravstvenog sistema na ZDK	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.3.5.1. Ustroj modela integrisanog pristupa onkološkom bolesniku 3.3.5.2. Istraživanje i primjena novih onkoloških procedura 3.3.5.3. Razvoj sistema za eksplantaciju organa 3.3.5.4. Razvoj donorske mreže	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj obuhvaćenih službi ili odjela u Kantonalnoj bolnici Zenica ovim modelom (praćenje stepena integrisanosti) - Broj obuhvaćenih zdravstvenih profesionalaca - Broj onkoloških bolesnika izvan ZDK obuhvaćenih ovim pristupom - Broj eksplantacionih postupaka - Broj lica donora organa u mreži - Broj stručnih skupova na ovu temu	- Povećan procenat bolničkih službi i odjela obuhvaćenih ovim modelom - Povećan procenat obuhvaćenih bolničkih zdravstvenih profesionalaca - Povećan procenat tretiranih onkoloških bolesnika izvan ZDK - Povećan broj eksplantacionih potupaka godišnje - Povećan broj lica u donorskoj mreži - Minimalno dva stručna skupa godišnje
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećano povjerenje u zdravstveni sistem, kao i bolja iskorištenost kapaciteta kroz «izvoz» usluga. - Smanjen broj oboljelih i smrtnih slučajeva	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	2.000.000 KM Izvori: Zavod zdravstvenog osiguranja, Budžet Vlade ZDK, Domaći fondovi za nevladine organizacije; Međunarodni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016. – 2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo zdravstva ZDK, Kantonalna bolnica, NVO	
KORISNICI	zdravstvene ustanove, građani u ZDK	

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.4. Povećati kvalitet i efikasnost usluga i podržati reformske aktivnosti u oblasti socijalne zaštite	
MJERA	3.4.1. Povećanje kapaciteta ustanova socijalne zaštite, te jačanje i podrška ljudskim kapacitetima u ustanovama	
CILJ MJERE	- Stvoriti uslove za adekvatno provođenje strateških i drugih razvojnih dokumenata za provođenje reforme socijalne zaštite u BiH - Unaprijediti kvalitet pružanja usluga socijalne zaštite	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.4.1.1. Kontinuirana edukacija osoblja radi postizanja boljeg kvaliteta u radu 3.4.1.2. Program upošljavanja socijalnih radnika u ustanovama koje djeluju u socijalnoj zaštiti, obrazovanju i zdravstvu 3.4.1.3. Informatizacija sistema socijalne zaštite 3.4.1.4. Razvoj usluge Savjetovaništa pri centrima za socijalni rad/nadležnih općinskih službi na području ZDK 3.4.1.5. Razvoj usluga dnevnog zbrinjavanja, sa naglaskom na JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama ZDK 3.4.1.6. Modularni program obuke za usavršavanje stručnih kadrova iz Prijedloga mjera ZDK	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj opremljenih Savjetovaništa; Broj korisnika kojima je pružena pomoć; Broj mobilnih stručnih timova - Broj promotivnih materijala za djecu i roditelje; Opremljenost Centra (tehnička, didaktička, namještaj i dr.) - Zgrada Dnevnog centra u Žepči; Broj opremljenih Dnevnih centara u ZDK - Stepen povećanja vještina i sposobnosti za socijalnu integraciju korisnika i roditelja; Stepen povećanja dostupnosti usluga	- Stvoreni uslovi za angažovanje dodatnog stručnog kadra s ciljem povećanja dostupnosti usluga u lokalnim zajednicama na području ZDK - Povećana informisanost djece i roditelja o uslugama Centra, roditeljskoj podršci djeci sa posebnim potrebama - Unaprijeđene usluge Centra - Ojačani kapaciteti Centra kroz uspostavu poslovnih jedinica i u drugim zainteresovanim lokalnim zajednicama na ZDK - Povećana dostupnost usluga Centra za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama sa ZDK - Poboljšana socijalna uključenost i vještina djece i odraslih osoba s posebnim potrebama i njihovih roditelja
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećana dostupnost i kvalitet usluga socijalne zaštite u ZDK - Povećani socijalni transferi po glavi stanovnika	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	350.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, EU i drugi međunarodni fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK , centri za socijalni rad/nadležne općinske službe socijalne zaštite sa područja ZDK, općine/grad, ustanove socijalne zaštite, NVO	
KORISNICI	Djeca i odrasli s posebnim potrebama i njihovi roditelji, Centri za socijalni rad/nadležne općinske službe socijalne zaštite, Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama ZDK	

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.4. Povećati kvalitet i efikasnost usluga i podržati reformske aktivnosti u oblasti socijalne zaštite	
MJERA	3.4.2. Implementacija državnih razvojnih dokumenata (politike, strategije, akcioni plan)	
CILJ MJERE	- Podrška u primjeni Strategije za deinstitutionalizaciju i transformaciju ustanova socijalne zaštite FBiH - Unaprijediti zaštitu djece bez roditeljskog staranja kroz poboljšanje i razvoj alternativnih vidova zbrinjavanja, te podrška za osamostaljivanje mladih bez roditeljskog staranja koji napuštaju sistem javne brige - Primjeniti Zakon o zaštiti porodica od nasilja FBiH na području ZDK - Unaprijediti usluge i ostvarivanje prava OSI kroz stvaranje uslova za boravak u lokalnoj zajednici	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.4.2.1. Projekat podrške deinstitutionalizaciji i transformaciji ustanova socijalne zaštite 3.4.2.2. Projekat podrške pokretanja malog biznisa za mlade koji napuštaju sistem javne brige 3.4.2.3. Primjena Protokola o međusobnoj saradnji u radu na prevenciji i zaštiti žrtava nasilja u porodici ZDK 3.4.2.4. Realizacija Akcionog plana u oblasti invalidnosti ZDK po pitanju razvoja usluge za OSI - stanovanje uz podršku, samostalno življenje u lokalnoj zajednici	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj edukacija o hraniteljstvu u 12 općina/grad ZDK; Broj hraniteljskih porodica; Broj porodičnih domova; Broj korisnika - Broj lica koja su izmještena iz ustanova; Broj novih usluga; Broj uposlenih mladih osoba - Broj realizovanih programa; Broj žrtava nasilja u porodici smještenih u Sigurnu kuću - Broj adaptiranih stambenih jedinica ZDK - Broj osoba sa invaliditetom, korisnika usluga stanovanja uz podršku	- Povećan broj educiranih hraniteljskih porodica na ZDK - Povećan smještaj djece bez roditeljskog staranja i djece iz porodica u riziku u hraniteljske porodice - Povećan broj zaposlenih stručnih osoba kroz programe zapošljavanja pripravnika i volontera u ustanovama socijalne zaštite u ZDK - Obnovljene stambene jedinice u saradnji Ministarstva rada, socijalne politike i izbjeglica ZDK i zainteresovanih općina - Smanjen smještaj osoba sa invaliditetom u ustanove socijalne zaštite van ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Kvalitetnije usluge alternativnog zbrinjavanja lica u stanju socijalne potrebe (djeca bez roditeljskog staranja i djeca iz porodica u riziku, osobe sa invaliditetom sa naglaskom na osobe sa intelektualnim poteškoćama); - Povećani socijalni transferi po glavi stanovnika	

OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	450.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, EU i drugi međunarodni fondovi
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK , grad/općine sa područja ZDK, centri za socijalni rad/nadležne općinske službe socijalne zaštite i ustanove socijalne zaštite
KORISNICI	Djeca bez roditeljskog staranja i djeca iz porodica u riziku od razdvajanja, mladi bez roditeljskog staranja koji napuštaju sistem javne brige, žrtve nasilja u porodici, osobe sa invaliditetom

STRATEŠKI CILJ	3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja	
PRIORITETNI CILJ	3.4. Povećati kvalitet i efikasnost usluga i podržati reformske aktivnosti u oblasti socijalne zaštite	
MJERA	3.4.3. Unapređenje zakonske regulative i podzakonskih propisa u skladu sa EU standardima i smjernicama	
CILJ MJERE	- Omogućiti uslove za adekvatno provođenje procesa evropskih integracija iz oblasti socijalne zaštite - Omogućiti adekvatne i blagovremene usluge i zaštitu osoba i porodica u stanju socijalne potrebe	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	3.4.3.1. Analiza trenutne usklađenosti zakonske regulative i podzakonskih propisa u skladu sa EU standardima i smjernicama 3.4.3.2. Priprema i usklađivanje zakonske regulative i podzakonskih propisa u skladu sa EU standardima i smjernicama 3.4.3.3. Razvoj i primjena zakonskih i podzakonskih akata u skladu sa reformom socijalne zaštite u FBiH 3.4.3.4. Izrada Akcionog plana socijalnog uključivanja u ZDK	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Zakoni iz oblasti socijalne zaštite - Broj podzakonskih akata - Dokument Akcionog plana socijalnog uključivanja u ZDK	- Usklađenost sa reformskim zakonima iz oblasti socijalne zaštite na FBiH (hraniteljstvo, stanovanje u zajednici, zaštita porodice sa djecom i dr.) - Izmjene Kantonalnog zakona u vezi sa pitanjem ostvarivanja prava žena, majki u radnom odnosu zbog porodijskog odsustva - Primjena izmjenjene i dopunjenje zakonske regulative putem donesenih podzakonskih akata (pravilnici, uputstva/instrukcije i dr.) - Usvojen dokument Akcionog plana socijalnog uključivanja u ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Smanjen broj siromašnih - Povećani socijalni transferi po glavi stanovnika	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	200.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK , grad/općine sa područja ZDK, centri za socijalni rad/nadležne općinske službe socijalne zaštite, NVO	
KORISNICI	Pojedinci i porodice u stanju socijalne potrebe; ustanove socijalne zaštite i nevladine organizacije	

STRATEŠKI CILJ 4

Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energetske efikasnosti i unaprijediti javnu infrastrukturu

STRATEŠKI CILJ	4. Poboljšati trenutno stanje okoliša i povećati energetske efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu	
PRIORITETNI CILJ	4.1. Povećati energetske efikasnost postojećih potrošača	
MJERA	4.1.1. Provođenje programa mjera za povećanje energetske efikasnosti javnih i privrednih objekata	
CILJ MJERE	- Smanjenje emisije štetnih plinova - Smanjenje potrošnje energije - Sanacija toplotnih gubitaka - Korištenje novih vrsta goriva - Povećanje zaposlenosti	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	4.1.1.1. Priprema plana izvođenja snimanja, analize i ocjene stanja energetske efikasnosti za javne objekte ZDK, te snimanje stanja 4.1.1.2. Utopljavanje javnih objekata ZDK 4.1.1.3. Izraditi Studiju izvodljivosti organizovanog utopljanja starijih poslovnih i stambenih objekata u ZDK po općinama sa stimulativnim subvencijama troškova korisnicima i vlasnicima objekata 4.1.1.4. Subvencije utopljanja starijih poslovnih i stambenih objekata u ZDK po općinama u skladu sa Studijom izvodljivosti	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj ustanova u kojima je snimljeno stanje - Broj objekata na kojima je provedeno utopljanje - Nivo potrošnje energenata	- Pripremljena evidencija broja objekata za uvođenje EE - Smanjenje utroška energije - Smanjen nivo potrošnje energenata - Smanjeni troškovi zagrijavanja javnih objekata u ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje količine raspoložive energije koju je moguće usmjeriti u proizvodne kapacitete, uštede u finansijskom smislu i manja zagađenost zraka.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	870.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK (sve subvencije, ostali projekti u vrijednosti do 50%), donatori, Razvojne banke, IPA fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2017.-2018.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za privredu ZDK , Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša, Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, Ministarstvo zdravstva, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove	
KORISNICI	Škole, vlasnici starijih poslovnih objekata, a koji po određenim kriterijima ispunjavaju uslove (stari zanati, izrada suvenira i drugi za koje postoji interes zajednice), stariji objekti u vlasništvu ZDK i općina. Energetski nekvalitetno izgrađeni stambeni objekti socijalno ugroženih osoba i slično, Privredni objekti, javni objekti, stanovništvo na području ZDK, Javni i privatni objekti, firme, građani	

STRATEŠKI CILJ	4. Poboljšati trenutno stanje okoliša i povećati energetske efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu	
PRIORITETNI CILJ	4.1. Povećati energetske efikasnost postojećih potrošača	
MJERA	4.1.2. Promovisanje principa energetske efikasnosti	
CILJ MJERE	- Povećanje interesa za edukaciju o energetske efikasnosti - Povećanje broja zahtjeva za izradu projekata energetske efikasnosti - Povećanje zaposlenosti	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	4.1.2.1. Provođenje kampanje promovisanja principa energetske efikasnosti 4.1.2.2. Edukacija donosioca odluka o principima energetske efikasnosti	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj radionica, broj učesnika - Broj pripremljenih projekata	- Povećan senzibilitet i svijest stanovništva i uposlenih u javnoj upravi i javnim preduzećima, o važnosti EE i važnosti smanjenja negativnih uticaja na globalne klimatske promjene - Povećanje EE objekata u ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Poboljšanje kvaliteta života u ZDK kroz smanjenje potrošnje energije, smanjenje troškova, povećanje konkurentnosti, poboljšani uslovi u prostorijama gdje ljudi žive i/ili rade, manje zagađenje, smanjen negativan uticaj na životnu sredinu itd.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	400.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, Nevladine organizacije, Donatori, Razvojne banke, IPA fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2017.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za privredu ZDK , Ministarstvo za prostorno uređenje, promet, komunikacije	
KORISNICI	Nevladine organizacije, stanovništvo, uposleni u javnoj upravi i javnim preduzećima	

STRATEŠKI CILJ	4. Poboljšati trenutno stanje okoliša i povećati energetske efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu	
PRIORITETNI CILJ	4.2. Uskladiti razvoj energetskog i industrijskog sektora sa načelima zaštite okoliša	
MJERA	4.2.1. Poboljšanje okolinskog aspekta iskorištenja energetske potencijala	
CILJ MJERE	- Poboljšanje ekološkog/okolinskog aspekta iskorištenja energetske potencijala - Jačanje inspeksijskog nadzora na načelima zaštite okoliša u industrijskom sektoru ZDK	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	4.2.1.1. Podrška projektima kojima bi se poboljšao okolinski aspekt iskorištenja energetske potencijala 4.2.1.2. Studija izvodljivosti podzemnog upljinjavanja uglja, metodom bušotina za jedan od rudnika opštine Zenica 4.2.1.3. Jačanje stručnih kapaciteta kroz edukaciju inspektora	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj ispunjenih zahtjeva	- 80 % ispunjenih zahtjeva i potrebnih standarda

PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	i dostignutih standarda koji su postavljeni pred proizvođače (energije)	(od traženih i potrebnih 100%) - Povećan broj kompanija koje koriste okolišno prihvatljive tehnologije iskorištenja energetskih potencijala - Educirani inspektori i pojačan nadzor nad industrijama
RAZVOJNI EFEKAT	- Značajna energetska i finansijska ušteda, uz smanjen uticaj na okoliš i uspostavu održivosti.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.500.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, Donatori, Razvojne banke, IPA fondovi; Inspekcija ZDK	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2018.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za privredu ZDK , Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša, Inspektorat FBIH/ZDK	
KORISNICI	Proizvođači energije i energenata, javne i privatne ustanove, privredni subjekti, stanovništvo na području ZDK, preduzeća u oblasti industrijskog sektora u ZDK	

STRATEŠKI CILJ	4. Poboljšati trenutno stanje okoliša i povećati energetske efikasnost	
PRIORITETNI CILJ	4.3. Osigurati održivi sistem upravljanja prirodnim resursima i zaštite okoliša	
MJERA	4.3.1. Poboljšanje očuvanja i efikasnog upravljanja prirodnim resursima	
CILJ MJERE	Uspostava održivosti sistema upravljanja prirodnim resursima kroz: - Zaštitu prirodnih resursa - Održivi razvoj eksploatacije prirodnih resursa - Uvođenje novih metoda upravljanja prirodnim resursima	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	4.3.1.1. Promocija i edukacija o održivosti prirodnih resursa 4.3.1.2. Izrada Strategije o upravljanju i zaštiti prirodnih resursa ZDK 4.3.1.3. Uspostava jedinstvene baze zaštićenih područja u ZDK i određena granica zaštićenog područja	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj priručnika/brošura, održanih predavanja, sastanaka i sl. - Uspostavljeno tijelo za koordinaciju; Broj sastanaka; Broj projekata - Pripremljena baza zaštićenih područja	- Informisana javnost i izvršena edukacija o održivosti prirodnih resursa - Utvrđena granica zaštićenog područja u ZDK sa održivim korištenjem prirodnih resursa u ZDK - Uspostavljeni potrebni pravilnici/akti rada i upravljanja zaštićenim područjima u ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Uređeno korištenje resursa i prostora, te zaštite okoliša koje doprinosi povećanju kvalitete života.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	450.000 KM Izvori: Budžet vlade ZDK, FBIH, međunarodne organizacije u BiH, donatori, Razvojne banke, IPA fondovi i drugi fondovi EU za okoliš	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2017.	

ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za privredu ZDK , Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline ZDK
KORISNICI	Privredni subjekti registrovani za eksploataciju prirodnih resursa, lokalne zajednice, preduzeća za gospodarenje zaštićenim područjima, NVO, javne i privatne ustanove, građani ZDK

STRATEŠKI CILJ	4. Poboljšati trenutno stanje okoliša i povećati energetske efikasnost	
PRIORITETNI CILJ	4.3. Osigurati održivi sistem upravljanja prirodnim resursima i zaštite okoliša	
MJERA	4.3.2. Uspostava informacionog sistema kvalitete komponenti okoliša	
CILJ MJERE	- Evidentiranje i monitoring zagađivača i zagađivanja ZDK - Evidencija podataka o stanju okoliša - Stvaranje centralizovane baze podataka - Informisanje javnosti o stanju okoliša - Učinkovito informaciono praćenje kvaliteta komponenti okoliša na području ZDK	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	4.3.2.1. Uspostava registra zagađivača i zagađivanja ZDK 4.3.2.2. Formiranje i jačanje kapaciteta monitoring centra, a sa ciljem uspostave sistema monitoringa kvalitete okolinskih komponenti, na Univerzitetu Zenica – Metalurški Institut dr. Kemal Kapetanović 4.3.2.3. Izrada Studije doprinosa svih Zagađivača ukupnom zagađenju okoliša ZDK, kao i uticaja pojedinih zagađivača na susjedne općine i šire 4.3.2.4. Edukacija odgovornog osoblja (na nivou ZDK i u lokalnim zajednicama) sa ciljem uspostavljanja i održavanja informacionog sistema	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj pogona i postrojenja obuhvaćenih registrom - Broj nabavljene opreme u Centru - Broj mjernih stanica; Broj mjernih uzoraka; Broj provedenih analiza - Broj provedenih edukacija	- Funkcionalan i efikasan monitoring stanja okoliša dostupan javnosti - Redovno (u skladu sa Pravilnicima) uzorkovanje i analiza - Evidencija registrovanih pogona i postrojenja i emisija iz pogona i postrojenja - Uspostavljanje baze podataka o stanju okoliša
RAZVOJNI EFEKAT	- Integracija politika zaštite okoliša na području ZDK i kvantifikovana veza između zagađenja i izvora sa stanjem okoliša.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	760.000 KM Izvori: Budžet vlade ZDK i FBiH, EU fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2018.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline ZDK , Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu	
KORISNICI	Vlada ZDK, Vlada FBiH, općine u ZDK, stanovništvo na području ZDK, javne i privatne ustanove, stanovništvo ZDK, privredni subjekti sa područja ZDK	

STRATEŠKI CILJ	4. Poboljšati trenutno stanje okoliša i povećati energetska efikasnost	
PRIORITETNI CILJ	4.4. Razvoj regionalne infrastrukture	
MJERA	4.4.1. Razvoj putne infrastrukture regionalnog i lokalnog karaktera	
CILJ MJERE	- Omogućiti ekonomski i privredni razvoj kroz razvoj putne komunikacije i bolju povezanost lokalnih i regionalnih centara - Poboljšati putnu infrastrukturu u ruralnim područjima	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	4.4.1.1. Podrška izgradnji i rekonstrukciji putne infrastrukture u najnerazvijenijim područjima i ruralnim područjima ZDK 4.4.1.2. Izrada saobraćajnih projekata za postojeće i nove puteve (signalizacija, obijelježavanje i sl.)	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Dužina izgrađene putne infrastrukture (u km) - Broj kilometara rekonstruisane ceste i cestovnih elemenata - Broj postavljenih putokaza; Broj označenih naselja - Broj postavljenih saobraćajnih oznaka i dužina zaštitne infrastrukture	- 50 novih km putne infrastrukture - Označena sva naselja - 200 postavljenih novih znakova - Izvršeno postavljanje zaštitne infrastrukture i potrebnih putokaza na izgrađenoj putnoj infrastrukturi u ZDK - Urađena rekonstrukcija podvožnjaka u ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Međuregionalna i regionalna putna uvezanost, te uspostavljena razvojna ravnoteža unutar ZDK, razvoj privrede, turizma, unaprijeđeno stanje okoliša u ZDK	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	6.000.000 KM Izvori: Budžet vlade ZDK i FBiH, privatni sektor, EU fondovi	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK , Privatni sektor; Ministarstvo za privredu; Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline (Direkcija za puteve ZDK)	
KORISNICI	ZDK i općine, stanovništvo na području ZDK, preduzeća iz oblasti saobraćaja u ZDK	

STRATEŠKI CILJ	4. Poboljšati trenutno stanje okoliša i povećati energetska efikasnost	
PRIORITETNI CILJ	4.4. Razvoj regionalne infrastrukture	
MJERA	4.4.2. Razvoj komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, toplifikacija, gasne instalacije, javna rasvjeta, primarni tretman i krajnje zbrinjavanje otpada (komunalni i specifični tokovi) i sl.)	
CILJ MJERE	- Uspostava adekvatne komunalne usluge za stanovnike ZDK - Smanjenje upotrebe energenata, efikasnije korištenje energenata i smanjenje emisija u okoliš	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	4.4.2.1. Projekti podrške izgradnji objekata za tretman otpadnih voda na području lokalnih zajednica 4.4.2.2. Unaprijediti infrastrukturu za zbrinjavanje organskog otpada životinjskog porijekla i nabavka opreme za zbrinjavanje otpada iz zdravstvenih ustanova 4.4.2.3. Projekti podrške vodovodnoj infrastrukturi 4.4.2.4. Podrška izgradnje kanalizacione mreže u ruralnim područjima 4.4.2.5. Podrška izgradnje sortirnica otpada i reciklažnih dvorišta 4.4.2.6. Podrška projektima gasifikacije i toplifikacije	
IZLAZNI/DIREKTNI POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj izgrađenih objekata za tretman otpadnih voda u lokalnim zajednicama - Broj izgrađenih objekata kojima se unapređuje infrastruktura za zbrinjavanje otpada - Broj projekata vodovodne infrastrukture - Broj obuhvaćenih ruralnih područja - Količina adekvatno tretiranog/zbrinutog otpada - Dužina izgrađene subvencionirane kanalizacione mreže	- Izgrađeni objekti za tretman otpadnih voda u lokalnim zajednicama - 20 obuhvaćenih ruralnih područja - Smanjenje gubitaka i nivoa rizika prilikom isporuka unutar vodovodne i komunalne mreže - Izgrađeni objekti za unapređenje infrastrukture za zbrinjavanje otpada u ZDK - Unaprijeđena infrastruktura za zbrinjavanje organskog otpada životinjskog porijekla u ZDK - Nabavljena oprema za zbrinjavanje otpada iz zdravstvenih ustanova u ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Povećanje broja stanovnika koji imaju dostupne adekvatne komunalne usluge, te unapređenje stanja okoliša kroz adekvatno upravljanje svim vrstama otpada i stvaranje uslova za razvoj novih poslovnih aktivnosti.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	12.200.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, Federalna direkcija za ceste, Vijeće Ministara, lokalne zajednice, međunarodni krediti, međunarodne organizacije u BiH i fondovi EU	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša ZDK u suradnji sa lokalnim zajednicama , Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu; Ministarstvo zdravstva	
KORISNICI	Općine u ZDK, stanovništvo na području ZDK, javna preduzeća, privatna preduzeća	

STRATEŠKI CILJ	4. Poboljšati trenutno stanje okoliša i povećati energetska efikasnost	
PRIORITETNI CILJ	4.4. Razvoj regionalne infrastrukture	
MJERA	4.4.3. Zaustavljanje nelegalne gradnje i legalizacija postojećih objekata, vodeći računa o međunarodnim principima i ljudskim pravima	
CILJ MJERE	- Održivo korištenje prostora u skladu sa prostornom osnovom i namjenom prostora	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	4.4.3.1. Podrška projektima legalne izgradnje stambenih objekata na lokacijama koje su sigurne za gradnju prvenstveno na područjima lokalnih zajednica koje su najviše pogođene kližištim 4.4.3.2. Edukacija stanovništva o opasnostima koje sa sobom nosi (nelegalna) gradnja pri kojoj se ne provode potrebna ispitivanja pogodnosti i sigurnosti lokacije 4.4.3.3. Edukacija donosioca odluka o međunarodnim principima i upoznavanje sa iskustvima u oblasti legalizacije nelegalno sagrađenih objekata	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj nelegalno izgrađenih objekata/broj legalno izgrađenih objekata - Broj provedenih edukacija - Broj učesnika edukacija - Broj izdatih građevinskih dozvola - Broj legaliziranih objekata - Broj zapisnika sa terena	- 10 % manje nelegalnih objekata (legalizacija, pojačan nadzor i zabrana gradnje bez potrebne dokumentacije) - 5.000 legaliziranih objekata - 20 provedenih edukacija - Stvaranje baze podataka legalno i ilegalno izgrađenih objekata na području ZDK - Legalizacija objekata na području ZDK
RAZVOJNI EFEKAT	- Kreiranje uslova za adekvatno planiranje korištenja prostora i smanjenje pritiska na prostor i okoliš.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	630.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, lokalne zajednice, međunarodne organizacije u BiH i fondovi EU	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2018.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša ZDK u saradnji sa lokalnim zajednicama	
KORISNICI	Stanovništvo na području ZDK, javne i privatne ustanove	

STRATEŠKI CILJ	4. Poboljšati trenutno stanje okoliša i povećati energetska efikasnost	
PRIORITETNI CILJ	4.4. Razvoj regionalne infrastrukture	
MJERA	4.4.4. Zaštita i sanacija okolišnih komponenti	
CILJ MJERE	- Smanjenje pritisaka na okoliš i kvalitet života stanovnika ZDK uklanjanjem opasnog otpada i sanacijom lokacija - Sanacija postojećih i sprječavanje nastanka novih klizišta	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	4.4.4.1. Projekti podrške sanaciji opštinskih deponija 4.4.4.2. Projekti podrške remedijacije crnih tačaka 4.4.4.3. Izrada Plana prevencije nastanka klizišta 4.4.4.4. Sanacija postojećih klizišta 4.4.4.5. Edukacija donosioca odluka o značaju preventivnih i represivnih mjera za prevenciju i sanaciju klizišta	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Broj saniranih crnih tačaka - Količina uklonjenog otpada - Izrađen plan - Broj provedenih edukacija - Broj učesnika edukacija - Broj certificiranih stručnih osoba	- 50 % deponija na svakoj općini sanirano - Sanirana klizišta (u odnosu na početno evidentirano stanje) - Povećan broj certificiranih stručnih osoba
RAZVOJNI EFEKAT	- Smanjenje pritisaka na okoliš i unapređenje kvalitete života stanovnika ZDK.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	600.000 KM Izvor finansijskih sredstava: Budžet Vlade ZDK, lokalne zajednice, međunarodne organizacije u BiH i fondovi EU	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2016.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša ZDK, Civilna zaštita, općine u ZDK	
KORISNICI	Općine u ZDK, ZDK, komunalna preduzeća, stanovništvo na području ZDK	

STRATEŠKI CILJ	4. Poboljšati trenutno stanje okoliša i povećati energetske efikasnost	
PRIORITETNI CILJ	4.4. Razvoj regionalne infrastrukture	
MJERA	4.4.5. Sanacija, modernizacija i uvođenje sistema daljinskog grijanja u općinama ZDK-a	
CILJ MJERE	- Modernizacija i proširenje daljinskog grijanja sa ciljem smanjenja emisija u zrak, kontrole energenata koji se koriste, povećanje efikasnosti korištenja toplotne energije i korištenje obnovljivih izvora energije.	
PROJEKTI I AKTIVNOSTI	4.4.5.1. Podrška sanaciji i modernizaciji postojećih sistema daljinskog grijanja 4.4.5.2. Proširenje sistema daljinskog grijanja na nove korisnike/lokacije 4.4.5.3. Podrška izgradnji kotlovnica na biomasu 4.4.5.4. Snabdijevanje toplinskom energijom područja grada Zenica i općine Visoko iz Termoelektrane Kakanj	
IZLAZNI/DIREKTNII POKAZATELJI I OČEKIVANI REZULTATI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Izlazni/direktni pokazatelji	Očekivani rezultati
	- Dužina sanirane i proširene mreže - Potrošnja energenata - Broj kotlovnica - Nivo emisija - Pouzdanost izvora toplotne energije - Broj korisnika daljinskog grijanja - Broj individualnih kućnih ložišta	- Smanjen doprinos emisija od grijanja (pojedinačna ložišta i sl.) u ukupnom zagađenju zraka - Povećanje energetske efikasnosti iskorištenja toplotne energije - Povećana efikasnost postojećih energetskih kapaciteta TE Kakanj - Smanjene emisije iz kotlovnice ArcelorMital Zenica - Smanjene emisije iz kućnih ložišta
RAZVOJNI EFEKAT	- Umrežavanje i povezivanje individualnih ložišta u sistem koji je moguće kontrolisati, te smanjenje pritiska na kvalitet zraka u ZDK.	
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	10.000.000 KM Izvori: Budžet Vlade ZDK, lokalne zajednice, međunarodne organizacije u BiH i fondovi EU, Javna preduzeća - toplane	
PERIOD PROVOĐENJA MJERE	2017.-2020.	
ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU MJERE I NOSIOCI PROJEKATA	Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša ZDK , JP, Vlada ZDK, Komunalna preduzeća, jedinice lokalne samouprave	
KORISNICI	Stanovništvo, javne i privatne ustanove	

2.2. Indikativni finansijski i terminski okvir

Indikativni finansijski okvir za period 2016.-2020.

Jedan od važnijih ciljeva Vlade ZDK u ovom periodu je revizija Strategije razvoja ZDK za period 2016. – 2020. godine. Vlada ZDK je uz podršku UNDP-a (Razvojnog programa Ujedinjenih nacija) započela s procesom revizije Strategije razvoja 2014. godine, uz uvažavanje postojećih strateških dokumenata po vertikalnom i horizontalnom nivou, postojećeg socio-ekonomskog stanja i razvojnih prioriteta i potreba ZDK, raspoloživih i budućih kapaciteta ZDK te pozitivnih društveno-ekonomskih odnosa u okruženju.

Jedna od ključnih komponenti strateške platforme Strategije razvoja jeste indikativni finansijski okvir, koji je projekcija izračunata na osnovu procjena sa kojima je raspolagao Koordinacioni odbor za razvoj ZDK i predstavnici angažovane konsultantske kuće na osnovu testiranja sličnih projekata i mjera u drugim kantonima u FBiH.

Indikativni finansijski okvir za provođenje strateških ciljeva urađen je u saradnji sa Ministarstvom finansija ZDK te je usklađen sa sredstvima planiranim u bužetu ZDK kao i svih ostalih finansijskih izvora koji su na raspolaganju kako javnim institucijama tako i privatnim organizacijama na području ZDK.

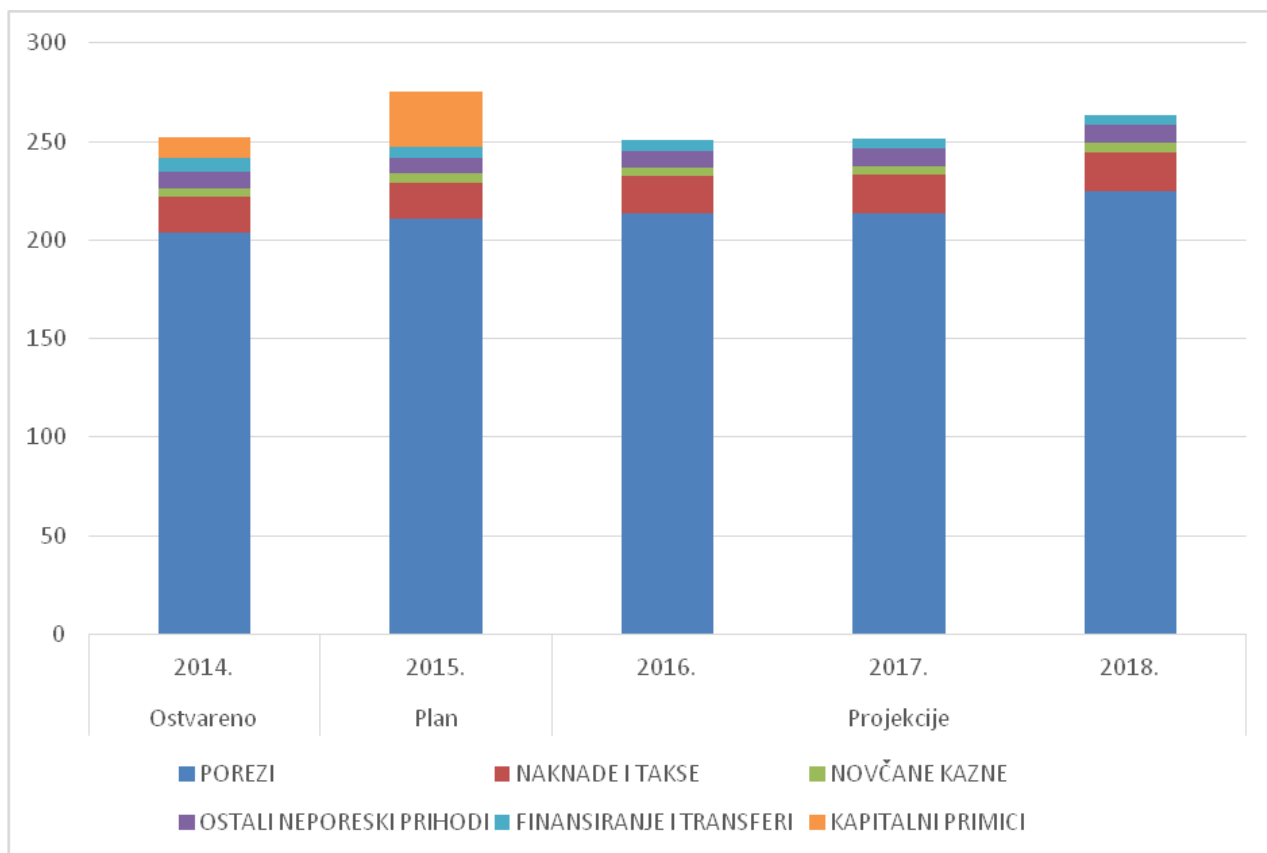
U ovu finansijsku analizu su prevashodno ušle procjena iz Dokumenta okvirnog budžeta za 2016.-2018. godine, te izvršenje budžeta za 2014. godinu te projekcije za 2015. godinu.

Srednjoročna makroekonomska prognoza

Prihodi budžeta ZDK

Ako pogledamo strukturu ukupnih prihoda, vidimo da se u godišnjim budžetima, prihodi od poreza kreću od 81% u 2014. godini do 85% u projekcijama za 2017. i 2018. godinu. U 2015. godini, ukupni poreski i neporeski prihodi i primici bez kreditnih zaduženja u budžetu ZDK iznose 275,5 mil. KM, što je u odnosu na prethodnu godinu veće za 9,1%.

Ukupni prihodi od poreza na dobit su projicirani na 13,6 mil. KM u 2015. godini., što predstavlja povećanje od 0,8% u odnosu na izvršenje u 2014. godini Projekcija za 2016. godinu predviđa povećanje od 1,29%, a za 2017. godinu i 2018. godinu rast od 1,29% te 2,1%.

Slika 7 Projekcija prihoda za Zeničko-dobojski kanton za period 2016.-2018. godinu

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza s jedinstvenog računa za ZDK očekuje se u iznosu od 174 milona KM u 2015. godini, što predstavlja rast od 6,9% u odnosu na 2014. godinu po revidiranim projekcijama Sektora za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija. U 2016. godini taj iznos je 175 miliona KM, a u naredne dvije godine ovi iznosi su projicirani na 174 miliona KM u 2017. godini, te 183 miliona KM u 2018. godini.

Tabela 30 Projekcija prihoda od indirektnih poreza za Zeničko-dobojski kanton i općine Zeničko-dobojskog kantona za 2016.-2018. Godinu

Indirektni porez	Izvršenje 2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
ZDK ukupno sa općinama/gradom	193,695,934	207,168,506	208,395,745	206,841,173	218,258,392
Kanton	162,757,545	173,989,900	175,020,891	173,715,286	183,304,022
Breza	946,806	1,013,673	1,020,218	1,012,608	1,068,502
Doboj Jug	330,631	355,391	357,789	355,120	374,722
Kakanj	3,003,855	3,242,946	3,261,573	3,237,243	3,415,932
Maglaj	1,919,912	2,065,712	2,077,755	2,062,256	2,176,088
Olovo	1,053,885	1,114,636	1,120,401	1,112,043	1,173,425
Tešanj	3,841,703	4,139,501	4,164,657	4,133,589	4,361,755
Usora	524,125	561,357	563,779	559,573	590,461
Vareš	884,813	936,941	943,030	935,995	987,660
Visoko	2,815,996	3,041,019	3,059,218	3,036,397	3,204,000
Zavidovići	3,236,799	3,426,699	3,446,220	3,420,512	3,609,317
Zenica	9,806,205	10,546,641	10,610,053	10,530,906	11,112,190
Žepče	2,573,659	2,734,090	2,750,160	2,729,645	2,880,316
Ukupno općine/grad	30,938,389	33,178,606	33,374,853	33,125,887	34,954,369

Javna potrošnja

U ZDK, veliki iznos budžetskih sredstava se alocira na plate i naknade (65% u 2016. godini) u odnosu na ukupan iznos budžeta. U narednom periodu se ne predviđa značajnije povećanje broja zaposlenih.

Potrošnja na materijalne troškove i usluge se procjenjuje na 30 mil. KM u 2016. godini što predstavlja 12% ukupnog budžeta ZDK. Tekući transferi u 2016. godini čine 45,3 mil. KM a najveći dio se odnosi na transfere iz oblasti obrazovanja, nauke, kulture i sporta, te transfere koji se odnose na prava boračke populacije.

Kad je riječ o kapitalnim izdacima iz budžeta ZDK, u 2016. godini kao i u narednim godinama, procjena je da će oni iznositi 3 mil. KM a vezani su isključivo za projekte iz cestovne infrastrukture, vodoprivrede, obrazovanja i zdravstva.

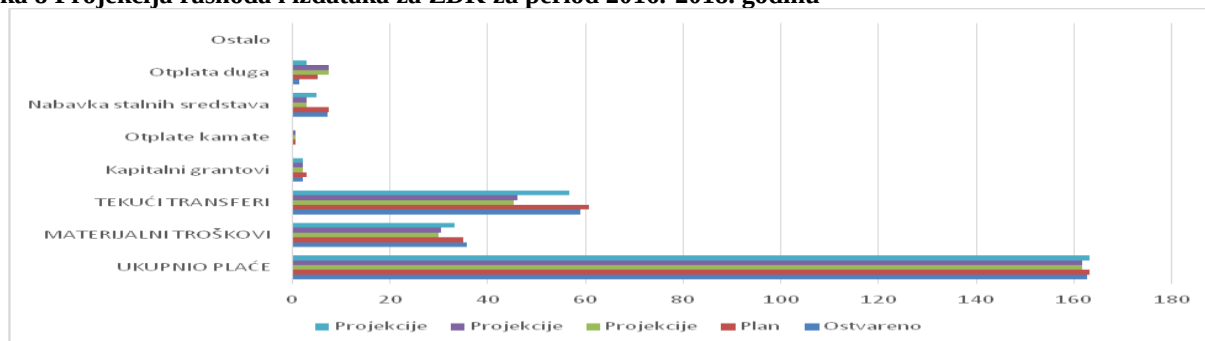
Slika 8 Projekcija rashoda i izdataka za ZDK za period 2016.-2018. godinu

Tabela 1 Kumulativan prikaz prihoda, primitaka i finansiranja za ZDK i općine/grad, izvršenje 2014., procjena 2015., te projekcije 2016.-2018. godine

Prihodi	Ostvareno 2014.				Plan Budžeta 2015.				Projekcija 2016.				Projekcija 2017.				Projekcija 2018.			
	Kanton	Općine	VBF	Ukupno	Kanton	Općine	VBF	Ukupno	Kanton	Općine	VBF	Ukupno	Kanton	Općine	VBF	Ukupno	Kanton	Općine	VBF	Ukupno
POREZI	203.5	53.4	157.0	413.9	211.1	53.3	165.4	431.8	213.7	56.4	168.7	438.8	213.7	56.5	172.1	442.3	224.6	57.8	176.3	458.7
Indirektni porezi sa jedinstvenog računa	168.0	33.7	0.0	201.7	173.9	35.5	0.0	209.4	175.0	36.2	0.0	211.2	173.7	36.4	0.0	210.1	183.3	37.3	0.0	220.6
Porez na dohodak	21.0	11.4	0.0	32.4	23.7	12.0	0.0	35.7	23.4	12.4	0.0	35.8	24.3	12.4	0.0	36.7	25.3	12.7	0.0	38.0
Porez na dobit	13.5	0	0.0	13.5	12.0	0.1	0.0	12.1	13.8	0.1	0.0	13.9	14.1	0.1	0.0	14.2	14.4	0.1	0.0	14.5
Porezi građana	0.0	5.6	0.0	5.6	0.0	5.5	0.0	5.5	0.0	5.3	0.0	5.3	0.0	5.4	0.0	5.4	0.0	5.5	0.0	5.5
Ostali porezi	1.0	2.7	157.0	160.7	1.5	2.2	165.4	169.1	1.5	2.3	158.7	162.5	1.6	2.2	172.1	176	1.6	2.3	176.3	180.1
MAKNADE I TAKSE	18.7	25.7	0.0	44.4	18.3	31.2	0.0	49.5	18.8	32.8	0.0	51.6	19.5	32.3	0.0	51.8	20.0	32.9	0.0	52.9
Maknade i takse	18.7	25.7	0.0	44.4	18.3	31.2	0.0	49.5	18.8	32.8	0.0	51.6	19.5	32.3	0.0	51.8	20.0	32.9	0.0	52.9
NOVČANE KAZNE	4.0	0.7	0.0	4.7	4.3	0.3	0.0	4.6	4.4	0.3	0.0	4.7	4.5	0.4	0.0	4.9	4.6	0.4	0.0	5.0
Novčane kazne	3.9	0.1	0.0	4.0	4.0	0.1	0.0	4.1	4.1	0.1	0.0	4.2	4.2	0.1	0.0	4.3	4.3	0.1	0.0	4.4
Ostali prihodi	0.1	0.6	0.0	0.7	0.3	0.2	0.0	0.5	0.3	0.2	0.0	0.5	0.3	0.3	0.0	0.6	0.3	0.3	0.0	0.6
OSTALI NEPORESKI PRIHODI	8.5	3.2	0.2	11.9	8.2	4.1	0.2	12.5	8.4	5.1	0.2	13.7	8.7	4.9	0.2	13.8	9.0	4.8	0.3	14.1
Ostali neporeski prihodi	8.5	3.2	0.2	11.9	8.2	4.1	0.2	12.5	8.4	5.1	0.2	13.7	8.7	4.9	0.2	13.8	9.0	4.8	0.3	14.1
FINANSIRANJE I TRANSFERI	7.1	28	6.2	41.3	5.1	29.0	6.4	40.5	5.2	26.9	6.1	38.2	5.4	27.5	5.6	36.5	5.6	25.6	5.8	37.0
Transferi	7.1	27.3	6.2	40.6	5.1	26.5	6.4	38	5.2	22.2	6.1	33.5	5.4	22.8	5.6	33.9	5.6	23.1	5.8	34.4
Finansiranje i privatizacija, prodaja imovine	0.0	0.7	0.0	0.7	0.0	2.5	0.0	2.5	0.0	4.7	0.0	4.7	0.0	4.7	0.0	4.7	0.0	2.6	0.0	2.6
KAPITALNI PRIMICI	10.7	8.3	0.1	19.1	28.5	14.1	0.1	42.7	0.0	12.4	0.1	12.5	0.0	12.5	0.1	12.6	0.0	13.0	0.1	13.1
UKUPNO (H+I+II+IV+V+VI)	252.5	119.3	163.6	535.4	275.5	133.9	172.1	581.5	250.5	133.9	175.2	559.6	251.8	134	178.1	563.9	263.8	134.6	182.4	580.7

Dug ZDK

Akumulirani deficit budžeta ZDK sa 31.12.2014. godine iznosi 89.404.138 KM. ZDK preuzima mjere na sanaciji akumuliranog deficita. Akcent je na smanjenju postojećih rashoda.

Program javnih investicija

Povezivanjem Programa javnih investicija (PJI) s procesom strateškog planiranja i budžetiranja, projekti javnih investicija se stavljaju u funkciju ostvarivanja sektorskih politika i strateških ciljeva definiranih u okviru mjerodavnosti institucija ZDK. Na taj način omogućena je bolja povezanost između prvenstvenih projekata i procesa alokacije svih raspoloživih sredstava za njihovu realizaciju, kao i planiranje raspodjele sredstava planiranih kroz proces izrade Dokumenta okvirnog budžeta. U razdoblju 2016. - 2018. godine, Vlada ZDK će utvrđene strateške ciljeve nastojati ostvariti putem usmjeravanja prioriteta ka intenzivnijem privrednom razvoju i strukturnim reformama neophodnim za ekonomski rast, povećanje zaposlenosti i životnog standarda građana.

Ukupne projekcije finansijskog okvira za period 2016.-2020.

Uzimajući sve gore navedeno, u dole datoj tabeli je urađena projekcija finansijskog okvira za Razvojnu strategiju ZDK u periodu 2016.-2020. (ukupno ZDK i općine/grad):

<i>Ukupna moguća izdvajanja za razvojne programe Strategije razvoja ZDK</i>	<i>Period 2016.-2018.</i>	<i>Period 2019.-2020.</i>
1. Ukupne uštede na tekućim izdacima koje se mogu iskoristiti u razvojne projekte Strategije razvoja	5.000.000 KM	4.000.000 KM
2. Ukupan iznos kapitalnih izdataka u korist razvojnih projekata Strategije razvoja	28.000.000 KM	25.000.000 KM
3. Finansiranje iz kreditnih zaduženja kod domaćih banaka i međunarodnih finansijskih institucija (Svjetska banka, EBRD, EIB, i slično)	12.700.000 KM	20.200.000 KM
4. Nepovratna sredstva iz omogućenih EU fondova (IPA II, Jadransko-jonska strategija, Dunavska strategija, program pogranične saradnje Hrvatska-BiH-Crna Gora, URBACT III, IPRDA, itd.) ¹⁸	5.000.000 KM	10.000.000 KM
5. Sredstva iz Programa javnih investicija FBiH	12.000.000 KM	8.000.000 KM
6. Intrumenti i programi na nivou BiH (Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, Ministarstvo civilnih poslova BiH), te entitetski instrumenti i programi (Ministarstvo obrazovanja i nauke FBiH, Ministarstvo prostornog uređenja FBiH, Fondacija za održivi razvoj FBiH – OdRaz)	3.390.000 KM	3.000.000 KM
7. Donacije (domaće i strane institucije)	5.000.000 KM	4.000.000 KM
8. Namjenska i vlastita sredstva koja su vezana za razvojne projekte Kantona	23.000.000 KM	16.000.000 KM
Ukupno:	94.090.000 KM	90.200.000 KM

¹⁸ IPA II program, u periodu do 2020.g. za BiH iznosi 165,8 mil. Eura; IPA Program prekogranične saradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014.-2020., je program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora provodit će se u finansijskom razdoblju 2014.-2020. godine u okviru programa IPA II (okvirno 57 mil. Eura);

Indikativni finansijski okvir po mjerama

Period	2016	2017	2018	2019	2020	
Ukupni iznos						
Strateški cilj 1 - Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo						
Prioritet 1.1. - Povećati konkurentnost sektora sa najvećim potencijalom za industrijski rast						
Mjera						
1.1.1. - Uvođenje novih tehnologija i međunarodnih standarda za unapređenje konkurentnosti metaloprerađivačkog, drvoprerađivačkog, kožarsko-tekstilnog i IT sektora						5.000.000
1.1.2. - Modernizacija opreme i naučno-istraživačke infrastrukture u ZDK						2.010.000
1.1.3. - Promocija privrednih potencijala Zeničko-dobojskog kantona i unapređenje poslovnog ambijenta						300.000
1.1.4. - Modernizacija i proširenje rudnika uglja i kamenoloma na području ZDK-a za dodatnu proizvodnju						10.000.000
Prioritet 1.2. - Razvijati postojeće i kreirati nove energetske kapacitete						
Mjera						
1.2.1. – Procjena potencijala obnovljivih izvora energije u ZDK i njihova promocija						300.000
1.2.2. – Razvoj novih energetskih postrojenja na području ZDK (u okviru nadležnosti ZDK i u koordinaciji sa Vladom FBiH)						20.000.000
Prioritet 1.3. - Povećati konkurentnost MSP i unaprijediti preduzetnički ambijent						
Mjera						
1.3.1. - Unapređenje poslovno-preduzetničke infrastrukture						20.000.000
1.3.2. - Podrška razvoju MSP i izvozu						1.500.000

1.3.3. - Podrška preduzetništvu i jačanje preduzetničkih sposobnosti ciljanih skupina						500.000
Ukupno strateški cilj 159.610.000						
Strateški cilj 2 - Pružiti veću podršku poljoprivredi, ruralnom razvoju i razvoju turizma						
Prioritet 2.1. - Podržavati razvoj poljoprivrede sa težištem na oblastima koje imaju tendenciju rasta						
Mjera						
2.1.1. - Podrška unapređenju poljoprivredne infrastrukture						25.000.000
2.1.2. - Unapređenje pristupa uslugama za poljoprivrednike						1.000.000
2.1.3. - Unapređenje politike i pravnog okvira za razvoj poljoprivrede						1.500.000
2.1.4. – Podrška perspektivnim proizvodnjama i samozapošljavanju u poljoprivredi						1.000.000
2.1.5. – Intenziviranje poljoprivredne proizvodnje u konkurentnim oblastima kroz naučno-stručne projekte i edukaciju						1.000.000
2.1.6. – Podrška višem stepenu prerade i izvoza poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda						750.000
2.1.7. – Uređenje i zaštita poljoprivrednog zemljišta						4.000.000
Prioritet 2.2. - Unaprijediti i promovisati kulturno-historijske i prirodne potencijale za razvoj turizma						
Mjera						
2.2.1. - Povećanje kvaliteta, valorizacija i standardizacija turističke ponude						200.000
2.2.2. - Građenje imidža/promocija turističke ponude i mogućnosti ZDK uz povezivanje u regionalnu turističku ponudu						200.000
2.2.3. - Unapređenje turističke infrastrukture i revitalizacija kulturno-historijskih objekata						5.000.000

Prioritet 2.3. - Unaprijediti razvoj infrastrukture u kontekstu ruralnog razvoja						
Mjera						
2.3.1. - Pобољшanje infrastrukture i dostupnosti javnih usluga ruralnoj populaciji						20.000.000
2.3.2. – Unapređenje sadržaja za život na selu						800.000
Prioritet 2.4 - Razviti održiv model upravljanja šumama						
Mjera						
2.4.1. - Unaprijeđenje zaštite šumskog bogatstva						1.000.000
2.4.2. - Usklađivanje aktivnosti gospodarenja šumskim resursima sa principima i kriterijima međunarodno priznatog programa certificiranja						100.000
Ukupno strateški cilj 2						61.550.000
Strateški cilj 3 - Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja						
Prioritet 3.1. - Unaprijediti kvalitet usluga javne uprave i jačati segment pravde i sigurnosti						
Mjera						
3.1.1. - Reforma javne uprave						600.000
3.1.2. - Unapređenje borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije						900.000
3.1.3. - Podizanje nivoa sigurnosti građana ZDK						5.000.000
Prioritet 3.2. - Jačati i podržati obrazovanje, sport i kulturu te unaprijediti tržište radne snage						
Mjera						
3.2.1. - Jače povezivanje obrazovanja i tržišta rada te razvoj sistema osposobljavanja, usavršavanja i sistema cjeloživotnog učenja						5.000.000

Strateški cilj 4 - Poboľjšati trenutno stanje okoliša, povećati energetska efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu						
Prioritet 4.1. - Povećati energetska efikasnost postojećih potrošača						
Mjera						
4.1.1. - Provođenje programa mjera za povećanje energetske efikasnosti javnih i privrednih objekata						870.000
4.1.2 - Promovisanje principa energetske efikasnosti						400.000
Prioritet 4.2. - Uskladiti razvoj energetskog i industrijskog sektora sa načelima zaštite okoliša						
Mjera						
4.2.1. - Poboľšanje okolinskog aspekta iskorištenja energetskih potencijala						1.500.000
Prioritet 4.3. - Osigurati održivi sistem upravljanja prirodnim resursima i zaštite okoliša						
Mjera						
4.3.1. - Poboľšanje očuvanja i efikasnog upravljanja prirodnim resursima						450.000
4.3.2. - Uspostava informacionog sistema kvalitete komponenti okoliša						760.000
Prioritet 4.4. - Razvoj regionalne infrastrukture						
Mjera						
4.4.1. - Razvoj putne infrastrukture regionalnog i lokalnog karaktera						5.000.000
4.4.2. - Razvoj komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, toplifikacija, gasne instalacije, javna rasvjeta, primarni tretman i krajnje zbrinjavanje otpada (komunalni i specifični tokovi) i sl.)						12.200.000
4.4.3. - Zaustavljanje nelegalne gradnje i legalizacija postojećih objekata, vodeći računa o međunarodnim principima i ljudskim pravima						630.000
4.4.4. - Zaštita i sanacija okolišnih komponenti						600.000
4.4.5. - Sanacija, modernizacija i uvođenje sistema daljinskog grijanja u općinama ZDK-a						10.000.000
Ukupno Strateški cilj 4						32.410.000
UKUPNO						184.290.000

2.3. Institucionalni i organizacioni okvir za provedbu strategije

Uvidom u situacionu analizu ZDK, uočljivo je da se radi o kantonu u FBiH sa jednim od najboljih institucionalnih i organizacijskih okvira za upravljanje sistemom razvoja. Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK je između ostalog zadužena za sveukupnu tehničku koordinaciju i savjetovanje svih relevantnih aktera uključenih u sistem za planiranje razvoja u ZDK. Osim što je organizacijski izvrsno pozicionirana, mandat joj također obuhvata sve ključne funkcije sistema za upravljanje razvojem, a posebno koordinaciju pripreme Strategije razvoja ZDK i praćenje njene implementacije. Sa ciljem osiguranja svih neophodnih pretpostavki za neometano funkcionisanje sistema za upravljanje razvojem u ZDK, Stručnu službu za razvoj i međunarodne projekte ZDK će biti neophodno dalje jačati ljudskim kapacitetima s obzirom da trenutni kapaciteti nisu dovoljni za izvršenje svih funkcija.

Opća vizija

Sa ciljem daljnjeg unapređenja implementacije razvojnih prioriteta unutar ZDK, kao i omogućavanja efektivnije realizacije strateških ciljeva definisanih unutar integrirane Strategije razvoja ZDK za period 2016.-2020. godine, biće osnažen sistem za upravljanje razvojem.

U skladu sa pomenutim, ZDK će prihvatiti i praktično primijeniti funkcionalni sistem koji sadrži horizontalnu (između ministarstava) i vertikalnu (između kantonalnih institucija, viših nivoa vlasti i jedinica lokalne samouprave u sastavu kantona) koordinaciju, neposredno usklađivanje strateškog planiranja i budžetskih procesa, kao i sistemsku implementaciju, monitoring i evaluaciju razvojnih ciljeva. Sistem za upravljanje razvojem će definisati odgovorne institucije, mehanizme partnerstva i ključne korake procesa te time omogućiti efektivniju i efikasniju javnu upravu, razvoj orijentisan na rezultate i optimalne apsorpcijske kapacitete za korištenje eksternih finansijskih resursa.

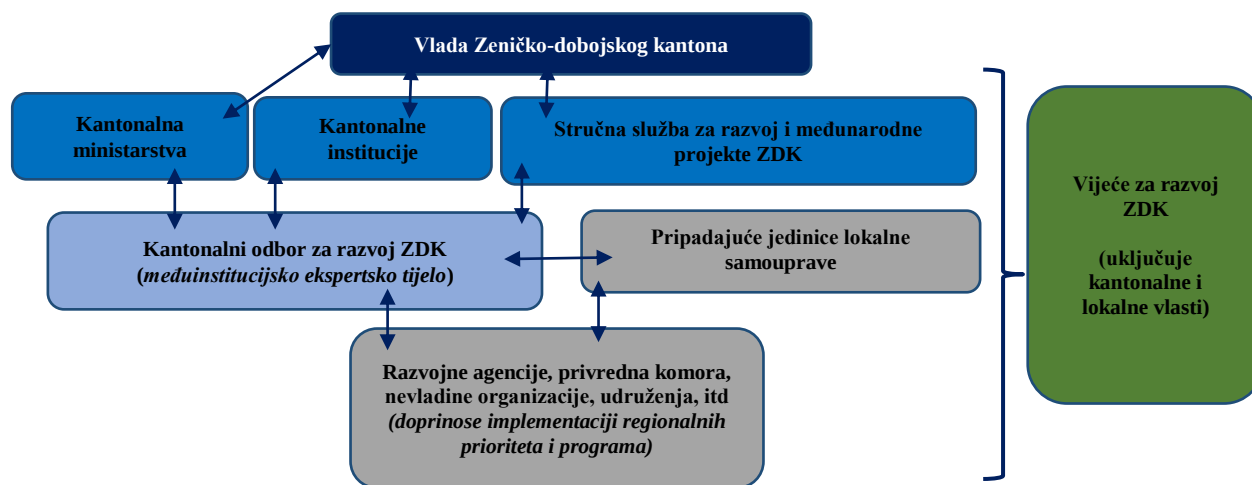
Ključni principi i karakteristike sistema su:

- Razvojno planiranje unutar ZDK je zasnovano na harmoniziranom i standardizovanom pristupu, usaglašenom sa prioritetima razvoja države i FBiH te omogućavanjem integriranog i održivog socio-ekonomskog razvoja kantona.
- Strategija razvoja ZDK, revidirana 2015. godine, će služiti kao širi strateški okvir za sistem upravljanja razvojem.
- Strategije razvoja kantona (integrirane i/ili sektorske) i pripadajućih jedinica lokalne samouprave su vertikalno usaglašene (razvojni prioriteti, programi/projekti) pružajući koherentnu socio-ekonomsku platformu razvoja za područje ZDK.
- Sistem za upravljanje razvojem karakteriše harmoniziran i međusobno povezan pristup strateškom planiranju, kratkoročnoj operacionalizaciji prioriteta, usklađivanju sa budžetom i programom javnih investicija kao i implementacijom, monitoringom i evaluacijom realizacije prioriteta.
- Strategije razvoja kantona i pripadajućih jedinica lokalne samouprave, a specifično-njihovi operativni programi i mjere, su komplementarni i služe kao osnova za privlačenje eksternih finansijskih resursa (Evropske unije i dr.) za njihovu uspješnu implementaciju.
- Strategije razvoja na kantonalnom i lokalnom nivou služe kao platforma za kreiranje kratkoročnih (godišnjih) planova svih relevantnih kantonalnih institucija, godišnjeg budžeta i planova javnih investicija na kantonalnom i lokalnom nivou.
- Implementacija zasnovana na rezultatima identifikovanih godišnjih prioriteta i mjera strateškog okvira je osigurana od strane svih relevantnih kantonalnih institucija, podržana i koordinirana od strane Jedinice za upravljanje razvojem ZDK i realizovana u partnerstvu sa jedinicama lokalne samouprave u sastavu ZDK te ostalim javnim, privatnim i drugim partnerima.
- Sa ciljem uspostavljanja datog sistema, postojeći regulacioni i institucionalni okviri će biti iskorišteni i/ili unaprijeđeni.

Ključni insitucionalni partneri sistema, njihove funkcije i odgovornosti

S obzirom na složenost i integriranu prirodu sistema za upravljanje razvojem u ZDK, njegov institucionalni okvir čine Vlada kantona, kantonalna ministarstva i njihove nadležne strukture odgovorne za planiranje i upravljanje razvojem, Jedinica za upravljanje razvojem, gradovi i općine u ZDK.

Slika ispod predstavlja suštinu cjelokupnog institucionalnog okvira za upravljanje razvojem ZDK:

Vlada ZDK

U okviru sistema za upravljanje razvojem, Vlada ZDK je odgovorna za: (i) usvajanje Strategije razvoja, kao i drugih relevantnih strateških dokumenata; (ii) definisanje upravljanja, implementacije, monitoringa i evaluacije strateških dokumenata; (iii) usvajanje budžeta i programa javnih investicija, u skladu sa strateškim razvojnim prioritetima; (iv) usvajanje godišnjeg plana rada baziranog na planovima rada kantonalnih institucija po strateškom okviru; (v) usvajanje regulatornih i administrativnih okvira koji osiguravaju efektivnu realizaciju strateških dokumenata i razvojnih prioriteta; (vi) iniciranje partnerstva - između domaćih institucija, viših, kantonalnih i lokalnih nivoa vlasti, kao i međunarodnih partnera, tako da potakne realizaciju razvojnih prioriteta; (vii) monitoring realizacije strateških dokumenata i pregled procesa; (viii) osigurava transparentno i participatorno planiranje razvoja i upravljanje u kantonu.

Kantonalna ministarstva i institucije

Kantonalna ministarstva koja će biti direktno uključena u sistem za upravljanje razvojem u kantonu su: Ministarstvo finansija, Ministarstvo za privredu, Ministarstvo za pravosuđe i upravu, Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo za boračka pitanja i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice.

Ključne funkcije kantonalnih ministarstava (i relevantnih sektora) kao i drugih kantonalnih organa uprave i kantonalnih upravnih organizacija unutar sistema za upravljanje razvojem uključuju: (i) koordiniranje i uključivanje u proces razvoja integriranih ili sektorskih kantonalnih strategija; (ii) koordiniranje sa pripadajućim jedinicama lokalne samouprave u procesu izrade i implementacije kantonalnih strategija; (iii) priprema godišnjeg/višegodišnjeg plana rada za ministarstvo bazirano na usvajanju strateških dokumenata (i njihovih operativnih okvira) koji su direktno vezani za

budžet i program javnih investicija kantona; (iv) osiguravanje ispravnosti u procesima implementacije, monitoringa i izvještavanja u realizaciji mjera/prioriteta identifikovanih unutar godišnjeg plana rada ministarstva/institucije, baziranog na razvojnim ciljevima i indikatorima postavljenih unutar relevantnog strateškog okvira; (v) korištenje Informacionog sistema za upravljanje javnim investicijama (PIMIS) u procesu pripreme kantonalnog programa javnih investicija, baziranog na konkretnim prioritetima postavljenim unutar relevantnih strateških dokumenata; (vi) razmjenu informacija i interakciju sa Jedinicom za planiranje i upravljanje razvojem u procesu godišnjeg planiranja, budžetiranja, implementacije, monitoringa i realizacije razvojnih prioriteta.

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK je Jedinica za planiranje i upravljanje razvojem i ima ključnu ulogu unutar sistema za planiranje razvoja. Funkcije i nadležnosti Službe su definisane kantonalnim podzakonskim propisima.¹⁹ U okvirima sistema za

upravljanje razvojem, specifične funkcije Službe su: (i) koordinacija i podrška u procesu izrade integriranih/sektorskih kantonalnih strategija; (ii) predstavljanje procesa planiranja razvoja ZDK višim nivoima vlasti i unutar relevantnih jedinica lokalne samouprave; (iii) podrška kantonalnim institucijama i koordinacija godišnjih i trogodišnjih planova rada ministarstava (baziranih na relevantnim strateškim dokumentima koji služe kao osnova za pripremu budžeta i programa javnih investicija); (iv) uključivanje u izradu operativnih programa, na osnovu kojih BiH postaje korisnica pristupnih fondova iz evropskog budžeta; (v) koordiniranje jačanja institucionalnih kapaciteta u svim ministarstvima ZDK za strateško planiranje, te jačanje uloge civilnog društva u procesima razvojnog planiranja, implementacije, monitoringa i izvještavanja o implementaciji razvojnih strategija na nivou kantona; (vi) koordinacija usklađivanja te povezanosti razvojnog sa budžetskim planiranjem na nivou kantona; (vii) saradnja na pripremi razvojnih politika i projekata javnih investicija, posebno onih koji omogućavaju implementaciju usvojenih strategija; (viii) praćenje implementacije razvojnih planova i njihove usklađenosti, te vođenje pripreme i objavljivanje godišnjeg Izvještaja o razvoju Zeničko-dobojskog kantona i dostavljanje istog Federalnom zavodu za programiranje razvoja.

Jedinice lokalne samouprave unutar ZDK

Jedinice lokalne samouprave unutar ZDK su: Općine Breza, Doboj Jug, Kakanj, Maglaj, Olovo, Tešanj, Usora, Vareš, Visoko, Zavidovići, Grad Zenica i Općina Žepče. U skladu sa lokalnim strategijama razvoja i koristeći nastajanje Jedinica za planiranje i upravljanje na lokalnom nivou²⁰, jedinice lokalne samouprave učestvuju u sistemu za upravljanje razvojem kako slijedi:

(i) učešće u izradi strateških dokumenata kantona; (ii) koordinaciju razrade i implementacije projekata identifikovanih u strategiji razvoja jedinice lokalne samouprave u saradnji sa nadležnim institucijama u okviru jedinice lokalne samouprave, kantonalnim institucijama, susjednim jedinicama lokalne samouprave i socio-ekonomskim partnerima, a koji doprinose realizaciji razvojnih prioriteta; (iii) učešće u pripremi javnih programa investicija kantona, baziranih na lokalnim prioritetima i onim koji su identifikovani unutar Strategije razvoja ZDK; (iv) pružanje informacija i izvještaja vezanih za godišnju implementaciju lokalnih strategija; (v) učešće u partnerskim tijelima za razvoj u ZDK (npr. KOR i Vijeće za razvoj ZDK).

Regionalne i lokalne razvojne agencije, udruženja poslodavaca, privredne komore, itd.

Regionalne i lokalne razvojne agencije (REZ, TRA, ZEDA, RAŽ, itd.), udruženja poslodavaca, privredne komore i ostali akteri imaju slijedeće funkcije u sistemu za upravljanje razvojem u ZDK: (i) podrška u procesu identifikacije, razvoja i implementacije projekata koji zadovoljavaju razvojne potrebe regije, u partnerstvu sa jedinicama lokalne samouprave, kantonalnim vlastima, privatnim sektorom i socio-ekonomskim interesnim skupinama; (ii) pružaju podršku u razvoju biznis ideja i tzv. „start-up“-ova u regiji, kao i

podršku ekonomskom razvoju i kreiranju radnih mjesta; (iii) pružaju informacije i saraduju sa Stručnom službom za razvoj i međunarodne projekte ZDK vezane za godišnju implementaciju prioriteta i projekata, koji direktno doprinose implementaciji kantonalnih razvojnih strategija; (iv) učestvuju u partnerskim tijelima za razvoj ZDK (npr. KOR i Vijeće za razvoj kantona).

¹⁹ Uredba Vlade Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“; 4/14).

²⁰ Jedinice za upravljanje razvojem su uspostavljene u općinama Doboj Jug, Maglaj i Gradu Zenica, dok većina jedinica lokalne samouprave posjeduju razvojne strategije.

Ključna partnerska tijela za razvoj, njihove funkcije i odgovornosti

Ključne partnerske institucije u ZDK su: KOR i Vijeće za razvoj ZDK.

Kantonalni odbor za razvoj

KOR²¹ je ključno tijelo u izradi strategije, monitoringu i reviziji procesa. Uključuje predstavnike svih ministarstava, socio-ekonomskih partnera, REZ-a i pripadajućih jedinica lokalne samouprave. Kao takav, Odbor za razvoj je odgovoran za: (i) koordinaciju procesa planiranja i osiguranje ključnih strateških inputa kroz sve faze procesa planiranja; (ii) savjetodavnu podršku u procesu koordiniranja izrade trogodišnjih i godišnjih planova institucija prema razvojnim prioritetima i mjerama utvrđenim u okviru integriranih ili sektorskih strategija razvoja, i u skladu sa principom „1+2“; (iii) savjetodavnu podršku u procesu koordiniranja razrade i implementacije projekata identificiranih u strategiji razvoja, u saradnji sa nadležnim federalnim, kantonalnim ministarstvima/institucijama, susjednim kantonima i jedinicama lokalne samouprave u sastavu kantona, a koji doprinose realizaciji razvojnih prioriteta; (iv) savjetodavnu ulogu u procesu usklađivanja budžeta i programa javnih investicija sa razvojnim prioritetima definiranim u usvojenim strateškim dokumentima; (v) koordinaciju procesa monitoringa, evaluacije i izvještavanja o realizaciji integriranih/sektorskih razvojnih strategija.

Vijeće za razvoj ZDK

Vijeće za razvoj ZDK će biti konsultativno partnersko tijelo, koje osigurava angažman i kontribuciju šireg broja interesnih skupina, ne samo u procesu strateškog planiranja, nego i u praćenju procesa implementacije Strategije.²² Može se sastojati od predstavnika kantonalnih i izvršnih nivoa vlasti, vodstva jedinica lokalne samouprave, akademske zajednice, privatnog sektora i medija, i kao takav će biti mehanizam razvoja partnerstva u okviru vijeća. Glavne funkcije ovog tijela u okviru procesa upravljanja razvojem će uključivati: (i) redovne sastanke (najmanje dva puta godišnje) kako bi se osigurale diskusije u procesu implementacije Strategije, diskusije o godišnjim prioritetima i finansijskim mehanizmima, itd.; (ii) pružanje preporuka za strateške prioritete ZDK, koje će biti uvrštene u procese planiranja i razvoja na federalnom i državnom nivou; (iii) diskusije u vezi sa razvojnim prioritetima i inicijativama, koje zahtijevaju zajedničke akcije različitih kantonalnih i lokalnih institucija u skladu sa kantonalnim strategijama razvoja; (iv) diskusije i preporuke za regionalne socijalne, ekonomske i okolišne projekte/prioritete i potencijale; (v) služi kao participatorna platforma diskusije za sve interesne skupine koje iznose ideje i prijedloge za razvoj, i povezivanje javnog, privatnog i civilnog sektora u zajedničkoj akciji.

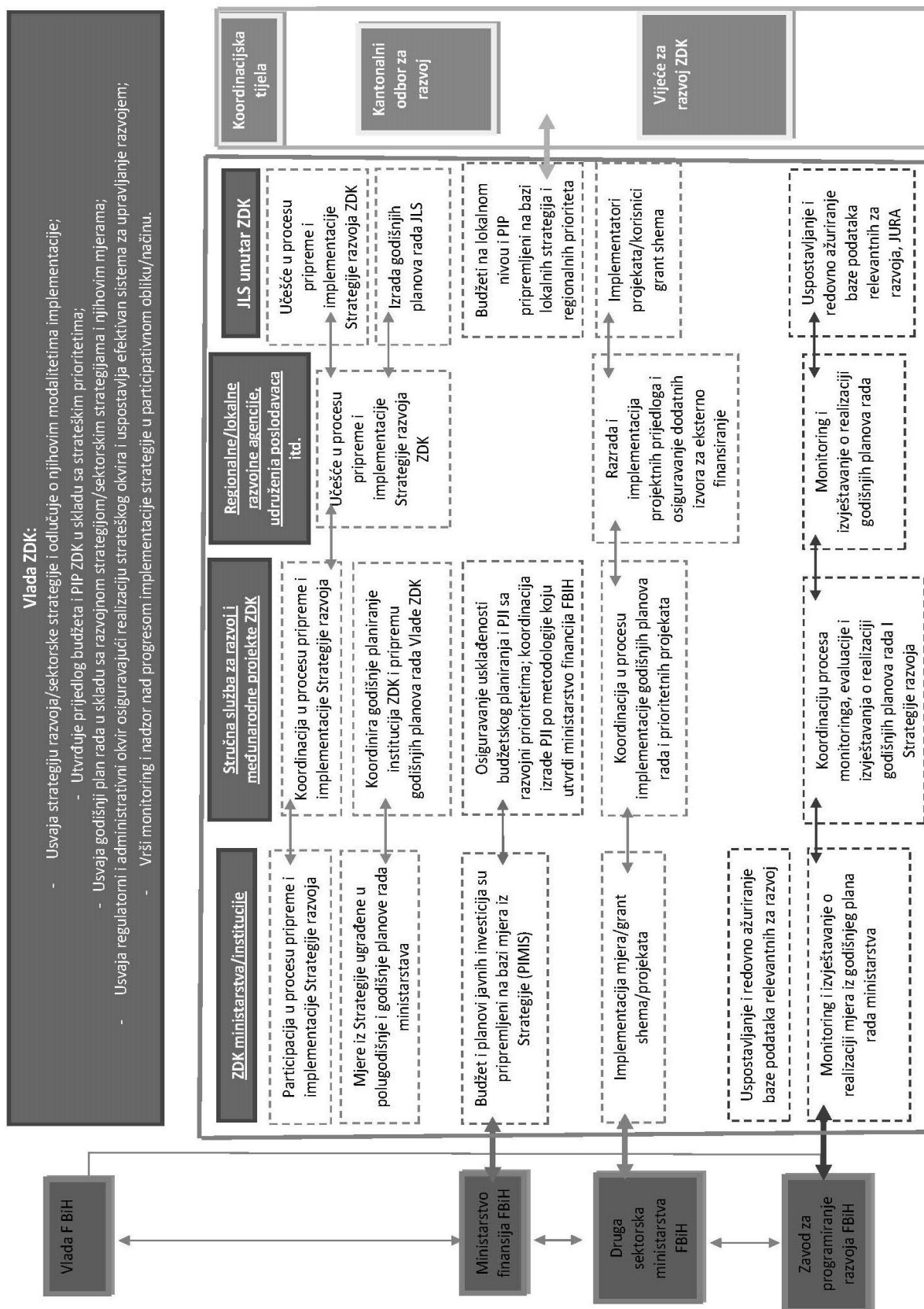
Ključni koraci godišnjeg procesa sistema za upravljanja razvojem u ZDK

- (1) Trogodišnje (3 godine) i godišnje planiranje rada u ministarstvima i javnim ustanovama u ZDK prema razvojnim prioritetima i mjerama utvrđenim prema kantonalnoj strategiji/ostalim sektorskim strategijama, kao i redovnim funkcionalnim odgovornostima kantonalnih institucija i predstavlja osnovu za pripremu prijedloga budžeta i programa javnih investicija ZDK.
- (2) Nacrt trogodišnjih i godišnjih planova su raspravljeni unutar KOR-a i Vijeća za razvoj ZDK prije konačnog podnošenja Vladi ZDK.
- (3) Godišnji planovi rada kantonalnih institucija predstavljaju godišnji Program rada Vlade ZDK. Program rada Vlade je usaglašen sa budžetom i programom javnih investicija.
- (4) Tekuća implementacija godišnjih planova (mjera i programa) od strane svih kantonalnih ministarstava i institucija (uključujući procese nabavke, objava i vođenje *grant-shema*, itd.).
- (5) Sve nadležne institucije u ZDK vrše redovno prikupljanje podataka neophodnih za monitoring, evaluaciju i izvještavanje o realizaciji mjera i programa iz godišnjih planova.

²¹ Kantonalni odbor za razvoj koji uključuje predstavnike svih ministarstava ZDK, kantonalnih institucija, svih pripadajućih jedinica lokalne samouprave i relevantnih nevladinih organizacija u području socijalnog, ekonomskog i okolišnog sektora je uspostavljen 2014. godine, odlukom Vlade ZDK (*Sjednica Vlade 168/12.06.2014*).

²² Vijeće za razvoj ZDK može biti uspostavljeno u procesu revizije trenutne kantonalne strategije 2016-2020., kako bi osigurao angažman šireg broja kantonalnih i lokalnih institucija, kao i javnih, privatnih i nevladinih organizacija u prioritetizaciji, implementaciji, monitoringu i evaluaciji strateških razvojnih prioriteta.

2.4. Plan praćenja, izvještavanja, evaluacije i revizije strategije

Praćenje i evaluacija su osnovni instrumenti upravljanja koji ne pomažu samo u procesu izvještavanja već daju osnovu za buduća planiranja i revizije strateških dokumenata. Dok je *praćenje* sistematično i kontinuirano sakupljanje, analiziranje i korištenje podataka i pokazatelja u svrhu mjerenja napretka ostvarivanja postavljenih ciljeva/programa/projekata i napretka u korištenju dodjeljenih sredstava i preduzimanja odgovarajućih mjera s ciljem eventualnih korekcija, *evaluacija* je proces kojim se određuje vrijednost i značaj intervencije, odnosno programa, projekta ili sveukupne Strategije razvoja, prema definisanim kriterijima. Praćenje realizacije revidirane Strategije razvoja ZDK će se primarno odvijati kroz praćenje implementacije planiranih projekata te praćenje ostvarenih rezultata na nivou prioritetnih ciljeva. Dok praćenje implementacije daje odgovor da li smo neki projekat ostvarili ili ne, praćenje rezultata treba da da informaciju o krajnjim rezultatima intervencije. Za razliku od praćenja, evaluacija daje dokaz zašto ciljevi i rezultati nisu ostvareni. Rezultati praćenja i evaluacije služe kao osnova za izradu godišnjih akcionih planova za implementaciju Strategije razvoja, ali mogu da ukažu i na potrebu revizije Strategije.

Praćenje obuhvata kako postizanje ciljeva iz Strategije razvoja ZDK, tako i provođenje institucionalnih planova kantonalnih ministarstava i institucija u ZDK. Praćenje će se vršiti godišnje u formi godišnjeg izvještaja o stepenu realizacije strategije i sveukupnog stepena razvoja ZDK. Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK će pripremati Izvještaj o razvoju ZDK na godišnjem nivou. Cilj ovog dokumenta je da se sagleda napredak ZDK u jednogodišnjem periodu i stepen doprinosa ostvarenju strateških ciljeva i prioriteta iz Strategije razvoja ZDK. Izvještaj o razvoju prati strukturu Strategije razvoja ZDK, a osnovni elementi su: indikatori i mjere učinka, opis stanja po oblastima, razlozi za opisano stanje i preporuke za unapređenje stanja po oblastima i veći doprinos implementaciji zacrtanih strateških ciljeva.

Praćenje realizacije Strategije razvoja ZDK će se odvijati kroz tri vrste pokazatelja koji su prikazani u narednoj tabeli:

Nivo strateškog cilja	Pokazatelj uticaja
Nivo prioritetnog cilja	Pokazatelj krajnjeg rezultata
Nivo mjera i projekata	Pokazatelj direktnog/izlaznog rezultata

Osim spomenutog, Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK vrši poslove koji se odnose na: horizontalnu i vertikalnu koordinaciju planiranja i izvještavanja, učestvuje u pripremi Nacrta programa rada Vlade ZDK za mandatni period i vrši koordinaciju ocjene napretka u njegovom provođenju, učestvuje u pripremi Nacrta programa rada i izvještaja o radu Vlade ZDK, te rješavanje spornih pitanja u vezi sa usaglašavanjem Planova rada i Izvještaja o radu kantonalnih ministarstava i institucija i provođenje godišnjeg Programa rada Vlade ZDK, koordinira pripremu godišnjeg izvještaja o radu Vlade ZDK.

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK će pratiti stepen realizacije strateških i prioritetnih ciljeva kroz pokazatelje uticaja i pokazatelje krajnjeg rezultata. Tabele koje slijede prikazuju vezu između pokazatelja krajnjeg rezultata i pokazatelja uticaja odnosno prioritetnih ciljeva i strateških ciljeva.

Tabela 31 Sistem za praćenje realizacije Strateškog cilja 1

Strateški cilj 1	Pokazatelji uticaja
1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo	BDP u mil. KM
	Broj zaposlenih
	Prosječna neto plaća u KM
	Broj nezaposlenih
	Indeks razvijenosti

Prioritetni ciljevi	Pokazatelji krajnjeg rezultata
Povećati konkurentnost sektora sa najvećim potencijalom za industrijski rast	Indeks fizičkog obima industrijske proizvodnje
	Ostvarene investicije u prerađivačkoj industriji u 000 KM
	Ukupan izvoz u prerađivačkoj industriji u 000 KM
	Pokrivenost uvoza izvozom u prerađivačkoj industriji
	Broj privrednih subjekata u prerađivačkom sektoru
	Broj zaposlenih u prerađivačkom sektoru
	Indeks obima industrijske proiz. vađenja ruda i kamena
Razvijati postojeće i kreirati nove energetske kapacitete	Ukupne isplaćene investicije u proizvodnji i snab. el. energije u 000 KM
	Broj pravnih lica u proizvodnji i snabdijevanju el. energijom
	Indeks obima proizvodnje i snabd. el. energijom
Povećati konkurentnost MSP i unaprijediti preduzetnički ambijent	Broj registrovanih poslovnih subjekata
	Ukupne isplaćene investicije u 000 KM (2013)

Tabela 32 Sistem za praćenje realizacije Strateškog cilja 2

Strateški cilj 2	Pokazatelji uticaja
2. Pružiti veću podršku ruralnom razvoju iskorištavanjem potencijala poljoprivrede, šumarstva i turizma	Ukupan promet u poljoprivredi i šumarstvu
	Prosječan broj zaposlenih u poljoprivredi i šumarstvu
	Prosječne neto plate u poljoprivredi i šumarstvu
	Ukupan promet u hotelijerstvu i ugostiteljstvu
	Broj zaposlenih u hotelijerstvu i ugostiteljstvu
	Prosječne neto plate u hotelijerstvu i ugostiteljstvu

Prioritetni ciljevi	Pokazatelji krajnjeg rezultata
Podržavati razvoj poljoprivrede sa težištem na oblastima koje imaju tendenciju rasta	Pokrivenost uvoza izvozom za hranu i žive životinje
	Ostvarene investicije u poljoprivredi u nova stalna sredstva uključujući investicije poljoprivrednih gazdinstava u 000 KM
	Ukupna obrađena površina u ha
	Broj registrovanih poslovnih subjekata u polj. i šum.
	Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava koja su svoju djelatnost registrovali po Zakonu o obrtu (osnovna djelatnost)
	Investicije u hotelijerstvu i ugostiteljstvu u 000 KM
Unaprijediti i promovisati kulturno-historijske i prirodne potencijale za razvoj turizma	Broj dolazaka turista
	Broj noćenja turista
	Broj ležaja

Unaprijediti razvoj infrastrukture u kontekstu ruralnog razvoja	Investicije na teritoriji kantona (KM)
Razviti održiv model upravljanja šumama	Udio realizovanih kapitalnih investicija u budžetu (%)
	Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata u hilj. m ³
	Drvena masa ha/m ³

Tabela 33 Sistem za praćenje realizacije Strateškog cilja 3

Strateški cilj 3	Pokazatelji uticaja
3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz aspekt društvenih djelatnosti	Broj učenika osnovnih i srednjih škola na hiljadu stanovnika
	Broj ljekara/1000 stanovnika
	Socijalni transferi po glavi stanovnika

Prioritetni ciljevi	Pokazatelji krajnjeg rezultata
Unaprijediti kvalitet usluga javne uprave i jačati segment pravde i sigurnosti	Broj kriminalnih djela
	Broj prestupnika
Jačati i podržati obrazovanje, sport i kulturu i unaprijediti tržište radne snage	Omjer broja nastavnika prema broju djece u osnovnom i srednjem obrazovanju
	Broj djece koja ponavljaju školovanje
	Broj aktivnih članova u sportskim institucijama
	Broj aktivnih članova u institucijama kulture
Unaprijediti kvalitet življenja stanovnika ZDK kroz dimenziju zdravlja	Broj zdravstveno osiguranih lica u odnosu na ukupno stanovništvo
Povećati kvalitet i efikasnost usluga i podržati reformske aktivnosti u oblasti socijalne zaštite	Broj korisnika socijalne pomoći/1000 stanovnika
	Broj siromašnih
	Iznos socijalnih izdvajanja

Tabela 34 Sistem za praćenje realizacije Strateškog cilja 4

Strateški cilj 4	Pokazatelji uticaja
4. Poboľšati trenutno stanje okoliša i povećati energetska efikasnost	Investicije na teritoriji ZDK
	Udio realizovanih kapitalnih investicija u budžetu (%)

Prioritetni ciljevi	Pokazatelji krajnjeg rezultata
4.1. Povećati energetska efikasnost postojećih potrošača	Potrošnja energenata –za isti proizvodno korisnički nivo
	Emisije GHG gasova
4.2. Uskladiti razvoj energetskog i industrijskog sektora sa načelima zaštite okoliša	Industrijska produktivnost po toni energenta
	Kvalitet rijeka i zemljišta
4.3. Osigurati održivi sistem upravljanja prirodnim resursima i zaštite okoliša	Broj pogona i preduzeća koji izvještavaju
	Oformljen certificiran centar za monitoring emisija i okoliša
4.4. Razvoj regionalne infrastrukture	Potrošnja uglja za proizvodnju energije (tona)
	Povezanost sa regionalnim centrima (izgrađeni putevi)

.....

5.

Na osnovu člana 37. stav 1. tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, a u vezi sa članom 44. stav 4. i članom 45. Zakona o zaštiti kulturne baštine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 2/00), Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na nastavku 23. sjednice održanom 29.01.2016. godine, donosi

O D L U K U

o usvajanju Elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja Zavoda za zaštitu kulturne baštine Zeničko-dobojskog kantona

Član 1.

Usvaja se Elaborat o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja Zavoda za zaštitu kulturne baštine Zeničko-dobojskog kantona.

Član 2.

Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 01-05-1674/16
Datum, 29.01.2016. godine
Zenica

PREDSJEDAVAJUĆA
Draženka Subašić, s.r.

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport**

**ELABORAT O DRUŠTVENO-EKONOMSKOJ OPRAVDANOSTI OSNIVANJA
ZAVODA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA**

Zenica, oktobar 2015. godine

SADRŽAJ:

I UVOD	str. 3
I.1. O pojmu i značaju osnivanja Zavoda za zaštitu kulturne baštine	
Zeničko-dobojskog kantona	str. 4
I.2. Obavljanje djelatnosti zaštite kulturne baštine	
na području Zeničko-dobojskog kantona	str. 4
II POSTOJEĆE STANJE OPHOĐENJA SA KULTURNOM BAŠTINOM	
NA PODRUČJU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA	str. 6
Općina Zavidovići	str. 6
Općina Olovo	str. 6
Grad Zenica	str. 7
Općina Žepče	str. 8
Općina Maglaj	str. 9
Općina Vareš	str. 10
Općina Breza	str. 11
Općina Visoko	str. 12
Općina Tešanj	str. 13
Općina Kakanj	str. 14
Općina Usora	str. 15
Općina Doboj-Jug	str. 15
III STANDARDI I NORMATIVI ZA OSNIVANJE ZAVODA	str. 17
III.1. Uloga i status Zavoda za zaštitu kulturne baštine	
Zeničko-dobojskog kantona	str. 17
III.2. Kadrovi	str. 17
IV PROJEKCIJA ZAVODA	str. 18
Zaključci	str. 19

I UVOD

Složenost pravno-političkog ustrojstva Bosne i Hercegovine je uslovila i složen sistem nadležnosti nad oblasti kulture. Oblast kulture je *Dejtonskim sporazumom* izuzeta iz nadležnosti države (osim osnivanja *Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika* Aneksom 8 ovog sporazuma). Naime, nadležnost je decentralizirana, što je uzrokovalo nepostojanje utvrđene i konzistentne državne kulturne politike koja bi se provodila u svim dijelovima Bosne i Hercegovine.

U Ustavu Bosne i Hercegovine se ne spominje područje kulture kao područje od posebnog interesa za državu Bosnu i Hercegovinu. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine u *članu 4., stav (1), daje ovlasti kantonima za stvaranje i provedbu kulturne politike.*

Ustav Zeničko-dobojskog kantona u članu 18., stav (1), tačka d), spominje oblast kulture i to na način da se uz ostale nadležnosti Kantona propisuje i *nadležnost za utvrđivanje i provođenje kulturne politike.* Članom 37. stav 1. tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona je utvrđeno da Skupština Kantona „*donosi zakone i ostale propise za izvršavanje kantonalnih nadležnosti*“. Članom 50. Ustava je rečeno da je Vlada Kantona nadležna za „*provođenje kantonalne politike i predlaganje i izvršavanje kantonalnih zakona i drugih propisa*“.

Iz navedenog je jasno da nadležnost za utvrđivanje i provođenje kulturne politike u Federaciji BiH imaju kantoni, a da su na području Zeničko-dobojskog kantona za utvrđivanje i provođenje kulturne politike nadležni: Skupština i Vlada Kantona, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport i jedinice lokalne samouprave.

Zakonski osnov za donošenje Elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja Zavoda za zaštitu kulturne baštine Zeničko-dobojskog kantona sadržan je u odredbi člana 44. stav 4. i člana 45. Zakona o zaštiti kulturne baštine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 2/00).

Programom rada Skupštine Zeničko-dobojskog kantona u 2015. godini je planirano razmatranje Elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja Zavoda za zaštitu kulturne baštine Zeničko-dobojskog kantona. S tim u vezi, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport je formiralo Radnu grupu koju su činili predstavnici: Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (Indira Heganović i Nebojša Vasiljević), Ministarstva za pravosuđe i upravu (Ružica Jukić-Ezgeta), Zavičajnog muzeja Visoko (Đenana Ganić), Muzeja grada Zenice (Ikbalo Cogo) i JU Muzej Tešanj (Ernad Prnjavorac) koja je izradila Elaborat.

Osim oblasti nacionalnih spomenika, odnosno odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika na državnom nivou, kao i na federalnom, nemamo zakona koji tretiraju oblast zaštite kulturne baštine. Sva zakonska regulativa je na kantonalnom nivou.

Zaštitu kulturne baštine na federalnom nivou obavlja Zavod za zaštitu spomenika Federacije Bosne i Hercegovine, na kantonalnom-kantonalni zavodi (Kanton Sarajevo, Tuzlanski, Unsko-sanski, Srednjobosanski i Hercegovačko-neretvanski kanton).

Međunarodne konvencije - Konvencija za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba (Hag, 1954. godine), Evropska konvencija o zaštiti arheološkog naslijeđa (London, 1969. godine), Konvencija o mjerama za zaštitu i spriječavanje nedozvoljenog uvoza, izvoza i prenosa svojine kulturnih dobara (Pariz, 1970. godine), Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 1972. godine), Konvencija o zaštiti arhitektonskog naslijeđa Evrope (Granada 1985. godine), kao i konvencije i drugi međunarodni multilateralni i bilateralni ugovori kojima pristupi ili koje prihvati Bosna i Hercegovina u obavezi su se primijenjivati i njihove odredbe svi subjekti zaštite su obavezni na odgovarajući način primijenjivati.

I.1. O pojmu i značaju osnivanja Zavoda za zaštitu kulturne baštine Zeničko-dobojskog kantona

U dokumentima međunarodnih organizacija na različite se načine definira kulturna baština. Najčešće citirana definicija je sadržana u UNESCO-voj Konvenciji o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine koja je usvojena 1972. godine. Potpisujući Konvenciju, države priznaju da kulturna baština koja se nalazi na njihovom teritoriju i koja je upisana na Popis svjetske baštine sačinjava svjetsku baštinu, a njezina zaštita je dužnost i nacionalnih država i međunarodne zajednice kao cjeline. Ideja svjetske baštine nije zasnovana na suprotnosti sa nacionalnim

kulturnim identitetima, nego na međusobnom prožimanju. Naime, pravo na nacionalnu kulturu jedno je od osnovnih ljudskih prava, a osnovne odlike nacionalnog identiteta su jezik, tradicija i kulturna baština, te osjećaj nacionalne pripadnosti. Kulturna baština je jedan od nositelja odlika identiteta određene zajednice. Očuvanje kulturne baštine istovremeno je i očuvanje razlika koje pojedine zajednice baštine.

Pod kulturnom baštinom podrazumijavaju se:

- Spomenici: djela arhitekture, monumentalna vajarska i slikarska djela, elementi ili struktura arheološkog karaktera, natpisi i grupe elemenata koje imaju izuzetnu univerzalnu vrijednost sa historijskog, umjetničkog ili naučnog gledišta;
- Grupna zdanja/Graditeljske cjeline: grupe izolovanih ili povezanih građevina, koje po svojoj arhitekturi, jedinstvu i uklopljenosti u pejzaž predstavljaju izuzetnu univerzalnu vrijednost s historijske, umjetničke ili naučne tačke gledišta;
- Kategorizacija spomenika: Nacionalni spomenik je dobro koje je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine utvrdila kao Nacionalni spomenik Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 5. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini. U ovom tekstu ostali spomenici su kategorisani kao Regionalni ili Lokalni. To su spomenici koji također zadovoljavaju pomenute kriterije ali na lokalnom ili regionalnom nivou jer jedan spomenik može imati prvorazredni uticaj na formiranje identiteta grada a da nemaju značaj nacionalnog spomenika.

I.2. Obavljanje djelatnosti zaštite kulturne baštine na području Zeničko-dobojskog kantona

Oblast kulturne baštine na području Zeničko-dobojskog kantona je regulisana Zakonom o zaštiti kulturne baštine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 2/00). Zakonom se utvrđuju mjere zaštite i korištenja dobara baštine, prava i obaveze vlasnika dobara baštine i nosioci njene zaštite. Zakon predviđa postojanje kantonalnog zavoda za zaštitu baštine koji bi se starao o zaštiti, korištenju i obnovi dobara baštine. On bi imao zadatak voditi registar dobara baštine i pružati stručnu pomoć organima vlasti i vlasnicima baštine. Nažalost, Zavod nikada nije formiran. Nepostojanje zavoda onemogućava sistematsku i plansku brigu o kulturnoj baštini na području Kantona.

Na području Zeničko-dobojskog kantona se nalaze neki od najznačajnijih kulturno-historijskih spomenika Bosne i Hercegovine: Mile – kraljevsko stolno, krunidbeno i grobno mjesto bosanskih kraljeva za vrijeme srednjovjekovne Bosne; kraljevski grad Bobovac, srednjovjekovne tvrđave u Maglaju, Tešnju i Vranduku, značajni vjerski objekti itd. Područje Zeničko-dobojskog kantona predstavlja veliki neiskorišteni kulturno-turistički potencijal. Na području Zeničko-dobojskog kantona se nalazi 49 nacionalnih spomenika.

Arheološki nalazi upućuju na kontinuitet života od prahistorijskog doba na ovim prostorima. Brojni ostaci naselja i gradina iz neolitskog i metalnog doba nalaze se u skoro svim općinama Kantona. Na ovom prostoru bio je Iliyricum, rimska provincija koja je ostavila tragove civilizacije na brojnim arheološkim nalazištima.

U gornjem toku rijeke Bosne, oko grada Visokog, bilo je organizirano jezgro srednjovjekovne bosanske države. Ključni objekti iz ovog perioda (Bobovac, Vranduk, Maglajska tvrđava, Tešanjaska tvrđava) su nosioci identiteta ovog prostora. U jednom vremenu Bosansko kraljevstvo je slovalo kao najmoćnija država Južnih Slavena.

Okolnosti da ovim geografskim prostorom prolazi ona znamenita euroazijska granica svjetova, civilizacija, religija i svjetonazora, opredijelila je historijsku sudbinu Bosne.

Osmanska imperija ostala je u Bosni više od 400 godina. U ovo doba formirane su jezgre gradova u BiH i kao takve ostale su prepoznatljive sve do danas (čaršije i mahale).

Berlinski kongres je 1878. godine dao mandat Austro-Ugarskoj da okupira Bosne i Hercegovinu. Na temelju te odluke, Austro-Ugarska monarija ostala je na ovim prostorima 40 godina, što je ostavilo duboke tragove na način života u Bosni i Hercegovini i njeno graditeljsko naslijeđe.²³

---

²³ Studija kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Zeničko-dobojskog kantona

II POSTOJEĆE STANJE OPHODENJA SA KULTURNOM BAŠTINOM NA PODRUČJU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

OPĆINA ZAVIDOVIĆI

Prahistorijski period

Iz ovog perioda ozbiljnijih arheoloških istraživanja nije bilo. Prema dostupnim podacima radi se o tri lokaliteta na površini od oko 3000 m², zbog malobrojnosti, velikog historijskog značaja.

Srednji vijek

U ovom periodu bilježe se tri lokaliteta ukupne površine 7200 m², koje je potrebno obilježiti.

Austrougarski period

U ovom periodu je nastala jezgra grada i bilježi se devet objekata ukupne površine 5600 m². Svi objekti su u dobrom stanju

Nacionalni spomenici:

R/B	NAZIV	BROJ ODLUKE
1.	Graditeljska cjelina-Manastir Vozučica	06.1-21043/03.
2.	Graditeljska cjelina-Stara džamija u selu Rujnica	06.1-02-3-71/10-5.

OPĆINA OLOVO

Prahistorijski period

Na osnovu dostupnih podataka, u ovom periodu se bilježe tri arheološka lokaliteta ukupne površine 1005 m². Lokaliteti su uglavnom ugroženi.

Antički period

Iz antičkog perioda zabilježeni su podaci o jednom objektu-ostaci rimskog mosta.

Srednji vijek

Iz ovog perioda je zabilježeno 25 lokaliteta: naselja, groblja, nekropole, stećci. Ukupna procijenjena površina je 11750 m². Zbog velikog broja nalazišta imaju regionalni značaj.

Otomanski period

Za ovaj period veže se izgradnja džamija, a zabilježeno je njih osam. Osim džamija značajne su i nekropole groblja i grobovi sa šehidskim nišanima, a u ovom periodu ih je šest. Ukupna površina je 1150m² + 10500m².

Nacionalni spomenici

R/B	NAZIV	BROJ ODLUKE
1.	Stara drvena džamija u Miljevićima	07.2-02-124/07-4
2.	Nekropola sa stećcima na lokalitetu „Mramorje“ u selu Moguše	02-02-94/08-5
3.	Nekropola sa stećcima „Mramorje“ i starim nišanima u selu Lavšići	02-02-228/07-9
4.	Nekropola sa stećcima na lokalitetu „Navitak“ u selu Boganovići	02-02-66/08-7
5.	Zaštićeno područje Bakići, nekropole sa stećcima, nišanima, obeliskom i ostacima crkve Sveti Roko	02-02-170/08-12
6.	Graditeljska cjelina-drvena džamija u mjestu Solun	06.1-2-40/09-40
7.	Rimski most na rijeci Orlji	02-2.3-77/11-11
8.	Crkva „Majke Božije“ u Olovu	07.3-02.3-71/10-22
9.	Nekropola stećaka na lokalitetu „Mramor“ u naselju Musići	05.1-02.3-71/10-35

GRAD ZENICA**Prahistorijski period**

Ovo područje su nastanjivali pripadnici ilirskog plemena Desitija, te su izgradili veći broj gradina na području grada Zenica. Bilježi se 15 lokaliteta: naselja, utvrde, gradine, ukupne površine 9350m², značajne vrijednosti.

Antički period

Iz Antičkog perioda zabilježeni su podaci o 18 lokaliteta: rimska cesta, objekti, grobovi, kasnoantičke grobnice i sl. ukupne površine 3218m². Lokaliteti imaju historijsku vrijednost.

Srednji vijek

Bogato srednjovjekovno nasljeđe je uglavnom zapušteno i neobilježeno. Iz Srednjeg vijeka značajna su 32 objekta/lokaliteta, ukupne površine 8561m².

Otomanski period

Iz ovog perioda se bilježi osam objekata, uglavnom džamija, grobovi sa nišanima, turbe i česme, uz četiri značajne ambijentalne cjeline i groblja ukupne površine cca 3800m². Postojeće stanje pojedinih objekata je potrebno dodatno evidentirati.

Austrougarski period:

U ovom periodu izgrađeni su brojni objekti javne, administrativne, kulturne i vjerske prirode, te naravno stambene, različitih stilskih karakteristika. Bilježi se 11 objekata iz ovog perioda ukupne površine cca 4250m². Većina objekata je u dobrom stanju.

Nacionalni spomenici

R/B	NAZIV	BROJ ODLUKE
1.	Graditeljska cjelina „Stari grad Vranduk“	05.2-2-274/04-4
2.	Ploča sudije Gradeše	05-6-786/03
3.	Crkva Sv.Ilije sa župnim uredom	02-2-178/05-2
4.	Sultan Ahmedova džamija sa Medresom	07.2-2-173/05-4
5.	Crkva rođenja presvete Bogorodice	02-2-177/05-2
6.	Stara džamija u Orahovici	07.1-2.3-77/11-30
7.	Historijski spomenik zgrada Sinagoga	06.1-02.3-53/13-6
8.	Graditeljska cjelina zgrada „Papirna“	06.1-2.3-73/12-34
9.	Mjesto i ostaci graditeljske cjeline Sejmanske džamije	07.2-02-174/05-3

OPĆINA ŽEPČE**Prahistorijski period**

Iz ovog perioda bilježi se postojanje jedne lokacije ukupne površine 400 m². Lokalitet je od historijskog i lokalnog značaja.

Srednji vijek

U ovom periodu bilježi se postojanje jedne cjeline, nekropole stećaka na jevrejskom groblju površine od 400 m². Regionalnog je značaja.

Otomanski period

U ovom periodu značajno je postojanje 10 objekata, lokacija ukupne površine 5960 m². Objekti u gradu su u lošem stanju.

Austrougarski period

U Austrougarskom periodu, na području općine Žepče, zabilježeno je postojanje spomenika ili cjelina na 10 lokacija (crkve, groblja, kapele) ukupne površine 9100 m².

Nacionalni spomenici:

R/B	NAZIV	BROJ ODLUKE
1.	Alibegova (Trzanska) džamija	07.1.1.-02-40/09-8

OPĆINA MAGLAJ**Prahistorijski period**

Područje maglajske općine bilo je naseljeno još u prahistorijsko doba. Nalazi iz ovog perioda locirani su kod Novog Šehera. Pripadaju mlađem kamenom dobu, neolitu, i to butmirskoj kulturi.

Iz ovog perioda zabilježeno je postojanje četiri lokacije/cjeline ukupne površine od 1000 m². Lokaliteti su uglavnom ili nedostupni i potpuno zarasli ili su ugroženi izgradnjom objekata, ali su od velikog historijskog značaja.

Rimski period

Nalazišta iz ovog perioda su malobrojna i nedovoljno istražena. Prema dostupnim podacima radi se o četiri lokaliteta koji su uglavnom nedostupni, na površini od 3000 m².

Srednji vijek

Nalazi iz srednjeg vijeka ukazuju na znatnu naseljenost ovog područja što potvrđuje 100 pronađenih stećaka u devet naselja i 17 nekropola na površini od 5902 m², a koji su danas većim dijelom totalno devastirani. Iz ovog perioda dominira Tvrdava Maglaj kao dominantni simbol grada i ključna struktura iz ovog perioda koja je proglašena nacionalnim spomenikom.

Otomanski period

Struktura današnje čaršije nastala je u otomansko doba te se u dobroj mjeri sačuvala i do danas. Tri nacionalna spomenika i to uz urbanu cjelinu su temelj urbanog identiteta grada zajedno sa još četiri džamije i tri muslimanska greblja, ukupne površine 15415 m².

Austrougarski period

U ovom periodu izgrađeni su brojni objekti javne, administrativne, kulturne, vjerske i stambene prirode. Bilježi se postojanje tri objekta iz ovog perioda ukupne površine 1450 m². Objekti su lokalnog i regionalnog ambijentalnog karaktera.

Nacionalni spomenici

R/B	NAZIV	BROJ ODLUKE
1.	Džamija Kuršumlija	02-02-35/04-7
2.	Graditeljska cjelina –Stari grad Maglaj	05.2-2-78/04-5
3.	Historijska građevina-Uzeirbegovića konak	02-02-79/04-4
4.	Istorijska građevina –Crkva Sv.Ilije proroka	06.2-02.3-53/13-7

OPĆINA VAREŠ

Općina Vareš ima specifično kulturno-historijsko naslijeđe koje je djelimično ugroženo novijom gradnjom.

Prahistorijski period

Na nekoliko lokaliteta u okolini su pronađeni ostaci iz prahistorijskog perioda, a najznačajnije je nalazište u Brgulama. Lokalitet je površine 500 m². Zbog izuzetne rijetkosti ova nalazišta su sama po sebi od velikog značaja.

Antički period

Iz ovog perioda najznačajnija je Bazilika u Dabravinama. Lokalitet je površine 1200 m².

Srednji vijek

U ovom periodu se bilježi postojanje dva lokaliteta ukupne površine 7000 m², od kojih je jedan Nacionalni spomenik.

Otomanski period

U ovom periodu značajna su četiri objekta površine 1153 m², od kojih je jedan objekat Nacionalni spomenik.

Nacionalni spomenici

R/B	NAZIV	BROJ ODLUKE
1.	Historijsko područje - srednjovjekovni kraljevski grad Bobovac	01-277/02.
2.	Župna crkva u Varešu	08.2- 6 – 971/03-5
3.	Arheološko područje - Dabravine sa ostacima iz bronzanog doba i kasne antike	05.1-2-1068/03-4
4.	Istorijsko područje – Nekropole sa stećcima i starim nišanima u naselju Budoželje	02-02-40/09-2
5.	Crkva posvećena Pokrovu Presvete Bogorodice sa pokretnom imovinom	06.2-2-40/09-15
6.	Historijsko područje – Kovačnice (majdani) u selu Očevlje	04.1-2.3-77/11-21

OPĆINA BREZA**Prahistorijski period**

Iz ovog perioda bilježe se tri arheološka lokaliteta površine 1600 m².

Antički period

U ovom periodu značajna su šest objekata/lokaliteta, površine 1142,5 m² velike historijske vrijednosti.

Srednji vijek

Najveći broj lokaliteta na području općine Breza veže se za ovaj period. Bilježi se 16 lokaliteta, uglavnom nekropola stećaka i grobalja, ukupne površine 4453 m². Bogato srednjovjekovno naslijeđe, sa brojnim nalazištima stećaka od velike historijske, ambijentalne i spomeničke vrijednosti svjedoče o životu u ovom periodu.

Otomanski period

Za ovaj period se vežu podaci o dva objekta ukupne površine 600 m². Zbog svoje malobrojnosti ovi spomenici ostaju rijetki svjedoci otomanskog perioda na području općine.

Austrougarski period

U ovom periodu izgrađeni su brojni objekti javne, administrativne, kulturne i vjerske prirode, te stambene različitih stilskih karakteristika. Prema podacima, u ovom periodu se bilježe podaci o osam objekata površine 3100 m².

Nacionalni spomenici

R/B	NAZIV	BROJ ODLUKE
1.	Arheološko područje – Kasnoantička bazilika na Crkvini	05.1-02-31/04-3

OPĆINA VISOKO**Neolitska naselja**

Na području Visokog nalaze se brojna arheološka nalazišta iz mlađeg i srednjeg neolitskog perioda koja uglavnom nisu dovoljno istražena, te brojna nalazišta keramike iz tog perioda. Iz ovog perioda bilježi se postojanje devet arheoloških lokaliteta, ukupne površine 1235 m². Lokaliteti su uglavnom ili nedostupni ili su ugroženi gradnjom objekata.

Naselja metalnog doba

Iako je ovo područje bilo gusto naseljeno, do danas nema mnogo nalazišta koja se pripisuju ovom periodu. Radi se o tri lokacije površine 1400 m².

Rimski period

Nalazišta u ovom periodu su malobrojna i nedovoljno istražena. Iz ovog perioda se bilježe tri lokacije ukupne površine od 3100 m².

Srednji vijek

Područje Visokog je također jedan od najznačajnijih centara srednjovjekovne bosanske države. Na pojedinim lokalitetima sačuvan je i kontinuitet življenja na dominantnim uzvišenjima (na gradinama) te se tako stvorila višeslojna graditeljska i arheološka baština. Iz ovog perioda bilježi se postojanje 25 lokaliteta ukupne površine 17620 m².

Otomanski period

Graditeljsko naslijeđe na području općine Visoko iz otomanskog perioda ima uglavnom provincijski karakter, karakterističan za manje čaršije tog doba. Iz ovog perioda značajno je osam objekata i 11 ambijentalnih cjelina (grobља), ukupne površine 14210 m².

Austrougarski period

U ovom periodu izgrađeni su brojni objekti javne, administrativne, kulturne i vjerske prirode, te stambene različitih stilskih karakteristika. Zabilježeno je postojanje 12 objekata ukupne površine 8650 m².

Nacionalni spomenici

R/B	NAZIV	BROJ ODLUKE
1.	Arheološko područje Mile - Krunidbena i grobna crkva bosanskih kraljeva	06-6-894/03-2 05.2-2-106/09-3
2.	Graditeljska cjelina - Tabačka (Tabhanska) džamija	08-2-6-801/03-9
3.	Historijsko područje-Stari grad Visoki	05.1-2-1047/03-2
4.	Graditeljska cjelina-Crkva Sv.Prokopija	07.2-2-32/04-3
5.	Arheološko područje-Prahistorijsko naselje na lokalitetu Okolište u naseljima Okolište i Radinovići	05.2-2-159/06-3
6.	Građevinska cjelina-Samostan Sv.Bonaventure	07.3-2.3-73/12-19

OPĆINA TEŠANJ**Prahistorijski period**

Arheološka nalazišta koja datiraju iz ovog perioda odnose se na nekropole, naselja, i gradine koja uglavnom nisu dovoljno istražena. Na području općine Tešanj takvih ih je devet na ukupnoj površini od 3500 m². Lokaliteti su uglavnom zarasli ili su ugroženi izgradnjom objekata.

Rimski period

Nalazišta iz ovog perioda su također malobrojna i nedovoljno istražena. Evidentiran je jedan lokalitet ukupne površine 500 m².

Srednji vijek

Područje Tešnja je također je jedan od najvažnijih centara srednjovjekovne bosanske države, te su sačuvani brojni graditeljski ostaci, a ukupno ih je 16 registriranih na površini od 13796 m².

Otomanski period

U ovom periodu bilježi se postojanje 15 objekata, ambijentalnih cjelina i grobalja ukupne površine 6170 m². Ističe se poseban značaj arhitektonske i ambijentalne vrijednosti urbane cjeline Tešnja.

Austrougarski period

Objekti austrougarskog perioda su vrlo pogodni za adaptaciju i promjenu namjene i njih devet je evidentirano na području općine Tešanj na ukupnoj površini od 3900 m².

Nacionalni spomenici

R/B	NAZIV	BROJ ODLUKE
1.	Graditeljska cjelina - stari grad Tešanj	06-893/03-2
2.	Historijska građevina – Eminagića konak	07.2-2-963/03-7
3.	Graditeljska cjelina – Čaršijska (Gazi Ferhad-begova) džamija	07.2-2-248/04-4

OPĆINA KAKANJ**Prahistorijski period**

Područje Kaknja je naseljeno još od neolitskog perioda, gdje postoje kakanjska, butmirska i starčevačka kultura. Iz ovog perioda bilježi se postojanje šest lokacija ukupne površine 4200 m². Lokaliteti su od historijskog značaja zbog malobrojnosti, ali i od velikog lokalnog značaja zbog kontinuiteta života na ovom području.

Srednji vijek

Bogato srednjovjekovno naslijeđe, sa brojnim nalazištima od velike historijske vrijednosti svjedoče o vremenu srednjovjekovne bosanske države. Ostaci gradova i stećci ispunjavaju više kriterija za proglašenjem spomenicima od kantonalnog značaj i nacionalne vrijednosti. Iz ovog perioda bilježi se postojanje 112 lokaliteta, ukupne površine od 33895 m².

Otomanski period

U užoj jezgri Kaknja nema spomenika niti urbanih cjelina iz otomanskog perioda. Sačuvani su sakralni objekti u okolnim naseljima. Bilježi se 37 lokacija i 29 ambijentalnih cjelina i grobalja, ukupne površine 32840 m².

Austrougarski period

U ovom periodu izgrađeni su brojni objekti stambene, javne, administrativne, kulturne i vjerske prirode. Iz ovog perioda se bilježi postojanje 12 cjelina, ukupne površine 15720 m² koncentrisane uglavnom u Kraljevoj Sutjesci.

Nacionalni spomenici

R/B	NAZIV	BROJ ODLUKE
1.	Graditeljska cjelina - Džamija u Kraljevoj Sutjesci	07-6-44/03-1
2.	Graditeljska cjelina - Franjevački samostan i Crkva sv. Ive Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci, zajedno sa pokretnom imovinom u sastavu samostanskog muzeja	06.1-2-41/03-3
3.	Historijsko područje – Glavica u Bilješevu	07.3-2.3-77/11-19
4.	Povijesna građevina – Kuća Ive Duspera u Kraljevoj Sutjesci	02-02-43/03-2
5.	Arheološko područje – Prahistorijsko neolitsko naselje Obre II na lokalitetu Gornje polje u naselju Obre	02-2-40/09-51
6.	Arheološko područje – Vladarski dvor iz 14. i 15. stoljeća u Kraljevoj Sutjesci, općina Kakanj	06-6-42/03-3
7.	Pokretno dobro - zbirka od 22 inkunabule, vlasništvo Franjevačkog samostana u Kraljevoj Sutjesci	05-6-88/03
8.	Zgrada poznata kao „Turski sud“ (Kula hadži Muhamed-bega) u Ribnici, historijski spomenik	03.2-2.3-73/12-25

OPĆINA USORA**Antički period**

Prostor oko rijeke Usore i njenih pritoka bio je nastanjen još u paleolitiku (starije kameno doba), a u blizini se nalaze i ostaci rimskog naselja, površine cca 500 m².

Srednji vijek

U ovom periodu bilježi se postojanje jedne nekropole stećaka, površine cca 500 m². Pomenuti lokaliteti zbog svoje malobrojnosti su od velikog historijskog značaja. Potrebno ih je dokumentirati i obilježiti. Objekat značajne arhitektonske i ambijentalne vrijednosti i regionalnog značaja je župna crkva površine cca 280 m².

OPĆINA DOBOJ-JUG**Prahistorijski period**

Iz ovog perioda bilježi se tri lokaliteta ukupne površine 4700 m². Lokaliteta su sačuvani, ali neistraženi.

Srednji vijek

Iz srednjovjekovnog perioda, na području općine Doboj-Jug evidentiran je jedan spomenik-nekropola stećaka. Lokalitet je također sačuvan, ali neistražen.

Uzimajući u obzir broj nacionalnih spomenika može se konstatovati da se na području Zeničko-dobojskog kantona nalazi značajan kulturni kapital Bosne i Hercegovine. Ovaj kulturni potencijal je nužno staviti u funkciju razvoja Kantona za što je naophodno obezbijediti sve kapacitete.

Prilikom izrade Strategije kulturne politike Zeničko-dobojskog kantona od općina sa područja Kantona su traženi određeni podaci iz oblasti kulturne baštine. Nadležne općinske službe su dale vrednosne sudove o kvaliteti zaštite kulturne baštine te su identificirale barijere i teškoće sa kojima se susreću u procesu zaštite baštine:

- općina Vareš je istakla da država ne vodi odgovarajuću brigu o kulturnoj baštini, te da kroz zajedničke projekte i aktivnosti sa nevladinim organizacijama Općina nastoji realizirati određene manje projekte koji su usmjereni ka zaštiti, očuvanju kao i afirmaciji kulturne baštine. U zadnje vrijeme Općina nastoji razvijati projekte koji imaju za cilj zaštitu industrijskog naslijeđa;
- općina Visoko je istakla da u cilju zaštite kulturne baštine treba definisati upravljanje i korištenje kulturne baštine, te upravljanje prenijeti na ovlaštenu instituciju;
- iz općine Kakanj ukazali su na opću nebrigu o kulturnoj baštini;
- nadležna služba općine Maglaj navela je da je otežano održavanje, sanacija i rekonstrukcija postojećih objekata kulturne baštine posljedica nedostatka finansijskih sredstava u lokalnoj zajednici, a i nedovoljnog ili nikakvog finansiranja zaštite spomenika kulture i kulturne baštine sa drugih nivoa vlasti. Problem predstavlja i to što se ne zna po kojim kriterijima i na koji način se opredjeljuju sredstva za sanaciju i održavanje kulturno – historijskih spomenika;
- općina Tešanj je ukazala na neusklađenost postojeće legislative sa stvarnim potrebama na terenu, nedovoljnu finansijsku podršku mjerama zaštite kulturnog naslijeđa te na nepostojanje sankcija za ugrožavanje ili uništavanje kulturnog naslijeđa;
- općina Zavidovići je ukazala na probleme nepostojanja zvanične institucije za zaštitu kulturne baštine, na nedostatak stručnih kadrova, sredstava i namjenskog prostora;
- iz općine Breza ukazali su na problem podijeljene nadležnosti za brigu o zaštiti kulturne baštine i na nepostojanje ažurne evidencije o kulturnoj baštini;
- općina Usora je istakla da je kulturna baština na području Općine dosta dobro zaštićena;
- grad Zenica i općina Doboj-jug-a su istakli problem nedostatka finansijskih sredstava;
- Iz nadležne službe općine Olovo istakli su problem nepostojanja kvalitetnih istraživanja na području općine, nedostatak sredstava za restauraciju, konzervaciju i uređenje dobara, te nedovoljnu saradnju institucija i organizacija u Bosni i Hercegovini koje se bave ovom tematikom, kao i nedostatak preciznije strategije u smislu rješavanja problema²⁴.

---

²⁴ Strategija kulturne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2014.-2020. godina („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/14.)

III STANDARDI I NORMATIVI ZA OSNIVANJE ZAVODA

Za osnivanje i početak rada Zavoda moraju biti obezbijeđeni sljedeći uslovi:

- Odgovarajuće radne prostorije;
- Tehnička oprema za dokumentaciju; i
- kadrovi: stručnjaci iz oblasti arhitekture, arheologije, historije i historije umjetnosti, etnografije, etnologije.

III.1. Uloga i status Zavoda za zaštitu kulturne baštine Zeničko-dobojskog kantona:

Uloga i status Zavoda proizilaze iz zakonskih obaveza i programskih opredjeljenja, a osnovni su:

- Istraživanje i evidentiranje nepokretnosti i pokretnih dobara za koje se pretpostavlja da su od posebnog značaja za kulturu i historiju;
- Utvrđivanje koje nepokretnosti i pokretna dobra imaju svojstvo objekta kulturno – historijskog naslijeđa;
- Proučavanje kulturno – historijskog i prirodnog naslijeđa i staranje o primjeni savremenih metoda zaštite;
- Staranje o organizaciji pravilnog čuvanja i održavanja zaštićenih objekata, vršenje stručnog nadzora nad tim objektima, predlaganje i preduzimanje mjera zaštite;
- Pružanje stručne pomoći imaocima zaštićenih objekata;
- Rad na konzervaciji i restauraciji zaštićenih objekata i vršenje stručnog nadzora nad izvođenjem radova na ovim objektima;
- Staranje o racionalnijem korištenju objekata kulturno – historijskog naslijeđa;
- Vođenje registra o svim zaštićenim objektima;
- Vršenje propagande i popularizacije kulturno – historijskog i prirodnog naslijeđa, objavljivanje publikacija o ovom naslijeđu i o rezultatima rada na njegovoj zaštiti;
- Organizovanje predavanja, izložbi i drugih pogodnih oblika kulturno obrazovne djelatnosti;

III.2. Kadrovi

Radi obezbjeđenja kvalitetnog, stručnog i blagovremenog vršenja osnovne djelatnosti Zavoda potrebno je osigurati sredstva za slijedeće kadrove:

- stručnog saradnika za **graditeljsko naslijeđe**,
- stručnog saradnika za **arheološko i spomeničko naslijeđe**,
- stručnog saradnika za **kulturno-historijsko i historijsko-umjetničko naslijeđe**,
- stručnog saradnika za **opće poslove i**
- **u slučaju postojanja mogućnosti- stručnog saradnika za etnologiju.**

Opis poslova i uslovi će se bliže definirati Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i zadataka.

IV. PROJEKCIJA ZAVODA

- a) Osnivanje novog, samostalnog i posebnog pravnog lica – Javna ustanova (kupovina opreme, izgradnja zgrade, zapošljavanje potrebnog kadra itd.)**
- b) Osnivanje Zavoda kao organizacione jedinice Ministarstva**
- c) Osnivanje posebnog odsjeka u okviru Sektora za kulturu i sport**

Aktuelnost pitanja zaštite kulturno-historijskog nasljeđa proizilazi iz činjenice da su ova društvena dobra izuzetno podložna propadanju, nestajanju i otuđivanju zbog nepostojanja odgovarajuće (specijalizirane) službe. Materijalna i nematerijalna dobra ne samo što nemaju organizovanu zaštitu, već se ne iznalaze ni rješenja za njihovo društveno korištenje za obrazovno – vaspitne, naučne, kulturne, privredno – turističke i druge aktivnosti.

Sigurni smo da bi kao idealno rješenje za Zeničko-dobojski kanton bilo osnivanje Zavoda kao Javne ustanove i vjerujemo da bi takav vid organiziranja bio adekvatno rješenje za Zeničko-dobojski kanton. Međutim, ako se sagleda trenutna finansijska situacija na području Kantona, kao prijelazno rješenje se u narednim godinama predlaže se projekcija C – Osnivanje posebnog odsjeka u okviru Sektora za kulturu i sport

Z a k l j u č c i

Nakon analize finansijskih, pravnih, kadrovskih, stručno-tehničkih faktora bitnih za osnivanje Zavoda za zaštitu kulturne baštine možemo zaključiti:

- Zakonom o zaštiti kulturne baštine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 2/00) je utvrđena obaveza osnivanja Zavoda za zaštitu kulturne baštine.
  - U pet kantona na području Federacije BiH (KS, TK, USK, SBK, HNK), djeluju institucije zavoda za zaštitu kulturnog naslijeđa: Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo, Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona, Javna ustanova „Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa“, sa sjedištem u Bihaću, Kantonalni zavod za urbanizam prostorno planiranje i zaštitu kulturno – istorijskog/povijesnog naslijeđa Srednjobosanskog kantona, sa sjedištem u Bugojnu, Zavod za zaštitu kulturno-povijesne baštine Hercegovačko-neretvanske županije, sa sjedištem u Mostaru.
  - Uvidom u broj nacionalnih spomenika i drugih arheoloških ostataka na području Zeničko-dobojskog kantona se može utvrditi da su isti zastupljeni u skoro svim općinama, što podrazumijeva obavezu osiguranja stručnog nadzora nad zaštitom i načinom korištenja dobara kulturno-historijskog naslijeđa u skladu sa Zakonom.
  - Za osnivanjem Zavoda za zaštitu kulturne baštine postoji objektivna društvena potreba, čime bi se unaprijedio sistem zaštite kulturne baštine, ostvarilo pravo građana Zeničko-dobojskog kantona na zaštitu nacionalnog i kulturnog identiteta. Kantonalni zavod bi kroz svoj rad povećao stepen uključenosti javnosti o kulturno-historijskom naslijeđu na području Zeničko-dobojskog kantona, ali i omogućio dostupnost i korištenje baštine u sredini u kojoj je i nastala.
  - Razlozi za osnivanjem Zavoda za zaštitu kulturne baštine proizilaze i iz potrebe za sistematskom i planskom brigom o kulturnoj baštini na području Kantona, uz jačanje kulturno-turističkih potencijala. Kulturno-historijski spomenici uz ulaganja u infrastrukturu predstavljaju ogroman kulturni kapital, te ogromno potencijalno područje za otvaranje radnih mjesta.
  - Tri su projekcije Zavoda:
    1. Osnivanje novog, samostalnog i posebnog pravnog lica – Javna ustanova
    2. Osnivanje Zavoda kao organizacione jedinice Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport
    3. Osnivanje posebnog odsjeka u okviru Sektora za kulturu i sport Ministarstva.
  - Svjesni značaja i potrebe za osnivanjem Zavoda za zaštitu kulturne baštine, ali i činjenice nepovoljne finansijske situacije na području Zeničko-dobojskog kantona, kao prijelazno rješenje predlaže se treća projekcija Zavoda-poseban odsjek u okviru Sektora za kulturu i sport, koji bi se u skladu sa Akcionim planom Strategije kulturne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2014.-2020. godine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/14.), nakon obezbjeđenja finansijskih sredstava, trebao osnovati 2020. godine.
- .....

6.

Na osnovu člana 2. Zakona o dopuni Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 5/15) i člana 44. stav (1) tačka d) Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona – Novi prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/12 i 12/13), Zakonodavno-pravna komisija Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, na 19. sjednici održanoj 29.01.2016. godine, utvrdila je Prečišćeni tekst Zakona o sudskim taksama.

Prečišćeni tekst Zakona o sudskim taksama obuhvata: Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 12/09), Zakon o izmjeni Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/11), Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/11), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 9/13), Zakon o dopuni Zakona o sudskim taksama („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/15), Zakon o dopuni Zakona o sudskim taksama („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/15) u kojima su označeni dani stupanja na snagu tih zakona.

**ZAKON
O SUDSKIM TAKSAMA
-Prečišćeni tekst-**

DIO PRVI- OPĆE ODREDBE**Član 1.****(Plaćanje sudske takse)**

- (1) Ovim zakonom propisuje se način plaćanja sudske takse u postupku pred sudovima Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Kanton).
- (2) Postupci u kojima se plaća sudska taksa i visina sudske takse za pojedine radnje, utvrđeni su u Tarifi sudskih taksi, koja se nalazi u prilogu ovog zakona i čini njegov sastavni dio.

Član 2.**(Obveznik plaćanja takse)**

- (1) Sudske takse (u daljem tekstu: taksa) propisane ovim zakonom plaća lice po čijem zahtjevu ili u čijem interesu se preduzimaju radnje u postupku, za koje je ovim zakonom utvrđeno plaćanje takse (u daljem tekstu: takseni obveznik).

- (2) Za podneske i zapisnike koji zamjenjuju podneske taksu je dužno da plati lice koje podnosi podneske, lice na čiji zahtjev se sastavlja zapisnik, odnosno lice u čijem interesu se preduzimaju radnje.

- (3) Za odluku prvostepenog suda taksu je dužan da plati tužilac, odnosno predlagatelj, odnosno tražilac izvršenja, a za sudsku nagodbu taksu su dužne da plate obje strane, ukoliko u nagodbi nije drugačije ugovoreno.

- (4) Za odluku drugostepenog suda i za odluku po vanrednom pravnom sredstvu, taksu je dužan da plati podnosilac žalbe, odnosno lice u čijem interesu je pokrenut postupak po vanrednom pravnom sredstvu.

- (5) Kada su u skladu sa odredbama ovog zakona taksu dužna da plate dva ili više lica zajedno, njihova obaveza je solidarna.

Član 3.**(Plaćanje takse u zemljišno-knjižnim postupcima)**

- (1) Taksu za upis u zemljišno-knjižnim postupcima dužno je platiti lice u čiju se korist vrši upis. Ako upis traži lice čije se pravo ograničava, opterećuje, ukida ili prenosi na drugo lice, to lice takođe solidarno jamči za plaćanje takse sa licima u čiju se korist vrši upis.

- (2) Taksa za upis u zemljišno-knjižnim postupcima plaća se i kad se upis vrši po službenoj dužnosti, ako se ne radi o upisu koji je oslobođen od takse.

- (3) Ako se u zemljišno-knjižnim postupcima, na osnovu jednog zahtjeva, upisuje više prava u korist jednog lica, taksa se plaća onoliko puta koliko se upisa traži.

- (4) Taksa za upis u zemljišno-knjižnim postupcima plaća se i kad se upis vrši u toku parničnog, vanparničnog ili izvršnog postupka.

- (5) Za davanje usmenih informacija i obavještenja u zemljišno-knjižnim postupcima se ne naplaćuje ni sudska taksa ni dodatni troškovi.

Član 4.**(Obavezno dostavljanje dokaza o plaćenju taksi)**

- (1) Uz podnesak (tužba, prijedlog, pravni lijek i dr.) obavezno se dostavlja dokaz o plaćenju taksi.

- (2) Ukoliko stranka smatra da ispunjava zakonom propisane uslove da bude oslobođena plaćanja takse, mora uz podnesak podnijeti i zahtjev za oslobađanje od plaćanja takse.

- (3) U vlasničkim sporovima o nekretninama, uz podnesak se obavezno prilaže i dokaz o utvrđenoj vrijednosti nekretnine.

Član 5.

(Vrijeme nastanka obaveze plaćanja takse)

Ako ovim zakonom nije drugačije propisano, takseni obaveza nastaje:

- a) za sudske odluke - danom donošenja sudske odluke, a ukoliko jedna od stranaka nije prisustvovala glavnoj raspravi, od dana dostavljanja pismene obavijesti o datumu donošenja odluke, odnosno danom dostavljanja odluke ako se dostava vrši u skladu sa zakonskim odredbama o dostavi;
- b) za sudske nagodbe - kada se zaključe;
- c) za paušalnu taksu u postupku raspravljanja zaostavštine - danom donošenja rješenja o nasljeđivanju;
- d) u postupku stečaja - danom donošenja rješenja o glavnoj diobi u postupku stečaja;
- e) u postupku likvidacije - danom donošenja rješenja o zaključenju likvidacionog postupka;
- f) za sudske prepise - kada se zatraže od suda;
- g) za ostale radnje - kada se zatraži njihovo preduzimanje.

Član 6.

(Naknadno plaćanje takse)

- (1) Izuzetno od obaveze iz člana 4. ovog zakona, za podneske i odluke u upravnim sporovima u stvarima penzijskog, invalidskog i zdravstvenog osiguranja, dječijeg dodatka, starateljstva, socijalne pomoći i zakonskog izdržavanja, taksa se plaća samo ako tužba bude odbijena ili odbačena.
- (2) Takseni obaveza iz stava (1) ovog člana nastaje danom donošenja odluke.

Član 7.

(Obračun i kontrola plaćanja takse)

- (1) Visinu takse utvrđuje sud.
- (2) Ako taksa nije plaćena sud poziva stranku da je plati. Ukoliko i pored toga stranka ne plati taksu, sud o tome donosi rješenje.
- (3) Protiv tog rješenja stranka ima pravo žalbe. Rok za žalbu je 8 dana.

Član 8.

(Način plaćanja takse)

Takse predviđene Taksenom tarifom su prihod Budžeta Kantona i plaćaju se u gotovom novcu uplatom na propisani račun javnih prihoda.

Član 9.

(Rok zastare naplate takse)

Pravo na naplatu takse zastarijeva u roku od pet (5) godina od dana nastanka taksene obaveze.

DIO DRUGI- OSLOBAĐANJE OD PLAĆANJA TAKSE

Član 10.

(Oslobodeni od obaveze plaćanja takse)

- (1) Od plaćanja takse oslobođeni su:
  - a) država Bosna i Hercegovina i njeni organi,
  - b) entiteti i njihovi organi,
  - c) Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine,
  - d) kantoni i njihovi organi,
  - e) jedinice lokalne samouprave,
  - f) Agencija za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona,
  - g) ustanove socijalne zaštite,
  - h) osnovne i srednje škole sa područja Zeničko-dobojskog kantona,
  - i) dobitnik ratnog priznanja ili odlikovanja, ratni vojni invalid, član porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, član uže porodice poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, nezaposleni demobilizirani branilac, kao i invalid sa procentom invalidnosti iznad 60%,
  - j) pravna i fizička lica koja vrše ovjeru potpisa na ugovorima o otkupu stana na kojima postoji stanarsko pravo u postupku privatizacije stanova,
  - k) djeca predškolskog uzrasta, učenici i studenti za vrijeme redovnog školovanja,
  - l) izdržavana lica u postupcima utvrđivanja i ostvarivanja prava po osnovu zakonskog izdržavanja,
  - m) lica u sporu u vezi sa ostvarivanjem njegovih prava iz radnog odnosa,

- n) nasljednici prvog nasljednog reda za raspravljanje zaostavštine i za uknjižbu vlasništva odnosno suvlasništva na nasljeđenim nekretninama,
  - o) notari kad u ostavinskom postupku postupaju kao povjerenici suda.
- (2) Takse za podneske i radnje ne plaća lice koje poklanja svoju imovinu organima iz stava (1) ovog člana, socijalno-humanitarnim, naučnim ili kulturnim organizacijama, ustanovama ili fondacijama ili crkvama i vjerskim zajednicama.
- (3) Strano fizičko i pravno lice je oslobođeno plaćanja takse ako je to predviđeno međunarodnim ugovorom ili pod uslovom reciprociteta. U slučaju sumnje o postojanju reciprociteta, prethodno se pribavlja mišljenje nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine.

Član 11.

(Kada se po zakonu ne plaća sudska taksa)

- (1) U zemljišno-knjižnim postupcima ne plaća se taksa za:
- a) upis opravdanja predbilježbe,
  - b) potpuno ili djelimično brisanje nekog upisanog prava,
  - c) službene radnje u postupku uređenja, zasnivanja i ispravljanja zemljišnih knjiga, osim ako je greška nastala krivicom titulara prava, u postupku usklađivanja zemljišnih knjiga sa faktičkim stanjem, kao i u postupku za obnavljanje uništenih zemljišnih knjiga, ukoliko se vjerodostojnom ispravom utvrdi da je upis bio prije proveden,
  - d) upis sprovođenja odluke o diobi prava vlasništva ili prava služnosti korištenja, ako su učesnici diobe bili upisani kao suvlasnici tih prava,
  - e) za zabilježbu privremene uprave određene u toku postupka prinudne javne prodaje, kao i za zabilježbu prinudne uprave određene umjesto prinudne javne prodaje,
  - f) naknadni upis supružnika kao suvlasnika na osnovu sudske odluke, ako je jedan od supružnika upisan kao vlasnik u zemljišnim knjigama, kao i za upis kojim se označava idealni dio svakog supružnika na nekretninama koje su u njihovom suvlasništvu,
  - g) upis u zemljišne knjige prava konstituisanih zakonom u korist građana,
  - h) sve ostale radnje koje se poduzimaju po službenoj dužnosti.

- (2) U postupku stečaja i likvidacije taksa se ne plaća za:

- a) podneske stečajnog ili likvidacionog upravnika,
- b) podneske kojima se prijavljuje upis stečajnog ili likvidacionog postupka, ili upis u sudski registar koji se vrši po službenoj dužnosti.

- (3) Za upis odluke o otvaranju stečajnog postupka, odluke o pokretanju postupka likvidacije, kao i odluke o zabrani obavljanja određene djelatnosti, odnosno poslova pravnog lica, ne plaća se taksa.

Član 12.

(Sudsko oslobađanje)

- (1) Sud može osloboditi obveznika od plaćanja takse ako bi plaćanjem takse, imajući u vidu visinu sredstava iz kojih se obveznik i članovi njegove porodice izdržavaju, ta sredstva bila u tolikoj mjeri umanjena da bi time bila ugrožena njihova egzistencija.
- (2) Odluku iz stava (1) ovog člana donosi sud na pismeni zahtjev taksenog obveznika. Prije donošenja odluke, sud će cijeniti sve okolnosti, a naročito će uzeti u obzir vrijednost mjerodavnu za naplatu takse, ukupan prihod i imovinu taksenog obveznika i članova njegovog domaćinstva, kao i broj lica koja takseni obveznik izdržava.
- (3) Pod porodicom u smislu odredaba ovog zakona se podrazumjeva porodica kako je to definisano članom 2. stav (1) Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 35/05).

Član 13.

(Dokazi za oslobađanje od obaveze za plaćanje takse)

- (1) Visina prihoda taksenog obveznika i članova njegove porodice, dokazuje se na osnovu uvjerenja nadležnog organa uprave, odnosno drugih pismenih dokaza koje je takseni obveznik dužan da podnese o svom imovnom stanju.
- (2) Uvjerenje iz stava (1) ovog člana služi kao dokaz za oslobađanje od plaćanja takse samo ako od njegovog izdavanja do podnošenja zahtjeva za oslobađanje nije proteklo više od mjesec dana.
- (3) Kada je to potrebno, sud može, po službenoj dužnosti, pribaviti potrebne podatke i obavještenja o imovnom stanju taksenog obveznika i članova njegove porodice, a može o tome saslušati i protivnu stranku.

Član 14.**(Rješenje o oslobađanju od obaveze plaćanja takse)**

- (1) Rješenje o oslobađanju od obaveze plaćanja takse odnosi se na sve takse po odgovarajućem predmetu, bez obzira kada je nastala takse obaveza.
- (2) Sud može u toku postupka ukinuti rješenje o oslobađanju od plaćanja takse ako utvrdi da je takseni obveznik u stanju da plati taksu, a tom prilikom će odlučiti da li će takseni obveznik u potpunosti ili djelimično platiti taksu od koje je bio ranije oslobođen.

Član 15.**(Važenje oslobađanja od obaveze plaćanja takse)**

- (1) Oslobađanje od obaveze plaćanja takse dato u parničnom i vanparničnom postupku, kao i u postupku u upravnim sporovima važi i u postupku izvršenja odluka donijetih u tim postupcima, ako se izvršenje zahtjeva u roku od tri mjeseca po pravosnažnom okončanju postupka.
- (2) Oslobađanje od obaveze plaćanja takse u vanparničnom i izvršnom postupku važi i u parničnom postupku koji nastane u toku i povodom vanparničnog i izvršnog postupka.

Član 16.**(Lica koja nisu dužna plaćati taksu za drugog)**

- (1) Staralac lica čije je boravište nepoznato, staralac imovine čiji je sopstvenik nepoznat, kao i privremeni zastupnik stranke koga sud postavi u postupku, nisu dužni da plaćaju takse za lica koje zastupaju.
- (2) Naplata takse u slučajevima iz stava (1) ovog člana vrši se iz imovine lica koja se zastupaju.
- (3) Neplaćenu taksu u slučajevima iz stava (1) ovog člana sud će unositi u popis taksi i po završetku postupka postupiće u skladu sa odredbama člana 31. ovog zakona.

Član 17.**(Lica na koje se oslobađanje od obaveze plaćanja takse)**

- (1) Oslobađanje od obaveze plaćanja takse odnosi se samo na lica kome je to oslobađanje priznato.
- (2) Kada više lica zajednički predaju podnesak ili zajedno preduzmu radnju u postupku, a jedno ili više njih je oslobođeno od obaveze plaćanja takse, lica koje nije

oslobođeno dužno je da plati taksu kao da nema oslobođenih od obaveze plaćanja takse.

Član 18.**(Uspjeh u postupku i obaveza plaćanja takse)**

- (1) Ako u parničnom i izvršnom postupku lice oslobođeno od obaveze plaćanja takse uspije u postupku, taksu koju bi ono bilo dužno da plati da nije bilo oslobođeno, platiće stranka koja ne uživa oslobađanje i to u srazmjeri u kojoj je oslobođena stranka uspjela u postupku.
- (2) Ako se između stranke oslobođene od obaveze plaćanja takse i stranke koja nije oslobođena zaključi sudska nagodba, taksu koju bi trebalo da plati oslobođena stranka platiće stranka koja nije oslobođena, osim ako se stranke drugačije ne dogovore.

Član 19.**(Popis takse za plaćanje)**

- (1) Kada u postupku pred sudom učestvuju na jednoj strani lica koje je oslobođeno od obaveze plaćanja takse, a na drugoj lica koje nije oslobođeno, sud je dužan da vodi i popis takse koju bi trebalo da plati oslobođeno lice.
- (2) Popis takse se zaključuje po završetku postupka. Ako se postupak završi na način predviđen članom 18. ovog zakona sud će postupiti u skladu sa odredbama člana 31. ovog zakona.

DIO TREĆI - UTVRĐIVANJE VRIJEDNOSTI PREDMETA SPORA RADI NAPLATE TAKSE**Član 20.****(Utvrdjivanje vrijednosti predmeta spora u parničnom postupku)**

- (1) U parničnom postupku taksa se plaća prema vrijednosti predmeta spora.
- (2) Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, odredbe propisa o parničnom postupku, na osnovu kojih se utvrđuje vrijednost spora, primjenjuju se i prilikom određivanja vrijednosti spora radi naplate takse.

Član 21.**(Utvrdjivanje vrijednosti predmeta spora kod više tuženih)**

Ako tužilac jednom tužbom obuhvati dva ili više tuženih i traži da tužbeni zahtjev bude usvojen prema

slijedećem tuženom, u slučaju da bude pravosnažno odbijen prema onome koji je u tužbi naveden prije njega, ili ako prema svakom od njih ističe isti zahtjev, ili ako prema pojedinim od njih ističe različite zahtjeve koji su u međusobnoj vezi, vrijednost predmeta spora radi naplate takse određuje se prema zahtjevu čija je vrijednost najveća.

Član 22.

(Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora u sporovima u vezi sa zakonskim izdržavanjem)

Ako je predmet spora pravo na zakonsko izdržavanje ili potraživanje pojedinih iznosa zakonskog izdržavanja, vrijednost predmeta spora radi naplate takse računa se prema zbiru davanja za tri mjeseca, ako se izdržavanje ne traži za kraće vrijeme.

Član 23.

(Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora u sporovima iz nasljednog prava)

Ako je predmet spora nasljedno pravo na cijeloj zaostavštini, kao vrijednost predmeta spora uzima se vrijednost čiste zaostavštine, a ako je predmet spora samo jedan dio zaostavštine ili određena stvar iz zaostavštine, kao vrijednost predmeta spora uzima se čista vrijednost tog dijela, odnosno stvari.

Član 24.

(Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora u vlasničko-pravnim sporovima)

Vrijednost predmeta spora u vlasničko-pravnim sporovima o nepokretnostima, određuje sudija koji vodi postupak prema prometnoj vrijednosti nepokretnosti koja je predmet spora.

Član 25.

(Šta se uzima kao vrijednost predmeta spora radi naplate takse)

Kao vrijednost predmeta spora radi naplate takse uzima se:

- a) u diobnim parnicama – vrijednost dijela imovine koja se izdvaja iz zajedničke imovine koja je predmet diobe;
- b) u parnicama u kojima je predmet spora izvršenje kakve radnje ili trpljenje ili nečinjenje ili izjava volje ili utvrđenje da postoji ili ne postoji neko pravo ili pravni odnos ili da se utvrdi istinitost ili neistinitost kakve isprave – iznos koji je tužilac označio u tužbi s tim da taj iznos ne može biti manji od 500,00 KM;

- c) u parnicama za proglašenje prestanka važnosti ugovora o arbitraži – iznos od 500,00 KM;
- d) u sporovima o stvarnim i ličnim služnostima i o doživotnom izdržavanju – iznos od 500,00 KM;
- e) u sporovima o utvrđivanju reda prvenstva potraživanja u izvršnom postupku – visina potraživanja, a najviše 1.000,00 KM.

Član 26.

(Najniži iznos predmeta vrijednosti spora)

Ako se po odredbama članova od 20. do 26. ovog zakona ne može utvrditi vrijednost predmeta spora, kao vrijednost se uzima iznos od 500,00 KM.

Član 27.

(Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora u izvršnom postupku)

- (1) U izvršnom postupku plaća se taksa prema vrijednosti zahtjeva koji treba izvršiti.
- (2) Pri utvrđivanju vrijednosti zahtjeva u izvršnom postupku za naplatu takse shodno se primjenjuju odredbe članova od 20. do 26. ovog zakona.

Član 28.

(Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora u upravnim sporovima)

- (1) U upravnim sporovima plaća se taksa prema vrijednosti predmeta spora, ako je predmet spora procjenjiv.
- (2) Vrijednost procjenjivog spora utvrđuje se shodno odredbama člana od 20. do 26. ovog zakona.
- (3) Ako predmet spora nije procjenjiv, plaća se taksa kao u Tarifnom broju 23. Tarife sudskih taksi.

Član 29.

(Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora u ostalim postupcima)

Kada je u vanparničnom postupku, u zemljišno-knjižnom postupku, u stečajnom postupku i postupku likvidacije za plaćanje takse mjerodavna vrijednost zahtjeva, za njeno utvrđenje će se shodno primjenjivati odredbe člana od 20. do 26. ovog zakona, ako u Tarifi sudskih taksi nije drugačije određeno.

Član 30.**(Promjena vrijednosti predmeta spora u toku postupka)**

- (1) Ukoliko u toku trajanja postupka dođe do promjene vrijednosti spora mijenja se i osnov za utvrđivanje plaćanja sudske takse, pa se ista utvrđuje prema izmjenjenoj vrijednosti spora.
- (2) Ako se pravnim lijekom, odnosno prigovorom protiv rješenja o izvršenju, odluka pobija samo u jednom dijelu, za plaćanje takse za pravni lijek, odnosno prigovor uzima se vrijednost samo pobijanog dijela.
- (3) Ako pravni lijek ulažu obje stranke, taksa za pravni lijek određuje se posebno za svaku stranku prema vrijednosti onog dijela odluke koji se pravnim lijekom pobija.
- (4) U statusnim sporovima, u sporovima za utvrđivanje i u sporovima u kojima se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčani iznos, za plaćanje takse za pravni lijek, mjerodavna je vrijednost prema kojoj je plaćena taksa za tužbu.
- (5) Za pravni lijek koji se ulaže samo protiv odluke o troškovima postupka ili odluke o sporednim potraživanjima, taksa se plaća samo prema iznosu troškova postupka ili iznosu sporednih potraživanja.

DIO ČETVRTI- POSTUPAK ZA NAPLATU NEPLAĆENE TAKSE**Član 31.****(Naplata neplaćene takse)**

- (1) Takse čiji se iznos određuje na kraju postupka, takseni obveznik je dužan platiti u roku od 8 dana od prijema rješenja iz člana 7. ovog zakona.
- (2) Ako takseni obveznik ne plati taksu u navedenom roku, ista će se naplatiti u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku («Službene novine Federacije BiH», broj: 32/03, 52/03, 33/06, 39/06 i 39/09).
- (3) Postupak za naplatu neplaćene takse pokreće pred nadležnim sudom Kantonalno pravobranilaštvo.

DIO PETI – POVRAT TAKSE**Član 32.****(Pravo na povrat plaćene takse)**

- (1) Lice koje je platilo taksu koju uopšte nije bila dužno da plati ili je platilo taksu u iznosu većem od propisanog, kao i lice koje je platilo taksu za sudsku radnju, a ta radnja iz bilo kog razloga nije izvršena, ima pravo na povrat takse.
- (2) Postupak za povrat takse pokreće se na zahtjev lica iz stava (1).

Član 33.**(Rok za podnošenje zahtjeva za povrat plaćene takse)**

Zahtjev za povrat takse se podnosi sudu u roku od 30 dana od dana kada je taksa plaćena, odnosno od dana saznanja da sudska radnja nije izvršena, a najkasnije u roku od godinu dana od dana kada je taksa plaćena.

Član 34.**(Zahtjev za povrat plaćene takse u slučaju medijacije)**

Ako se stranke, u toku postupka, a najkasnije do zaključenja glavne rasprave, sporazumiju da će pristupiti rješavanju spora u postupku medijacije i u postupku medijacije postignu sporazum, imaju pravo na povrat naplaćene takse u punom iznosu.

Član 35.**(Rješenje o usvajanju zahtjeva za povrat plaćene takse)**

Ukoliko usvoji zahtjev za povrat takse, sud će primjerak rješenja dostaviti i nadležnom ministarstvu, radi izvršenja povrata.

Član 36.**(Kada se ne plaća taksa)**

U postupku povrata takse ne plaća se taksa.

DIO ŠESTI - NADZOR NAD PRIMJENOM OVOG
ZAKONA

TARIFA SUDSKIH TAKSI

DIO PRVI - PARNIČNI I IZVRŠNI POSTUPAK

Član 37.

(Nadležan organ za vršenje nadzora)

Nadzor nad provedbom odredaba ovog zakona vrši Ministarstvo za pravosuđe i upravu Kantona, izuzev dijela koji se odnosi na Tarifu sudskih taksi, nad kojom nadzor vrši Ministarstvo finansija Kantona.

DIO SEDMI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 38.

(Plaćanje takse u prelaznom razdoblju)

- (1) Za podneske, radnje i isprave po kojima je taksena obaveza nastala do dana početka primjene ovog zakona, a taksa nije plaćena, taksa će se platiti u skladu sa tarifom koja je važila do dana početka primjene ovog zakona.
- (2) Taksa koja nije plaćena do stupanja na snagu ovog zakona naplatit će se u skladu sa članom 31. ovog zakona.
- (3) Ako je do dana početka primjene ovog zakona plaćena taksa za radnju, koja će se izvršiti poslije početka njegove primjene, neće se plaćati nova taksa po ovom zakonu, niti će se vraćati više naplaćena taksa.
- (4) Ako je takseni obveznik oslobođen plaćanja takse u postupku, koji do dana početka primjene ovog zakona nije okončan, dato oslobađanje važi i poslije početka primjene ovog zakona.

Član 39.

(Prestanak primjene ranijih propisa)

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o sudskim taksama Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 1/97, 11/98, 14/98, 16/00, 4/04 i 4/08).

Član 40.

(Završne odredbe)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona", a početak će se primjenjivati 30 dana nakon stupanja na snagu.

Tarifni broj 1.

(Taksa za podneske)

- (1) Za tužbu, protivtužbu, prijedlog za ponavljanje postupka, prijedlog da se prizna odluka stranog suda i odluka stranog arbitražnog suda, plaća se, prema vrijednosti predmeta spora, slijedeća taksa:

a) do 500,00 KM	20,00 KM;
b) preko 500,00 do 1.500,00 KM	50,00 KM;
c) preko 1.500,00 do 3.000,00 KM	80,00 KM;
d) preko 3.000,00 do 10.000,00 KM	150,00 KM;
e) preko 10.000,00 do 50.000,00 KM	300,00 KM;
f) preko 50.000,00 do 100.000,00 KM	500,00 KM;
g) preko 100.000,00 KM	1% na označenu vrijednost spora, ali ne više od 8.000,00 KM;
- (2) Za tužbu za utvrđivanje i osporavanje očinstva, plaća se taksa u iznosu od 50,00 KM.
- (3) Za tužbu kojom se traži razvod braka, poništenje braka, utvrđivanje postojanja i nepostojanja braka i utvrđivanje da je brak zaključen plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM, a za prijedlog za sporazumni razvod braka taksa u iznosu od 50 KM.
- (4) Za tužbu zbog smetanja posjeda plaća se taksa u iznosu od 50,00 KM.
- (5) Za tužbu zbog iseljenja plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM.
- (6) Za tužbu zbog otkaza ugovora o zajmu ili zakupu stvari, za tužbu o otkazu ugovora o zakupu poslovnih prostorija plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM.
- (7) Za prijedlog da se dozvoli izvršenje ili obezbjeđenje ili izda privremena mjera, za prijedlog za povrat u prijašnje stanje, za prijedlog za obezbjeđenje dokaza prije pokretanja parnice, za prijedlog za određivanje sudske mjere osiguranja, plaća se polovina takse propisana ovim tarifnim brojem.
- (8) Za prijedlog kojim se daje otkaz ugovora o zakupu poslovnih prostorija, plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM.

- (9) Za prijedlog da se prizna odluka inostranog suda u statusnim stvarima plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM, a za žalbu protiv donesenog rješenja – 150,00 KM.
- (10) Za žalbu ili reviziju protiv presude i za žalbu protiv rješenja u sporovima zbog smetanja posjeda, plaća se taksa propisana stavom (1) ovog tarifnog broja uvećana za 50%.
- (11) Za žalbu protiv rješenja kojim je odbijen prijedlog za povrat u prijašnje stanje plaća se polovina takse prema vrijednosti predmeta spora iz stava (1) ovog tarifnog broja, ali ne više od 200,00 KM.
- (12) Za žalbu ili reviziju protiv ostalih rješenja plaća se taksa propisana u stavu (1) ovog tarifnog broja.
- (13) Za zahtjev za donošenje odluke sa kojim će roditeljem dijete živjeti, plaća se taksa u visini 50 KM.
- (14) Za zahtjev o načinu održavanja ličnih i neposrednih kontakata između roditelja sa kojim dijete ne živi, plaća se taksa u visini 50,00 KM.
- (15) Za zahtjev za ponavljanje postupka, za žalbu protiv rješenja o odbačaju revizije, koju donosi prvostepeni sud, plaća se taksa propisana stavom (7) ovog tarifnog broja.
- (16) Za žalbu protiv rješenja o odbačaju žalbe, protiv rješenja o odbačaju ili odbijanju prijedloga za ponavljanje postupka plaća se taksa propisana stavom (7) ovog tarifnog broja.
- (17) Ne plaća se posebna taksa za prepisivanje iz Tarifnog broja 27. ove tarife, ako je zapisnik trebalo sastaviti u više primjeraka.
- (18) Kad je u tužbi stavljen prijedlog za određivanje sudske mjere osiguranja ili kada se u žalbi stavi prijedlog za povrat u prijašnje stanje, plaća se, pored takse na tužbu, odnosno žalbu i taksa na prijedlog propisana stavom (7) ovog tarifnog broja.
- (19) Za prijedlog da se dozvoli izvršenje ili obezbjeđenje ili da se odredi sudska mjera osiguranja, plaća se jedna taksa i kad se predloži istovremeno ili naknadno više sredstava izvršenja, odnosno obezbjeđenja.
- suda, plaća se taksa prema taksenoj osnovici, propisanoj tarifnim brojem 1. ove Tarife.
- (2) Za presudu zbog propuštanja, presudu zbog odricanja i za presudu na osnovu priznanja donesenu najkasnije na pripremnom ročištu, odnosno na ročištu za glavnu raspravu, ako pripremno ročište nije održano, plaća se polovina takse propisane Tarifnim brojem 1. ove tarife.
- (3) Za rješenje o odbacivanju tužbe, povlačenju tužbe koje se shodno Zakonu o parničnom postupku donosi prije ili u toku prvostepenog postupka i na rješenje u postupku zbog smetanja posjeda plaća se polovina takse propisane tarifnim brojem 1. ove tarife, ali ne više od 200,00 KM.
- (4) Za rješenje o prijedlogu za dozvolu izvršenja ili obezbjeđenja, kao i za rješenje o određivanju sudske mjere osiguranja, odnosno naredbe, plaća se polovina takse propisane tarifnim brojem 1. ove tarife.
- (5) Za rješenja o prekidu postupka, odbacivanju ili odbijanju zahtjeva za ponavljanje postupka o odbačaju revizije, koja donese prvostepeni sud, plaća se polovina takse propisane tarifnim brojem 1. ove tarife, ali ne više od 200,00 KM.
- (6) Za rješenja o prekidu postupka, odbacivanju ili odbijanju zahtjeva plaća se polovina takse propisane tarifnim brojem 1. ove tarife, ali ne više od 200,00 KM.
- (7) Za odluku suda sa kojim će roditeljem dijete živjeti i odluku o načinu održavanja ličnih i neposrednih kontakata između roditelja sa kojim dijete ne živi, plaća se polovina takse propisane tarifnim brojem 1. ove tarife.
- (8) Za presudu prvostepenog suda koja je donesena u vezi sa protivtužbom plaća se taksa kao da je o protivtužbi posebno raspravljano.
- (9) Ako je više parnica spojeno radi zajedničkog raspravljanja, taksa za presudu plaća se posebno za svaku parnicu, kao da ne postoji spajanje više parnica.
- (10) Za dopunsku presudu ili rješenje neće se plaćati taksa ako je za odluku koja je dopunjena plaćena taksa prema punoj vrijednosti spora. Takođe se neće plaćati taksa za donošenje odluke kojom se vrši naknadna ispravka ranije donijete odluke.

Tarifni broj 2.

(Taksa za odluke)

- (1) Za presudu prvostepenog suda i rješenje o priznavanju odluke stranog suda ili odluke stranog arbitražnog
- (11) Za rješenje o izvršenju ili obezbjeđenju, plaća se jedna taksa, bez obzira da li je odlučeno o više sredstava izvršenja, odnosno obezbjeđenja i bez obzira da li je odlučeno istovremeno ili naknadno.

Tarifni broj 3.
(Taksa za sudsku nagodbu)

Za sudsku nagodbu u toku prvostepenog postupka plaća se prema vrijednosti na koju su se stranke nagodile, polovina takse propisane Tarifnim brojem 1. ove tarife.

DIO DRUGI - VANPARNIČNI POSTUPAK

Tarifni broj 4.
(Opšte odredbe)

- (1) Za prijedlog kojim se pokreće postupak u vanparničnoj stvari, izuzev kada se radi o postupcima koji su predviđeni u tarifnim brojevima od 8. do 12. ove tarife, plaća se taksa u iznosu od 60,00 KM.
- (2) Za prijedlog i odluku za proglašenje nestalog lica u ratu umrlim i dokazivanje smrti lica u ratu, ne plaća se taksa.
- (3) Taksa na nalog za iseljenje iz poslovnih prostorija uračunava se u taksu na odluku suda koja bude donijeta povodom prigovora protiv naloga. Ako je taksa na nalog veća od takse koja je plaćena na odluku povodom prijedloga za izdavanje naloga za iseljenje iz

poslovnih prostorija, u tom slučaju će se naplatiti razlika.

Tarifni broj 5.
(Taksa za odluku u vanparničnom postupku)

- (1) Za odluku suda u vanparničnom postupku plaća se taksa u iznosu od 50,00 KM.
- (2) U svim vanparničnim postupcima primjenjivaće se shodno odredbe stava (8) iz Tarifnog broja 2. ove tarife.

Tarifni broj 6.
(Taksa za sudsku nagodbu u vanparničnom postupku)

Za sudsku nagodbu u svim vanparničnim postupcima plaća se taksa u iznosu od 50,00 KM.

Tarifni broj 7.
(Taksa za žalbu u vanparničnom postupku)

Za žalbu protiv odluke prvostepenog suda u vanparničnom postupku, plaća se taksa u iznosu od 75,00 KM.

Tarifni broj 8.
(Taksa za raspravljanje zaostavštine)

- (1) Za raspravljanje zaostavštine plaća se taksa prema vrijednosti čiste zaostavštine i to:

a) do 5.000,00 KM	-50, 00 KM,
b) preko 5.000,00 KM do 20.000,00 KM	- 100,00 KM,
c) preko 20.000,00 KM do 50.000,00 KM	- 150,00 KM,
d) preko 50.000,00 KM do 100.000,00 KM	- 200,00 KM,
e) preko 100.000,00 do 200.000,00 KM	- 300,00 KM,
f) preko 200.000,00 do 500.000,00 KM	- 500,00 KM,
g) preko 500.000,00 KM	- 500,00 KM,
+ 1% na razliku iznad 500.000,00 KM ali ne više od 3.000,00 KM.	

- (2) Taksa se plaća samo ako je postupak za raspravljanje zaostavštine završen donošenjem rješenja o nasljeđivanju. Taksa na rješenje o naknadno pronađenoj imovini plaća se prema vrijednosti naknadno pronađene imovine, a u skladu sa stavom (1) ovog tarifnog broja.
- (3) Taksu plaćaju nasljednici u srazmjeri nasljednih dijelova.
- (4) Prilikom utvrđivanja čiste vrijednosti zaostavštine odbiće se ostaviočevi dugovi, troškovi sahrane ostavioča, legati i drugi tereti, troškovi popisa i procjene zaostavštine i drugi troškovi.

- (5) Ne plaća se posebna taksa za diobu nasljedstva ako nasljednici sporazumno predlože diobu i sporazum o diobi bude unesen u rješenje o nasljeđivanju.
- (6) Za zabilježbu prvenstvenog reda i uknjižbu ustupanja prvenstva kao i za ostale zabilježbe vezane za zaostavštinu plaća se taksa propisana tarifnim brojem 14. ove tarife.

Tarifni broj 9.**(Taksa za sastavljanje i čuvanje testamenta)**

Taksa u iznosu od 50,00 KM plaća se za:

- a) prijedlog za sastavljanje sudskog testamenta,

- b) sastavljanje sudskog testamenta,
c) prijedlog kojim se traži čuvanje testamenta u sudu,
d) opoziv testamenta sastavljenog pred sudom,
e) prijedlog za vraćanje testamenta koji se nalazi na čuvanju u sudu,
f) vraćanje testamenta koji se zamjenjuje.

Tarifni broj 10.**(Taksa za prijedlog i odluku u postupku diobe zajedničke imovine)**

Za prijedlog i odluku da se provede dioba zajedničke imovine taksa se plaća prema vrijednosti imovine i to:

a) do 5.000,00 KM	- 50,00 KM,
b) preko 5.000,00 KM do 20.000,00 KM	- 80,00 KM,
c) preko 20.000,00 KM do 50.000,00 KM	- 130,00 KM,
d) preko 50.000,00 KM do 100.000,00 KM	- 150,00 KM,
e) preko 100.000,00 do 200.000,00 KM	- 200,00 KM,
f) preko 200.000,00 do 500.000,00 KM	- 300,00 KM,
g) preko 500.000,00 KM vrijednosti	- 500,00 KM,
+ 1% na razliku iznad 500.000,00 KM ali ne više od 3.000,00 KM.	

Tarifni broj 11.**(Taksa za prijedlog za uređenje međe)**

Za prijedlog za uređenje međe plaća se taksa u iznosu od 150,00 KM.

Tarifni broj 12.**(Taksa za ovjeru potpisa, rukopisa, prijepisa i prevoda)**

- (1) Za podnesak kojim se traži ovjera potpisa, rukopisa, prijepisa i prevoda plaća se taksa u iznosu od 10,00 KM.
- (2) Za ovjeru prepisa plaća se taksa - za prvi polutabak 10 KM, a za svaki slijedeći polutabak iznos od 5,00 KM.

- (3) Za ovjeru rukopisa plaća se taksa za prvi polutabak 10 KM, a za svaki slijedeći novi polutabak iznos od 5,00 KM.

- (4) Za ovjeru potpisa sudskog tumača na prijevodima plaća se taksa u iznosu od 10,00 KM.

- (5) Za ovjeru potpisa na punomoći plaća se taksa u iznosu od 10,00 KM.

- (6) Za ovjeru potpisa na ugovorima o prometu nepokretnosti plaća se taksa u iznosu od 50,00 KM.

- (7) Za podnesak, odnosno ovjeru produženja roka važenja ugovora plaća se 50% od iznosa takse iz stava (6) ovog tarifnog broja.

- (8) Kada je vrijednost ugovora procjenjiva, ali nije u ugovoru označena, za ovjeru potpisa na ugovoru plaća se dvostruka taksa iz stava (6) ovog tarifnog broja.
- (9) Potpis na ispravi koju izdaju državni organi, potpisi ovlašćenih lica za potpisivanje firmi ili pravnog lica smatraju se kao jedan potpis, ako su propisima ili pravilima za potpisivanje ovlašćena dva ili više lica.
- (10) Za podnesak kojim se traži ovjera potpisa (rukoznaka) na ispravi plaća se jedna taksa, bez obzira koliko se potpisa (rukoznaka) na ispravi ovjerava.
- (11) Za ovjeru potpisa (rukoznaka) i pečata, plaća se jedna taksa.
- (12) Ako se jednim podneskom traži ovjera potpisa (rukoznaka) na više isprava plaća se taksa za podnesak.
- (13) Pod polutabakom podrazumjeva se list hartije od dvije strane formata A-4. Započeti polutabak se računa kao cijeli.
- (14) Za ovjeru potpisa na punomoćju, odnosno ugovoru plaća se jedna taksa, bez obzira da li se ovjerava jedan ili više potpisa.

DIO TREĆI - ZEMLJIŠNO-KNJIŽNI POSTUPAK

Tarifni broj 13. **(Taksa za podneske)**

Za podnesak kojim se traži upis prava vlasništva, upis ili brisanje uknjižbe, zabilježbe ili predbilježbe kao i upis prava upravljanja ili prava korišćenja na nekretninama, plaća se taksa u iznosu od 30,00 KM, dok se za podnesak kojim se traži uspostava novog zemljišnoknjižnog uložka plaća taksa u iznosu od 100,00 KM.

Tarifni broj 14. **(Taksa za upise podataka)**

- (1) Sudsku taksu snosi lice u čiju korist se vrši uknjižba, osim ako ugovorne strane ne utvrde drugačije.
- (2) Za uknjižbu u zemljišnu knjigu plaća se:
- a) uknjižba vlasništva 50,00 KM,
  - b) uknjižba hipoteke, zemljišnog duga ili doživotnog prava uživanja, trajnog prava korištenja, stvarnih

služnosti i tereta, pravo dugoročnog najma i zakupa, prava preče kupovine i realnih tereta 50,00 KM,

- c) uknjižba etažiranja objekta kolektivnog stanovanja ili poslovne zgrade 200,00 KM, a uknjižba etažiranja objekta individualnog stanovanja 70,00 KM.

Tarifni broj 15. **(Takse za prijepise i izvatke)**

- (1) Za prijepise i izvatke plaća se slijedeća taksa:
- a) za izdavanje ovjerenog prijepisa ili službenog izvatka 10,00 KM,
  - b) za izdavanje uvjerenja i potvrda 5,00 KM,
  - c) za izdavanje prepisa ili izvatka sa istorijatom 30,00 KM.
- (2) Za dopune i potvrde prijepisa i izvadaka naplaćuje se ista taksa kao i za njihovo izdavanje.

Tarifni broj 16. **(Taksa za žalbu ili prigovor)**

Za žalbu ili prigovor protiv rješenja u zemljišno-knjižnim postupcima plaća se taksa u iznosu od 50,00 KM.

DIO ČETVRTI - POSTUPAK STEČAJA I LIKVIDACIJE

Tarifni broj 17. **(Takse za podneske)**

- (1) Za prijedlog da se otvori postupak stečaja ili likvidacije, plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM.
- (2) Za prijavu povjerilaca u postupku stečaja ili likvidacije, plaća se taksa u iznosu od 1% od vrijednosti potraživanja, s tim da ne može biti manja od 50,00 KM niti veća od 10.000,00 KM.
- (3) Za žalbu protiv odluke o stečajnom ili likvidacijskom postupku plaća se taksa u iznosu od 1% od vrijednosti potraživanja, s tim da ne može biti manja od 100,00 KM niti veća od 10.000,00 KM.
- (4) Kao osnov za plaćanje takse na prijave povjerilaca uzima se iznos potraživanja koji povjerilac prijavljuje. Pri tome će se uzimati da uslovljena tražbina nije uslovljena. Ako jedan povjerilac prijavi više potraživanja taksa se plaća na ukupan iznos tih potraživanja.

Tarifni broj 18.
(Taksa u stečajnom postupku)

- (1) U stečajnom postupku, od zbira iznosa koji su upotrebljeni ili stoje na raspolaganju za podmirenje dugova stečajne mase, plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM do 1.000,00 KM, u zavisnosti od složenosti postupka.
- (2) Taksu u stečajnom postupku određuje sud po okončanju postupka, a dužan je platiti stečajni upravitelj iz stečajne mase nakon pravosnažnosti rješenja o glavnoj ili naknadnoj diobi.

DIO PETI - UPIS U SUDSKI REGISTAR

Tarifni broj 19.
(Taksa za podneske)

- (1) Za prijavu u sudski registar plaća se taksa u iznosu od 50,00 KM.
- (2) Ako se jednom prijavom traži više upisa za isto pravno lice, plaća se samo jedna taksa iz ovog tarifnog broja.

Tarifni broj 20.
(Taksa za upise u sudski registar)

- (1) Za rješenje o upisu osnivanja privrednog društva plaća se taksa u iznosu od 300,00 KM.
- (2) Za rješenje o upisu osnivanja dijelova privrednog društva, plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM.
- (3) Za rješenje o upisu osnivanja drugih pravnih lica koji nisu navedeni u stavovima (1) i (2) ovog tarifnog broja plaća se taksa u iznosu od 200,00 KM.
- (4) Za rješenje o upisu lica ovlaštenog za zastupanje pravnog lica plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM.
- (5) Za rješenje o upisu prava vršenja spoljnotrgovinskog prometa plaća se taksa u iznosu od 300,00 KM, pored iznosa iz stava (1) ovog tarifnog broja.
- (6) Za rješenje o upisima koji nisu obuhvaćeni prethodnim stavovima ovog tarifnog broja plaća se taksa u iznosu od 150,00 KM po jednom upisu.
- (7) Za zahtjev za brisanje upisa iz sudskog registra plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM.
- (8) Za rješenje po zahtjevu za brisanje upisa, plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM.

(9) Kada se više privrednih društava spajaju u jedno, pored takse za podnesak plaća se i taksa iz stava (6) ovog tarifnog broja, kao i taksa za upis novoosnovanog privrednog društva.

(10) Ako se jednim podneskom traži više upisa, plaća se taksa za svaki upis posebno.

(11) Za žalbu na rješenje donijeto u postupku upisa u sudski registar plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM.

Tarifni broj 21.
(Taksa za objavljivanje upisanih podataka)

- (1) Za dostavljanje upisanih podataka radi objavljivanja u službenom glasilu plaća se taksa u iznosu od 50,00 KM.
- (2) Za objavljivanje podataka čije je upisivanje traženo jednim podneskom, plaća se samo jedna taksa iz ovog tarifnog broja.

DIO ŠESTI - UPRAVNI SPOR I POSTUPAK ZA SUDSKU ZAŠTITU

Tarifni broj 22.
(Taksa za tužbu u upravnim sporovima)

- (1) Za tužbu protiv upravnog akta plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM.
- (2) Za tužbu u sporovima iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja, dječijeg dodatka, starateljstva, usvojenja i socijalne pomoći plaća se taksa u iznosu od 20,00 KM.
- (3) Za tužbu za ponavljanje postupka plaća se taksa u iznosu od 100,00 KM.
- (4) Za zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke u upravnom sporu plaća se taksa u dvostrukom iznosu od takse iz stavova (1) i (2) ovog tarifnog broja.
- (5) Ako je uz tužbu protiv upravnog akta stavljen i zahtjev za odlaganje od izvršenja upravnog akta, plaća se taksa u iznosu od 150,00 KM.

Tarifni broj 23.
(Taksa za odluke)

Za presudu u postupku u upravnom sporu plaća se:

- a) kada je predmet spora procjenjiv, taksa iznosi 1% od vrijednosti spornog predmeta, s tim da ne može biti manja od 100,00 KM ni veća od 5.000,00 KM;

- b) kada je predmet spora neprocjenjiv taksa iznosi 100,00 KM;
  - c) kada se radi o sporovima iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja, starateljstva, dječijeg dodatka, usvajanja i socijalne pomoći taksa iznosi 20,00 KM;
  - d) ako je predmet spora djelimično procjenjiv, taksa se plaća kao da je predmet procjenjiv.
- (3) Za izdavanje prijepisa raspravnog zapisnika, kao i za prijepis raspravnog zapisnika koji je izrađen istovremeno sa sastavljanjem originala, plaća se taksa u iznosu od 1,00 KM za svaku započetu stranicu.
  - (4) Za izdavanje transkripta audio zapisa plaća se taksa od 2,00 KM po stranici. Kao cijela stranica smatra se svaka započeta stranica teksta u standardnom formatu.
  - (5) Za izdavanje audio zapisa na CD-u plaća se taksa u iznosu od 5,00 KM.
  - (6) Ako se istovremeno sudski prijepis ovjerava plaća se posebna taksa za ovjeravanje u iznosu od 5,00 KM.

DIO SEDMI - POSEBNI SLUČAJEVI

Tarifni broj 24.

(Taksa za sudska uvjerenja i potvrde)

- (1) Za podnesak kojim se traži izdavanje uvjerenja plaća se taksa u iznosu od 5,00 KM.
- (2) Za izdato uvjerenje se plaća taksa u iznosu od 10,00 KM.
- (3) Za potvrdu o pravosnažnosti ili izvršnosti koja se stavlja na sudski otpравak plaća se taksa u iznosu od 5,00 KM.
- (4) Ako se jednim uvjerenjem potvrđuje više činjenica, plaća se jedna taksa.
- (5) Plaćanju takse iz stava (1) ovog tarifnog broja podliježu i elektronski podnesci kao i svaki naknadni podnesak kojim se dopunjava ili mijenja prvobitni podnesak.

Tarifni broj 25.

(Taksa za razmatranje spisa)

Za pismeni podnesak za razmatranje završenih sudskih spisa plaća se taksa u iznosu od 5,00 KM.

Tarifni broj 26.

(Takse za prijepise)

- (1) Za pismeni ili usmeni zahtjev da se izvrši prepisivanje sudskog akta, plaća se taksa u iznosu od 5,00 KM.
- (2) Za prepisivanje sudskih akata kao i za prepisivanje akata iz zbirke isprava koje je sud izvršio na zahtjev stranke, plaća se od svake započete stranice originala taksa u iznosu od po 5,00 KM.

Tarifni broj 27.

(Taksa za izvode iz sudskog registra i drugih javnih knjiga)

Za izvode iz sudskog registra ili drugih javnih knjiga koje vodi sud, ako se izdaju na zahtjev stranke, plaća se taksa u iznosu od 10,00 KM po stranici.

Tarifni broj 28.

(Taksa za sudski depozit)

- (1) Za čuvanje (depozit) novca, stvari i papira od vrijednosti na zahtjev stranke, plaća se godišnje 1% vrijednosti, s tim da iznos takse ne može biti manji od 100,00 KM.
- (2) Taksa se plaća za svaku godinu unaprijed, a započeta godina računa se kao cijela.
- (3) Ako se vrijednost stvari ne može procijeniti po njihovoj prirodi, izvršiće se procjena od strane vještaka o trošku deponenta.

Tarifni broj 29.

(Taksa za protest isprava)

- (1) Za molbu za protest mjenice, čeka i drugih isprava ili ugovora zbog neakceptiranja, neisplate ili neispunjenja, plaća se taksa u iznosu od 5 KM.
- (2) Za protest isprave se plaća taksa prema vrijednosti, i to:
  - a) do 50,00 KM - 5,00 KM,
  - b) preko 50,00 KM do 500,00 KM - 25,00 KM,
  - c) preko 500,00 KM - 50,00 KM.

- (3) Ako se jednom molbom traži više protesta odnosno zamjena protesta, plaća se jedna taksa za molbu, ali se u tom slučaju plaća posebna taksa za svaki protest, odnosno zamjenu protesta.

Tarifni broj 30.**(Taksa za postupke pred arbitražom)**

- (1) Za prijedlog stranke da sud postavi arbitra ili predsjednika arbitraže plaća se taksa u iznosu od 10,00 KM.
- (2) Za prijedlog o izuzeću arbitra plaća se taksa u iznosu od 25,00 KM.
- (3) Za sastavljanje potvrde o pravosnažnosti i izvršnosti presude arbitraže plaća se taksa u iznosu od 10,00 KM.

Tarifni broj 31.**(Taksa za zahtjev za izuzeće)**

Za zahtjev za izuzeće plaća se taksa u iznosu od 10,00 KM.

Tarifni broj 32.**(Taksa za Jedinstveni pristupni kod)**

Za zahtjev za izdavanje Jedinstvenog pristupnog koda – JPK, plaća se taksa u iznosu od 5,00 KM.

Broj: 01-02-1235-1/16
Datum, 29.01.2016. godine
Zenica

**PREDSJEDAVAJUĆI
ZAKONODAVNO-PRAVNE
KOMISIJE**

Almedin Aliefendić, s.r.

.....

V L A D A

7.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2016. godine, donosi

O D L U K U

o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa podračuna za Centralizovani obračun i isplatu plaća za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine

Član 1.**(Potpisnici)**

Za potpisnike naloga platnih transakcija sa podračuna za Centralizovani obračun i isplatu plaća otvorenog kod IKB DD Zenica za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine, od strane Vlade Zeničko – dobojskog kantona određuju se:

- a) Andrej Kajić, ministar Ministarstva finansija i
- b) Miralem Galijašević, premijer Zeničko-dobojskog kantona.

Član 2.**(Zamjenici potpisnika)**

Za zamjenike potpisnika naloga platnih transakcija sa transakcijskog računa iz člana 1. ove odluke, određuju se:

- a) Zvonimir Anđelić, ministar Ministarstva za privredu i
- b) Nada Delibašić, pomoćnik ministra Ministarstva finansija.

Član 3.**(Stupanje na snagu i datum primjene odluke)**

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2016. godine i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-884/16.
Datum, 14.01.2015. godine
Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević, s.r.

.....

8.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2016. godine, donosi

O D L U K U

o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa transakcijskog računa otvorenog kod Sparkasse d.d.Sarajevo za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine

Član 1. (Potpisnici)

Za potpisnike naloga platnih transakcija sa transakcijskog računa otvorenog kod Sparkasse d.d. Sarajevo za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine, od strane Vlade Zeničko-dobojskog kantona određuju se:

- a) Andrej Kajić, ministar Ministarstva finansija i
- b) Miralem Galijašević, premijer Zeničko-dobojskog kantona.

Član 2. (Zamjenici potpisnika)

Za zamjenike potpisnika naloga platnih transakcija sa transakcijskog računa iz člana 1. ove odluke, određuju se:

- a) Zvonimir Anđelić, ministar Ministarstva za privredu i
- b) Nada Delibašić, pomoćnik ministra Ministarstva finansija.

Član 3.

(Stupanje na snagu i datum primjene odluke)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2016. godine i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

9.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 7/10), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2016. godine, donosi

O D L U K U

o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa računa blagajničko poslovanje budžetskih korisnika otvorenog kod IKB DD Zenica za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine

Član 1. (Potpisnici)

Za potpisnike naloga platnih transakcija sa računa blagajničko poslovanje budžetskih korisnika otvorenog kod IKB DD Zenica, za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine, od strane Vlade Zeničko – dobojskog kantona određuju se:

- a) Andrej Kajić, ministar Ministarstva finansija,
- b) Miralem Galijašević, premijer Zeničko-dobojskog kantona i
- c) Zvonimir Anđelić, ministar Ministarstva za privredu.

Član 2.

(Stupanje na snagu i datum primjene odluke)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2016. godine i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-886/16.

Datum, 14.01.2015. godine

Zenica

PREMIJER**Miralem Galijašević, s.r.**

.....

Broj: 02-14-885/16.

Datum, 14.01.2015. godine

Zenica

PREMIJER**Miralem Galijašević, s.r.**

.....

10.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2016. godine, donosi

O D L U K U

o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa posebnog namjenskog računa otvorenog kod IKB DD Zenica za prikupljanje sredstava za saniranje šteta nastalih od poplava na području Zeničko-dobojskog kantona za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine

**Član 1.
(Potpisnici)**

Za potpisnike naloga platnih transakcija sa posebnog namjenskog računa otvorenog kod IKB DD Zenica za prikupljanje sredstava za saniranje šteta nastalih od poplava na području Zeničko-dobojskog kantona, za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine, od strane Vlade Zeničko-dobojskog kantona određuju se:

- a) Džavid Aličić, direktor Kantonalne uprave civilne zaštite,
- b) Andrej Kajić, ministar Ministarstva finansija i
- c) Miralem Galijašević, premijer Zeničko-dobojskog kantona.

Član 2.**(Stupanje na snagu i datum primjene odluke)**

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2016. godine i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-887/16.
Datum, 14.01.2015. godine
Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević, s.r.
.....

11.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2015. godine, donosi

O D L U K U

o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa depozitnog i transakcijskog računa otvorenog kod IKB DD Zenica za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine

**Član 1.
(Potpisnici)**

Za potpisnike naloga platnih transakcija sa depozitnog i transakcijskog računa otvorenog kod IKB DD Zenica, za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine, od strane Vlade Zeničko-dobojskog kantona određuju se:

- a) Andrej Kajić, ministar Ministarstva finansija i
- b) Miralem Galijašević, premijer Zeničko-dobojskog kantona.

**Član 2.
(Zamjenici potpisnika)**

Za zamjenike potpisnika naloga platnih transakcija sa depozitnog i transakcijskog računa iz člana 1. ove odluke, određuju se:

- a) Zvonimir Anđelić, ministar Ministarstva za privredu i
- b) Nada Delibašić, pomoćnik ministra Ministarstva finansija.

**Član 3.
(Potpisnici naloga platnih transakcija za utrošak namjenskih sredstava)**

Potpisnici naloga platnih transakcija iz namjenskih sredstava, pored potpisnika iz člana 1. ove odluke su i ministri nadležnih ministarstava za oblast na koju se odnose namjenska sredstva i to:

- a) Zvonimir Anđelić, ministar Ministarstva za privredu za pripadajuća sredstva od koncesija,
- b) Fahrudin Brkić, ministar Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, za sredstva za zaštitu okoline,

- c) Himzo Smajić, ministar Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu za sredstva posebnih vodnih naknada, naknada za korištenje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, naknada za korištenje šuma i pripadajuća sredstva od koncesija,
- d) Nikola Arsenić, ministar Ministarstva unutrašnjih poslova za sredstva od izdatih ličnih dokumenata i
- e) Fahrudin Čolaković, ministar Ministarstva za boračka pitanja za sredstva fonda za izgradnju stanova.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2016. godine i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-878/16.
Datum, 14.01.2015. godine
Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević, s.r.

12.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2016. godine, d o n o s i

O D L U K U

o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija putem deviznog računa otvorenog kod IKB DD Zenica za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine

Član 1.

(Potpisnici)

Za potpisnike naloga platnih transakcija putem deviznog računa otvorenog kod IKB DD Zenica za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine, od strane Vlade Zeničko-dobojskog kantona određuju se:

- a) Andrej Kajić, ministar Ministarstva finansija i
- b) Miralem Galijašević, premijer Zeničko-dobojskog kantona.

Član 2.

(Zamjenici potpisnika)

Za zamjenike potpisnika naloga platnih transakcija putem deviznog računa iz člana 1. ove odluke, određuju se:

- a) Zvonimir Anđelić, ministar Ministarstva za privredu i
- b) Nada Delibašić, pomoćnik ministra Ministarstva finansija.

Član 3.

(Stupanje na snagu i datum primjene odluke)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2016. godine i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-879/16.

Datum, 14.01.2015. godine

Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević, s.r.

13.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2016. godine, d o n o s i

O D L U K U

o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa „posebnog ESCROW transakcijskog računa“ za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine

Član 1.

(Potpisnici)

Za potpisnike naloga platnih transakcija sa «posebnog ESCROW transakcijskog računa» otvorenog kod IKB DD Zenica za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine, od strane Vlade Zeničko – dobojskog kantona određuju se:

- a) Andrej Kajić, ministar Ministarstva finansija i
- b) Miralem Galijašević, premijer Zeničko-dobojskog kantona.

Član 2.**(Zamjenici potpisnika)**

Za zamjenike potpisnika naloga platnih transakcija sa transakcijskog računa iz člana 1. ove odluke, određuju se:

- a) Zvonimir Anđelić, ministar Ministarstva za privredu i
- b) Nada Delibašić, pomoćnik ministra Ministarstva finansija.

Član 3.**(Stupanje na snagu i datum primjene odluke)**

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2016. godine i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-880/16.

PREMIJER

Datum, 14.01.2015. godine

Zenica

Miralem Galijašević, s.r.**14.**

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2016. godine, d o n o s i

O D L U K U

o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija putem podračuna u okviru JRT za primljene tekuće transfere i donacije, za JU Škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psihofizičkom razvoju Zenica, za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine

Član 1.**(Potpisnici)**

Za potpisnike naloga platnih transakcija putem podračuna u okviru JRT za primljene tekuće transfere i donacije, za JU Škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psihofizičkom razvoju Zenica, otvorenog kod IKB DD Zenica, za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine, od strane Vlade Zeničko – dobojskog kantona određuju se:

- a) Andrej Kajić, ministar Ministarstva finansija,
- b) Miralem Galijašević, premijer Zeničko-dobojskog kantona, i
- c) Nurdehan Šahinović, ministar Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice.

Član 2.**(Stupanje na snagu)**

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2016. godine i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-881/16.

PREMIJER

Datum, 14.01.2015. godine

Zenica

Miralem Galijašević, s.r.**15.**

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:7/10), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2016. godine, d o n o s i

O D L U K U

o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa posebnog transakcijskog računa-sredstva ostvarena po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine

Član 1.**(Potpisnici)**

Za potpisnike naloga platnih transakcija sa posebnog transakcijskog računa-sredstva ostvarena po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća otvorenog kod IKB DD Zenica za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine, od strane Vlade Zeničko-dobojskog kantona određuju se:

- a) Džavid Aličić, direktor Kantonalne uprave civilne zaštite,
- b) Andrej Kajić, ministar Ministarstva finansija i
- c) Miralem Galijašević, premijer Zeničko-dobojskog kantona.

Član 2.**(Zamjenici potpisnika)**

Za zamjenike potpisnika naloga platnih transakcija sa transakcijskog računa iz člana 1. ove odluke, određuju se:

- a) Zvonimir Anđelić, ministar Ministarstva za privredu i
- b) Nada Delibašić, pomoćnik ministra Ministarstva finansija.

Član 3.**(Stupanje na snagu i datum primjene odluke)**

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2016. godine i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-882/16.

PREMIJER

Datum, 14.01.2015. godine

Zenica

Miralem Galijašević, s.r.
.....**16.**

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko – dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2016. godine, d o n o s i

O D L U K U

o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa transakcijskog računa otvorenog kod Union banke d.d. Sarajevo za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine

Član 1.**(Potpisnici)**

Za potpisnike naloga platnih transakcija sa transakcijskog računa otvorenog kod Union banke d.d. Sarajevo za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine, od strane Vlade Zeničko-dobojskog kantona određuju se:

- a) Andrej Kajić, ministar Ministarstva finansija i
- b) Miralem Galijašević, premijer Zeničko-dobojskog kantona.

Član 2.**(Zamjenici potpisnika)**

Za zamjenike potpisnika naloga platnih transakcija sa transakcijskog računa iz člana 1. ove odluke, određuju se:

- a) Zvonimir Anđelić, ministar Ministarstva za privredu i
- b) Nada Delibašić, pomoćnik ministra Ministarstva finansija.

Član 3.**(Stupanje na snagu i datum primjene odluke)**

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2016. godine i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-883/16.

PREMIJER

Datum, 14.01.2015. godine

Zenica

Miralem Galijašević, s.r.
.....**17.**

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 7/10), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2016. godine, d o n o s i

O D L U K U

o utvrđivanju visine osnovice za obračun plaće zaposlenika u kantonalnim organima državne službe i drugim budžetskim korisnicima Zeničko-dobojskog kantona za period januar - mart 2016. godine

Član 1.**(Utvrđivanje visine osnovice)**

Visina osnovice za obračun plaće (u daljem tekstu: osnovica) zaposlenika u kantonalnim organima državne službe i drugim budžetskim korisnicima Zeničko-dobojskog kantona za period januar - mart 2016. godine, utvrđuje se u iznosu od 432,00 KM (slovima: četiristotine-tridesetdvije konvertibilne marke), što uvećano za korektivni koeficijent od 1,05263, iznosi 454,73616 KM.

Član 2.**(Izuzeci od primjene)**

Osnovica iz člana 1. ove odluke ne odnosi se na sudije, tužioce i stručne saradnike iz člana 4. Zakona o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 72/05, 22/09 i 55/13).

Član 3.
(Realizacija)

Za realizaciju ove odluke zadužuje se Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona.

Član 4.

(Stupanje na snagu i primjena Odluke)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2016. godine i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Član 2.

(Izuzete od primjene)

Naknada iz člana 1. stav (1) ove odluke ne odnosi se na sudije, tužioce i stručne saradnike iz člana 4. Zakona o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 72/05, 22/09 i 55/13).

Član 3.

(Realizacija)

Za realizaciju ove odluke zadužuje se Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona.

Član 4.

(Stupanje na snagu i datum primjene)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 01.01.2016. godine i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-888/16.

PREMIJER

Datum, 14.01.2015. godine

Zenica

Miralem Galijašević, s.r.

.....

18.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 7/10) i člana 5. stav (1) Uredbe o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 8/09 i 4/15), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2016. godine, d o n o s i

O D L U K U

o utvrđivanju visine naknade za topli obrok zaposlenika u kantonalnim organima državne službe i drugim budžetskim korisnicima Zeničko-dobojskog kantona za period januar - mart 2016. godine

Član 1.

(Utvrđivanje visine naknade za topli obrok)

(1) Utvrđuje se visina naknade za topli obrok zaposlenika u kantonalnim organima državne službe i drugim budžetskim korisnicima Zeničko-dobojskog kantona za period januar - mart 2016. godine u iznosi od 8,00 KM (slovima: osam konvertibilnih maraka) po radnom danu.

(2) Službenim osobama Jedinice za podršku Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, pored naknade za topli obrok iz stava (1) ovog člana, pripada i dodatna naknada za pojačanu ishranu u iznosu od 5,00 KM po radnom danu.

Broj: 02-14-889/16.

PREMIJER

Datum, 14.01.2015. godine

Zenica

Miralem Galijašević, s.r.

.....

19.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 7/10) i člana 11. stav 2 Zakona o izvršavanju budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2015. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 2/15), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 39. sjednici održanoj dana 14.01.2016. godine d o n o s i

O D L U K U

o unosu nedostajućih sredstava za stvorene obaveze u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona sa 31.12.2015. godine

Član 1.

(Predmet)

U cilju poštivanja računovodstvenog načela sveobuhvatnosti i principa modificiranog nastanka događaja, te realnog finansijskog izvještavanja o izvršenju Budžeta za period I-XII 2015. godinu, nalaže se Ministarstvu finansija-Odsjeku za planiranje i izvršenje budžeta, unos nedostajućih sredstava za obaveze pojedinih budžetskih

korisnika stvorene do 31.12.2015. godine koje prelaze iznose odobrene u operativnim planovima novčanih tokova Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2015. godinu.

Član 2.

(Provođenje Odluke)

Za provođenje ove Odluke zadužuju se nadležna ministarstva, uprave, službe i Ministarstvo finansija, svako u okviru svoje nadležnosti.

Član 3.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-894/16.

Datum, 14.01.2015. godine

Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević, s.r.

20.

Na osnovu člana 4. i člana 8. Zakona o koncesijama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/03) i člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 40. sjednici održanoj dana 28.01.2016. godine, d o n o s i

O D L U K U

o izmjenama Odluke o pristupanju provođenju procedure dodjele koncesije za izgradnju malih hidroelektrana MHE „Tribija“ na rijeci Tribiji, na području općine Vareš („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/15)

Član 1.

(Predmet Odluke)

Mijenja se Odluka o pristupanju provođenju procedure dodjele koncesije za izgradnju malih hidroelektrana MHE „Tribija“ na rijeci Tribiji, na području općine Vareš („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/15), tako što se u naslovu Odluke tekst „malih hidroele-

ktrana“ zamjenjuje tekстом „male hidroelektrane“, u članu 2. briše se alineja 2, a u alineji 5. se riječi „10%“ zamjenjuju riječima „20%“ i briše se tekst iza riječi „mjeničnom izjavom“.

U ostalom dijelu Odluka ostaje neizmijenjena.

Član 2.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona.

Broj: 02-25-1880/16.

Datum, 28.01.2015. godine

Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević, s.r.

21.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), člana 7. Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 95/12), člana 2., 3. i 4. Odluke o privremenom finansiranju Zeničko-dobojskog kantona za period januar-mart 2016. godine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 11/15), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 40. sjednici, održanoj dana 28.01.2016. godine, d o n o s i

O D L U K U

o raspodjeli sredstava za finansiranje političkih stranaka i koaliciju političkih stranaka zastupljenih u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona za mjesec januar 2016. godine

Član 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom odobrava se isplata sredstava u iznosu od 33.166,00 KM (slovima: tridesettri hiljadestotinušezdesetšest konvertibilnih maraka) za političke stranke i koaliciju političkih stranaka zastupljene u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona, za mjesec januar 2016. godine.

Član 2.

(Raspored sredstava)

Sredstva iz člana 1. Ove Odluke raspoređuju se na način da se:

- 30% sredstava dijeli jednako svim političkim strankama, odnosno koalicijama političkih stranaka koje su osvojile mandate u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona,
- 60% sredstava dijeli prema broju poslaničkih mandata koje svaka politička stranka i koalicija političkih stranaka zastupljena u Skupštini Kantona, ima u trenutku dodjele mandata,
- 10% od ukupnog iznosa raspoređuje se klubovima poslanika srazmjerno broju poslaničkih mjesta koja pripadaju manje zastupljenom spolu.

22.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), i u skladu sa Odlukom o privremenom finansiranju Zeničko-dobojskog kantona za period januar – mart 2016. godine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 11/15), na prijedlog Ministarstva za privredu, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 40. sjednici, održanoj dana 28.01.2016. godine, d o n o s i

Član 3.

(Trenutak raspodjele)

Kao trenutak raspodjele sredstava iz člana 2. ove Odluke smatra se dan donošenja Odluke Vlade Kantona o raspodjeli istih.

Član 4.

(Budžetska organizacija i ekonomski kod)

Isplata sredstava iz člana 1. ove Odluke će se izvršiti na osnovu Odluke o privremenom finansiranju Zeničko-dobojskog kantona za period januar-mart 2016. godine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 11/15), sa razdjela 10, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001-Skupština Kantona, ekonomski kod 614300, Naziv pozicije „Tekući transfer za finansiranje političkih stranaka, koalicija političkih stranaka i nezavisnih poslanika.“

Član 5.

(Realizacija Odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona i Stručna služba Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, svako u okviru svoje nadležnosti.

Član 6.

(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-1725/16.

Datum, 28.01.2015. godine

Zenica

PREMIJER**Miralem Galijašević, s.r.**

O D L U K U

o odobravanju finansijskih sredstava Agenciji za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona

Član 1.

(Predmet)

Odobravaju se finansijska sredstva Agenciji za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona u iznosu od 112.500,00 KM (slovima: stotinudvanaest hiljad pet stotina konvertibilnih maraka), na ime troškova potrebnih za finansiranje redovnih obaveza i aktivnosti.

Član 2.

(Ekonomski kod)

Odobrena sredstva iz člana 1. ove odluke isplatit će se na osnovu Odluke o privremenom finansiranju Zeničko-dobojskog kantona za period januar – mart 2016. godine, (isplata za period januar - mart 2016. godine), razdjel 18, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001, ekonomski kod 614100, pozicija „Transfer za Agenciju za privatizaciju“.

Član 3.

(Realizacija sredstava)

Sredstva iz člana I. realizovat će se isključivo u skladu sa procentom ostvarenja javnih prihoda u Budžet Kantona.

Član 4.

(Provođenje Odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuje se Ministarstvo za privredu i Ministarstvo finansija, svako u okviru svoje nadležnosti.

Član 5.**(Stupanje na snagu)**

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u “Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona”.

Broj: 02-14-1721/16.

PREMIJER

Datum, 28.01.2015. godine

Zenica

Miralem Galijašević, s.r.**23.**

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 7/10), člana 38. Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11), i člana 8. stav 1. Zakona o lijekovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 109/12), tačke III. i IV. Odluke o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 56/13, 74/14 i 94/15), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na prijedlog Ministarstva zdravstva, na 40. sjednici, održanoj 28.01.2016. godine, d o n o s i

O D L U K U

o izmjenama Odluke o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona, kao i način njihovog propisivanja i izdavanja

I.

U Odluci o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona, kao i način njihovog propisivanja i izdavanja ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 12/12, 12/13 i 9/14) u prilogu "Lista lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja sa 100 % učešćem Zavoda", "Lista A" i sa utvrđenim procentualnim učešćem Zavoda "Lista B" mijenja se i glasi:

LISTA LIJEKOVA KOJI SE MOGU PROPISIVATI I IZDAVATI NA TERET SREDSTAVA
OBAVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA SA 100 % UČEŠĆEM ZAVODA

"LISTA A"

REDNI BROJ	ŠIFRA LIJEKA	ATC KLASIFI- KACIJA	INN GENERIČKI NAZIV LIJEKA	ZAŠTIĆENI NAZIV LIJEKA	PROIZVOĐAČ LIJEKA	OBLIK, JAČINA I PAKOVANJE LIJEKA	UČEŠ-ĆE ZAVODA	Cijena original-nog pakovanja bez PDV-a i marže (KM)	MP cijena original- nog pako- vanja koju priznaje Zavod sa PDV-om i maržom (KM)	REŽIM PROPISIVA NJA
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		A	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA DIGESTIVNI TRAKT I METABOLIZAM							
		A02	ANTACIDI I LIJEKOVI ZA LIJEČENJE ULKUSNE BOLESTI							
1	87101	A02BA02	ranitidin	RANIBOS	BOSNALIJEK	tbl 150 mg x 20	100%	1,48	1,73	Rp*
2	87102	A02BA02	ranitidin	ULCODIN	FARMAVITA	tbl 150 mg x 20	100%	1,48	1,73	Rp*
3	87103	A02BA02	ranitidin	RANITAL	LEK	tbl 150 mg x 20	100%	1,48	1,73	Rp*
4	87104	A02BA02	ranitidin	RANITIDIN	REPLAK FARM	film tbl 150 mg x 20	100%	1,48	1,73	Rp*
5	87105	A02BA02	ranitidin	RANID	ZADA	film tbl 150 mg x 30	100%	2,22	2,60	Rp*
6	87106	A02BA02	ranitidin	RANID	ZADA	film tbl 150 mg x 60	100%	4,44	5,19	Rp*
7	87107	A02BA02	ranitidin	RANOBEL	NOBEL	tbl 150 mg x 60	100%	4,44	5,19	Rp*
8	87108	A02BA02	ranitidin	RANIBOS	BOSNALIJEK	tbl 300 mg x 10	100%	1,60	1,87	Rp*
			Rp *	Preporučuje se upotreba maksimalno 4-6 nedjelja, nakon tog perioda uraditi ponovnu procjenu terapije						
9	87109	A02BC01	omeprazol	ULCOSAN	BOSNALIJEK	tvrdie kaps 20 mg x 14	100%	6,10	7,14	Rp spec a
10	87110	A02BC01	omeprazol	TARGET PLUS	FARMAVITA	kaps 20 mg x 14	100%	6,10	7,14	Rp spec a
11	87111	A02BC01	omeprazol	HELICOL	ZADA	kaps 20 mg x 14	100%	6,10	7,14	Rp spec a
12	87112	A02BC01	omeprazol	OMEPRAZID	NOBEL	kaps 20 mg x 14	100%	6,10	7,14	Rp spec a

13	87113	A02BC01	omeprazol	OMEX	FARMAL	kaps 20 mg x 14	100%	6,10	7,14	Rp spec a
14	87114	A02BC01	omeprazol	OMEX	FARMAL	kaps 20 mg x 28	100%	13,42	15,70	Rp spec a
15	87115	A02BC02	pantoprazol	ZOLPAN	ZADA	tbl 20 mg x 14	100%	3,96	4,63	Rp spec a
16	87116	A02BC02	pantoprazol	NOLPAZA	KRKA	tbl 20 mg x 14	100%	3,96	4,63	Rp spec a
17	87117	A02BC02	pantoprazol	FENIX	BOSNALIJEK	želučanooporne 20 mg x 28	100%	7,89	9,23	Rp spec a
18	87118	A02BC02	pantoprazol	ZOLPAN	ZADA	tbl 20 mg x 28	100%	7,89	9,23	Rp spec a
19	87119	A02BC02	pantoprazol	NOLPAZA	KRKA	tbl 20 mg x 28	100%	7,89	9,23	Rp spec a
20	87120	A02BC02	pantoprazol	CONTROLOC	NYCOMED	gastrorezištentne tbl 20 mg x 28	100%	7,89	9,23	Rp spec a
21	87121	A02BC02	pantoprazol	ZONTOP	FARMAVITA	tbl 20 mg x 30	100%	7,73	9,04	Rp spec a
22	87122	A02BC02	pantoprazol	FENIX	BOSNALIJEK	tbl 40 mg x 14	100%	5,89	6,89	Rp spec a
23	87123	A02BC02	pantoprazol	ZONTOP	FARMAVITA	tbl 40 mg x 14	100%	5,89	6,89	Rp spec a
24	87124	A02BC02	pantoprazol	ZOLPAN	ZADA	tbl 40 mg x 14	100%	5,89	6,89	Rp spec a
25	87125	A02BC02	pantoprazol	NOLPAZA	KRKA	tbl 40 mg x 14	100%	5,89	6,89	Rp spec a
26	87126	A02BC02	pantoprazol	CONTROLOC	NYCOMED	gastrorezištentne 40 mg x 14	100%	5,89	6,89	Rp spec a
27	87127	A02BC02	pantoprazol	NOLPAZA	KRKA	tbl 40 mg x 28	100%	10,91	12,76	Rp spec a
28	87128	A02BC02	pantoprazol	PULCET	NOBEL	tbl 40 mg x 28	100%	10,91	12,76	Rp spec a
29	87129	A02BC03	lansoprazol	SABAX	HEMOFARM	kaps 15 mg x 28	100%	5,99	7,01	Rp spec a
30	87130	A02BC03	lansoprazol	LANSOPROL	NOBEL	kaps 15 mg x 28	100%	5,99	7,01	Rp spec a
31	87131	A02BC03	lansoprazol	LANZUL S	KRKA	kaps 15 mg x 28	100%	5,99	7,01	Rp spec a
32	87132	A02BC03	lansoprazol	LAPROL	FARMAL	kaps 15 mg x 28	100%	5,99	7,01	Rp spec a

33	87133	A02BC03	lansoprazol	SABAX	HEMOFARM	kaps 30 mg x 14	100%	5,99	7,01	Rp spec a
34	87134	A02BC03	lansoprazol	LAPROL	FARMAL	kaps 30 mg x 14	100%	5,99	7,01	Rp spec a
35	87135	A02BC03	lansoprazol	LANSOPROL	NOBEL	kaps 30 mg x 14	100%	5,99	7,01	Rp spec a
36	87136	A02BC03	lansoprazol	LAPROL	FARMAL	kaps 30 mg x 28	100%	11,97	14,00	Rp spec a
37	87137	A02BC03	lansoprazol	LANSOPROL	NOBEL	kaps 30 mg x 28	100%	11,97	14,00	Rp spec a
			Rp spec a	Ulkusna bolest rezistentna na H2 blokatore, refluksni ezofagitis i Zollinger - Ellisonov sindrom, za eradikaciju Helicobacter pylori. Spec.POM do 4 nedjelje, daljnja terapija po preporuci gastroenterologa						
			GASTROINTESTINALNI SPAZMOLITICI, ANTIHOLINERGICI I PROPUZIVI							
38	87138	A03AA04	mebeverin	RUDAKOL	BELUPO	draž 135 mg x 50	100%	17,01	19,90	Rp
39	87139	A03AA04	mebeverin	COLOSPA RETARD	ABBOTT	kaps 200 mg x 30	100%	18,60	21,76	Rp
40	87140	A03FA01	metoklopramid	PYLOMID	BOSNALIJEK	sirup; 5 mg/5 ml; 100 ml	100%	1,83	2,14	Rp
41	87141	A03FA01	metoklopramid	KLOMETOL	GALENIKA	sirup; 5 mg/5 ml; 100 ml	100%	1,83	2,14	Rp
42	87142	A03FA01	metoklopramid	REGLAN	ALKALOID	sirup; 5 mg/5 ml; 120 ml	100%	2,20	2,57	Rp
43	87143	A03FA01	metoklopramid	KLOMETOL	GALENIKA	tbl 10 mg x 30	100%	1,70	1,99	Rp
44	87144	A03FA01	metoklopramid	PYLOMID	BOSNALIJEK	tbl 10 mg x 40	100%	1,96	2,29	Rp
45	87145	A03FA01	metoklopramid	REGLAN	ALKALOID	tbl 10 mg x 40	100%	1,96	2,29	Rp
		A06	LAKSATIVI							
46	87146	A06AD11	laktuloza	DUPHALAC	ABBOTT	sirup; 667 mg /ml; 200 ml	100%	4,10	4,80	Rp
47	87147	A06AD11	laktuloza	PORTALAK	BELUPO	sirup; 667 mg /ml; 500 ml	100%	10,26	12,00	Rp
		A07	ANTIDIJAROICI I LIJEKOVI SA ANTINFLAMATORNIM I ANTIINFEKTIVNIM DJELOVANJEM							

48	87720	A07AA02	nistatin	NYSTATIN	HEMOFARM	prašak za oralnu suspenziju; 100.000 i.j./ml; 24 ml	100%	2,30	2,69 Rp
49	87148	A07AX03	nifuroksazid	ENTEROFURYL	BOSNALIJEK	kaps 100 mg x 30	100%	4,15	4,86 Rp
50	87149	A07AX03	nifuroksazid	ENTEROFURYL	BOSNALIJEK	kaps 200 mg x 16	100%	4,27	5,00 Rp
51	87150	A07AX03	nifuroksazid	ENTEROFURYL	BOSNALIJEK	oralna susp. 5ml, 90ml 200mg/	100%	5,60	6,55 Rp
Lijek se izdaje samo na liječnički recept									
52	87151	A07EC01	sulfasalazin	SULFASALAZIN	KRKA	tbl 500 mg x 50	100%	8,43	9,86 Rp spec*
53	87152	A07EC01	sulfasalazin	SALAZOPYRIN	PFIZER	tbl 500 mg x 100	100%	16,86	19,73 Rp spec*
54	87153	A07EC02	mesalazin	SALOFALK	Dr.FALK	rektalna suspenzija 4g/60 ml, 7 klizmi	100%	62,37	72,97 Rp spec*
55	87154	A07EC02	mesalazin	MELASA	ZADA	tbl 500 mg x 50	100%	18,13	21,21 Rp spec*
56	87155	A07EC02	mesalazin	MESALAZIN	REPLEK FARM	film tbl 500 mg x 50	100%	18,13	21,21 Rp spec*
57	87156	A07EC02	mesalazin	SALOFALK	Dr.FALK	tbl 500 mg x 100	100%	55,07	64,43 Rp spec*
58	87157	A07EC02	mesalazin	SALOFALK	Dr.FALK	supp; 500 mg, 10 supozitorija	100%	13,13	15,36 Rp spec*
59	87158	A07EC02	mesalazin	SALOFALK	Dr.FALK	supozitorija 500 mg, 30 supozitorija	100%	39,38	46,07 Rp spec*
Samo prema preporuci subspecialiste određene grane medicine za strogo definisana oboljenja									
LIJEKOVI ZA LIJEČENJE ŠEĆERNE BOLESTI									
		A10							

		INZULINI I ANALOZI BRZOG DJELOVANJA							
60	87159	inzulin humani	INSUMAN RAPID	SANOFI AVENTIS	štrcaljka, 5 x 3 ml, 100 i.j./ml 5 penova po 3 ml	100%	43,26	50,61	Rp spec
61	87160	inzulin humani	HUMULIN R	ELI LILLY Export S.A.	otopina za injekciju, 100 i.j./ml, 5 uložaka po 3 ml	100%	43,26	50,61	Rp spec
		Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.						
62	87161	inzulin lispro	HUMALOG	ELI LILLY Export S.A.	otopina za injekciju , 100 i.j./ml , 5 uložaka po 3 ml	100%	63,05	73,77	Rp spec
		Napomena: Rp spec	Samo za pacijente sa nezadovoljavajućom kontrolom dijabetesa na terapiji humanim inzulinima u toku posljednjih 6 mjeseci (glikolizirani hemoglobin veći od 7% tj. HbA1c>7%). - lijek se u terapiju uvodi na osnovu mišljenja endokrinologa ili interniste ili pedijatra.						
63	87162	inzulin aspart	NOVO RAPID ® FlexPen®	NOVO NORDISK A/S	rastvor za injekcije, 5 injektora po 3 ml otopine	100%	63,45	74,24	Rp spec
		Napomena: Rp spec	Samo za pacijente sa nezadovoljavajućom kontrolom dijabetesa na terapiji humanim inzulinima u toku posljednjih 6 mjeseci (glikolizirani hemoglobin veći od 7% tj. HbA1c>7%). - lijek se u terapiju uvodi na osnovu mišljenja endokrinologa ili interniste ili pedijatra.						
		Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.						
64	87163	inzulin glulisine	APIDRA	SANOFI - AVENTIS	štrcaljka 5 x 3 ml, 100 i.j./ml, 5 napunjenih penova po 3 ml	100%	58,31	68,22	Rp spec
65	87164	inzulin glulisine	APIDRA	SANOFI - AVENTIS	Patrone, 5 X 3 ml, 100 i.j./ml, 5 patrona po 3 ml	100%	58,31	68,22	Rp spec
		Napomena: Rp spec	Samo za pacijente sa nezadovoljavajućom kontrolom dijabetesa na terapiji humanim inzulinima u toku posljednjih 6 mjeseci (glikolizirani hemoglobin veći od 7% tj. HbA1c>7%) i sa postojanjem rekurentnih ozbiljnih hipoglikemijskih epizoda (glikemija manja od 3,5 mmola/l) utvrđenih najmanje četiri puta u navedenom periodu u uslovima adekvatnog doziranja inzulina i komplijanse pacijenta. Podaci o nivou glikemije u toku hipoglikemijske epizode utvrđuju se na jedan od slijedećih načina: - na osnovu memorije ličnog aparata za samokontrolu pacijenta odnosno nalazom nadležnog ljekara - aparatom za samokontrolu od strane ljekara HMP/hitne službe u čijem prisustvu se dogodila hipoglikemijska epizoda i da je registriran u izvještaju ljekara/sestre odnosno u zdr.kartonu pacijenta. - aparatom za samokontrolu ili laboratorijskim metodama u zdr.ustanovi i registriran u izvještaju od strane ordinirajućeg ljekara. - lijek se u terapiju uvodi na osnovu mišljenja endokrinologa ili interniste ili pedijatra.						

		INZULINI I ANALOZI SREDNJE DUGOG DJELOVANJA								
66	87165	A10AC01	inzulin humani	INSUMAN BASAL	SANOFI - AVENTIS	štrcaljka, 5 x 3 ml, 100 i.j./ml 5 penova po 3 ml	100%	43,26	50,61	Rp spec
67	87166	A10AC01	inzulin humani	HUMULIN N	ELI LILLY Export S.A.	suspenzija za injekciju, 100 i.j./ml, 5 uložaka po 3 ml	100%	43,26	50,61	Rp spec
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.						
68	87167	A10AC01	inzulin humani	INSUMAN COM 25	SANOFI - AVENTIS	5x3 ml, 100 i.j./ml, 5 napunjenih penova po 3 ml	100%	43,26	50,61	Rp spec
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.						
69	87168	A10AD01	inzulin humani	HUMULIN M3	ELI LILLY Export S.A.	suspenzija za injekciju, 100 i.j./ml, 5 uložaka po 3 ml	100%	43,26	50,61	Rp spec
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.						
70	87169	A10AD04	inzulin lispro	HUMALOG MIX 25 KwikPen	ELI LILLY Export S.A.	suspenzija za injiciranje, 100 i.j./ml, 5 napunjenih penova po 3 ml	100%	63,05	73,77	Rp spec
71	87170	A10AD04	inzulin lispro	HUMALOG Mix 50 KwikPen	ELI LILLY Export S.A.	suspenzija za injiciranje, 100 i.j./ml, 5 napunjenih penova po 3 ml	100%	63,05	73,77	Rp spec
72	87171	A10AD05	inzulin aspart	NOVO MIX @ 30 FlexPen®	NOVO NORDISK A/S	suspenzija za injekciju, 5 injektora po 3 ml otopine	100%	63,45	74,24	Rp spec
			Napomena: Rp spec	Samo za pacijente sa nezadovoljavajućom kontrolom dijabetesa na terapiji humanim inzulinima u toku posljednjih 6 mjeseci (glikolizirani hemoglobin veći od 7% tj. HbA1c>7%). - lijek se u terapiju uvodi na osnovu mišljenja endokrinologa ili interniste ili pedijatra.						
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.						
73	87172	A10AE01	inzulin glargin	LANTUS	AVENTIS	štrcaljka, 5 x 3 ml, 100 i.j./ml, 5 napunjenih penova po 3 ml	100%	97,65	114,25	Rp spec/db

74	87173	A10AE05	inzulin detemir	LEVEMIR ®FlexPen®	NOVO NORDISK A/S	rastvor za injekcije, 5 uložaka sa 3 ml otopine	100%	97,48	114,05 Rp spec/db
Samo za pacijente sa nezadovoljavajućom kontrolom dijabetesa na terapiji humanim inzulinima u toku posljednjih 6 mjeseci (glikozirani hemoglobin veći od 7% tj. HbA1c>7%) i sa postojanjem rekurentnih ozbiljnih hipoglikemijskih epizoda (glikemija manja od 3,5 mmola/l) utvrđenih najmanje četiri puta u navedenom periodu u uslovima adekvatnog doziranja inzulina i komplijanse pacijenta. Podaci o nivou glikemije u toku hipoglikemijske epizode utvrđuju se na jedan od slijedećih načina: - na osnovu memorije ličnog aparata za samokontrolu pacijenta odnosno nalazom nadležnog ljekara - aparatom za samokontrolu od strane ljekara HMP/hitne službe u čijem prisustvu se dogodila hipoglikemijska epizoda i da je registriran u izvještaju ljekara/sestre odnosno u zdr.kartonu pacijenta. - aparatom za samokontrolu ili laboratorijskim metodama u zdr.ustanovi i registriran u izvještaju od strane ordinirajućeg ljekara. - lijek se u terapiju uvodi na osnovu mišljenja dijabetologa.									
Rp spec/db									
ORALNI ANTIDIJABETICI									
		A10B		GLUCONORM	ZADA	film tbl 500 mg x 30	100%	1,63	1,91 Rp
75	87174	A10BA02	metformin						
76	87175	A10BA02	metformin	AGLIKEM	HEMOFARM	film tbl 500 mg x 30	100%	1,63	1,91 Rp
77	87176	A10BA02	metformin	FORDEX	BOSNALIJEK	film tbl 500 mg x 60	100%	3,37	3,94 Rp
78	87177	A10BA02	metformin	GLUCONORM	ZADA	film tbl 500 mg x 60	100%	3,37	3,94 Rp
79	87178	A10BA02	metformin	SIOFOR 500	BERLIN-CHEIME	film tbl 500 mg x 60	100%	3,37	3,94 Rp
80	87179	A10BA02	metformin	FORDEX	BOSNALIJEK	film tablete 850 mg x 30	100%	2,56	3,00 Rp
81	87180	A10BA02	metformin	GLUCONORM	ZADA	film tbl 850 mg x 30	100%	2,56	3,00 Rp
82	87181	A10BA02	metformin	METFORMIN	REPLEK FARM	film tbl 850 mg x 30	100%	2,56	3,00 Rp
83	87182	A10BA02	metformin	GLUCONORM	ZADA	film tbl 850 mg x 60	100%	5,14	6,01 Rp
84	87183	A10BA02	metformin	SIOFOR	BERLIN-CHEIME	film tbl 850 mg x 60	100%	5,14	6,01 Rp
85	87184	A10BB01	glibenkamid	DIABOS	BOSNALIJEK	tbl 5 mg x 30	100%	1,75	2,05 Rp
86	87185	A10BB01	glibenkamid	GLIBEDAL	FARMAVITA	tbl 5mg x 30	100%	1,75	2,05 Rp
87	87186	A10BB01	glibenkamid	GLIBEDAL	ALKALOID	tbl 5mg x 30	100%	1,75	2,05 Rp
Lijek se izdaje samo na liječnički recept									
			Rp						

VITAMINI									
VITAMIN D I ANALOZI									
	A11			ROCALTROL	F.HOFFMANN - LA ROCHE	kaps 0,25 µg x 100	100%	37,05	43,35 Rp spec*1
88	87187	A11CC04	kalcitriol						
			Rp spec*1	Samo prema preporuci subspcijaliste određene grane medicine za strogo definisana oboljenja, lijek se ne propisuje pacijentima koji su na hroničnom hemodijaliznom tretmanu					
MINERALI									
	A12			KALCIUM KARBONAT	ALKALOID	tbl 1000 mg x 50	100%	2,64	3,09 Rp
89	87188	A12AA04	kalcijum karbonat						
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept					
90	87189	A12BA01	kalijum hlorid	KALIJ KLORID	JGL d.d. RIJEKA	tbl za oralnu otopinu 500 mg x 20	100%	3,34	3,91 Rp
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept					
LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA KRV I KRVOTVORNE ORGANE									
	B			ANTITROMBOTICI					
	B01								
91	87190	B01AC04	klopidogrel	PIGREL	JGL d.d. RIJEKA	film tbl 75 mg x 28	100%	23,72	27,75 Rp spec/a
92	87191	B01AC04	klopidogrel	ZYLLT	KRKA	film tbl 75 mg x 28	100%	23,72	27,75 Rp spec/a
93	87192	B01AC04	klopidogrel	CLODIL	BOSNALIJEK	film tbl 75 mg x 30	100%	25,41	29,73 Rp spec/a
94	87193	B01AC04	klopidogrel	FLUXX	ZADA	film tbl 75 mg x 30	100%	25,41	29,73 Rp spec/a
95	87194	B01AC04	klopidogrel	KLOPIDOGREL	BLAGOLEKS	film tbl 75 mg x 30	100%	25,41	29,73 Rp spec/a
96	87195	B01AC04	klopidogrel	SYNETRA	ALKALOID	film tbl 75 mg x 30	100%	25,41	29,73 Rp spec/a
			Rp spec/a	Propisuje se samo prema nalazu kardiologa pacijentima nakon IM ili nakon ugradnje stent-a (Bypass-a) u trajanju od 6 mjeseci					
LIJEKOVI ZA LIJEČENJE SLABOKRVNOSTI									
	B03								
97	87196	B03AA02	fero fumarat	HEFEROL	ALKALOID	kaps 350 mg x 30	100%	2,80	3,28 Rp

98	87197	B03AB05	dekstriferon	REFERUM	REPLEK FARM	sirup 50 mg/5 ml; 100 ml	100%	4,10	4,80	Rp
99	87198	B03AB05	dekstriferon	FERZADA	ZADA	tbl za žvakanje 100 mg x 30	100%	6,00	7,02	Rp
100	87199	B03AB09	feri proteinsukcinitat	LEGOFER	ALKALOID	oralna otopina; 800 mg/15 ml; 150 ml	100%	4,35	5,09	Rp
101	87200	B03BB01	folna kiselina	FOLIK	ZADA	tbl 5 mg x 20	100%	2,14	2,50	Rp
102	87201	B03BB01	folna kiselina	FOLACIN	JGL d.d. RIJEKA	tbl 5 mg x 20	100%	2,14	2,50	Rp
		C	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA KARDIOVASKULARNI SISTEM							
		C01	LIJEKOVI S DJELOVANJEM NA SRCE							
103	87202	C01AA05	digoksin	LANIBOS	BOSNALIJEK	tbl 0,25 mg x 20	100%	1,00	1,17	Rp
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept						
104	87203	C01BC03	propafenon	ARITMON	ZADA	film tbl 150 mg x 30	100%	4,49	5,25	Rp spec
105	87204	C01BC03	propafenon	PROPAFENON	FARMAVITA	film tbl 150 mg x 40	100%	5,99	7,01	Rp spec
106	87205	C01BC03	propafenon	PROPAFENON	ALKALOID	film tbl 150 mg x 40	100%	5,99	7,01	Rp spec
107	87206	C01BC03	propafenon	PROPAFEN	HEMOFARM	film tbl 150 mg x 50	100%	7,48	8,75	Rp spec
108	87207	C01BC03	propafenon	PROPANORM	PRO.MED.CS	film tbl 150 mg x 50	100%	7,48	8,75	Rp spec
109	87208	C01BC03	propafenon	RYTMONORM	ABBOTT	film tbl 150 mg x 50	100%	7,48	8,75	Rp spec
110	87209	C01BC03	propafenon	ARITMON	ZADA	film tbl 150 mg x 60	100%	8,98	10,51	Rp spec
111	87210	C01BC03	propafenon	ARITMON	ZADA	film tbl 300 mg x 30	100%	8,40	9,83	Rp spec
112	87211	C01BC03	propafenon	PROPAFEN	HEMOFARM	film tbl 300 mg x 50	100%	14,00	16,38	Rp spec
113	87212	C01BC03	propafenon	RYTMONORM	ABBOTT	film tbl 300 mg x 50	100%	14,00	16,38	Rp spec

114	87213	C01BC03	propafenon	ARITMON	ZADA		film tbl 300 mg x 60	100%	16,80	19,66 Rp spec
115	87214	C01BD01	amiodaron	ZADARON	ZADA		tbl 200 mg x 60	100%	13,00	15,21 Rp spec
116	87215	C01BD01	amiodaron	AMIODARON	FARMAVITA		tbl 200 mg x 60	100%	13,00	15,21 Rp spec
117	87216	C01BD01	amiodaron	AMIOKORDIN	KRKA		tbl 200 mg x 60	100%	13,00	15,21 Rp spec
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.						
118	87217	C01DA02	gliceriltrinitrat	ANGISED	GLAXO		ling 0,5 mg x 100	100%	5,10	5,97 Rp
119	87218	C01DA14	izosorbid mononitrat	NITRAX	ZADA		kaps retard; 40 mg x 30	100%	4,61	5,39 Rp
120	87219	C01DA14	izosorbid mononitrat	OLICARD RETARD	ABBOTT		kaps retard; 40 mg x 50	100%	7,64	8,94 Rp
121	87220	C01DA14	izosorbid mononitrat	NITRAX	ZADA		kaps retard; 60 mg x 30	100%	8,48	9,92 Rp
122	87221	C01DA14	izosorbid mononitrat	OLICARD RETARD	ABBOTT		kaps retard 60 mg x 50	100%	14,11	16,51 Rp
123	87222	C01DA14	izosorbid mononitrat	ANGINAL	BOSNALIJEK		tab. s produž. oslob. 40 mg x 30	100%	4,61	5,39 Rp
124	87223	C01DA14	izosorbid mononitrat	ANGINAL	BOSNALIJEK		s produž. oslob. retard tbl 40 mg x 50	100%	7,69	9,00 Rp
125	87224	C01DA14	izosorbid mononitrat	CARDOX	FARMAL		retard tbl 40 mg x 50	100%	7,69	9,00 Rp
126	87225	C01DA14	izosorbid mononitrat	CARDOX	FARMAL		retard tbl 60 mg x 50	100%	14,11	16,51 Rp
127	87226	C01DA14	izosorbid mononitrat	ISOSORBIDE MN	JGL d.d. RIJEKA		tbl 20 mg x 20	100%	1,67	1,95 Rp
128	87227	C01DA14	izosorbid mononitrat	MONIZOL	HEMOFARM		tbl. 20 mg x 30	100%	2,50	2,93 Rp

129	87228	C01DA14	izosorbid mononitrat	ANGINAL	BOSNALIJEK	tbl 20 mg x 30	100%	2,50	2,93 Rp
130	87229	C01DA14	izosorbid mononitrat	ISOSORBIDE MN	JGL d.d. RIJEKA	tbl 40 mg x 20	100%	2,55	2,98 Rp
131	87230	C01DA14	izosorbid mononitrat	MONIZOL	HEMOFARM	tbl 40 mg x 30	100%	3,82	4,47 Rp
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept					
				ANTIHIPERTENZIVI					
		C02							
132	87231	C02CA04	doksazosin	DOXAT	BOSNALIJEK	tbl 2 mg x 20	100%	4,34	5,08 Rp spec
133	87232	C02CA04	doksazosin	ALFADOX	FARMAVITA	tbl 2 mg x 20	100%	4,34	5,08 Rp spec
134	87233	C02CA04	doksazosin	DOXAT	BOSNALIJEK	tbl 4 mg x 20	100%	7,07	8,27 Rp spec
135	87234	C02CA04	doksazosin	ALFADOX	FARMAVITA	tbl 4 mg x 20	100%	7,07	8,27 Rp spec
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.					
				DIURETICI					
		C03							
136	87235	C03AA03	hidrohlorotiazid	HIDROHLOTIAZID	ALKALOID	tbl 25 mg x 20	100%	1,65	1,93 Rp
137	87236	C03AA03	hidrohlorotiazid	MONOZID	FARMAVITA	tbl 25 mg x 30	100%	2,50	2,93 Rp
138	87237	C03CA01	furosemid	LODIX	BOSNALIJEK	tbl 40 mg x 10	100%	1,00	1,17 Rp
139	87238	C03CA01	furosemid	EDEMID	LEK d.d.	tbl 40 mg x 12	100%	0,99	1,16 Rp
140	87239	C03CA01	furosemid	FURSEMID	FARMAVITA	tbl 40 mg x 20	100%	1,65	1,93 Rp
141	87240	C03CA01	furosemid	FURSEMID FORTE	FARMAVITA	tbl 500 mg x 20	100%	12,10	14,16 Rp
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept					

142	87241	C03CA04	torasemid	TOREM	BOSNALIJEK	tbl 5 mg x 10	100%	1,35	1,58 Rp spec
143	87242	C03CA04	torasemid	DIUVER	PLIVA	tbl 5 mg x 20	100%	2,70	3,16 Rp spec
144	87243	C03CA04	torasemid	TOREM	BOSNALIJEK	tbl 10 mg x 10	100%	1,89	2,21 Rp spec
145	87244	C03CA04	torasemid	DIUVER	PLIVA	tbl 10 mg x 20	100%	3,78	4,42 Rp spec
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.					
146	87245	C03DA01	spironolakton	ALDACTONE	RIEMSER Arzneimittel AG	draž: 25 mg x 20	100%	1,75	2,05 Rp
147	87246	C03DA01	spironolakton	SPIILAK	ZADA	film tbl 25 mg x 30	100%	2,60	3,04 Rp
148	87247	C03DA01	spironolakton	SPIILAK	ZADA	film tbl 50 mg x 30	100%	6,00	7,02 Rp
149	87248	C03EA01	hidrohlorotiazid, amilorid	MODURETIC	LEK	tbl 50 mg + 5 mg x 40	100%	4,18	4,89 Rp
				BLOKATORI BETA - ADRENERGIČKIH RECEPTORA					
150	87249	C07AB03	atenolol	AMINOL	BOSNALIJEK	tbl 50 mg x 20	100%	1,65	1,93 Rp
151	87250	C07AB03	atenolol	ORMIDOL	FARMAVITA	tbl 50 mg x 30	100%	1,78	2,08 Rp
152	87251	C07AB03	atenolol	PRINORM	GALENIKA	tbl 100 mg x 14	100%	1,29	1,51 Rp
153	87252	C07AB03	atenolol	ATENOLOL	ALKALOID	film tbl 100 mg x 15	100%	2,10	2,46 Rp
154	87253	C07AB03	atenolol	AMINOL	BOSNALIJEK	tbl 100 mg x 20	100%	2,80	3,28 Rp
155	87254	C07AB03	atenolol	ORMIDOL	FARMAVITA	film tbl 100 mg x 28	100%	2,58	3,02 Rp

				Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept					
156	87255	C07AB07	bisoprolol	BISOCOR	KWIZDA PHARMA	tbl 5 mg x 20	100%	4,42	5,17	Rp spec k
157	87256	C07AB07	bisoprolol	BYOL	LEK	tbl 5 mg x 20	100%	4,42	5,17	Rp spec k
158	87257	C07AB07	bisoprolol	BLOCOR	ZADA	film tbl 5 mg x 30	100%	5,99	7,01	Rp spec k
159	87258	C07AB07	bisoprolol	CARDIOPROL	FARMAVITA	tbl 5 mg x 30	100%	5,99	7,01	Rp spec k
160	87259	C07AB07	bisoprolol	BIPRESSO	ALKALOID	tbl 5 mg x 30	100%	5,99	7,01	Rp spec k
161	87260	C07AB07	bisoprolol	BYOL	LEK	tbl 10 mg x 20	100%	6,32	7,39	Rp spec k
162	87261	C07AB07	bisoprolol	BISOCOR	KWIZDA	tbl 10 mg x 20	100%	6,32	7,39	Rp spec k
163	87262	C07AB07	bisoprolol	BLOCOR	ZADA	film tbl 10 mg x 30	100%	8,55	10,00	Rp spec k
164	87263	C07AB07	bisoprolol	CARDIOPROL	FARMAVITA	tbl 10 mg x 30	100%	8,55	10,00	Rp spec k
165	87264	C07AB07	bisoprolol	BYOL	LEK d.d.	tbl 10 mg x 30	100%	8,55	10,00	Rp spec k
166	87265	C07AB07	bisoprolol	BIPRESSO	ALKALOID	tbl 10 mg x 30	100%	8,55	10,00	Rp spec k
167	87266	C07AG02	karvedilol	CARVELOL	FARMAVITA	tbl 3,125 mg x 30	100%	4,49	5,25	Rp spec k
168	87267	C07AG02	karvedilol	DILATREND	BOSNALIJEK	tbl 6,25 mg x 28	100%	4,46	5,22	Rp spec k
169	87268	C07AG02	karvedilol	CORONIS	BILIM ILLAC	tbl 6,25 mg x 28	100%	4,46	5,22	Rp spec k
170	87269	C07AG02	karvedilol	CORYOL	KRKA	tbl 6,25 mg x 28	100%	4,46	5,22	Rp spec k
171	87270	C07AG02	karvedilol	VEDICOR	ZADA	tbl 6,25 mg x 30	100%	4,77	5,58	Rp spec k
172	87271	C07AG02	karvedilol	CARVELOL	FARMAVITA	tbl 6,25 mg x 30	100%	4,77	5,58	Rp spec k
173	87272	C07AG02	karvedilol	KARVEDILOL	BLAGOLEKS	tbl 6,25 mg x 30	100%	4,77	5,58	Rp spec k
174	87273	C07AG02	karvedilol	DILATREND	BOSNALIJEK	tbl 12,5 mg x 28	100%	5,90	6,90	Rp spec k
175	87274	C07AG02	karvedilol	MILENOL	HEMOFARM	tbl 12,5 mg x 28	100%	5,90	6,90	Rp spec k
176	87275	C07AG02	karvedilol	CORONIS	BILIM ILLAC	tbl 12,5 mg x 28	100%	5,90	6,90	Rp spec k

177	87276	C07AG02	karvedilol	CORYOL	KRKA	tbl 12,5 mg x 28	100%	5,90	6,90	Rp spec k
178	87277	C07AG02	karvedilol	VEDICOR	ZADA	tbl 12,5 mg x 30	100%	6,30	7,37	Rp spec k
179	87278	C07AG02	karvedilol	CARVELOL	FARMAVITA	tbl 12,5 mg x 30	100%	6,30	7,37	Rp spec k
180	87279	C07AG02	karvedilol	KARVEDILOL	BLAGOLEKS	tbl 12,5 mg x 30	100%	6,30	7,37	Rp spec k
181	87280	C07AG02	karvedilol	DILATREND	BOSNALIJEK	tbl 25 mg x 28	100%	7,11	8,32	Rp spec k
182	87281	C07AG02	karvedilol	MILENOL	HEMOFARM	tbl 25 mg x 28	100%	7,11	8,32	Rp spec k
183	87282	C07AG02	karvedilol	CORYOL	KRKA	tbl 25 mg x 28	100%	7,11	8,32	Rp spec k
184	87283	C07AG02	karvedilol	VEDICOR	ZADA	tbl 25 mg x 30	100%	7,61	8,90	Rp spec k
185	87284	C07AG02	karvedilol	CARVELOL	FARMAVITA	tbl 25 mg x 30	100%	7,61	8,90	Rp spec k
Propisuje se samo po preporuci kardiologa										
BLOKATORI KALCIJEVIH KANALA										
186	87285	C08CA01	amlodipin	AMLODIL	BOSNALIJEK	kaps 5 mg x 20	100%	2,19	2,56	Rp
187	87286	C08CA01	amlodipin	VAZOTAL	HEMOFARM	tbl 5mg x 20	100%	2,19	2,56	Rp
188	87287	C08CA01	amlodipin	AMLODIPIN	BLAGOLEKS	tbl 5 mg x 20	100%	2,19	2,56	Rp
189	87288	C08CA01	amlodipin	AMLOPIN	LEK	tbl 5 mg x 20	100%	2,19	2,56	Rp
190	87289	C08CA01	amlodipin	AMLODIL	BOSNALIJEK	tbl 5 mg x 30	100%	3,29	3,85	Rp
191	87290	C08CA01	amlodipin	LOPRESS	ZADA	tbl 5 mg x 30	100%	3,29	3,85	Rp
192	87291	C08CA01	amlodipin	AMLODIPIN	FARMAVITA	tbl 5 mg x 30	100%	3,29	3,85	Rp
193	87292	C08CA01	amlodipin	AMLODIPIN	BLAGOLEKS	tbl 5 mg x 30	100%	3,29	3,85	Rp
194	87293	C08CA01	amlodipin	AMLODIPIN	ALKALOID	tbl 5 mg x 30	100%	3,29	3,85	Rp
195	87294	C08CA01	amlodipin	VAZOTAL	HEMOFARM	tbl 10 mg x 20	100%	3,92	4,59	Rp
196	87295	C08CA01	amlodipin	AMLOPIN	LEK	tbl 10 mg x 20	100%	3,92	4,59	Rp

197	87296	C08CA01	amlodipin	AMLODIL	BOSNALJUEK	tbl 10 mg x 30	100%	5,85	6,84 Rp
198	87297	C08CA01	amlodipin	LOPRESS	ZADA	tbl 10 mg x 30	100%	5,85	6,84 Rp
199	87298	C08CA01	amlodipin	AMLODIPIN	FARMAVITA	tbl 10 mg x 30	100%	5,85	6,84 Rp
200	87299	C08CA01	amlodipin	VILPIN	PLIVA	tbl 10 mg x 30	100%	5,85	6,84 Rp
201	87300	C08CA01	amlodipin	AMLODIPIN	ALKALOID	tbl 10 mg x 30	100%	5,85	6,84 Rp
202	87301	C08DA01	verapamil	VERAPAMIL	ALKALOID	film tbl 80 mg x 30	100%	1,57	1,84 Rp
203	87302	C08DA01	verapamil	IZOPAMIL	GALENIKA	film tbl 80 mg x 45	100%	2,38	2,78 Rp
204	87303	C08DA01	verapamil	VERAPAMIL	REPLEK FARM	film tbl 80 mg x 50	100%	2,61	3,05 Rp
205	87304	C08DA01	verapamil	ISOPTIN	PLIVA	film tbl 120 mg x 20	100%	3,47	4,06 Rp
LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA RENIN ANGIOTENZINSKI SISTEM									
206	87305	C09AA02	enalapril	KADRIL	ZADA	tbl 5 mg x 20	100%	1,95	2,28 Rp
207	87306	C09AA02	enalapril	PRILENAP	HEMOFARM	tbl. 5 mg x 20	100%	1,95	2,28 Rp
208	87307	C09AA02	enalapril	ENAP	KRKA	tbl 5 mg x 20	100%	1,95	2,28 Rp
209	87308	C09AA02	enalapril	KONVERIL	NOBEL	tbl 5 mg x 20	100%	1,95	2,28 Rp
210	87309	C09AA02	enalapril	ANGIOTEC	FARMAVITA	tbl 5 mg x 30	100%	2,95	3,45 Rp
211	87310	C09AA02	enalapril	KADRIL	ZADA	tbl 10 mg x 20	100%	1,95	2,28 Rp
212	87311	C09AA02	enalapril	PRILENAP	HEMOFARM	tbl. 10 mg x 20	100%	1,95	2,28 Rp
213	87312	C09AA02	enalapril	OLIVIN	LEK	tbl 10 mg x 20	100%	1,95	2,28 Rp
214	87313	C09AA02	enalapril	ENAP	KRKA	tbl 10 mg x 20	100%	1,95	2,28 Rp
215	87314	C09AA02	enalapril	KONVERIL	NOBEL	tbl 10 mg x 20	100%	1,95	2,28 Rp
216	87315	C09AA02	enalapril	ANGIOTEC	FARMAVITA	tbl 10 mg x 30	100%	2,95	3,45 Rp

217	87316	C09AA02	enalapril	KADRIL	ZADA		tbl 20 mg x 20	100%	3,42	4,00 Rp
218	87317	C09AA02	enalapril	ANGIOTEC	FARMAVITA		tbl 20 mg x 20	100%	3,42	4,00 Rp
219	87318	C09AA02	enalapril	PRILENAP	HEMOFARM		tbl 20 mg x 20	100%	3,42	4,00 Rp
220	87319	C09AA02	enalapril	ENAP	KRKA		tbl 20 mg x 20	100%	3,42	4,00 Rp
221	87320	C09AA03	lizinopril	LOPRIL	BOSNALIJEK		tbl 5 mg x 20	100%	2,38	2,78 Rp
222	87321	C09AA03	lizinopril	LIZINOPRIL	REPLEK PHARM		tbl 5 mg x 20	100%	2,38	2,78 Rp
223	87322	C09AA03	lizinopril	SKOPRYL	ALKALOID		tbl 5 mg x 20	100%	2,38	2,78 Rp
224	87323	C09AA03	lizinopril	HYPERIL	ZADA		tbl 5 mg x 30	100%	3,58	4,19 Rp
225	87324	C09AA03	lizinopril	IRUMED	FARMAVITA		tbl 5 mg x 30	100%	3,58	4,19 Rp
226	87325	C09AA03	lizinopril	LIZINOPRIL	FARMAL		tbl 5 mg x 30	100%	3,58	4,19 Rp
227	87326	C09AA03	lizinopril	LOPRIL	BOSNALIJEK		tbl 10 mg x 20	100%	3,15	3,69 Rp
228	87327	C09AA03	lizinopril	SKOPRYL	ALKALOID		tbl 10 mg x 20	100%	3,15	3,69 Rp
229	87328	C09AA03	lizinopril	LIZINOPRIL	REPLEK PHARM		tbl 10 mg x 20	100%	3,15	3,69 Rp
230	87329	C09AA03	lizinopril	HYPERIL	ZADA		tbl 10 mg x 30	100%	4,75	5,56 Rp
231	87330	C09AA03	lizinopril	IRUMED	FARMAVITA		tbl 10 mg x 30	100%	4,75	5,56 Rp
232	87331	C09AA03	lizinopril	LIZINOPRIL	FARMAL		tbl 10 mg x 30	100%	4,75	5,56 Rp
233	87332	C09AA03	lizinopril	LOPRIL	BOSNALIJEK		tbl 20 mg x 20	100%	4,69	5,49 Rp
234	87333	C09AA03	lizinopril	SKOPRYL	ALKALOID		tbl 20 mg x 20	100%	4,69	5,49 Rp
235	87334	C09AA03	lizinopril	LIZINOPRIL	REPLEK PHARM		tbl 20 mg x 20	100%	4,69	5,49 Rp
236	87335	C09AA03	lizinopril	HYPERIL	ZADA		tbl 20 mg x 30	100%	7,04	8,24 Rp
237	87336	C09AA03	lizinopril	IRUMED	FARMAVITA		tbl 20 mg x 30	100%	7,04	8,24 Rp
238	87337	C09AA03	lizinopril	LIZINOPRIL	FARMAL		tbl 20 mg x 30	100%	7,04	8,24 Rp
239	87338	C09AA05	ramipril	AMPRIL	KRKA		tbl 1.25 mg x 28	100%	2,84	3,32 Rp

240	87339	C09AA05	ramipril	ENOX	ZADA		tbl 1,25 mg x 30	100%	3,05	3,57 Rp
241	87340	C09AA05	ramipril	PRILINDA	HEMOFARM		tbl 2,5 mg x 28	100%	4,27	5,00 Rp
242	87341	C09AA05	ramipril	RAMIPRIL	FARMAL		tbl 2,5 mg x 28	100%	4,27	5,00 Rp
243	87342	C09AA05	ramipril	AMPRIIL	KRKA		tbl 2,5 mg x 28	100%	4,27	5,00 Rp
244	87343	C09AA05	ramipril	ENOX	ZADA		tbl 2,5 mg x 30	100%	4,56	5,34 Rp
245	87344	C09AA05	ramipril	PRILINDA	HEMOFARM		tbl 5 mg x 28	100%	6,70	7,84 Rp
246	87345	C09AA05	ramipril	RAMIPRIL	FARMAL		tbl 5mg x 28	100%	6,70	7,84 Rp
247	87346	C09AA05	ramipril	AMPRIIL	KRKA		tbl 5 mg x 28	100%	6,70	7,84 Rp
248	87347	C09AA05	ramipril	ENOX	ZADA		tbl 5 mg x 30	100%	7,16	8,38 Rp
249	87348	C09AA05	ramipril	RAMIPRIL	FARMAL		tbl 10 mg x 28	100%	8,62	10,09 Rp
250	87349	C09AA05	ramipril	AMPRIIL	KRKA		tbl 10 mg x 28	100%	8,62	10,09 Rp
251	87350	C09AA05	ramipril	ENOX	ZADA		tbl 10 mg x 30	100%	9,25	10,82 Rp
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept						
252	87351	C09AA10	trandolopril	DOLAP	ZADA		kaps 0,5 mg x 30	100%	5,40	6,32 Rp spec
253	87352	C09AA10	trandolopril	GOPTEN	ABBOTT		kaps 0,5 mg x 50	100%	8,10	9,48 Rp spec
254	87353	C09AA10	trandolopril	DOLAP	ZADA		kaps 0,5 mg x 60	100%	10,80	12,64 Rp spec
255	87354	C09AA10	trandolopril	GOPTEN	ABBOTT		kaps 2 mg x 28	100%	10,58	12,38 Rp spec
256	87355	C09AA10	trandolopril	DOLAP	ZADA		kaps 2 mg x 30	100%	12,59	14,73 Rp spec

257	87356	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	PRILENAP HL	HEMOFARM	tbl 10 mg +12,5 mg x 20	100%	3,45	4,04	Rp spec
258	87357	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	ENAP HL	KRKA	tbl 10 mg/12,5 mg x 20	100%	3,45	4,04	Rp spec
259	87358	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	KADRIL PLUS	ZADA	tbl 10 mg+25 mg x 20	100%	3,45	4,04	Rp spec
260	87359	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	PRILENAP H	HEMOFARM	tbl 10 mg + 25 mg x 20	100%	3,45	4,04	Rp spec
261	87360	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	ENAP H	KRKA	tbl 10 mg + 25 mg x 20	100%	3,45	4,04	Rp spec
262	87361	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	KADRIL PLUS	ZADA	tbl 20 mg+12,5 mg x 20	100%	4,99	5,84	Rp spec
263	87363	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	ENAP HL	KRKA	tbl 20 mg + 12,5 mg x 20	100%	4,99	5,84	Rp spec
264	87364	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	KONVERIL PLUS	NOBEL	tbl 20 mg +12,5 mg x 20	100%	4,99	5,84	Rp spec
265	87362	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	ANGIOTEC PLUS	FARMAVITA	tbl 20 mg +12,5 mg x 30	100%	7,46	8,73	Rp spec
266	87365	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	ENAZIL PLUS	PLIVA	tbl 20 mg +12,5 mg x 30	100%	7,46	8,73	Rp spec
267	87366	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	KONVERIL PLUS	NOBEL	tbl 20 mg +12,5 mg x 30	100%	7,46	8,73	Rp spec
268	87367	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	LOPRIL H	BOSNALIJEK	tbl 10 mg+12,5 mg x 20	100%	4,41	5,16	Rp spec
269	87368	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	HYPERIL PLUS	ZADA	tbl 10 mg+12,5 mg x 30	100%	6,60	7,72	Rp spec
270	87369	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	IRUZID	FARMAVITA	tbl 10 mg +12,5 mg x 30	100%	6,60	7,72	Rp spec
271	87370	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	LIZINOPRIL H	FARMAL	tbl 10 mg+12,5 mg x 30	100%	6,60	7,72	Rp spec
272	87371	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	VITOPRIL H	STADA	tbl 10 mg +12,5 mg x 30	100%	6,60	7,72	Rp spec

273	87372	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	LOPRIL H	BOSNALIJEK	tbl 20 mg+12,5 mg x 20	100%	6,24	7,30	Rp spec
274	87373	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	SKOPRYL PLUS	ALKALOID	tbl 20 mg + 12,5 mg x 20	100%	6,24	7,30	Rp spec
275	87374	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	HYPERIL PLUS	ZADA	tbl 20 mg+12,5 mg x 30	100%	9,36	10,95	Rp spec
276	87375	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	IRUZID	FARMAVITA	tbl 20 mg +12,5 mg x 30	100%	9,36	10,95	Rp spec
277	87376	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	Lizinopril H	FARMAL	tbl 20 mg+12,5 mg x 30	100%	9,36	10,95	Rp spec
278	87377	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	VITOPRIL H	STADA	tbl 20 mg + 12,5 mg x 30	100%	9,36	10,95	Rp spec
279	87378	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	LOPRIL H plus	BOSNALIJEK	tbl 20 mg + 25 mg x 20	100%	8,11	9,49	Rp spec
280	87379	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	SKOPRYL PLUS	ALKALOID	tbl 20 mg + 25 mg x 20	100%	8,11	9,49	Rp spec
281	87380	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	LOPRIL H PLUS	BOSNALIJEK	tbl 20 mg + 25mg x 30	100%	12,16	14,23	Rp spec
282	87381	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	IRUZID	FARMAVITA	tbl 20 mg + 25 mg x 30	100%	12,16	14,23	Rp spec
283	87382	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	HYPERIL PLUS	ZADA	tbl 20 mg + 25 mg x 30	100%	12,16	14,23	Rp spec
284	87383	C09BA03	lizinopril, hidrohlorotiazid	LISINOCOMP	GENERICON PHARMA	tbl 20 mg + 25 mg x 30	100%	12,16	14,23	Rp spec
Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.										
285	87384	C09CA03	valsartan	VAL	FARMAVITA	film tbl 80 mg x 28	100%	12,58	14,72	Rp spec d
286	87385	C09CA03	valsartan	DIOVAN	NOVARTIS	tbl 80 mg x 28	100%	12,58	14,72	Rp spec d
287	87386	C09CA03	valsartan	VALSACOR	KRKA	tbl 80 mg x 28	100%	12,58	14,72	Rp spec d
288	87387	C09CA03	valsartan	ATENZIO	ZADA	film tbl 80 mg x 30	100%	13,50	15,80	Rp spec d
289	87388	C09CA03	valsartan	VAL	FARMAVITA	film tbl 160 mg x 28	100%	16,40	19,19	Rp spec d

290	87389	C09CA03	valsartan	DIOVAN	NOVARTIS	tbl 160 mg x 28	100%	16,40	Rp spec d 19,19 *
291	87390	C09CA03	valsartan	VALSACOR	KRKA	tbl 160 mg x 28	100%	16,40	Rp spec d 19,19 *
292	87391	C09CA03	valsartan	ATENZIO	ZADA	film tbl 160 mg x 30	100%	17,55	Rp spec d 20,53 *
293	87392	C09DA03	valsartan /HCTZ	VAL PLUS	FARMAVITA	film tbl 80/12,5 mg x 28	100%	16,85	Rp spec d 19,71 *
294	87393	C09DA03	valsartan /HCTZ	VALSACOMBI	KRKA	tbl 80 mg/12,5 mg x 28	100%	16,85	Rp spec d 19,71 *
295	87394	C09DA03	valsartan /HCTZ	CO-DIOVAN	NOVARTIS	tbl 80/12,5 mg x 28	100%	16,85	Rp spec d 19,71 *
296	87395	C09DA03	valsartan /HCTZ	ATENZIO PLUS	ZADA	tbl 80mg+12,5mg x 30	100%	18,05	Rp spec d 21,12 *
297	87396	C09DA03	valsartan /HCTZ	VAL PLUS	FARMAVITA	film tbl 160/12,5 mg x 28	100%	20,08	Rp spec d 23,49 *
298	87397	C09DA03	valsartan /HCTZ	CO-DIOVAN	NOVARTIS	tbl 160/12,5 mg x 28	100%	20,08	Rp spec d 23,49 *
299	87398	C09DA03	valsartan /HCTZ	VALSACOMBI	KRKA	tbl 160 mg/12,5 mg x 28	100%	20,08	Rp spec d 23,49 *
300	87399	C09DA03	valsartan /HCTZ	ATENZIO PLUS	ZADA	tbl 160mg+12,5mg x 30	100%	21,53	Rp spec d 25,19 *
			Rp spec d *	Samo po preporuci interniste i/ili propisuju spec.porodične medicine u slučajevima nepodnošenja ACE inhibitora					
		C10	LIJEKOVI ZA SNIŽENJE SERUMSKIH LIPIDA (HIPOLIPEMICI)						
301	87400	C10AA01	simvastatin	CHOLIPAM	HEMOFARM	tbl 10 mg x 20	100%	4,14	Rp spec 4,84
302	87401	C10AA01	simvastatin	PROTECTA	FARMAVITA	film tbl 10 mg x 28	100%	5,80	Rp spec 6,79
303	87402	C10AA01	simvastatin	VASILIP	KRKA	tbl 10 mg x 28	100%	5,80	Rp spec 6,79
304	87403	C10AA01	simvastatin	HOLLESTA	ALKALOID	tbl 10 mg x 30	100%	6,21	Rp spec 7,27
305	87404	C10AA01	simvastatin	CHOLIPAM	HEMOFARM	film tbl 20 mg x 20	100%	5,96	Rp spec 6,97

306	87405	C10AA01	simvastatin	PROTECTA	FARMAVITA	film tbl 20 mg x 28	100%	8,36	9,78	Rp spec
307	87406	C10AA01	simvastatin	VASILIP	KRKA	tbl 20 mg x 28	100%	8,36	9,78	Rp spec
308	87407	C10AA01	simvastatin	HOLLESTA	ALKALOID	tbl 20 mg x 30	100%	8,95	10,47	Rp spec
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.						
		D	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA KOŽU - DERMATOLOGICI							
		D06	ANTIMIKROBICI I HEMOTERAPEUTICI - DERMATICI							
309	87408	D06AX	bacitracin, neomicin	BIVACYN	LEK	mast; 500 i.j. +3500 i.j./g; 30gr	100%	3,47	4,06	Rp
310	87409	D06BB03	aciklovir	HERPLEX	BELUPO	krema 50mg/g; 5 gr	100%	3,99	4,67	Rp
311	87410	D06BB03	aciklovir	VIROLEX	KRKA	krema 50 mg/g; 5 gr	100%	3,99	4,67	Rp
312	87411	D06BB03	aciklovir	HERNOVIR	NOBEL	krema 50 mg/g; 10 gr	100%	7,41	8,67	Rp
313	87412	D06BB03	aciklovir	HERPLEX	BELUPO	krema 50 mg/g; 10 gr	100%	7,41	8,67	Rp
		D07	KORTIKOSTEROIDI - DERMATICI							
314	87413	D07AB10	alklometazon	AFLODERM	BELUPO	krema 0,5mg/g; 20 gr	100%	4,90	5,73	Rp
315	87414	D07AB10	alklometazon	AFLODERM	BELUPO	mast 0,5mg/g; 20 gr	100%	4,90	5,73	Rp
316	87415	D07AC01	betametazon	BELODERM	BELUPO	krema 0,5mg/g; 15 gr	100%	3,00	3,51	Rp
317	87416	D07AC01	betametazon	BELODERM	BELUPO	krema 0,5mg/g; 30 gr	100%	4,70	5,50	Rp
318	87417	D07AC01	betametazon	BETHANAT	BOSNALIJEK	mast 0,5 mg / g, 15 gr	100%	3,00	3,51	Rp
319	87418	D07AC01	betametazon	BELODERM	BELUPO	mast 0,5mg/g; 15 gr	100%	3,00	3,51	Rp
320	87419	D07AC01	betametazon	KUTERID	LEK	mast; 0,5 mg/g, 15 gr	100%	3,00	3,51	Rp

321	87420	D07AC01	betametazon	BELODERM	BELUPO	mast 0,5 mg/g; 30 gr	100%	4,70	5,50 Rp
322	87421	D07XC01	betametazon+ salicilna kiselina	BELOSALIC	BELUPO	losion (0,5+20)mg/g; a 50 ml	100%	9,00	10,53 Rp
323	87422	D07XC01	betametazon+ salicilna kiselina	BETHASAL	BOSNALIJEK	mast (0,5+30)mg/g; 30 gr	100%	3,62	4,24 Rp
324	87423	D07XC01	betametazon+ salicilna kiselina	BELOSALIC	BELUPO	mast (0,5mg+30)mg/g; 30gr	100%	3,62	4,24 Rp
325	87424	D07XC01	betametazon+ salicilna kiselina	KUTERID S	LEK	mast (0,5mg+30)mg/g; 30gr	100%	3,62	4,24 Rp
326	87425	D07CC01	betametazon+ gentamicin	BETHAGEN	BOSNALIJEK	krema (0,5+1,0) mg/g; 15g.	100%	3,25	3,80 Rp
327	87426	D07CC01	betametazon+ gentamicin	BELOGENT	BELUPO	krema (0,5+1,0) mg/g; 15 gr	100%	3,25	3,80 Rp
328	87427	D07CC01	betametazon+ gentamicin	DIPROGENTA	SCHERING	krema; (0,5+1,0) mg/g; 15 gr	100%	3,25	3,80 Rp
329	87428	D07CC01	betametazon+ gentamicin	BELOGENT	BELUPO	mast (0,5+1,0) mg/g; 15gr	100%	2,54	2,97 Rp
330	87429	D07CC01	betametazon+ gentamicin	KUTERID G	LEK	mast; (0,5+1,0) mg/g; 15 gr	100%	2,54	2,97 Rp
331	87430	D07CC01	betametazon+ gentamicin	DIPROGENTA	SCHERING	mast; (0,5+1,0) mg/g; 15 gr	100%	2,54	2,97 Rp
Lijek se izdaje samo na liječnički recept									
LJEEKOVI KOJI DJELUJU NA UROGENITALNI SISTEM I SPOLNI HORMONI									
		G							
		G01							
GINEKOLOŠKI ANTIINFEKTIVI I ANTISEPTICI									
332	87431	G01AF01	metronidazol	MEDAZOL	BELUPO	vaginalete 500mg x 10	100%	3,71	4,34 Rp spec
OSTALI GINEKOLOŠKI PREPARATI									
		G02							
333	87432	G02AB03	ergometrin	ERGOMETRIN	LEK	tbl 0,2 mg x 20	100%	3,23	3,78 Rp spec
334	87433	G02CA	heksoprenalin	GYNIPRAL	ALKALOID	tbl 0,5 mg x 20	100%	3,40	3,98 Rp spec

		G03	SPOLNI HORMONI I OSTALI LIJEKOVI SA DJELOVANJEM NA SPOLNI SISTEM							
335	87434	G03DB01	didrogesteron	DABROSTON	ABBOTT	film tbl 10 mg x 30	100%	13,60	15,91	Rp spec
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.						
336	87435	G03GB02	klomifen	CLOMIFENE	REMEDICA	tbl 50 mg x 10	100%	3,30	3,86	Rp spec *
			Rp spec *	Samo prema preporuci subspecijaliste određene grane medicine za strogo definisana oboljenja						
LIJEKOVI S DJELOVANJEM NA URINARNI SISTEM - UROLOGICI										
	G04									
337	87436	G04CA02	tamsulozin	TAMOSIN	FARMAVITA	kaps 0,4 mg x 30	100%	13,04	15,26	Rp spec u
338	87437	G04CA02	tamsulozin	TANYZ	KRKA	kaps 0,4 mg x 30	100%	13,04	15,26	Rp spec u
339	87713	G04CA02	tamsulozin	OMNIC	ASTELLAS PHARMA	kaps 0,4 mg x 30	100%	13,04	15,26	Rp spec u
340	87714	G04CA02	tamsulozin	OMNIC OCAS	ASTELLAS PHARMA	film tbl 0,4 mg x 30	100%	13,04	15,26	Rp spec u
341	87438	G04CB01	finasterid	MOSTRAFIN	PLIVA	film tbl 5 mg x 28	100%	11,86	13,88	Rp spec u
342	87439	G04CB01	finasterid	PROSCAR	MERCK SHARP	film tbl 5 mg x 28	100%	11,86	13,88	Rp spec u
343	87440	G04CB02	dutasterid	AVODART	GLAXO	meke kaps 0,5 mg x 30	100%	27,00	31,59	Rp spec u
			Rp spec u	Propisuje se samo po preporuci specijaliste urologa						
SISTEMSKI HORMONALNI LIJEKOVI, IZUZIMAJUĆI SPOLNE HORMONE										
	H									
	H01	HIPOFIZNI I HIPOTALAMIČKI HORMONI								
344	87441	H01BA02	dezmopresin	MINIRIN	FERRING	tbl 0,2 mg x 30	100%	63,60	74,41	Rp spec *
		H01BA02	dezmopresin	MINIRIN	FERRING	sprej za nos, otopina 0,01mg/0,1 ml; 5 ml otopine (50 doza)	100%	58,05	67,92	Rp spec *
345	87442									
			Rp spec *	Samo prema preporuci subspecijaliste određene grane medicine za strogo definisana oboljenja						
KORTIKOSTEROIDI ZA SISTEMSKU PRIMJENU										
	H02									
346	87721	H02AB02	deksametazon	DEXAMETHAZON	KRKA	tbl 0,5 mg x 10	100%	0,95	1,11	Rp

		Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept				
347	87443	H02AB04 metilprednizolon	MEDROL	PFIZER	tbl 4 mg x 30 u staklenoj bočici, u kutiji	100%	4,39 Rp spec *
348	87444	H02AB04 metilprednizolon	MEDROL	PFIZER	tbl 16 mg x 50 (5x10) in PVC/Al blister	100%	24,75 Rp spec *
		Rp spec *	Samo prema preporuci subspecialiste određene grane medicine za strogo definisana oboljenja				
349	87445	H02AB07 prednizon	NIZON	BOSNALIJEK	tbl 5 mg x 10	100%	1,11 Rp
		Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept				
			LIJEKOVI ZA LIJEČENJE OBOLJENJA ŠTITNJAJE				
350	87446	H03AA01 levotiroksin	TIVORAL	GALENIKA	tbl 100 mcg x 50	100%	2,13 Rp spec *
351	87447	H03BA02 propiltiouracil	PTU	ALKALOID	tbl 50 mg x 20	100%	3,16 Rp spec
352	87448	H03BB02 tiamazol	ATHYRAZOL	JGL d.d. RIJEKA	tbl 10 mg x 30	100%	4,39 Rp spec *
353	87449	H03BB02 tiamazol	FAVISTAN	BOSNALIJEK	tbl 20 mg x 20	100%	3,04 Rp spec *
		Rp spec *	Samo prema preporuci subspecialiste određene grane medicine za strogo definisana oboljenja				
			LIJEKOVI ZA LIJEČENJE SISTEMSKIH INFEKCIJA, SISTEMSKI ANTI-INFEKTIVI				
		J	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BAKTERIJSKIH INFEKCIJA, ZA SISTEMSKU PRIMJENU				
354	87450	J01AA02 doksiciklin	HIRAMICIN	PLIVA	kaps 100 mg x 5	100%	0,94 Rp o
355	87451	J01AA02 doksiciklin	DOKSICIKLIN	HEMOFARM	kaps 100 mg x 5	100%	0,94 Rp o
		Rp o	Infekcije respiratornog, urinarnog i bilijarnog sistema, infekcije sa uzročnicima koji ne reaguju na polusintetske peniciline (cefaleksin)				
356	87452	J01CA04 amoksicilin	AMOXIBOS	BOSNALIJEK	kaps 250 mg x 16	100%	1,64 Rp i
357	87453	J01CA04 amoksicilin	AMOKSICILIN	HEMOFARM	kaps 250 mg x 16	100%	1,64 Rp i

358	87454	J01CA04	amoksisicilin	AMOXIBOS		BOSNALIJEK	kaps 500 mg x 16	100%	1,81	2,12 Rp i
359	87455	J01CA04	amoksisicilin	AMOKSICILIN		HEMOFARM	kaps 500 mg x 16	100%	1,81	2,12 Rp i
360	87456	J01CA04	amoksisicilin	ALMACIN		ALKALOID	kaps 500 mg x 16	100%	1,81	2,12 Rp i
361	87457	J01CA04	amoksisicilin	AMOXIBOS		BOSNALIJEK	prašak za oralnu suspenziju 250 mg/5 ml, 100 ml	100%	2,33	2,73 Rp i
362	87458	J01CA04	amoksisicilin	AMOKSICILIN		HEMOFARM	prašak za oralnu suspenziju 250mg/5ml;100ml	100%	2,33	2,73 Rp i
363	87459	J01CA04	amoksisicilin	ALMACIN		ALKALOID	prašak za oralnu suspenziju 250 mg/5 ml, 100 ml	100%	2,33	2,73 Rp i
364	87460	J01CA04	amoksisicilin	LARGOPEN		BILIM ILLAC	prašak za oralnu suspenziju 250mg/5ml;100ml	100%	2,33	2,73 Rp i
Za infekcije disajnog sistema, sinuzitise										
365	87461	J01CR02	amoksisicilin + klavulonska kiselina	XICLAV		BOSNALIJEK	film tbl 250 mg + 125 mg x 15	100%	8,54	9,99 Rp t
366	87462	J01CR02	amoksisicilin + klavulonska kiselina	XICLAV 2X		BOSNALIJEK	film tbl 500 mg + 125 mg x 10	100%	7,61	8,90 Rp t
367	87463	J01CR02	amoksisicilin + klavulonska kiselina	XICLAV		BOSNALIJEK	film tbl 500 mg + 125 mg x 15	100%	11,40	13,34 Rp t
368	87464	J01CR02	amoksisicilin + klavulonska kiselina	KLAMOKS		BILIM ILLAC	film tbl 500 mg + 125 mg x 15	100%	11,40	13,34 Rp t
369	87465	J01CR02	amoksisicilin + klavulonska kiselina	PANKLAV		HEMOFARM	film tbl 500 mg + 125 mg x 20	100%	15,23	17,82 Rp t
370	87466	J01CR02	amoksisicilin + klavulonska kiselina	XICLAV 2X		BOSNALIJEK	film tbl 875 mg + 125 mg x 10	100%	9,15	10,71 Rp t
371	87467	J01CR02	amoksisicilin + klavulonska kiselina	KLAMOKS BID		BILIM ILLAC	film tbl 875 mg + 125 mg x 10	100%	9,15	10,71 Rp t

372	87468	J01CR02	amoksicilin + klavulonska kiselina	KLAVAX BID	FARMAL	film tbl 875 mg + 125 mg x 14	100%	12,80	14,98 Rp t
373	87469	J01CR02	amoksicilin + klavulonska kiselina	XICLAV	BOSNALIJEK	prašak za oralnu suspenziju 125 mg + 31,25 mg/5 ml, 100 ml	100%	5,69	6,66 Rp t
374	87470	J01CR02	amoksicilin + klavulonska kiselina	PANKLAV	HEMOFARM	prašak za oralnu suspenziju; 125mg + 31,25 mg/5 ml.; 100 ml	100%	5,69	6,66 Rp t
375	87471	J01CR02	amoksicilin + klavulonska kiselina	XICLAV FORTE	BOSNALIJEK	prašak za oralnu suspenziju 250 mg + 62,5 mg/5 ml; 100 ml	100%	10,23	11,97 Rp t
376	87472	J01CR02	amoksicilin + klavulonska kiselina	PANKLAV FORTE	HEMOFARM	prašak za oralnu suspenziju; 250mg + 62,5 mg/5 ml.; 100 ml	100%	10,23	11,97 Rp t
377	87473	J01CR02	amoksicilin + klavulonska kiselina	XICLAV 2X	BOSNALIJEK	prašak za oralnu suspenziju 400 mg + 57 mg /5 ml, 70 ml	100%	6,31	7,38 Rp t
378	87474	J01CR02	amoksicilin + klavulonska kiselina	PANKLAV 2X	HEMOFARM	prašak za oralnu suspenziju; 400 mg + 57 mg/5 ml., 70ml	100%	6,31	7,38 Rp t
379	87475	J01CR02	amoksicilin + klavulonska kiselina	KLAVAX BID	FARMAL	prašak za oralnu suspenziju; 400 mg + 57 mg /5 ml; 70 ml	100%	6,31	7,38 Rp t
Dozvoljeno propisivanje samo u slučajevima rezistencije na standardnu antimikrobnu terapiju obavezno uz antibiogram									
380	87476	J01DA01	cefaleksin	CEPHABOS	BOSNALIJEK	kaps 250 mg x 16	100%	2,61	3,05 Rp o
381	87477	J01DA01	cefaleksin	CEFALEKSIN	HEMOFARM	kaps 250 mg x 16	100%	2,61	3,05 Rp o
382	87478	J01DA01	cefaleksin	PALITREX	GALENIKA	kaps 250 mg x 16	100%	2,61	3,05 Rp o
383	87479	J01DA01	cefaleksin	CEPHABOS	BOSNALIJEK	kaps 500 mg x 16	100%	3,09	3,62 Rp o
384	87480	J01DA01	cefaleksin	CEFALEXIN	ALKALOID	kaps 500 mg x 16	100%	3,09	3,62 Rp o
385	87481	J01DA01	cefaleksin	CEPHABOS	BOSNALIJEK	granule za oralnu suspenziju 250 mg/5 ml, 100 ml	100%	3,23	3,78 Rp o

386	87482	J01DA01	cefaleksin	CEFALEXIN	ALKALOID	prašak za oralnu suspenziju; 250 mg/5 ml; 100 ml	100%	3,23	3,78 Rp o
			Rp o	Infekcije respiratornog, urinarnog i bilijarnog sistema, infekcije sa uzročnicima koji ne reaguju na polusintetske peniciline (cefaleksin)					
387	87483	J01EE01	sulfametoksazol + trimetoprim	ESBESUL	BOSNALIJEK	sirup (200 + 40) mg/5 mg, 100 ml	100%	2,74	3,21 Rp
388	87484	J01EE01	sulfametoksazol + trimetoprim	ESBESUL	BOSNALIJEK	tbl (400+80) mg x 20	100%	1,33	1,56 Rp
389	87485	J01EE01	sulfametoksazol + trimetoprim	BACTRIM	F.HOFFMANN - LA ROCHE	tbl 400+80 mg x 20	100%	1,33	1,56 Rp
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept					
390	87486	J01FA01	eritromicin	ERITROMICIN	BELUPO	kaps 250 mg x 16	100%	3,50	4,10 Rp r
391	87487	J01FA01	eritromicin	ERITROMICIN	HEMOFARM	film tbl 250 mg x 20	100%	4,20	4,91 Rp r
392	87488	J01FA01	eritromicin	ERITROMICIN	HEMOFARM	film tbl 500 mg x 20	100%	6,20	7,25 Rp r
			Rp r	Infekcije sa G+ uzročnicima u bolesnika koji su preosjetljivi na penicilin, kod profilakse reumatske groznice, za nespecifični uretritis i streptokokne infekcije kod mekih tkiva.					
393	87489	J01FA09	klaritromicin	MONOCLAR	BOSNALIJEK	film tbl 250 mg x 14	100%	6,65	7,78 Rp t
394	87490	J01FA09	klaritromicin	ERACID	FARMAVITA	film tbl 250 mg x 14	100%	6,65	7,78 Rp t
395	87491	J01FA09	klaritromicin	LEKOKLAR	LEK	film tbl 250 mg x 14	100%	6,65	7,78 Rp t
396	87492	J01FA09	klaritromicin	FROMILID	KRKA	film tbl 250 mg x 14	100%	6,65	7,78 Rp t
397	87493	J01FA09	klaritromicin	DUOCLAR	BOSNALIJEK	film tbl sa prod. oslob. 500mg x 7	100%	6,36	7,44 Rp t
398	87494	J01FA09	klaritromicin	MONOCLAR	BOSNALIJEK	film tbl 500 mg x 14	100%	12,72	14,88 Rp t
399	87495	J01FA09	klaritromicin	ERACID	FARMAVITA	film tbl 500 mg x 14	100%	12,72	14,88 Rp t
400	87496	J01FA09	klaritromicin	FROMILID	KRKA	film tbl 500 mg x 14	100%	12,72	14,88 Rp t

401	87497	J01FA09	klaritromicin	KLACID	ABBOTT	film tbl 500 mg x 14	100%	12,72	14,88	Rp t
			Rp t	Dozvoljeno propisivanje samo u slučajevima rezistencije na standardnu antimikrobnu terapiju obavezno uz antibiogram						
402	87498	J01FA10	azitromicin	AZOMEX	BOSNALIJEK	film tbl 500 mg x 3	100%	7,97	9,32	Rp r 1
403	87499	J01FA10	azitromicin	AZID	ZADA	film tbl 500 mg x 3	100%	7,97	9,32	Rp r 1
404	87500	J01FA10	azitromicin	AZAX	NOBEL	film tbl 500 mg x 3	100%	7,97	9,32	Rp r 1
405	87501	J01FA10	azitromicin	HEMOMYCIN	HEMOFARM	prašak za oralnu suspenziju; 100 mg/5 ml; 20 ml.	100%	4,38	5,12	Rp r 1
406	87502	J01FA10	azitromicin	AZOMEX	BOSNALIJEK	prašak za oralnu suspenziju 200 mg/5ml x 15 ml	100%	5,17	6,05	Rp r 1
407	87503	J01FA10	azitromicin	HEMOMYCIN	HEMOFARM	prašak za oralnu suspenziju; 200 mg/5 ml; 20 ml.	100%	6,90	8,07	Rp r 1
			Rp r 1	Pri nepodnošljivosti eritromicina, te pri uzimanju teofilina, za infekcije respiratornog sistema u bolesnika preosjetljivih na penicilinsku terapiju, ako je potreban makrolid, te pri dokazanoj osjetljivosti na beta laktamske antibiotike (prema urađenom antibiogramu).						
408	87504	J01MA02	ciprofloksacin	CIPROL	BOSNALIJEK	film tbl 250 mg x 10	100%	3,88	4,54	Rp t
409	87505	J01MA02	ciprofloksacin	CIPROZAD	ZADA	film tbl 250 mg x 10	100%	3,88	4,54	Rp t
410	87506	J01MA02	ciprofloksacin	CIPRINOL	KRKA	film tbl 250 mg x 10	100%	3,88	4,54	Rp t
411	87507	J01MA02	ciprofloksacin	CIPROL	BOSNALIJEK	film tbl 500 mg x 10	100%	5,98	7,00	Rp t
412	87508	J01MA02	ciprofloksacin	CIPROZAD	ZADA	film tbl 500 mg x 10	100%	5,98	7,00	Rp t
413	87509	J01MA02	ciprofloksacin	CITERAL	FARMAVITA	film tbl 500 mg x 10	100%	5,98	7,00	Rp t
414	87510	J01MA02	ciprofloksacin	MAROCEN	HEMOFARM	film tbl 500 mg x 10	100%	5,98	7,00	Rp t
415	87511	J01MA02	ciprofloksacin	CITERAL	ALKALOID	film tbl 500 mg x 10	100%	5,98	7,00	Rp t
416	87512	J01MA02	ciprofloksacin	CIPROZAD	ZADA	film tbl 500 mg x 14	100%	8,37	9,79	Rp t
417	87513	J01MA02	ciprofloksacin	SIPROBEL	NOBEL	film tbl 500 mg x 14	100%	8,37	9,79	Rp t

418	87514	J01MA02	ciprofloksacin	CIPROL	BOSNALIJEK	film tbl 750 mg x 10	100%	12,71	14,87	Rp t
419	87515	J01MA06	norfloksacin	NOFLOX	FARMAVITA	film tbl 400 mg x 20	100%	8,36	9,78	Rp t
420	87516	J01MA06	norfloksacin	NORACIN	BOSNALIJEK	film tbl 400 mg x 21	100%	8,79	10,28	Rp t
				Rp t	Dozvoljeno propisivanje samo u slučajevima rezistencije na standardnu antimikrobnu terapiju obavezno uz antibiogram					
421	87517	J01XD01	metronidazol	METROZOL	BOSNALIJEK	film tbl 250 mg x 20	100%	3,64	4,26	Rp
422	87518	J01XD01	metronidazol	MEDAZOL	BELUPO	tbl 250 mg x 20	100%	3,64	4,26	Rp
423	87519	J01XD01	metronidazol	MEDAZOL	BELUPO	tbl 400 mg x 20	100%	5,77	6,75	Rp
424	87520	J01XD01	metronidazol	METROZOL	BOSNALIJEK	tbl 500 mg x 10	100%	3,92	4,59	Rp
ANTIMIKOTICI ZA SISTEMSKU PRIMJENU										
425	87521	J02AC01	flukonazol	FUNZOL	BOSNALIJEK	kaps 50 mg x 7	100%	8,00	9,36	Rp
426	87522	J02AC01	flukonazol	FLUCON	FARMAVITA	kaps 50 mg x 7	100%	8,00	9,36	Rp
427	87523	J02AC01	flukonazol	FLUCONAL	HEMOFARM	kaps 50 mg x 7	100%	8,00	9,36	Rp
428	87524	J02AC01	flukonazol	FUNZOL	BOSNALIJEK	kaps 100 mg x 7	100%	24,75	28,96	Rp
429	87525	J02AC01	flukonazol	FUNZOL	BOSNALIJEK	kaps 150 mg x 1	100%	5,50	6,44	Rp
430	87526	J02AC01	flukonazol	FLUCON	FARMAVITA	kaps 150 mg x 1	100%	5,50	6,44	Rp
431	87527	J02AC01	flukonazol	FLUCONAL	HEMOFARM	kaps 150 mg x 1	100%	5,50	6,44	Rp
432	87528	J02AC01	flukonazol	KANDIZOL	NOBEL	kaps 150 mg x 1	100%	5,50	6,44	Rp
				Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept					
LJEEKOVI ZA LIJEČENJE INFEKCIJA UZROKOVANIH MIKOBakterijama										
433	87529	J04AB02	rifampicin	RIFAMOR	GAJ ENIKA	kaps 300 mg x 16	100%	4 95	5 79	Rp snec *

434	87530	J04AK02	etambutol	ETAMBUTOL	ALKALOID	tbl 400 mg x 100	100%	10,00	11,70	Rp spec *		
			Rp spec *	Samo prema preporuci subspecialiste određene grane medicine za strogo definisana oboljenja								
		J05	PREPARATI ZA LIJEČENJE SISTEMSKIH VIRUSNIH INFEKCIJA									
435	87531	J05AB01	aciklovir	HERNOVIR	NOBEL	tbl 200 mg x 25	100%	12,35	14,45	Rp spec		
436	87532	J05AB01	aciklovir	HERNOVIR	NOBEL	tbl 400 mg x 25	100%	20,33	23,79	Rp spec		
437	87533	J05AB01	aciklovir	HERPLEX	BELUPO	tbl 400 mg x 35	100%	28,50	33,35	Rp spec		
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.								
		L	LIJEKOVCI ZA LIJEČENJE MALIGNIH OBOLJENJA - ANTINEOPLASTICI I IMUNOSUPRESIVI									
		L02	ENDOKRINA TERAPIJA									
438	87534	L02BA01	tamoksifen	NOLVADEX	ASTRA ZENECA	film tbl 10mg x 30	100%	6,00	7,02	Rp spec o		
			Rp spec o	Po preporuci onkologa								
		L04	IMUNOSUPRESIVNA SREDSTVA									
439	87535	L04AD01	ciklosporin	SANDIMMUN NEORAL	NOVARTIS	meke kaps 25 mg x 50	100%	58,53	68,48	Rp spec *		
440	87536	L04AX01	azatioprin	IMURAN	ASPEN EUROPE	film tbl 50 mg x 100	100%	33,15	38,79	Rp spec *		
			Rp spec *	Samo prema preporuci subspecialiste određene grane medicine za strogo definisana oboljenja								
		M	LIJEKOVCI KOJI DJELUJU NA KOŠTANO - MIŠIĆNI SISTEM									
		M01	LIJEKOVCI SA PROTU - UPALNIM DJELOVANJEM									
441	87537	M01AB05	diklofenak	DIFEN RAPID	BOSNALIJEK	rapid obložene 50 mg x 10	100%	0,85	0,99	Rp		
442	87538	M01AB05	diklofenak	DIFEN	BOSNALIJEK	film tbl 50 mg x 20	100%	1,19	1,39	Rp		
443	87539	M01AB05	diklofenak	DIKLOFENAK	HEMOFARM	film tbl 50 mg x 20	100%	1,19	1,39	Rp		

444	87540	M01AB05	diklofenak	NAKLOFEN	KRKA	film tbl 50 mg x 20	100%	1,19	1,39	Rp
445	87541	M01AB05	diklofenak	DIFEN RETARD	BOSNALIJEK	film tbl 100 mg x 20	100%	1,99	2,33	Rp
446	87542	M01AB05	diklofenak	DIKLOFENAK	HEMOFARM	film tbl 100 mg x 20	100%	1,99	2,33	Rp
447	87543	M01AB05	diklofenak	DIKLOFENAK RETARD	FARMAL	ret.film tbl 100 mg x 20	100%	1,99	2,33	Rp
448	87544	M01AB05	diklofenak	NAKLOFEN SR	KRKA	film tbl 100 mg x 20	100%	1,99	2,33	Rp
449	87545	M01AB05	diklofenak	VOLTAREN	PLIVA	supp 12,5 mg x 10 supp.	100%	6,50	7,61	Rp
Lijek se izdaje samo na liječnički recept										
450	87546	M01AC06	meloksikam	MELOX	NOBEL	tbl 7,5 mg x 10	100%	2,90	3,39	Rp spec
451	87547	M01AC06	meloksikam	MELCAM	ZADA	tbl 7,5 mg x 30	100%	8,69	10,17	Rp spec
452	87548	M01AC06	meloksikam	OXIMAL	FARMAVITA	tbl 7,5 mg x 30	100%	8,69	10,17	Rp spec
453	87549	M01AC06	meloksikam	MELOX	NOBEL	tbl 7,5 mg x 30	100%	8,69	10,17	Rp spec
454	87550	M01AC06	meloksikam	MELOX FORTE	NOBEL	tbl 15 mg x 10	100%	3,91	4,57	Rp spec
455	87551	M01AC06	meloksikam	OXIMAL	FARMAVITA	tbl 15 mg x 30	100%	11,73	13,72	Rp spec
456	87552	M01AC06	meloksikam	MELCAM	ZADA	tbl 15 mg x 30	100%	11,73	13,72	Rp spec
457	87553	M01AC06	meloksikam	MELOX FORTE	NOBEL	tbl 15 mg x 30	100%	11,73	13,72	Rp spec
Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.										
458	87554	M01AE01	ibuprofen	IBUPROFEN	FARMAVITA	film tbl 400 mg x 30	100%	1,85	2,16	Rp
459	87555	M01AE01	ibuprofen	DAFEN	ZADA	film tbl 400 mg x 30	100%	1,85	2,16	Rp
460	87556	M01AE01	ibuprofen	IBUPROFEN	HEMOFARM	film tbl 400 mg x 30	100%	1,85	2,16	Rp
461	87557	M01AE01	ibuprofen	IBUPROFEN	REPLEK FARM	film tbl 400 mg x 30	100%	1,85	2,16	Rp
462	87558	M01AE01	ibuprofen	IBUPROFEN	FARMAL	film tbl 400 mg x 30	100%	1,85	2,16	Rp

463	87559	M01AE01	ibuprofen	IBUPROFEN	FARMAVITA	film tbl 600 mg x 30	100%	4,37	5,11 Rp
464	87560	M01AE01	ibuprofen	IBUPROFEN	FARMAL	film tbl 600 mg x 30	100%	4,37	5,11 Rp
465	87561	M01AE01	ibuprofen	BRUFEN	ABBOTT	film tbl 600 mg x 30	100%	4,37	5,11 Rp
466	87562	M01AE01	ibuprofen	IBUPROFEN	REPLEK FARM	sirup; 100 mg/5ml; 100 ml	100%	2,75	3,22 Rp
467	87563	M01AE01	ibuprofen	DALSY	ABBOTT	oralna otopina 100 mg/5ml; 100 ml.	100%	2,75	3,22 Rp
468	87564	M01AE03	ketoprofen	KETOBOS	BOSNALIJEK	kaps 50 mg x 20	100%	2,23	2,61 Rp
469	87565	M01AE03	ketoprofen	KETONAL	LEK	kaps 50 mg x 25	100%	2,79	3,26 Rp
470	87566	M01AE03	ketoprofen	KNAVON	BELUPO	čepići 100 mg x 12	100%	2,95	3,45 Rp
LIJEKOVI ZA TERAPIJU GIHTA									
471	87567	M04AA01	alopurinol	ALOPURINOL	BELUPO	tbl 100 mg x 100	100%	9,19	10,75 Rp
Lijek se izdaje samo na liječnički recept									
LIJEKOVI ZA LIJEČENJE OBOLJENJA KOSTIJU									
472	87568	M05BA04	alendronat	DRONAT	FARMAVITA	tbl 70 mg x 4	100%	16,93	19,81 Rp spec 1
473	87569	M05BA04	alendronat	FOSAMAX T	MERCK SHARP	tbl 70 mg x 4	100%	16,93	19,81 Rp spec 1
Na osnovu dokaza provedenog dijagnostičkim procedurama tj. D.E.X.A.(T-scor<=2,5)									
LIJEKOVI KOJI DJELOJU NA NERVNI SISTEM									
ANALGETICI									
474	87570	N02AX02	tramadol	BOLDOL	BOSNALIJEK	tvrde kaps 50 mg x 20	100%	3,09	Rp spec *** 3,62
475	87571	N02AX02	tramadol	TRAMADOL	ALKALOID	kaps 50 mg x 20	100%	3,09	Rp spec *** 3,62
476	87572	N02AX02	tramadol	TRAMADOL	KRKA	kaps 50 mg x 20	100%	3,09	Rp spec *** 3,62

477	87573	N02AX02	tramadol	TRAMADOL	STADA	oralne kapi, rastvor; 100 mg/ml; 10ml	100%	3,40	3,98 ***	Rp spec
478	87574	N02AX02	tramadol	TRAMADOL	KRKA	oralne kapi 100 mg/ml; 10 ml	100%	3,40	3,98 ***	Rp spec
479	87575	N02AX52	tramadol + paracetamol	ZARACET	FARMAVITA	film tbl 37,5/325 mg x 30	100%	6,95	8,13 ***	Rp spec
			Rp spec ***	Izdaje se u slučaju jakih bolova akutnog i hroničnog karaktera (bol kod infarkta miokarda, maligna oboljenja, traumatski bolovi, opekotine, postoperativni bolovi).						
480	87576	N02CA52	ergotamin kombinacija	NOMIGREN	BOSNALJJEK	film tbl 200 mg + 80 mg + 25 mg + 20 mg + 0,75 mg x 20	100%	6,60	7,72 Rp	
				ANTIEPILEPTICI						
		N03								
481	87577	N03AA02	fenobarbiton	PHENOBARBITON	HEMOFARM	tbl 100 mg x 30	100%	3,10	3,63 Rp	
482	87578	N03AF01	karbamazepin	KARBAPIN	HEMOFARM	tbl 200 mg x 50	100%	3,59	4,20 Rp	
483	87579	N03AF01	karbamazepin	CARBAMAZEPINE RETARD	REMEDICA	film tbl sa produženim djel. 400 mg x 30	100%	7,76	9,08 Rp	
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept						
484	87580	N03AG01	natrijum valproat	DEPAKINE CHRONO	SANOFI - AVENTIS	tbl 300 mg x 100	100%	34,50	40,37 Rp spec	
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.						
485	87581	N03AX09	lamotrigin	ARVIND	FARMAVITA	tbl 25 mg x 30	100%	4,38	5,12 Rp spec A	
486	87582	N03AX09	lamotrigin	DANOPTIN	PLIVA	tbl 25 mg x 30	100%	4,38	5,12 Rp spec A	
487	87583	N03AX09	lamotrigin	LAMAL	ALKALOID	tbl 25 mg x 30	100%	4,38	5,12 Rp spec A	
488	87584	N03AX09	lamotrigin	ARVIND	FARMAVITA	tbl 50 mg x 30	100%	9,71	11,36 Rp spec A	
489	87585	N03AX09	lamotrigin	DANOPTIN	PLIVA	tbl 50 mg x 30	100%	9,71	11,36 Rp spec A	
490	87586	N03AX09	lamotrigin	LAMAL	ALKALOID	tbl 50 mg x 30	100%	9,71	11,36 Rp spec A	

491	87587	N03AX09	lamotrigin	ARVIND	FARMAVITA	tbl 100 mg x 30	100%	16,08	18,81	Rp spec A
492	87588	N03AX09	lamotrigin	DANOPTIN	PLIVA	tbl 100 mg x 30	100%	16,08	18,81	Rp spec A
493	87589	N03AX09	lamotrigin	LAMAL	ALKALOID	tbl 100 mg x 30	100%	16,08	18,81	Rp spec A
			Rp spec A	Samo za bolesnike sa epilepsijom refrakternom na druge antiepileptike, po preporuci specijaliste neurologa ili neupredijatra						
494	87590	N03AX11	topiramet	EPIRAMAT	PLIVA	tbl 25 mg x 60	100%	14,18	16,59	Rp spec
495	87591	N03AX11	topiramet	EPIRAMAT	PLIVA	tbl 50 mg x 60	100%	27,04	31,64	Rp spec
496	87592	N03AX11	topiramet	EPIRAMAT	PLIVA	tbl 100 mg x 60	100%	47,32	55,36	Rp spec
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.						
497	87593	N03AX12	gabapentin	KATENA	BELUPO	kaps 100 mg x 20	100%	3,10	3,63	Rp
498	87594	N03AX12	gabapentin	GABOTON	LEK	kaps 100 mg x 20	100%	3,10	3,63	Rp
499	87595	N03AX12	gabapentin	KATENA	BELUPO	kaps 300 mg x 50	100%	19,95	23,34	Rp
500	87596	N03AX12	gabapentin	GABOTON	LEK	kaps 300 mg x 50	100%	19,95	23,34	Rp
501	87597	N03AX12	gabapentin	KATENA	BELUPO	kaps 400 mg x 50	100%	24,21	28,33	Rp
502	87598	N03AX12	gabapentin	GABOTON	LEK	kaps 400 mg x 50	100%	24,21	28,33	Rp
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept						
				ANTIPARKINSONICI						
503	87599	N04AA02	biperiden	MENDILEX	ALKALOID	tbl 2 mg x 50	100%	3,71	4,34	Rp spec CMZ
504	87600	N04AA02	biperiden	BIPERIDEN	REPLEK FARM	tbl 2 mg x 50	100%	3,71	4,34	Rp spec CMZ
505	87601	N04BA02	levodopa, benzerazid	MADOPAR	F. HOFFMANN - LA ROCHE	tbl 100 mg+25 mg x 100	100%	21,50	25,16	Rp spec CMZ

519	87615	N05AL01	sulpirid	BOSNYL	BOSNALIJEK	tvrd kaps 50 mg x 30	100%	2,90	3,39	Rp
520	87616	N05AL01	sulpirid	SULPIRID	FARMAVITA	kaps 50 mg x 30	100%	2,90	3,39	Rp
521	87617	N05AL01	sulpirid	EGLONYL	ALKALOID	kaps 50 mg x 30	100%	2,90	3,39	Rp
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept						
522	87618	N05AN01	litijum karbonat	LITIJ KARBONAT	JGL d.d. RIJEKA	tbl 300 mg x 100	100%	9,18	10,74	Rp spec
			Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.						
523	87619	N05AX08	risperidon	ANTARZA	ZADA	film tbl 1 mg x 20	100%	6,86	8,03	Rp spec CMZ
524	87620	N05AX08	risperidon	PROSPERA	FARMAVITA	film tbl 1 mg x 20	100%	6,86	8,03	Rp spec CMZ
525	87621	N05AX08	risperidon	ANTARZA	ZADA	film tbl 1 mg x 30	100%	10,29	12,04	Rp spec CMZ
526	87622	N05AX08	risperidon	ANTARZA	ZADA	film tbl 2 mg x 20	100%	11,70	13,69	Rp spec CMZ
527	87623	N05AX08	risperidon	PROSPERA	FARMAVITA	film tbl 2 mg x 20	100%	11,70	13,69	Rp spec CMZ
528	87624	N05AX08	risperidon	RISSAR	ALKALOID	film tbl 2 mg x 20	100%	11,70	13,69	Rp spec CMZ
529	87625	N05AX08	risperidon	ANTARZA	ZADA	film tbl 2 mg x 30	100%	17,55	20,53	Rp spec CMZ
530	87626	N05AX08	risperidon	ANTARZA	ZADA	film tbl 3 mg x 20	100%	15,83	18,52	Rp spec CMZ
531	87627	N05AX08	risperidon	PROSPERA	FARMAVITA	film tbl 3 mg x 20	100%	15,83	18,52	Rp spec CMZ
532	87628	N05AX08	risperidon	RISSAR	ALKALOID	film tbl 3 mg x 20	100%	15,83	18,52	Rp spec CMZ
533	87629	N05AX08	risperidon	TOREND	KRKA	film tbl 3 mg x 30	100%	23,74	27,78	Rp spec CMZ
534	87630	N05AX08	risperidon	ANTARZA	ZADA	film tbl 3 mg x 30	100%	23,74	27,78	Rp spec CMZ
535	87631	N05AX08	risperidon	ANTARZA	ZADA	film tbl 4 mg x 20	100%	28,84	33,74	Rp spec CMZ

536	87632	N05AX08	risperidon	ANTARZA	ZADA	film tbl 4 mg x 30	100%	38,94	45,56	Rp spec CMZ
537	87633	N05AX08	risperidon	TORENDO	KRKA	film tbl 4 mg x 30	100%	38,94	45,56	Rp spec CMZ
			Rp spec CMZ	Propisuju specijalisti u centru za mentalno zdravlje tamo gdje su uspostavljeni ili spec.porodične medicine po preporuci NPS-a						
538	87634	N05BA01	diazepam	BOSAURIN	BOSNALIJEK	film tbl 2 mg x 30	100%	0,80	0,94	Rp
539	87635	N05BA01	diazepam	DIAZEPAM	HEMOFARM	tbl 2 mg x 30	100%	0,80	0,94	Rp
540	87636	N05BA01	diazepam	DIAZEPAM	ALKALOID	film tbl 2 mg x 30	100%	0,80	0,94	Rp
541	87637	N05BA01	diazepam	APAUURIN	KRKA	obložene tbl 2 mg x 30	100%	0,80	0,94	Rp
542	87638	N05BA01	diazepam	BOSAURIN	BOSNALIJEK	film tbl 5 mg x 30	100%	1,10	1,29	Rp
543	87639	N05BA01	diazepam	DIAZEPAM	HEMOFARM	tbl 5 mg x 30	100%	1,10	1,29	Rp
544	87640	N05BA01	diazepam	DIAZEPAM	ALKALOID	film tbl 5 mg x 30	100%	1,10	1,29	Rp
545	87641	N05BA01	diazepam	APAUURIN	KRKA	obložene tbl 5 mg x 30	100%	1,10	1,29	Rp
546	87642	N05BA01	diazepam	BOSAURIN	BOSNALIJEK	tbl 10 mg x 30	100%	1,19	1,39	Rp
547	87643	N05BA01	diazepam	DIAZEPAM	HEMOFARM	tbl 10 mg x 30	100%	1,19	1,39	Rp
548	87644	N05CD02	nitrazepam	TRAZEM	BOSNALIJEK	tbl 5 mg x 10	100%	1,10	1,29	Rp
549	87645	N05CD02	nitrazepam	CERSON	BELUPO	tbl 5 mg x 10	100%	1,10	1,29	Rp
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept						
550	87646	N06AA09	amitriptilin	AMYZOL	LEK	film tbl 10 mg x 100	100%	3,30	3,86	Rp spec CMZ
551	87647	N06AA09	amitriptilin	AMYZOL	LEK	film tbl 25 mg x 30	100%	1,70	1,99	Rp spec CMZ
552	87648	N06AB03	fluoksetin	FLUSETIN	BOSNALIJEK	film tbl 20 mg x 10	100%	2,90	3,39	Rp spec CMZ

553	87649	N06AB03	fluoksetin	FLUSETIN	BOSNALJUEK		film tbl 20 mg x 20	100%	5,80	6,79	Rp spec CMZ
554	87650	N06AB03	fluoksetin	FLUNISAN	HEMOFARM		film tbl 20 mg x 30	100%	10,80	12,64	Rp spec CMZ
555	87651	N06AB03	fluoksetin	FLUOXETIN	FARMAVITA		kaps 20 mg x 30	100%	10,80	12,64	Rp spec CMZ
556	87652	N06AB03	fluoksetin	FLUOXETIN	ALKALOID		kaps 20 mg x 30	100%	10,80	12,64	Rp spec CMZ
557	87653	N06AB05	paroksetin	PAROXAL	ZADA		film tbl 20 mg x 30	100%	8,70	10,18	Rp spec CMZ
558	87654	N06AB05	paroksetin	SEROXAT	BELUPO		film tbl 20mg x 30	100%	8,70	10,18	Rp spec CMZ
559	87655	N06AB05	paroksetin	DEPROZEL	PLIVA		film tbl 20 mg x 30	100%	8,70	10,18	Rp spec CMZ
560	87656	N06AB05	paroksetin	PAROKSETIN	REPLEK PHARM		film tbl 20 mg x 30	100%	8,70	10,18	Rp spec CMZ
561	87657	N06AB05	paroksetin	PAROXAL	ZADA		film tbl 30 mg x 30	100%	16,82	19,68	Rp spec CMZ
562	87658	N06AB05	paroksetin	SEROXAT	BELUPO		film tbl 30mg x 30	100%	16,82	19,68	Rp spec CMZ
563	87659	N06AB05	paroksetin	PAROKSETIN	REPLEK PHARM		film tbl 30 mg x 30	100%	16,82	19,68	Rp spec CMZ
564	87660	N06AB06	sertralín	MISOL	NOBEL		tbl 50 mg x 28	100%	6,40	7,49	Rp spec CMZ
565	87661	N06AB06	sertralín	ASENTRA	KRKA		tbl 50 mg x 28	100%	6,40	7,49	Rp spec CMZ
566	87662	N06AB06	sertralín	ZOLOFT	PFIZER		tbl 50 mg x 28	100%	6,40	7,49	Rp spec CMZ
567	87663	N06AB06	sertralín	SETALIN	FARMAVITA		tbl 50 mg x 30	100%	6,84	8,00	Rp spec CMZ
568	87664	N06AB06	sertralín	LISETRA	ZADA		film tbl 50 mg x 30	100%	6,84	8,00	Rp spec CMZ
569	87665	N06AB06	sertralín	ASENTRA	KRKA		tbl 100 mg x 28	100%	14,08	16,47	Rp spec CMZ

570	87666	N06AB06	sertralín	SETALIN	FARMAVITA	tbl 100 mg x 30	100%	15,09	17,66	Rp spec CMZ
571	87667	N06AB06	sertralín	LISETRA	ZADA	film tbl 100 mg x 30	100%	15,09	17,66	Rp spec CMZ
572	87668	N06AB10	escitalopram	CITRAM	FARMAVITA	film tbl 10 mg x 28	100%	15,07	17,63	Rp spec CMZ
573	87669	N06AB10	escitalopram	ELICEA	KRKA	tbl 10 mg x 28	100%	15,07	17,63	Rp spec CMZ
574	87670	N06AB10	escitalopram	ESRAM	NOBEL	tbl 10 mg x 28	100%	15,07	17,63	Rp spec CMZ
575	87671	N06AB10	escitalopram	ESCITALOPRAM	ACTAVIS	film tbl 10 mg x 30	100%	16,15	18,90	Rp spec CMZ
			Rp spec CMZ	Propisuju specijalisti u centru za mentalno zdravlje tamo gdje su uspostavljeni ili spec.porodične medicine po preporuci NPS-a						
OSTALI LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA CENTRALNI NERVNI SISTEM										
		N07								
576	87672	N07BC02	metadon	HEPTANON	PLIVA	kapi 10 mg/ml 10 ml	100%	3,83	4,48	Rp spec *** Rp spec D
577	87673	N07BC02	metadon	METADON	ALKALOID	kapi 10 mg/ml 10 ml	100%	3,83	4,48	Rp spec *** Rp spec D
578	87674	N07BC02	metadon	HEPTANON	PLIVA	tbl 5 mg x 20	100%	3,90	4,56	Rp spec *** Rp spec D
			Rp spec***	Izdaje se u slučaju jakih bolova akutnog i hroničnog karaktera (bol kod infarkta miokarda, maligna oboljenja, traumatski bolovi, opekotine, postoperativni bolovi.						
			Rp spec D	Propisuju samo specijalisti Zavoda za borbu protiv bolesti ovisnosti						
579	87675	N07BC51	buprenorfin+ nalokson	SUBOXONE	RECKITT BENCKISER HEALTHCARE	lingvatele; 2 + 0,5 mg x 7 lingvatele	100%	10,70	12,52	Rp spec D
			Rp spec D	Propisuju samo specijalisti Zavoda za borbu protiv bolesti ovisnosti						
LIJEKOVI ZA LIJEČENJE INFEKCIJA UZROKOVANIH PARAZITIMA										
		P								
		P02								
580	87676	P02CA01	mebendazol	SOLTRIK	GALENICA	susp. (100mg/5ml) 30 ml	100%	2 2 45	2 87	Rp

			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept					
		R		LJEEKOVI KOJI DJELUJU NA RESPIRATORNI SISTEM					
		R01A		DEKONGESTIVNI I DRUGI NAZALNI PREPARATI ZA LOKALNU PRIMJENU					
581	87677		budezonid	BUDELIN NOVOLIZER	MEDA PHARMA	pulv.inh. 200 mcg x 200 doza	100%	33,30	38,96 Rp spec p
582	87678		budezonid	BUDELIN NOVOLIZER	MEDA PHARMA	umetak 200 mcg x 200 doza	100%	23,45	27,44 Rp spec p
			Rp spec p	Po preporuci interniste-pulmologa ili pneumofiziologa za stanja bronhijalne astme III i IV stupnja gdje postoji neadekvatan terapijski odgovor na inhalirane kortikosteroide ili kratkodjelujuće β -2 agoniste. U nadležnim PFD-ima su obavezni pisati recepte pneumofiziolozi.					
				LJEEKOVI ZA LJJEČENJE ASTME					
		R03				inhalaciona suspenzija za raspršivač; 25 mcg/doza; 120 doza inhalaciona suspenzija za raspršivač			
583	87717		salmeterol	SEREVENT	GLAXO SMITH KLINE		100%	33,55	39,25 Rp
584	87679		salbutamol	ONTRIL	BOSNALIJEK	sirup 2 mg/ 5 mgl, 200 ml	100%	3,67	4,29 Rp
585	87680		salbutamol	VENTOLIN	GLAXO	sprej ; 100 mcg /doza; sprej 200 inhalacija	100%	4,40	5,15 Rp
586	87681		salbutamol	ONTRIL	BOSNALIJEK	tbl 2 mg x 60	100%	2,00	2,34 Rp
587	87682		salbutamol	VENTOLIN	GLAXO	tbl 2 mg x 100	100%	3,33	3,90 Rp
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept					
588	87719	R03AK06	salmeterol+ flutikazon	SERETIDE	GLAXO SMITH KLINE	inhalator; 25/50 mcg; 120 doza inhalator	100%	38,00	44,46 Rp spec p
			Rp spec p	Po preporuci interniste-pulmologa ili pneumofiziologa za stanja bronhijalne astme III i IV stupnja gdje postoji neadekvatan terapijski odgovor na inhalirane kortikosteroide ili kratkodjelujuće β -2 agoniste. U nadležnim PFD-ima su obavezni pisati recepte pneumofiziolozi.					

589	87718	R03BA05	flutikazon propionat	FLIXOTIDE	GLAXO SMITH KLINE	inhalaciona suspenzija za raspršivač; 125 µg/ 1 doza; 60 doza	100%	12,85	15,03 Rp
590	87715	R03BA05	flutikazon propionat	FLIXOTIDE	GLAXO SMITH KLINE	inhalaciona suspenzija za raspršivač; 250 µg/ 1 doza; 60 doza	100%	26,35	30,83 Rp
591	87716	R03BA05	flutikazon propionat	FLIXOTIDE	GLAXO SMITH KLINE	inhalaciona suspenzija za raspršivač; 50 µg/ 1 doza; 120 doza	100%	14,94	17,48 Rp
Lijek se izdaje samo na liječnički recept									
592	87683	R03BA08	ciklesonid	ALVESCO	NYCOMED	inhalacioni rastvor pod pritiskom, 80 mcg/dozi; kutija sa višedoznim kontejnerom od 10 ml (120 doza)	100%	32,13	37,59 Rp spec p
593	87684	R03BA08	ciklesonid	ALVESCO	NYCOMED	inhalacioni rastvor pod pritiskom, 160 mcg/dozi; višedozni kontejner od 5 ml (60 doza)	100%	32,13	37,59 Rp spec p
Po preporuci interniste-pulmologa ili pneumofiziologa za stanja bronhijalne astme III i IV stupnja gdje postoji neadekvatan terapijski odgovor na inhalirane kortikosteroide ili kratkodjelujuće β -2 agoniste. U nadležnim PFD-ima su obavezni pisati recepte pneumofiziolozi.									
594	87685	R03DA04	teofilin	TEOKAP SR	NOBEL	kaps sa produženim oslob. 200 mg x 30	100%	2,33	2,73 Rp
595	87686	R03DA04	teofilin	EUPHYLONG	NYCOMED	kaps sa modifikovanim oslob. 200 mg x 50	100%	3,90	4,56 Rp
596	87687	R03DA04	teofilin	TEOKAP SR	NOBEL	kaps sa produženim oslob. 300 mg x 30	100%	2,51	2,94 Rp
597	87688	R03DA04	teofilin	EUPHYLONG	NYCOMED	kaps sa modifikovanim oslob. 300 mg x 50	100%	4,28	5,01 Rp
Lijek se izdaje samo na liječnički recept									
			Rp						

598	87689	R03DC03	montelukast	ASTMASAN	LEK	tbl za žvakanje 5 mg x 14	100%	12,17	14,24	Rp spec p
599	87690	R03DC03	montelukast	MONKASTA	KRKA	tbl za žvakanje 5 mg x 28	100%	24,33	28,47	Rp spec p
600	87691	R03DC03	montelukast	AVADIL	ZADA	tbl za žvakanje; 5 mg x 30	100%	26,07	30,50	Rp spec p
601	87692	R03DC03	montelukast	ASTMASAN	LEK	film tbl 10 mg x 14	100%	11,25	13,16	Rp spec p
602	87693	R03DC03	montelukast	MONKASTA	KRKA	film tbl 10 mg x 28	100%	22,49	26,31	Rp spec p
603	87694	R03DC03	montelukast	AVADIL	ZADA	film tbl 10 mg x 30	100%	30,12	35,24	Rp spec p
Po preporuci interniste-pulmologa ili pneumofiziologa za stanja bronhijalne astme III i IV stupnja gdje postoji neadekvatan terapijski odgovor na inhalirane kortikosteroide ili kratkodjelujuće β -2 agoniste. U nadležnim PFD-ima su obavezni pisati recepte pneumofiziolozi.										

		R05	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE KAŠLJA I PREHLADE							
604	87695	R05DA08	folcodin	PHOLCODIN	ALKALOID	kaps 10 mg x 20	100%	3,50	4,10	Rp
605	87696	R05DA08	folcodin	PHOLCODIN	ALKALOID	oralna otopina 4 mg/5 ml; 60 ml	100%	2,69	3,15	Rp

		R06	ANTIHIISTAMINICI ZA SISTEMSKU PRIMJENU							
606	87697	R06AX13	loratadin	LOSTOP	BOSNALIJEK	tbl 10 mg x 10	100%	2,60	3,04	Rp
607	87698	R06AX13	loratadin	LORAMIN	ZADA	tbl 10 mg x 10	100%	2,60	3,04	Rp
608	87699	R06AX13	loratadin	PRESSING	HEMOFARM	tbl 10 mg x 10	100%	2,60	3,04	Rp
609	87700	R06AX13	loratadin	LORATADIN	REPLEK FARM	tbl 10 mg x 10	100%	2,60	3,04	Rp
610	87701	R06AX13	loratadin	BELODIN	BELUPO	tbl 10mg x 14	100%	4,90	5,73	Rp
611	87702	R06AX13	loratadin	LORAMIN	ZADA	tbl 10 mg x 30	100%	7,80	9,13	Rp

612	87703	R06AX13	loratadin	LOSTOP	BOSNALIJEK	sirup 5 mg / 5 ml; 100 ml	100%	3,33	3,90 Rp
613	87704	R06AX13	loratadin	PRESSING	HEMOFARM	sirup; 5 mg/5ml; 120ml	100%	3,52	4,12 Rp
614	87705	R06AX13	loratadin	LORATADIN	REPLEK FARM	sirup; 5 mg/5 ml; 120 ml	100%	3,52	4,12 Rp
LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA ČULA									
S									
S01									
LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI OKA - OFTALMICI									
615	87706	S01AA30	bacitracin, neomicin	BIVACYN	LEK d.d.	kapi za oči i uši, 250+3.500/g; 10ml bočica	100%	3,20	3,74 Rp
616	87707	S01AD03	aciklovir	VIROLEX	KRKA	mast za oči 30 mg/g; 4,5 gr	100%	3,71	4,34 Rp
617	87708	S01ED01	timolol	TIMALEN	JGL d.d. RIJEKA	kapi za oko, 0,25% (2,5 mg/ml); 5 ml	100%	3,00	3,51 Rp
618	87709	S01ED01	timolol	TIMOLOL	FARMAVITA	kapi za oči; 0,5% (5mg/ml); 5 ml	100%	2,70	3,16 Rp
619	87710	S01ED01	timolol	TIMADREN	HEMOFARM AD	kapi za oči, rastvor; 0,5% (5mg/ml); 5ml	100%	2,70	3,16 Rp
620	87711	S01ED02	betaksolol	BETOPTIC S	ALCON COUVREUR	kapi za oči; 0,25% betaksolol (5mg/ml); 5ml	100%	6,25	7,31 Rp
LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI OKA I UHA									
S03									
621	87712	S03CA01	deksametazon, neomicin	NEODEKSACIN	HEMOFARM	kapi za oči, rastvor (1+3,5)mg/ml; 10ml	100%	2,50	2,93 Rp
			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept					

LISTA LIJEKOVA KOJI SE MOGU PROPISIVATI I IZDAVATI NA TERET SREDSTAVA OBAVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
SA UTVRĐENIM PROCENTUALNIM UČEŠĆEM ZAVODA

LISTA LIJEKOVA KOJI SE MOGU PROPISIVATI I IZDAVATI NA TERET SREDSTAVA OBAVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
SA UTVRĐENIM PROCENTUALNIM UČEŠĆEM ZAVODA**"LISTA B"**

REDNI BROJ	ŠIFRA LJEKA	ATC KLASIFI- KACIJA	INN GENERIČKI NAZIV LJEKA	ZASTIČENI NAZIV LJEKA	PROIZVOĐAČ LJEKA	OBLIK, JAČINA I PAKOVANJE LJEKA	UČEŠĆE ZAVODA	Cijena orig.pakov. bez PDV-a i marže koju Zavod priznaje (KM)	Cijena originalnog pakovanja koju priznaje Zavod sa PDV-om i marže (KM)	MP cijena originalnog pakovanja koju priznaje Zavod sa PDV-om (KM)	MP cijena orig.pak ov. proizvod ača sa PDV-om maržom (KM)	MP cijena učesće osig.lica sa PDV- om i maržom (KM)	REŽIM PROPIS IVANUJA	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
		A10		LJEKOVI ZA LIJEČENJE ŠEĆERNE BOLESTI										
		A10B		ORALNI ANTIDIJABETICI										
1	88101	A10BB12	glimepirid	MELPAMID	BOSNALIJEK	tbl 1 mg x 30	50%	1,64	3,27	1,91	3,83	1,90	Rp	
2	88102	A10BB12	glimepirid	DIAMELL	ZADA	tbl 1 mg x 30	50%	1,64	3,27	1,91	3,83	1,90	Rp	
3	88103	A10BB12	glimepirid	GLIMEPIRID	STADA	tbl 1 mg x 30	50%	1,64	3,27	1,91	3,83	1,90	Rp	
4	88104	A10BB12	glimepirid	DIBIGLIM	LEK	tbl 1 mg x 30	50%	1,64	3,27	1,91	3,83	1,90	Rp	
5	88105	A10BB12	glimepirid	MELPAMID	BOSNALIJEK	tbl 2 mg x 30	50%	2,65	5,29	3,09	6,19	3,10	Rp	
6	88106	A10BB12	glimepirid	DIAMELL	ZADA	tbl 2 mg x 30	50%	2,65	5,29	3,09	6,19	3,10	Rp	
7	88107	A10BB12	glimepirid	DIBIGLIM	LEK	tbl 2 mg x 30	50%	2,65	5,29	3,09	6,19	3,10	Rp	
8	88108	A10BB12	glimepirid	MELPAMID	BOSNALIJEK	tbl 3 mg x 30	50%	3,61	7,22	4,22	8,45	4,20	Rp	
9	88109	A10BB12	glimepirid	DIAMELL	ZADA	tbl 3 mg x 30	50%	3,61	7,22	4,22	8,45	4,20	Rp	
10	88110	A10BB12	glimepirid	GLIMEPIRID	STADA	tbl 3 mg x 30	50%	3,61	7,22	4,22	8,45	4,20	Rp	
11	88111	A10BB12	glimepirid	DIBIGLIM	LEK	tbl 3 mg x 30	50%	3,61	7,22	4,22	8,45	4,20	Rp	
12	88112	A10BB12	glimepirid	DIAMELL	ZADA	tbl 4 mg x 30	50%	5,00	10,00	5,85	11,70	5,85	Rp	
13	88113	A10BB12	glimepirid	GLIMEPIRID	STADA	tbl 4 mg x 30	50%	5,00	10,00	5,85	11,70	5,85	Rp	
14	88114	A10BB12	glimepirid	DIBIGLIM	LEK	tbl 4 mg x 30	50%	5,00	10,00	5,85	11,70	5,85	Rp	

			Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept									
		A16		LIJEKOVI KOJI DJELOJU NA DIGESTIVNI TRAKT I METABOLIZAM									
15	88115	A16AX01	alfa lipolinska kiselina	TIACID	ZADA	kaps 600 mg x 30							
			Rp spec **				25%	6,41	25,65	7,50	30,01	22,50 spec **	Rp
			Lijek se izdaje samo po preporuci dijabetologa / neurologa ili prema preporuci specijaliste porodične medicine uz strogo provedene testove za dokazivanje polineuropatije										
		C		LIJEKOVI KOJI DJELOJU NA KARDIOVASKULARNI SISTEM									
		C09		LIJEKOVI KOJI DJELOJU NA RENIN ANGIOTENZINSKI SISTEM									
16	88116	C09CA01	losartan	LORISTA	KRKA	tbl 25 mg x 28							Rp
							30%	1,66	5,54	1,94	6,48	4,55 spec d*	
17	88117	C09CA01	losartan	LACIN	FARMAVITA	tbl 25 mg x 30							Rp
							30%	1,78	5,92	2,08	6,93	4,85 spec d*	
18	88118	C09CA01	losartan	ERYNORM	HEMOFARM	tbl 50 mg x 28							Rp
							30%	2,15	7,16	2,51	8,38	5,85 spec d*	
19	88119	C09CA01	losartan	LOSARTIC	PLIVA	tbl 50 mg x 28							Rp
							30%	2,15	7,16	2,51	8,38	5,85 spec d*	
20	88120	C09CA01	losartan	LORISTA	KRKA	tbl 50 mg x 28							Rp
							30%	2,15	7,16	2,51	8,38	5,85 spec d*	
21	88121	C09CA01	losartan	TENLOP	BOSNALIJEK	film tbl 50 mg x 30							Rp
							30%	2,30	7,65	2,69	8,95	6,25 spec d*	
22	88122	C09CA01	losartan	LACIN	FARMAVITA	tbl 50 mg x 30							Rp
							30%	2,30	7,65	2,69	8,95	6,25 spec d*	
23	88123	C09CA01	losartan	LOTAR	ALKALOID	tbl 50 mg x 30							Rp
							30%	2,30	7,65	2,69	8,95	6,25 spec d*	

24	88124	C09DA01	losartan, hidrochlorotiazid	LOSARTIC PLUS	PLIVA	film tbl 50 mg + 12,5 mg x 28	30%	3,11	10,35	3,63	12,11	Rp spec d *	8,50
25	88125	C09DA01	losartan, hidrochlorotiazid	LORISTA H	KRKA	film tbl 50 mg + 12,5 mg x 28	30%	3,11	10,35	3,63	12,11	Rp spec d *	8,50
26	88126	C09DA01	losartan, hidrochlorotiazid	TENLOP H	BOSNALIJEK	film tbl 50 mg + 12,5 mg x 30	30%	3,32	11,07	3,89	12,95	Rp spec d *	9,10
Lijek se izdaje samo po preporuci interniste i/ili propisuju spec. porodične medicine u slučajevima nepodnošenja ACE inhibitora.													
LJEEKOVI ZA SNIŽENJE SERUMSKIH LIPIDA													
27	88127	C10AA07	rosuvastatin	ROSWERA	KRKA	film tbl 5 mg x 28	25%	3,17	12,68	3,71	14,84	Rp spec * 2	11,15
28	88128	C10AA07	rosuvastatin	RUPILIP	LEK	film tbl 5 mg x 30	25%	3,40	13,58	3,97	15,89	Rp spec * 2	11,90
29	88129	C10AA07	rosuvastatin	ROSWERA	KRKA	film tbl 10 mg x 28	25%	4,51	18,03	5,27	21,10	Rp spec * 2	15,80
30	88130	C10AA07	rosuvastatin	RUPILIP	LEK	film tbl 10 mg x 30	25%	4,84	19,34	5,66	22,63	Rp spec * 2	17,00
31	88131	C10AA07	rosuvastatin	ROSWERA	KRKA	film tbl 20 mg x 28	25%	5,85	23,40	6,84	27,38	Rp spec * 2	20,55
32	88132	C10AA07	rosuvastatin	RUPILIP	LEK	film tbl 20 mg x 30	25%	6,27	25,06	7,33	29,32	Rp spec * 2	22,00
33	88133	C10AA07	rosuvastatin	ROSWERA	KRKA	film tbl 40 mg x 28	25%	9,69	38,76	11,34	45,35	Rp spec * 2	34,00
Lijek se izdaje samo prema preporuci subspecialiste određene grane medicine, ako primjenom simvastatina u periodu od 2 mjeseca nije postignuta ciljna vrijednost ukupnog HOLESTEROLA od 4 ili ispod 4, te LDL-a ispod 2,5.													

LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA NERVNI SISTEM													
PSIHOLEPTICI													
	N												
	N05												
34	88134	N05AH03	olanzapin	ZALASTA Q	KRKA	film tbl 5 mg x 28	25%	6,63	26,50	7,75	31,01	23,25	Rp spec CMZ
35	88135	N05AH03	olanzapin	ZALASTA Q	KRKA	film tbl 10 mg x 28	25%	13,87	55,49	16,23	64,92	48,70	Rp spec CMZ
36	88136	N05AH03	olanzapin	ZAPIN	ZADA	film tbl 5 mg x 30	25%	7,10	28,38	8,30	33,20	24,90	Rp spec CMZ
37	88137	N05AH03	olanzapin	SEIZAP	ALKALOID	film tbl 5 mg x 30	25%	7,10	28,38	8,30	33,20	24,90	Rp spec CMZ
38	88138	N05AH03	olanzapin	OLANZAPIN	REPLAK FARM	film tbl 5 mg x 30	25%	7,10	28,38	8,30	33,20	24,90	Rp spec CMZ
39	88139	N05AH03	olanzapin	ZAPIN	ZADA	film tbl 10 mg x 30	25%	14,86	59,43	17,38	69,53	52,15	Rp spec CMZ
40	88140	N05AH03	olanzapin	SEIZAP	ALKALOID	film tbl 10 mg x 30	25%	14,86	59,43	17,38	69,53	52,15	Rp spec CMZ
41	88141	N05AH03	olanzapin	OLANZAPIN	REPLAK FARM	film tbl 10 mg x 30	25%	14,86	59,43	17,38	69,53	52,15	Rp spec CMZ
Rp spec CMZ Propisuju specijalisti u centru za mentalno zdravlje tamo gdje su uspostavljeni ili spec. porodične medicine po preporuci NPS-a.													
LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA ČULA													
LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI OKA - OFTALMICI													
42	88142	S01EE01	latanoprost	XALATAN	PFIZER	kapi za oči; 50 mcg/ml; 2.5 ml	25%	3,67	14,69	4,30	17,19	12,90	Rp spec
Lijek se propisuje samo na recept specijaliste nedležne medicinske oblasti.													

LEGENDA

Rp	Lijek se izdaje samo na liječnički recept
Rp *	Preporučuje se upotreba maksimalno 4-6 nedjelja, nakon tog perioda uraditi ponovnu procjenu terapije
Rp spec a	Ukusna bolest rezistentna na H2 blokatore, refluksni ezofagitis i Zollinger - Elisonov sindrom, za eradikaciju <i>Helicobacter pylori</i> . Spec.POM do 4 nedjelje, daljnja terapija po preporuci gastroenterologa
Rp spec	Samo na recept specijaliste nadležne medicinske oblasti.
Rp spec 1	Na osnovu dokaza provedenog dijagnostičkim procedurama tj. D.E.X.A.(T-scor<=2,5)
Rp spec*	Samo prema preporuci subspecialiste određene grane medicine za strogo definisana oboljenja
Rp spec**	Samo po preporuci dijabetologa/neurologa ili po preporuci spec.poriđine medicine uz strogo provedene testove za dokazivanje polineuropatije.
Rp spec***	Izdaje se u slučaju jakih bolova akutnog i hroničnog karaktera (bol kod infarkta miokarda, maligna oboljenja, traumatski bolovi, opekotine, postoperativni bolovi).
Rp spec/db	Za potrebe bolesnika od šećerne bolesti s nereguliranim glikemijom koji se nalaze na intenziviranoj inzulinskoj terapiji samo prema preporuci (nalazu) dijabetologa.
Rp spec/a	Propisuje se samo prema nalazu kardiologa pacijentima nakon IM ili nakon ugradnje stent-a (Bypass-a) u trajanju od 6 mjeseci
Rp spec k	Propisuje se samo po preporuci kardiologa
Rp spec u	Propisuje se samo po preporuci specijaliste urologa
Rp spec o	Po preporuci onkologa
Rp spec d*	Samo po preporuci interniste i/ili propisuje spec.poriđine medicine u slučajevima nepodnošenja ACE inhibitora
Rp spec D	Propisuju samo specijalisti zavoda za borbu protiv bolesti ovisnosti
Rp spec g	Samo kod dokazane preosjetljivosti na tiamazol, a prema preporuci interniste (propiltiouracil)
Rp spec p	Po preporuci interniste-pulmologa ili pneumofiziologa za stanja bronhijalne astme III i IV stupnja gdje postoji neadekvatan terapijski odgovor na inhalirane kortikosteroide ili kratkodjelujuće β_2 -agoniste. U nadležnim PFD-ima su obavezni pisati recepte pneumofiziolozi.
Rp spec A	Samo za bolesnike sa epilepsijom refrakternom na druge antiepileptike, po preporuci specijaliste neurologa ili neuropedijatra
Rp i	Za infekcije disajnog sistema, sinuzitise
Rp t	Dozvoljeno propisivanje samo u slučajevima rezistencije na standardnu antimikrobnu terapiju obavezno uz antibiogram
Rp o	Infekcije respiratornog, urinarnog i bilijarnog sistema, infekcije sa uzročnicima koji ne reaguju na polusintetske peniciline (cefaleksin)
Rp p	Nekomplicirane infekcije urinarnog i respiratornog sistema
Rp r	Infekcije sa G+ uzročnicima u bolesnika koji su preosjetljivi na penicilin, kod profilakse reumatske groznice, za nespecifični uretritis i streptokokne infekcije kod mekih tkiva.
Rp r 1	Pri nepodnošljivosti eritromicina, te pri uzimanju teofilina, za infekcije respiratornog sistema u bolesnika preosjetljivih na penicilinsku terapiju, ako je potreban makrolid, te pri dokazanoj osjetljivosti na beta laktamske antibiotike (prema urađenom antibiogramu).
Rp spec CMZ	Propisuju specijalisti u centru za mentalno zdravlje tamo gdje su uspostavljeni ili spec.poriđine medicine po preporuci NPS-a
Rp spec*1	Samo prema preporuci subspecialiste određene grane medicine za strogo definisana oboljenja, lijek se ne propisuje pacijentima koji su na hroničnom hemodijalnom tretmanu
Rp spec*2	Samo prema preporuci subspecialiste određene grane medicine, ako primjenom simvastatina u periodu od 2 mjeseca nije postignuta ciljna vrijednost ukupnog HOLESTEROLA od 4 ili ispod 4, te LDL-a ispod 2,5.

VAŽNA NAPOMENA! Pri propisivanju lijekova svi lijekari su dužni voditi računa o racionalnom propisivanju lijekova i sprovoditi medicinu baziranu na dokazu, s ciljem izbjegavanja polifarmacije kod pacijenata.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 02-37-1881 /16.
Datum, 28.01.2016. godine.
Zenica.

PREMIJER

Miralem Galijašević, s.r.

24.

Na osnovu člana 16. stav 3. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), a u skladu sa članom 26. i članom 25., Zakona o ustanovama („Službeni list R BiH“, broj: 6/92, 8/93, i 13/94), a uskladu sa članom 12., stav 3. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 12/03, 34/03 i 65/11) u vezi sa članom 83. stav 2., Zakona o osnovnoj školi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/04, 20/07, 9/11 i 4/14, na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 39. sjednici, održanoj dana 14.01.2016. godine, d o n o s i

RJEŠENJE

**o razrješenju i konačnom imenovanjunovihčlanova
ŠkolskogodboraOsnovne škole „Enver Čolaković“,
Janjići, Zenica**

I.

Razrješavaju se članstva u Školskom odboru Osnovne škole „Enver Čolaković“, Janjići, Zenica slijedeći članovi:

- Imamović Jelica – član, iz reda nastavnika, stručnih saradnika i osoblja škole i
- Rizvić Namira – član, iz reda nastavnika, stručnih saradnika i osoblja škole.

II.

U Školski odborOsnovne škole „Enver Čolaković“, Janjići, Zenicaimenuju se slijedeći članovi:

- Čostović Lejla – član, iz reda nastavnika, stručnih saradnika i osoblja škole i
- Turčinović Hašema – član, iz reda nastavnika, stručnih saradnika i osoblja škole.

III.

Članovi Školskog odbora iz tačke II ovog rješenja imenuju se do isteka mandata Školskog odbora Osnovne škole „Enver Čolaković“, Janjići, Zenica.

IV.

Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a bit će objavljeno u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-38-892/16.

Datum, 14.01.2015. godine

Zenica

PREMIJER**Miralem Galijašević, s.r.**

MINISTARSTVO ZA PRAVOSUĐE I UPRAVU

25.

Na osnovu člana 45., 46. i 47. Zakona o notarima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 45/02), po zahtjevu Brkić Selima, notara sa službenim sjedištem u Tešnju od 30.11.2015. godine, ministar Ministarstva za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona, d o n o s i :

RJEŠENJE

o postavljenju stalnog zamjenika

I

ALEMDAR BRKIĆ, notarski pomoćnik u notarskom uredu Selima Brkić, notara sa službenim sjedištem u Tešnju, ul. Kralja Tvrtka bb, postavlja se za stalnog zamjenika notara za sve slučajeve spriječenosti za rad notara Selima Brkić u 2016. godini.

II

Postavljeni zamjenik položio je zakletvu ranijim imenovanjem za zamjenika notara u 2013. godini

III

Postavljeni zmjenik notara dužan je u roku od 3 dana od dana prijema ovog rješenja kod Kantonalnog suda u Zenici deponirati svoj potpis kojim će potpisivati u postupku vršenja dužnosti zamjenika notara i o toj činjenici izvijestiti ovo ministarstvo.

IV

O svakom slučaju i o vremenskom periodu zamjenjivanja notara stalni zamjenik notara dužan je izvijestiti ovo ministarstvo u roku od tri dana od dana preuzimanja dužnosti.

V

Notar je dužan osigurati sačinjavanje zapisnika o preuzimanju dužnosti stalnog zamjenika notara, a ako on u tome bude spriječen, zamjenik notara će o preuzimanju dužnosti staviti službenu zabilješku i o toj činjenici obavijestiti Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona u roku od 48 sati.

VI

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Federacije BiH“ i „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 06/02-34-4887-3/15

Datum, 4.1.2016. godine

Zenica

MINISTAR**Mirnes Bašić, s.r.****26.**

Na osnovu člana 45., 46. i 47. Zakona o notarima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 45/02), po zahtjevu Emira Šeper, notara sa službenim sjedištem u Zenici od 23.11.2015. godine, ministar Ministarstva za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona, d o n o s i :

R J E Š E N J E
o postavljenju stalnog zamjenika

I

DENISA BEGANOVIĆ, notarski pomoćnik u notarskom uredu Emira Šeper, notara sa službenim sjedištem u Zenici, postavlja se za stalnog zamjenika notara za sve slučajeve spriječenosti za rad notara Emira Šeper u 2016. godini.

II

Postavljeni zamjenik položio je zakletvu ranijim imenovanjem za zamjenika notara u 2015. godini

III

Postavljeni zmjenik notara dužan je u roku od 3 dana od dana prijema ovog rješenja kod Kantonalnog suda u Zenici deponirati svoj potpis kojim će potpisivati u postupku vršenja dužnosti zamjenika notara i o toj činjenici izvjestiti ovo ministarstvo.

IV

O svakom slučaju i o vremenskom periodu zamjenjivanja notara stalni zamjenik notara dužan je izvjestiti ovo ministarstvo u roku od tri dana od dana preuzimanja dužnosti.

V

Notar je dužan osigurati sačinjavanje zapisnika o preuzimanju dužnosti stalnog zamjenika notara, a ako on u tome bude spriječen, zamjenik notara će o preuzimanju dužnosti staviti službenu zabilješku i o toj činjenici obavijestiti Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona u roku od 48 sati.

VI

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Federacije BiH“ i „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 06/02-06-23805-1/15

Datum, 4.1.2016. godine

Zenica

MINISTAR**Mirnes Bašić, s.r.****27.**

Na osnovu člana 45., 46. i 47. Zakona o notarima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 45/02), po zahtjevu Vesne Andrijanić, notara sa službenim sjedištem u Visokom od 21.12.2015. godine, ministar Ministarstva za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona, d o n o s i :

R J E Š E N J E
o postavljenju stalnog zamjenika

I

GORAN ANDRIJANIĆ, notarski pomoćnik u notarskom uredu Vesne Andrijanić, notara sa službenim sjedištem u Visokom, ul. Dr. Džananovića 10, postavlja se za stalnog zamjenika notara za sve slučajeve spriječenosti za rad notara Vesne Andrijanić u 2016. godini.

II

Postavljeni zamjenik položio je zakletvu ranijim imenovanjem za zamjenika notara u 2011. godini

III

Postavljeni zmjenik notara dužan je u roku od 3 dana od dana prijema ovog rješenja kod Kantonalnog suda u Zenici deponirati svoj potpis kojim će potpisivati u postupku vršenja dužnosti zamjenika notara i o toj činjenici izvijestiti ovo ministarstvo.

IV

O svakom slučaju i o vremenskom periodu zamjenjivanja notara stalni zamjenik notara dužan je izvijestiti ovo ministarstvo u roku od tri dana od dana preuzimanja dužnosti.

V

Notar je dužan osigurati sačinjavanje zapisnika o preuzimanju dužnosti stalnog zamjenika notara, a ako on u tome bude spriječen, zamjenik notara će o preuzimanju dužnosti staviti službenu zabilješku i o toj činjenici obavijestiti Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona u roku od 48 sati.

VI

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Federacije BiH“ i „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 06/02-34-28627-3/15

Datum, 4.1.2016. godine

Zenica

MINISTAR**Mirnes Bašić, s.r.****28.**

Na osnovu člana 45., 46. i 47. Zakona o notarima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 45/02), po zahtjevu Sabire Sarvan, notara sa službenim sjedištem u Zenici od 31.12.2015. godine, ministar Ministarstva za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona, d o n o s i :

R J E Š E N J E**o postavljenju stalnog zamjenika****I**

HARIS SARVAN, notarski pomoćnik u notarskom uredu Sabire Sarvan, notara sa službenim sjedištem u Zenici, ul. M.Tito br. 22, postavlja se za stalnog zamjenika notara za sve slučajeve spriječenosti za rad notara Sabire Sarvan u 2016. godini.

II

Postavljeni zamjenik položio je zakletvu ranijim imenovanjem za zamjenika notara u 2015. godini

III

Postavljeni zmjenik notara dužan je u roku od 3 dana od dana prijema ovog rješenja kod Kantonalnog suda u Zenici deponirati svoj potpis kojim će potpisivati u postupku vršenja dužnosti zamjenika notara i o toj činjenici izvijestiti ovo ministarstvo.

IV

O svakom slučaju i o vremenskom periodu zamjenjivanja notara stalni zamjenik notara dužan je izvijestiti ovo ministarstvo u roku od tri dana od dana preuzimanja dužnosti.

V

Notar je dužan osigurati sačinjavanje zapisnika o preuzimanju dužnosti stalnog zamjenika notara, a ako on u tome bude spriječen, zamjenik notara će o preuzimanju dužnosti staviti službenu zabilješku i o toj činjenici obavijestiti Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona u roku od 48 sati.

VI

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Federacije BiH“ i „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 06/02-34-167-6/15

Datum, 4.1.2016. godine

Zenica

MINISTAR**Mirnes Bašić, s.r.****29.**

Na osnovu člana 45., 46. i 47. Zakona o notarima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 45/02), po zahtjevu Gordane Nalić, notara sa službenim sjedištem u Žepču od 5.1.2016. godine, ministar Ministarstva za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona, d o n o s i :

R J E Š E N J E**o postavljenju stalnog zamjenika****I**

VEDRAN NALIĆ, notarski pomoćnik u notarskom uredu Gordane Nalić, notara sa službenim sjedištem u

Žepču, ul. Prva bb, postavlja se za stalnog zamjenika notara za sve slučajeve spriječenosti za rad notara Gordane Nalić u 2016. godini.

II

Postavljeni zamjenik položio je zakletvu ranijim imenovanjem za zamjenika notara u 2015. godini

III

Postavljeni zamjenik notara dužan je u roku od 3 dana od dana prijema ovog rješenja kod Kantonalnog suda u Zenici deponirati svoj potpis kojim će potpisivati u postupku vršenja dužnosti zamjenika notara i o toj činjenici izvijestiti ovo ministarstvo.

IV

O svakom slučaju i o vremenskom periodu zamjenjivanja notara stalni zamjenik notara dužan je izvijestiti ovo ministarstvo u roku od tri dana od dana preuzimanja dužnosti.

V

Notar je dužan osigurati sačinjavanje zapisnika o preuzimanju dužnosti stalnog zamjenika notara, a ako on u tome bude spriječen, zamjenik notara će o preuzimanju dužnosti staviti službenu zabilješku i o toj činjenici obavijestiti Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona u roku od 48 sati.

VI

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Federacije BiH“ i „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 06/02-06-938-1/16
Datum, 15.1.2016. godine
Zenica

MINISTAR

Mirnes Bašić, s.r.

30.

Na osnovu člana 45., 46. i 47. Zakona o notarima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 45/02), po zahtjevu Salihe Redžić, notara sa službenim sjedištem u Kaknju od 12.1.2016. godine, ministar Ministarstva za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona, d o n o s i :

RJEŠENJE o postavljenju stalnog zamjenika

I

MIRSAD REDŽIĆ, notarski pomoćnik u notarskom uredu Salihe Redžić, notara sa službenim sjedištem u Kaknju, ul. Avde Jabučića 34, postavlja se za stalnog zamjenika notara za sve slučajeve spriječenosti za rad notara Salihe Redžić u 2016. godini.

II

Postavljeni zamjenik položio je zakletvu ranijim imenovanjem za zamjenika notara u 2015. godini

III

Postavljeni zamjenik notara dužan je u roku od 3 dana od dana prijema ovog rješenja kod Kantonalnog suda u Zenici deponirati svoj potpis kojim će potpisivati u postupku vršenja dužnosti zamjenika notara i o toj činjenici izvijestiti ovo ministarstvo.

IV

O svakom slučaju i o vremenskom periodu zamjenjivanja notara stalni zamjenik notara dužan je izvijestiti ovo ministarstvo u roku od tri dana od dana preuzimanja dužnosti.

V

Notar je dužan osigurati sačinjavanje zapisnika o preuzimanju dužnosti stalnog zamjenika notara, a ako on u tome bude spriječen, zamjenik notara će o preuzimanju dužnosti staviti službenu zabilješku i o toj činjenici obavijestiti Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona u roku od 48 sati.

VI

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Federacije BiH“ i „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 06/02- 06-566-1/16
Datum, 15.1.2016. godine
Zenica

MINISTAR

Mirnes Bašić, s.r.

**MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU,
KULTURU I SPORT****32.****31.**

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona u skladu sa članom 14. stav 1. Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/08, 03/10 i 06/12), a na osnovu člana 177. stav (2) Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj: 06/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10 i 18/13) i člana 4. Pravilnika o postupku utvrđivanja uvjeta za rad autoškola, sadržaju i načinu vođenja registra autoškola („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 11/08), donosi:

R J E Š E N J E**o izmjeni Rješenja o imenovanju Komisije za
provođenje postupka utvrđivanja uvjeta rada
autoškola****Član 1.**

U članu 1. Rješenja o imenovanju Komisije za provođenje postupka utvrđivanja uvjeta rada autoškola, broj: 10-27-186-16/15 od 28.01.2015. godine, tačka 3) mijenja se i glasi:

3) Irena Palavra (član).

Član 2.

U preostalom dijelu Rješenje o imenovanju Komisije za provođenje postupka utvrđivanja uvjeta rada autoškola, broj: 10-27-186-16/15 od 28.01.2015. godine, ostaje na snazi.

Član 3.

Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko – dobojskog kantona“.

Broj: 10-27-186-16-1/15
Datum: 13.01.2016. godine
Zenica

MINISTAR
Mensur Sinanović. s.r.

Na osnovu člana 18., stav (1), Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima uprave („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/15), a u vezi sa članom 10., stav (2), Zakona o obrazovanju odraslih („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/14) i prethodne saglasnosti Vlade Zeničko-dobojskog kantona, ministar Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport d o n o s i

**Pravilnik o standardima i normativima
za obrazovanje odraslih****DIO PRVI-OPŠTE ODREDBE****Član 1.****(Predmet Pravilnika)**

- (1) Ovim Pravilnikom propisuju se standardi i normativi, te način i postupak za utvrđivanje uvjeta koje mora ispunjavati ustanova za izvođenje programa formalnog obrazovanja odraslih (u daljem tekstu: ustanova).
- (2) Standardima i normativima utvrđuju se minimalni prostorni, kadrovski i drugi opći materijalno – tehnički uvjeti neophodni za obavljanje programa obrazovanja odraslih u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih (u daljem tekstu Zakon).
- (3) Standardi i normativi su pored Zakona, polazni akt za osnivanje i rad ustanova za obrazovanje odraslih.
- (4) Standardi i normativi treba da osiguraju kvalitet obrazovanja sa jedne strane, a sa druge strane ekonomsku održivost i isplativost.

Član 2.**(Primjena Standarda i normativa)**

- (1) Pored Zakona o obrazovanju odraslih (u daljem tekstu: Zakon), Standardi i normativi su akt kojim se regulišu uslovi za osnivanje i početak rada novih organizatora obrazovanja odraslih i uvođenje programa obrazovanja odraslih.
- (2) Standardima i normativima se reguliše rad postojećih organizatora obrazovanja odraslih.
- (3) Standardi i normativi se, takođe, primjenjuju kod utvrđivanja uslova za početak rada i obavljanje djelatnosti organizatora obrazovanja odraslih sa sjedištem izvan Kantona.

Član 3.**(Uvjeti za realizaciju programa obrazovanja odraslih)**

Ovim Pravilnikom utvrđuju se:

- a) minimalni tehnički i higijenski uvjeti prostora u kojemu se izvode programi obrazovanja odraslih;
- b) minimalni prostorni, kadrovski i materijalni uvjeti potrebni za izvođenje programa obrazovanja odraslih;
- c) standardi izvođenja programa obrazovanja odraslih;
- d) način i postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za izvođenje programa obrazovanja odraslih.

Član 4.**(Obaveza primjene propisa o građenju)**

Odredbe propisa u građenju i drugim područjima važnim za rad i boravak u prostoru koji je namijenjen za obrazovanje, odgovarajuće se primjenjuju i na prostor, sredstva i opremu koju ustanova koristi za obrazovanje odraslih, osim ako ovim Pravilnikom nije drukčije određeno.

DIO DRUGI - MINIMALNI TEHNIČKI I HIGIJENSKI UVJETI**Član 5.****(Prostori za izvođenje programa za obrazovanje odraslih)**

Programi za obrazovanje odraslih mogu se izvoditi u poslovnom prostoru koji je izgrađen i opremljen u skladu s građevinskim standardima i s odredbama ovog Pravilnika.

Član 6.**(Higijensko-tehnički standardi)**

Poslovni prostori ustanove moraju zadovoljiti higijensko-tehničke standarde koji se odnose na osvjetljenje, osunčanost, prozračivanje, toplotnu zaštitu, zaštitu od buke, akustičnost prostorija za nastavu, grijanje i hlađenje, snabdijevanje vodom, odvodnju otpadnih voda, električne instalacije, instalacije računarske opreme i zaštitu od požara.

Član 7.**(Standardi osvjetljenja)**

- (1) Sve prostorije u kojima se održava obrazovni proces (u daljnjem tekstu: učionica) moraju imati prirodno osvjetljenje.

- (2) Izvori umjetnog osvjetljenja u učionici moraju biti postavljeni tako da omoguće ravnomjerno prostiranje svjetlosti i da ne izazivaju neposredno blještanje i ometajuće ogledanje.

Član 8.**(Standardi prozračivanja)**

Svi prostori za rad i boravak moraju imati tehničke uvjete za prirodno prozračivanje.

Član 9.**(Standardi zaštite od buke)**

Učionica mora biti zaštićena od buke, a istovremeno akustična kako bi bila omogućena razgovijetnost pri govoru i slušanju.

Član 10.**(Standardi grijanja)**

Poslovni prostor ustanove mora biti ravnomjerno grijan ili hlađen.

Član 11.**(Obaveza pribavljanja atesta instalacija)**

Za sve instalacije (električne, toplotne, plinske, vodovodne i druge), uređaje i opremu ustanova mora imati ateste, u skladu s posebnim propisima.

Član 12.**(Pribavljanje odobrenja)**

Za ispunjavanje minimalnih tehničkih i higijenskih uvjeta prostora u kojem će se izvoditi obrazovanje odraslih ustanova je dužna da pribavi odobrenja u skladu sa posebnim propisima.

DIO TREĆI - MINIMALNI PROSTORNI, KADROVSKI I MATERIJALNI UVJETI**Član 13.****(Standardi za učionice)**

- (1) Ustanova mora imati najmanje:

- a) osigurani radni prostor po polazniku u učionici opće namjene od najmanje 2,5 m²;
- b) jednu učionicu opće namjene za grupnu nastavu za najmanje 10 polaznika;
- c) specijalizirane učionice za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada utvrđene programom obrazovanja za pojedine obrazovne sadržaje, veličine od najmanje 3 m² po polazniku;
- d) prostor za individualni rad s polaznicima;

- e) prostorije za direktora (voditelja), nastavnike i administrativno-tehničko osoblje;
- f) prostoriju za arhivu;
- g) po jedan odvojeni sanitarni čvor za žene i muškarce s umivaonikom ili s predprostorom u kojem se nalazi umivaonik.

(2) Druge prostorne zahtjeve i zahtjeve u odnosu na opremu koju određuju obrazovni programi koje izvodi ustanova za obrazovanje odraslih.

(3) Organizatori obrazovanja odraslih su dužni obezbijediti nesmetan pristup i komunikaciju osobama sa invaliditetom u unutrašnjem prostoru ustanove, nesmetan ulazak u ustanovu (pristup objektu, samostalna komunikacija u prostorima neophodnim za rad i drugo), te poseban toalet.

(4) Prostor iz stava 1., ovog člana ustanova mora imati u vlasništvu ili u zakupu.

Član 14.

(Obavezna oprema u učionicama/radionicama/laboratorijama)

Obavezna oprema u učionicama/radionicama/laboratorijama:

- a) učionica opće namjene mora imati odgovarajuće učioničke radne stolove sa stolicom za svakog polaznika.
- b) specijalizirane učionice za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada moraju imati odgovarajući učionički namještaj u skladu sa zahtjevima programa obrazovanja za pojedine obrazovne sadržaje.
- c) radionice, laboratorije i prostori za izvođenje praktične nastave moraju imati opremljena radna mjesta za polaznike u skladu sa programom obrazovanja za pojedine obrazovne sadržaje.

Član 15.

(Realizacija praktične nastave izvan prostorija organizatora obrazovanja odraslih)

- (1) Organizator obrazovanja odraslih može organizirati izvođenje stručne prakse, praktične nastave i vježbi u prostorima drugog pravnog lica, sa kojim mora zaključiti poseban ugovor o saradnji sa jasno definiranim obavezama i odgovornostima obje ugovorne strane.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana pravno lice kod kojeg se organizira izvođenje praktične nastave mora imati

zaposlenu osobu koja ima odgovarajući profil i stručnu spremu utvrđenu programom obrazovanja, pet godina radnog iskustva u struci poslije sticanja odgovarajuće stručne spremlje, te andragoške kompetencije.

- (3) Pravna lica kod kojih se izvodi stručna praksa, praktična nastava i vježbe moraju imati radionice, laboratorije ili prostore za izvođenje praktične nastave koji su opremljeni potrebnim sredstvima u skladu sa programom obrazovanja određenog zanimanja.

Član 16.

(Direktor ustanove)

- (1) Direktor je poslovodni i stručni voditelj ustanove, ako aktom o osnivanju poslovodna funkcija i funkcija vođenja stručnog rada nisu razdvojene.
- (2) Poslove stručnog voditelja obrazovanja može obavljati lice koja ispunjava uvjete za nastavnika ili stručnog saradnika srednje ili osnovne škole.

Član 17.

(Andragoški zaposlenici)

- (1) Andragoški zaposlenici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom i programom obrazovanja, a koji ne smiju biti suprotni odredbama o potrebnom nivou obrazovanja iz propisa koji regulišu djelatnost obrazovanja.
- (2) Andragoški zaposlenici se andragoški osposobljavaju i usavršavaju prema programu koji donosi Ministarstvo o čemu se izdaje uvjerenje.
- (3) Lica koja su radila na poslovima obrazovanja odraslih najmanje tri godine, mogu nastaviti obavljanje navedenih poslova uz obavezu andragoškog osposobljavanja i usavršavanja, prema programu iz stava (2) ovog člana.

Član 18.

(Broj nastavnika i ostalog nastavnog osoblja, nastavna norma nastavnika)

- (1) Centar za obrazovanje odraslih mora imati u radnom odnosu nastavnika sa punim ili nepunim radnim vremenom potrebnih za realizaciju 1/3 nastave.
- (2) Centar za obrazovanje odraslih mora imati u radnom odnosu i ostalo nenastavno osoblje (sekretar, administrativno-finansijski radnik, domar-ložač, higijeničar i drugo), sa punim ili nepunim radnim vremenom, u zavisnosti od potreba.
- (3) Nastavna norma nastavnika po nastavnim predmetima ne može biti veća od 25 sati neposrednog obrazovnog rada.

Član 19.
(Radni odnosi)

- (1) Radni odnosi u ustanovi uređuju se u skladu sa odredbama Zakona o radu Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Norma neposrednog obrazovnog rada nastavnika po nastavnim predmetima primjenjuje se u skladu s propisima koji regulišu djelatnost osnovnog/srednjeg obrazovanja na području Zeničko-dobojskog kantona.

**DIO ČETVRTI - STANDARDI ZA IZVOĐENJE
PROGRAMA OBRAZOVANJA ODRASLIH**

Član 20.
(Programi obrazovanja odraslih)

Programi u obrazovanju odraslih za koje se ovim Pravilnikom utvrđuju standardi izvođenja su:

- a) programi za osnovno obrazovanje;
- b) programi za srednje obrazovanje;
- c) programi za sticanje prvog zanimanja;
- d) programi prekvalifikacije;
- e) programi dokvalifikacije;
- f) programi za osposobljavanje za manje složene poslove.

Član 21.
(Obavezni dijelovi programa za obrazovanje odraslih)

Obavezni dijelovi programa obrazovanja odraslih su:

- a) naziv programa;
- b) naziv i stepen složenosti zanimanja odnosno poslova prema klasifikaciji/nomenklaturi zanimanja;
- c) školska sprema ili stručna sprema, odnosno znanje, vještine i sposobnosti koje se stižu završetkom programa;
- d) uvjeti za upis polaznika ;
- e) nastavni plan (trajanje u nastavnim satima po predmetima odnosno nastavnim sadržajima), oblici izvođenja, okvirni program po predmetima odnosno nastavnim sadržajima, te trajanje cjelokupnog programa;
- f) način provjere znanja i vještina, napredovanje i završetak programa;
- g) materijalni i prostorni uvjeti ovisno o obrazovnim sadržajima;

- h) kadrovski uvjeti po predmetima odnosno nastavnim sadržajima.

Član 22.

(Program osnovnog obrazovanja odraslih)

Program osnovnog obrazovanja odraslih provodi se na osnovu propisanoga nastavnog plana i programa za osnovno obrazovanje odraslih, kojeg donosi Ministarstvo i uz odgovarajuću primjenu određaba propisa koji regulišu tu djelatnost.

Član 23.

(Upis polaznika u programe za obrazovanje odraslih i uvjeti za nastavak obrazovanja)

- (1) Programi obrazovanja odraslih za sticanje srednje školske spreme, srednje stručne spreme ili niže stručne spreme provode se na osnovu donesenih odnosno odobrenih programa za obrazovanje odraslih i uz odgovarajuću primjenu određaba propisa koji regulišu tu djelatnost.
- (2) Obrazovanje odraslih po programu općeg srednjeg obrazovanja (gimnazijski program) vrši se samo u slučaju završetka započetog obrazovanja općeg srednjeg obrazovanja (gimnazijski program) po nastavnom planu i programu za gimnaziju, a koji je prekinut nakon uspješno završene minimalno jedne godine obrazovanja po gimnazijskom programu.
- (3) Upis polaznika u programe iz stava (1) obavlja se u skladu s uvjetima za upis koji su utvrđeni nastavnim planom i programom.
- (4) Polazniku koji program iz stava (1) upisuje radi nastavka obrazovanja stručno tijelo utvrđeno pravilima ustanove, na osnovu priložene dokumentacije, odlukom utvrđuje dio programa koji je polaznik već uspješno svladao i dio programa koji je još dužan završiti.

Član 24.

(Programi prekvalifikacije)

- (1) Programi prekvalifikacije provode se na osnovu programa donesenih odnosno odobrenih za obrazovanje odraslih, za polaznike sa stečenom stručnom spremom za jedno zanimanje, radi sticanja stručne spreme istog obrazovnog nivoa za novo zanimanje, te za polaznike sa stečenom srednjom školom radi sticanja srednje stručne spreme.
- (2) Programom prekvalifikacije u istoj struci utvrđuju se razlike stručnih predmeta između programa već stečenog zanimanja i stručnog programa za novo zanimanje.

(3) Programom prekvalifikacije iz jedne u drugu struku odnosno programom prekvalifikacije za polaznike sa stečenom srednjom školskom spremom radi sticanja srednje stručne spreme utvrđuju se sve programske razlike.

(4) Odluku o programu prekvalifikacije za svakog polaznika donosi stručno tijelo utvrđeno pravilima ustanove.

Član 25.

(Programi osposobljavanja i usavršavanja po javno važećim programima od posebnog interesa za Kanton)

(1) Programima osposobljavanja stiče se teorijsko i praktično znanje potrebno za obavljanje manje sleženih poslova .

(2) Programima usavršavanja polaznici sa završenom srednjom školom dopunjuju i proširuju stečeno stručno znanje zbog zahtjeva tržišta rada i radi sticanja znanja o novim tehnikama i tehnologijama i njihovoj primjeni.

(3) Na kraju programa osposobljavanja i usavršavanja provodi se završna provjera pred komisijom koju imenuje stručno tijelo utvrđeno pravilima ustanove.

(4) O provjeri iz stava 3. ovog člana vodi se zapisnik.

Član 26.

(Programi srednjeg obrazovanja)

(1) Programi srednjeg obrazovanja odraslih izvode se u trajanju koji je utvrđen Zakonom o obrazovanju odraslih ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 5/14).

(2) Nastavni sat teorijske i praktične nastave u ustanovi traje 45 minuta, a nastavni sat praktične nastave izvan ustanove 60 minuta.

(3) Polaznik može tokom dana imati najviše 4 nastavna sata teorijske nastave.

Član 27.

(Broj sati nastavnog predmeta)

(1) Broj sati svakoga pojedinoga nastavnog predmeta programa obrazovanja odraslih za sticanje srednje školske spreme, srednje stručne spreme ili niže stručne spreme ne može biti manji od 50% od broja nastavnih sati propisanih nastavnim planom za redovno obrazovanje, bez obzira na oblik izvođenja nastave.

(2) Broj sati svakog pojedinog nastavnog predmeta programa prekvalifikacije ne može biti manji od 50% od broja nastavnih sati propisanih nastavnim planom za redovno obrazovanje.

(3) Praktična nastava izvodi se u fondu sati propisanim nastavnim planom za redovno obrazovanje.

Član 28.

(Upis u program obrazovanja odraslih)

(1) Upis u program obrazovanja odraslih obavlja se na osnovu odluke koju donosi tijelo utvrđeno pravilima ustanove.

(2) Odlukom iz stava (1) ovog člana utvrđuju se uvjeti i način upisa polaznika, rokovi upisa i početka nastave.

(3) Ustanova je dužna oglasiti uvjete i način upisa polaznika, rokove upisa i početka nastave.

(4) Prilikom upisa u program obrazovanja odraslih ustanova je dužna s polaznikom sklopiti ugovor kojim se utvrđuju prava i obaveze ustanove, oblik i trajanje obrazovanja, način završavanja programa, te prava i obaveze polaznika.

Član 29.

(Broj polaznika u obrazovnoj grupi)

(1) U obrazovnoj grupi programa osnovnog obrazovanja odraslih u redovnoj nastavi može biti:

a) u javnim ustanovama obrazovanja odraslih najmanje 8, a najviše 20 polaznika,

b) u privatnim ustanovama obrazovanja odraslih najviše 20 polaznika.

(2) U osnovnom obrazovanju odraslih, obrazovna grupa organizira se od polaznika istoga obrazovnog razdoblja (I/II/III razred, IV/V razred, VI/VII razred, VIII/IX razred), a prema potrebi obrazovna grupa može se organizirati od polaznika iz dvaju obrazovnih razdoblja.

(3) U obrazovnoj grupi programa srednjeg obrazovanja može biti najmanje 10, a najviše 24 polaznika.

(4) U srednjoškolskom obrazovanju odraslih obrazovna se grupa organizira od polaznika istog razreda odnosno istog nivoa, a izuzetno u obrazovnoj grupi mogu biti polaznici programa nekoliko srodnih zanimanja istog razreda, odnosno istog nivoa.

Član 30.

(Postupak za provođenje ispita)

(1) Ispiti u programima obrazovanja odraslih izvode se u ispitnim rokovima koje utvrđuje ustanova.

(2) Ustanova je dužna oglasiti utvrđene ispitne rokove.

(3) Polaznik je dužan ispit prijaviti najmanje 15 dana prije ispitnog roka, a ustanova je dužna polaznika informi-

sati o rasporedu polaganja ispita najmanje 8 dana prije polaganja ispita.

- (4) Predmetni ispiti polažu se pred komisijom.
- (5) U jednom ispitnom roku mogu se polagati ispiti iz jednog razreda odnosno obrazovnog razdoblja (I/II/III razred, IV/V razred, VI/VII razred, VIII/IX razred).
- (6) Polaznik ne može pristupiti polaganju ispita iz višeg razreda odnosno obrazovnog razdoblja ako nije uspješno završio prethodni razred odnosno obrazovno razdoblje.
- (7) Polaznik koji je tri puta neuspješno polagao ispit iz pojedinog predmeta upućuje se na polaganje ispita pred komisijom koju imenuje stručno tijelo utvrđeno pravilima ustanove.
- (8) O ispitima iz stava 7. ovog člana vodi se zapisnik.
- (9) Maturu odnosno završni ispit polaznici polažu u skladu s odredbama propisa koji reguliraju djelatnost obrazovanja.

Član 34.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom davanja saglasnosti Vlade Kantona, a objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 10-02-6106-1/15.

Datum: 22.12.2016. godine

Zenica

MINISTAR

Mensur Sinanović. s.r.

Na ovaj Pravilnik saglasnost je dala Vlada Zeničko-dobojskog kantona, zaključkom broj:02-38-874/16., od 14.01.2016. godine.

DIO PETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 31.

(Početak primjene)

- (1) Ovi Standardi i normativi se primjenjuju u potpunosti prilikom izgradnje novih objekata, odnosno registracije novih organizatora obrazovanja odraslih i odobranja novih programa obrazovanja.
- (2) Za postojeće organizatore obrazovanja odraslih registrovane u skladu sa prethodno važećim zakonskim propisima dostizanje utvrđenih standarda i normativa vrši se postepeno i to:
- a) Standardi u pogledu opreme i nastavnih sredstava će se provesti u roku od 3 godine od dana donošenja Standarda i normativa.
  - b) Prostorni standardi će se provesti u roku od 5 godina od dana donošenja Standarda i normativa.

Član 32.

(Nadzor)

Nadzor nad primjenom odredbi Standarda i normativa vrši inspekcija za obrazovanje.

Član 33.

(Ravnopravnost spolova)

Gramatička terminologija korištena u ovom pravilniku, podrazumijeva ravnopravnost oba spola.

OGLASNI DIO

Općinski sud u Zavidovićima
Zemljišno knjižni ured Maglaj

Broj: 042-1-DN-15-000 746
Maglaj, 06.01.2016.godine

Općinski sud u Zavidovićima, izdaje slijedeći:

O G L A S
O POSTAVLJANJU PRIVREMENOG ZASTUPNIKA

Općinski sud u Zavidovićima, zemljišnoknjižni referent Dino Aličić, u postupku predlagača Šahman Elvedina sin Sadika, Maglaj, Tešanjaska bb, radi uspostave ZK uložka, protivnicima predlagača: Uzeirbegović(u. Salihbeg) Edhembeg, Petrović(Petar) Milan, Petrović(Stanoja) Dragica, Petrović(Jovan) Milka, Petrović(Jovan) Boja, Petrović(Jovan) Pero, Lazić(Luka) Draginja, Šarčević(Luka) Gospava, Nikić-Nikolić r. Savić(žena Branka) Stanojka, Savić(Cvijetin) Mileva, Savić(Cvijetin) Spasoje, Savić(Konstatin) Mirko, Nikolić(Luka) Luka, Petrović(Dujko) Lazo-Lazar, Savić(Sreten) Radomir, Nikić(Branko) Slavko, Blažanović rođj. Nikić(Branko) Danica, Savić r. Pavlović(Simeun) Radojka, Savić(Petar) Radenko, Savić(Petar) Sreten, Petrović(p. Simo) Blagoje, Petrović(žena p. Lazara) Savica, Petrović(Lazar) Obrad, Petrović(p. Lazar) Milan, Petrović(p. Lazar) Simo, Petrović udt. Božičković(p. Lazar) Vida, Petrović udt. Miličić(p. Lazar) Stana, koji su upisani kao suvlasnici u ZK ul. br. 1, 8, 13, 46, 59, 73, 95 i 106 k.o. SP_Brusnica, postavio je rješenjem br. 042-1-DN-15-000 746 od 06.01.2016.godine, privremenog zastupnika u osobi advokat Mehić Saša iz Maglaja, pošto su označene osobe nepoznate adrese, a na osnovu čl. 296. stav 2. tačka 4. Zakona o parničnom postupku FBiH.

Privremeni zastupnik ima u ovom postupku sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika, i ista će se izvršavati do okončanja postupka, sve dok se protivnice predlagača ili njihovi punomoćnici ne pojave pred sudom, ili dok im organ starateljstva ne postavi staratelja.

Zemljišnoknjižni referent:

Dino Aličić, s.r.

.....

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Zeničko-dobojski kanton
OPĆINSKI SUD U TEŠNJU
Zemljišno-knjižni ured

Broj: 039-0-DN-15-009 133

Dana, 28.01.2016.godine

Općinski sud u Tešnju, izdaje slijedeći:

O G L A S
O POSTAVLJANJU PRIVREMENOG ZASTUPNIKA

Općinski sud u Tešnju, zemljišnoknjižni referent Aldin Šabanović, u postupku predlagača Mandić Vinka sin Nikole iz Tešnja, Titova bb – Jelah, radi uspostave zemljišnoknjižnog uloška, na osnovu čl. 296. st. 2. tačka 4. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH a u skladu sa čl. 72. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama Federacije BiH, protivnicima predlagača Varivoda (Marka) Andri, Adžaga r. Varivoda Kati, Mandić r. Varivoda Mandi, Varivoda (Ilije) Anđi, Varivoda (Ante) Mati, Varivoda r. Erceg Mari, Filipović r. Varivoda Anđi, Džido (Ivana) Vladi, Džido (Ivana) Miji, Džido (Ivana) Vinku, Džido (Ivana) Dragi, Džido (Ivana) Anti, Anić r. Džido Nadi, Duvnjak r. Džido Kristi, Džido (Ivana) Ivanu, Varivoda (ž. Andrije) Ivi, Varivoda (Andrije) Tadiji, Varivoda (Nike) Mariji i Varivoda (Luke) Dejanu koji su upisani kao suvlasnici nekretnine u ZK ul. br. 171 k.o. SP- Lončari, te Mandić (Ive) Mari, Mandić (Mate) Josipu i Mandić (Ivana) Frankopanu koji su upisani kao suvlasnici nekretnina u ZK ul. br. 172 k.o. SP- Lončari, postavio je Rješenjem br. 039-0-Dn-15-009 133 od 28.01.2016.godine privremenog zastupnika u osobi Mularifović Arif- advokat iz Tešnja, pošto su navedena lica nepoznate adrese.

Privremeni zastupnik ima u ovom postupku sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika, i ista će se izvršavati do okončanja postupka, sve dok se protivnici predlagača ili njihovi punomoćnici ne pojave pred sudom, ili dok im organ starateljstva ne postavi staratelja.

Zemljišnoknjižni referent:

Aldin Šabanović, s.r.

.....

SADRŽAJ

USTAVNI SUD

1. PRESUDA Broj: U-55/14 (Bosanski jezik).....1
- PRESUDA Broj: U-55/14 (Srpski jezik) 6

SKUPŠTINA

2. Odluka o davanju saglasnosti na kreditno zaduženje Javne ustanove Kantonalne bolnice Zenica.....12
3. Odluka o davanju saglasnosti na zaduženje Zeničko-dobojskog kantona po Ugovoru o zajmu zaključenog između Bosne i Hercegovine i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i Bosne i Hercegovine i Evropske banke Vijeća Evrope (CEB) za projekat „Izgradnja regionalnog vodovoda Plava voda“ 13
4. Odluka o usvajanju Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020. godina 14
5. Odluka o usvajanju Elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja Zavoda za zaštitu kulturne baštine Zeničko-dobojskog kantona 136
6. ZAKON O SUDSKIM TAKSAMA -Prečišćeni tekst- 151

VLADA

7. Odluka o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa podračuna za Centralizovani obračun i isplatu plaća za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine 164
8. Odluka o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa transakcijskog računa otvorenog kod Sparkasse d.d.Sarajevo za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine 165
9. Odluka o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa računa blagajničko poslovanje budžetskih korisnika otvorenog kod IKB DD Zenica za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine 165
10. Odluka o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa posebnog namjenskog računa otvorenog kod IKB DD Zenica za prikupljanje sredstava za saniranje šteta nastalih od poplava na području Zeničko-dobojskog kantona za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine.....166
11. Odluka o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa depozitnog i transakcijskog računa otvorenog kod IKB DD Zenica za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine 166
12. Odluka o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija putem deviznog računa otvorenog kod IKB DD Zenica za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine.....167
13. Odluka o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa „posebnog ESCROW transakcijskog računa“ za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine 167
14. Odluka o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija putem podračuna u okviru JRT za primljene tekuće transfere i donacije, za JU Škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psihofizičkom razvoju Zenica, za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine 168
15. Odluka o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa posebnog transakcijskog računa-sredstva ostvarena po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine 169
16. Odluka o određivanju potpisnika naloga platnih transakcija sa transakcijskog računa otvorenog kod Union banke d.d. Sarajevo za period od 01.01.2016. godine do 31.03.2016. godine 169
17. Odluka o utvrđivanju visine osnovice za obračun plaće zaposlenika u kantonalnim organima državne službe i drugim budžetskim korisnicima Zeničko-dobojskog kantona za period januar - mart 2016. godine 170

18.	Odluka o utvrđivanju visine naknade za topli obrok zaposlenika u kantonalnim organima državne službe i drugim budžetskim korisnicima Zeničko-dobojskog kantona za period januar - mart 2016. godine	170
19.	Odluka o unosu nedostajućih sredstava za stvorene obaveze u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona sa 31.12.2015. godine	171
20.	Odluka o izmjenama Odluke o pristupanju provođenja procedure dodjele koncesije za izgradnju malih hidroelektrana MHE „Tribija“ na rijeci Tribiji, na području općine Vareš („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/15)	171
21.	Odluka o raspodjeli sredstava za finansiranje političkih stranaka i koaliciju političkih stranaka zastupljenih u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona za mjesec januar 2016. godine	172
22.	Odluka o odobravanju finansijskih sredstava Agenciji za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona	172
23.	Odluka o izmjenama Odluke o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona, kao i način njihovog propisivanja i izdavanja	173
24.	Rješenje o razrješenju i konačnom imenovanju novih članova Školskog odbora Osnovne škole „Enver Čolaković“, Janjići, Zenica	223

MINISTARSTVO ZA PRAVOSUDJE I UPRAVU

25.	Rješenje o postavljenju stalnog zamjenika	223
26.	Rješenje o postavljenju stalnog zamjenika	224
27.	Rješenje o postavljenju stalnog zamjenika	224
28.	Rješenje o postavljenju stalnog zamjenika	225
29.	Rješenje o postavljenju stalnog zamjenika	225
30.	Rješenje o postavljenju stalnog zamjenika	226

MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU, KULTURU I SPORT

31.	Rješenje o izmjeni Rješenja o imenovanju Komisije za provođenje postupka utvrđivanja uvjeta rada autoškola	227
32.	Pravilnik o standardima i normativima za obrazovanje odraslih	227

OGLASNI DIO	233

Izdavač: Zeničko-dobojski kanton, ul. Kučukovići br. 2, Zenica

Glavna i odgovorna urednica: Berjana Ačkar, **Telefon:** 032/460-675

Redakcija i pretplata: 032/460-676; **Štampa:** „PETICA“ Zenica, **Telefon:** 062/211-347

pretplata se vrši u korist depozitnog računa Zeničko-dobojskog kantona broj 1340100000001672 otvorenog kod IKB d.d. Zenica.